

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-119-10

Druk nr 3655
Warszawa, 25 listopada 2010 r.

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o zmianie ustawy - Prawo o ustroju
sądów powszechnych oraz niektórych
innych ustaw** z projektami aktów wykonawczych.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

(-) Donald Tusk

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych
oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1.

W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 § 3 otrzymuje brzmienie:
„§ 3. Sądy powszechne wykonują również inne zadania z zakresu ochrony prawnej, powierzone w drodze ustaw.”;
- 2) w art. 2:
  - a) § 2 otrzymuje brzmienie:
„§ 2. Zadania z zakresu ochrony prawnej, inne niż wymiar sprawiedliwości, wykonują w sądach referendarze sądowi i starsi referendarze sądowi. Ilekroć w przepisach jest mowa o referendarzach sądowych, rozumie się przez to także starszych referendarzy sądowych.”,
  - b) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:
„§ 2a. Zadania, o których mowa w § 2, mogą wykonywać sędziowie, jeżeli ich wykonywanie przez referendarzy sądowych nie jest możliwe.”;
- 3) art. 3 otrzymuje brzmienie:

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych, ustawę z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury, ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, ustawę z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych, ustawę z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym oraz ustawę z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 188, poz. 1838 i Nr 228, poz. 2256, z 2004 r. Nr 34, poz. 304, Nr 130, poz. 1376, Nr 185, poz. 1907 i Nr 273, poz. 2702 i 2703, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 131, poz. 1102, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410, 1413 i 1417, Nr 178, poz. 1479 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1044 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 64, poz. 433, Nr 73, poz. 484, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 136, poz. 959, Nr 138, poz. 976, Nr 204, poz. 1482 i Nr 230, poz. 1698, z 2008 r. Nr 223, poz. 1457, Nr 228, poz. 1507 i Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 9, poz. 57, Nr 26, poz. 156 i 157, Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375, Nr 219, poz. 1706 i Nr 223, poz. 1777 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 205, poz. 1364.

„Art. 3. § 1. Sędziowie tworzą samorząd sędziowski.

§ 2. Organami samorządu sędziowskiego są:

- 1) zgromadzenie ogólne sędziów apelacji,
- 2) zgromadzenie ogólne sędziów okręgu,
- 3) zebranie sędziów danego sądu.”;

4) art. 8 i 9 otrzymują brzmienie:

„Art. 8. Działalność administracyjna sądów polega na:

- 1) zapewnieniu odpowiednich warunków techniczno-organizacyjnych oraz majątkowych, funkcjonowania sądu i wykonywania przez sąd zadań, o których mowa w art. 1 § 2 i 3,
- 2) zapewnieniu właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu, bezpośrednio związanego z wykonywaniem przez sąd zadań, o których mowa w art. 1 § 2 i 3.

Art. 9. Nadzór administracyjny nad działalnością sądów, o której mowa w art. 8 pkt 1, sprawuje Minister Sprawiedliwości, na zasadach określonych w dziale I rozdziale 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 240 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 123, poz. 835).”;

5) po art. 9 dodaje się art. 9a i 9b w brzmieniu:

„Art. 9a. § 1. Wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością sądów, o której mowa w art. 8 pkt 2, sprawują prezesi sądów.

§ 2. Zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością sądów, o której mowa w art. 8 pkt 2, sprawuje Minister Sprawiedliwości przez służbę nadzoru, którą stanowią sędziowie delegowani do Ministerstwa Sprawiedliwości w trybie art. 77.

Art. 9b. Czynności z zakresu nadzoru administracyjnego nie mogą wkraczać w dziedzinę, w której sędziowie są niezawisli.”;

6) w art. 11:

a) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Przewodniczącym wydziału ksiąg wieczystych oraz wydziału gospodarczego do spraw rejestrowych jest referendarz sądowy. Funkcję przewodniczącego można powierzyć sędziemu, jeżeli jednocześnie będzie on sprawował funkcję przewodniczącego jeszcze jednego wydziału.”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Funkcję przewodniczącego wydziału w sądzie apelacyjnym i okręgowym powierza prezes tego sądu, a w sądzie rejonowym, na wniosek prezesa tego sądu, prezes

przełożonego sądu okręgowego. Przed powierzeniem funkcji przewodniczącego wydziału prezes zasięga opinii właściwego kolegium sądu.”,

c) po § 3 dodaje się § 3a i 3b w brzmieniu:

„§ 3a. Funkcję przewodniczącego wydziału powierza się na czas określony, nie dłuższy niż na trzy lata. Zwolnienie z funkcji przewodniczącego wydziału, przed upływem tego okresu, może nastąpić po zasięgnięciu opinii kolegium właściwego sądu. Przed zasięgnięciem opinii prezes sądu poucza o możliwości skierowania do kolegium wyjaśnień na piśmie, w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania pouczenia. Posiedzenie kolegium odbywa się nie wcześniej niż po upływie wyjaśnień lub bezskutecznym upływie terminu do ich złożenia.

§ 3b. W przypadku łączenia funkcji przewodniczącego wydziału z funkcją prezesa albo wiceprezesa sądu, funkcję przewodniczącego wydziału powierza się na okres odpowiadający kadencji prezesa albo wiceprezesa sądu.”,

d) uchyla się § 4,

e) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Prezes sądu może powierzyć sędziemu funkcję zastępcy przewodniczącego tego wydziału, jeżeli przemawiają za tym wielkość lub zakres zadań wydziału. W wydziale ksiąg wieczystych oraz w wydziale gospodarczym do spraw rejestrowych funkcję zastępcy przewodniczącego powierza się referendarzowi sądowemu. Przepisy § 3 i 3a stosuje się odpowiednio.”;

7) w art. 12:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd rejonowy dzieli się na wydziały:

1) cywilny – do spraw z zakresu prawa cywilnego, prawa pracy, prawa rodzinnego i opiekuńczego, spraw dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich, leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych oraz spraw należących do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw, jak również do spraw gospodarczych i innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw,

2) karny – do spraw z zakresu prawa karnego.”,

b) po § 1 dodaje się § 1a i 1b w brzmieniu:

„§ 1a. W sądzie rejonowym może zostać utworzony odrębny wydział:

- 1) pracy, ubezpieczeń społecznych albo pracy i ubezpieczeń społecznych – do spraw odpowiednio z zakresu prawa pracy lub z zakresu ubezpieczeń społecznych,
- 2) rodzinny i nieletnich – do spraw z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, spraw dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich, leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych oraz spraw należących do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw,
- 3) ksiąg wieczystych – do prowadzenia ksiąg wieczystych,
- 4) gospodarczy – do spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw.

§ 1b. Rozpoznawanie spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych lub prowadzenie ksiąg wieczystych, należących do właściwości sądu rejonowego, w którym nie utworzono odrębnego wydziału do tych spraw, Minister Sprawiedliwości przekazuje innemu sądowi rejonowemu, w trybie określonym w art. 20.”,

c) uchyla się § 2 – 5;

8) uchyla się art. 13 – 15;

9) w art. 16:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd okręgowy dzieli się na wydziały:

- „1) cywilny – do spraw z zakresu prawa cywilnego, prawa pracy, prawa rodzinnego i opiekuńczego, spraw dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich, z wyjątkiem spraw przeciwko nieletnim o popełnienie czynu karalnego, jeżeli wobec nieletniego zastosowano środek poprawczy lub gdy środek odwoławczy zawiera wnioski o orzeczenie środka poprawczego, spraw dotyczących leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych oraz spraw należących do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw, jak również spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego, należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw,
- 2) karny – do spraw z zakresu prawa karnego, spraw zgodności z prawdą oświadczeń lustracyjnych oraz spraw przeciwko nieletnim o popełnienie czynu karalnego, jeżeli

wobec nieletniego zastosowano środek poprawczy lub gdy środek odwoławczy zawiera wniosek o orzeczenie środka poprawczego.”,

b) uchyla się § 2 – 4,

c) po § 4 dodaje się § 4a i 4b w brzmieniu:

„§ 4a. W sądzie okręgowym może zostać utworzony odrębny wydział:

- 1) pracy, ubezpieczeń społecznych albo pracy i ubezpieczeń społecznych – do spraw odpowiednio z zakresu prawa pracy lub z zakresu ubezpieczeń społecznych,
- 2) gospodarczy – do spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw.

§ 4b. Rozpoznawanie spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, należących do właściwości sądu okręgowego, w którym nie utworzono odrębnego wydziału do tych spraw, Minister Sprawiedliwości przekazuje innemu sądowi okręgowemu, w trybie określonym w art. 20.”;

10) uchyla się art. 17;

11) w art. 18 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd apelacyjny dzieli się na wydziały:

- 1) cywilny – do spraw z zakresu prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, jak również spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego, należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw,
- 2) karny – do spraw z zakresu prawa karnego oraz spraw zgodności z prawdą oświadczeń lustracyjnych,
- 3) pracy i ubezpieczeń społecznych – do spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.”;

12) po art. 18 dodaje się art. 18a i 18b w brzmieniu:

„Art. 18a. W sądach mogą być tworzone wydziały inne niż wymienione w art. 12, 16 lub 18.

Art. 18b. Poza siedzibą sądu mogą być tworzone wydziały zamiejscowe, a poza siedzibą sądu okręgowego także ośrodki zamiejscowe.”;

13) art. 19 i 20 otrzymują brzmienie:

„Art. 19. § 1. Minister Sprawiedliwości tworzy i znosi wydziały oraz wydziały i ośrodki zamiejscowe sądów w drodze zarządzenia, mając na względzie potrzebę zapewnienia

racjonalnej organizacji sądownictwa, w szczególności przez dostosowanie liczby, rodzaju i wielkości wydziałów do obciążenia wpływem spraw w poszczególnych sądach, ekonomię postępowania sądowego oraz konieczność prawidłowego wykonywania czynności nadzorczych, w celu zagwarantowania realizacji prawa obywatela do rozpoznania jego sprawy w rozsądnym terminie; w zarządzeniu o utworzeniu wydziału oraz wydziału lub ośrodka zamiejscowego należy określić jego siedzibę, obszar właściwości oraz zakres spraw przekazanych do rozpoznawania.

§ 2. W przypadku zniesienia wydziału lub ośrodka zamiejscowego sądu, pracownicy zatrudnieni w zniesionej jednostce przechodzą do odpowiedniego sądu.

Art. 20. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, w drodze rozporządzeń:

- 1) tworzy i znosi sądy oraz ustala ich siedziby i obszary właściwości,
- 2) może przekazać jednemu sądowi okręgowemu rozpoznawanie spraw z zakresu prawa pracy z właściwości lub części obszarów właściwości innych sądów okręgowych, działających na obszarze tej samej apelacji, a jednemu sądowi rejonowemu – rozpoznawanie spraw z zakresu prawa pracy z właściwości lub części obszarów właściwości innych sądów rejonowych, działających w tym samym okręgu sądowym,
- 3) może przekazać jednemu sądowi okręgowemu rozpoznawanie spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego, należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw, z właściwości lub części obszarów właściwości innych sądów okręgowych, działających na obszarze tej samej apelacji, a jednemu sądowi rejonowemu – rozpoznawanie spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego, należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw, z właściwości lub części obszarów właściwości innych sądów rejonowych, działających w tym samym okręgu sądowym,
- 4) może przekazać jednemu sądowi okręgowemu rozpoznawanie spraw zgodności z prawdą oświadczeń lustracyjnych z właściwości innych sądów okręgowych, działających na obszarze tej samej apelacji,
- 5) może przekazać jednemu sądowi rejonowemu rozpoznawanie spraw z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, spraw dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich, leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających

i psychotropowych oraz spraw, należących do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw, z właściwości lub części obszarów właściwości innych sądów rejonowych, działających w tym samym okręgu sądowym,

- 6) może przekazać jednemu sądowi rejonowemu rozpoznawanie spraw w elektronicznym postępowaniu upominawczym z właściwości innych sądów rejonowych – kierując się potrzebą zapewnienia racjonalnej organizacji sądownictwa, przez dostosowanie liczby, wielkości i obszarów właściwości sądów do obciążenia wpływem spraw, a także uwzględniając ekonomię postępowania sądowego, w celu zagwarantowania realizacji prawa obywatela do rozpoznania jego sprawy w rozsądnym terminie.”;

14) w art. 21:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Organami sądów są:

- 1) w sądzie rejonowym – prezes sądu i dyrektor sądu, z zastrzeżeniem § 1a,
- 2) w sądzie okręgowym – prezes sądu, kolegium sądu i dyrektor sądu,
- 3) w sądzie apelacyjnym – prezes sądu, kolegium sądu i dyrektor sądu.”,

b) po § 1 dodaje się § 1a i 1b w brzmieniu:

„§ 1a. Dyrektora sądu powołuje się w sądzie rejonowym, w którym jest co najmniej piętnaście stanowisk sędziowskich. W sądach rejonowych, w których nie powołano dyrektora sądu, zadania dyrektora sądu wykonują dyrektorzy przełożonych sądów okręgowych.

§ 1b. Jeżeli przemawiają za tym szczególne względy, Minister Sprawiedliwości może powołać dyrektora sądu w sądzie rejonowym, w którym jest co najmniej dziesięć stanowisk sędziowskich.”,

c) uchyla się § 2,

d) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Prezes sądu jest zwierzchnikiem służbowym dyrektora sądu, z zastrzeżeniem art. 177 § 4, wykonuje w stosunku do dyrektora sądu czynności z zakresu prawa pracy, z wyjątkiem czynności zastrzeżonych dla Ministra Sprawiedliwości, oraz co najmniej raz w roku określa potrzeby sądu konieczne dla zapewnienia warunków prawidłowego funkcjonowania i sprawnego wykonywania przez sąd zadań, o których mowa w art. 1 § 2 i 3, biorąc pod uwagę przewidywany ich zakres; nie może jednak wydawać dyrektorowi sądu poleceń, dotyczących kompetencji określonych w art. 31a § 1 pkt 1 – 3 i 5.”;

15) w art. 22:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Prezes sądu:

1) kieruje sądem i reprezentuje sąd na zewnątrz, z wyjątkiem spraw należących do kompetencji dyrektora sądu, a w szczególności:

a) kieruje działalnością administracyjną sądu, o której mowa w art. 8 pkt 2,

b) jest zwierzchnikiem służbowym sędziów, referendarzy sądowych oraz asystentów sędziów danego sądu,

c) powierza sędziom i referendarzom sądowym pełnienie funkcji i zwalnia z ich pełnienia, chyba że ustawa stanowi inaczej,

2) dokonuje analizy orzecznictwa w kierowanym sądzie pod względem poziomu jego jednolitości i informuje sędziów o wynikach tej analizy,

3) pełni inne czynności przewidziane w ustawie oraz przepisach odrębnych.”,

b) uchyla się § 1a,

c) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W zakresie kierowania działalnością administracyjną sądu, o której mowa w art. 8 pkt 2, prezes sądu podlega prezesowi sądu przełożonego oraz Ministrowi Sprawiedliwości.”,

d) uchyla się § 3 – 6;

16) po art. 22 dodaje się art. 22a i 22b w brzmieniu:

„Art. 22a. § 1. Prezes sądu apelacyjnego w sądzie apelacyjnym, a prezes sądu okręgowego w sądzie okręgowym i w sądach rejonowych, działających w okręgu sądowym, ustala, najpóźniej do końca listopada każdego roku, podział czynności, który obejmuje:

1) decyzje w przedmiocie przydziału sędziów i referendarzy sądowych do wydziałów sądu oraz zakresu ich obowiązków,

2) określenie zasad przydziału spraw poszczególnym sędziom i referendarzom sądowym, chyba że zasady te określają przepisy odrębne,

3) określenie zasad zastępstw sędziów i referendarzy sądowych

– przy uwzględnieniu specjalizacji sędziów w rozpoznawaniu poszczególnych rodzajów spraw, konieczności zapewnienia właściwego rozmieszczenia sędziów i referendarzy sądowych w wydziałach sądu i równomiernego rozłożenia ich obowiązków oraz potrzeby

zagwarantowania sprawnego postępowania sądowego.

- § 2. Do wydziału ksiąg wieczystych oraz wydziału gospodarczego do spraw rejestrowych przydziela się wyłącznie referendarzy sądowych, chyba że nie jest to możliwe.
- § 3. Jeżeli do wydziałów, o których mowa w § 2, przydzielono wyłącznie referendarzy sądowych, czynności, do których referendarze nie są uprawnieni, włącza się do zakresu obowiązków sędziów orzekających w innych wydziałach.
- § 4. Prezes sądu może ustalić nowy podział czynności w całości lub w części w każdym czasie, jeżeli przemawiają za tym względy, o których mowa w § 1.
- § 5. Sędzia, w przypadku zmiany podziału czynności skutkującej zmianą zakresu jego obowiązków, w szczególności przeniesieniem do innego wydziału sądu, może odwołać się do kolegium sądu apelacyjnego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania nowego zakresu obowiązków.
- § 6. Kolegium sądu niezwłocznie podejmuje uchwałę uwzględniającą albo oddalającą odwołanie sędziego, mając na uwadze kryteria wskazane w § 1. Przed podjęciem uchwały kolegium wysłucha sędziego, jeżeli odwołanie zawiera taki wniosek i sędzia może stawić się na posiedzenie kolegium. Do czasu podjęcia uchwały sędzia wykonuje obowiązki dotychczasowe.
- Art. 22b. § 1. Prezesa sądu zastępuje wiceprezes sądu, a w razie jego nieobecności – wyznaczony sędzia.
- § 2. Jeżeli prezes sądu nie został powołany, jego funkcję wykonuje, przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy, wiceprezes sądu. W sądzie, w którym powołano więcej niż jednego wiceprezesa sądu, funkcję prezesa sądu wykonuje wiceprezes sądu najstarszy służbą. Jeżeli w sądzie nie został powołany wiceprezes sądu – funkcję prezesa sądu, przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy, wykonuje najstarszy służbą przewodniczący wydziału w tym sądzie.
- § 3. Liczbę wiceprezesów sądu apelacyjnego ustala Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii prezesa tego sądu, biorąc pod uwagę liczbę stanowisk sędziowskich w tym sądzie, liczbę nadzorowanych sądów okręgowych i rejonowych oraz liczbę stanowisk sędziowskich i referendarskich w tych sądach.
- § 4. Liczbę wiceprezesów sądu okręgowego ustala Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii prezesa tego sądu oraz prezesa przełożonego sądu apelacyjnego, biorąc pod uwagę liczbę stanowisk sędziowskich i referendarskich w tym sądzie, liczbę nadzorowanych

sądów rejonowych oraz liczbę stanowisk sędziowskich i referendarskich w tych sądach.

§ 5. Liczbę wiceprezesów sądu rejonowego ustala prezes sądu apelacyjnego, po zasięgnięciu opinii prezesa sądu rejonowego oraz opinii prezesa przełożonego sądu okręgowego, biorąc pod uwagę liczbę stanowisk sędziowskich i referendarskich w sądzie rejonowym.

§ 6. W przypadku zmiany liczby stanowisk sędziowskich lub referendarskich w danym sądzie lub liczby i wielkości nadzorowanych sądów okręgowych lub rejonowych, liczba wiceprezesów danego sądu może być ustalona ponownie.”;

17) art. 23 – 28 otrzymują brzmienie:

„Art. 23. § 1. Prezesa sądu apelacyjnego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród dwóch kandydatów wybranych z grona sędziów sądu apelacyjnego przez zebranie sędziów danego sądu apelacyjnego. Prezes sądu apelacyjnego, na sześćdziesiąt dni przed upływem kadencji, przedstawia Ministrowi Sprawiedliwości kandydatów, dołączając o każdym z nich swoją opinię i opinie kolegium sądu apelacyjnego.

§ 2. Wybory kandydatów, o których mowa w § 1, odbywają się w głosowaniu tajnym. Do ważności wyborów jest wymagany udział w głosowaniu co najmniej połowy wszystkich członków zebrania sędziów.

§ 3. Jeżeli żaden z przedstawionych kandydatów nie uzyska akceptacji, Minister Sprawiedliwości, nie później niż na trzydzieści dni przed upływem kadencji, zwraca się do prezesa sądu apelacyjnego o przedstawienie kolejnych dwóch kandydatów, wybranych i zaopiniowanych w trybie określonym w § 1 i 2.

§ 4. Wiceprezesa sądu apelacyjnego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów danego sądu apelacyjnego, na wniosek prezesa tego sądu, po zasięgnięciu opinii kolegium tego sądu.

Art. 24. § 1. Prezesa sądu okręgowego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród dwóch kandydatów wybranych z grona sędziów sądu okręgowego przez zebranie sędziów danego sądu okręgowego. Prezes sądu apelacyjnego, na sześćdziesiąt dni przed upływem kadencji, przedstawia Ministrowi Sprawiedliwości kandydatów, dołączając o każdym z nich swoją opinię i opinie prezesa oraz kolegium sądu okręgowego.

§ 2. Wybory kandydatów, o których mowa w § 1, odbywają się w głosowaniu tajnym. Do ważności wyborów jest wymagany udział w głosowaniu co najmniej połowy wszystkich członków zebrania.

§ 3. Jeżeli żaden z przedstawionych kandydatów nie uzyska akceptacji, Minister Sprawiedliwości, nie później niż na trzydzieści dni przed upływem kadencji, zwraca się

do prezesa sądu apelacyjnego o przedstawienie kolejnych dwóch kandydatów, wybranych i zaopiniowanych w trybie określonym w § 1 i 2.

§ 4. Wiceprezesa sądu okręgowego powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów danego sądu okręgowego, na wniosek prezesa tego sądu, po zasięgnięciu opinii kolegium tego sądu oraz opinii prezesa sądu apelacyjnego.

Art. 25. § 1. Prezesa sądu rejonowego powołuje prezes sądu apelacyjnego spośród dwóch kandydatów wybranych przez zebranie sędziów danego sądu rejonowego z grona sędziów sądu rejonowego lub sędziów przełożonego sądu okręgowego. Prezes sądu okręgowego, na sześćdziesiąt dni przed upływem kadencji, przedstawia kandydatów prezesowi sądu apelacyjnego, dołączając o każdym z nich swoją opinię i opinie kolegium sądu okręgowego.

§ 2. Wybory kandydatów, o których mowa w § 1, odbywają się w głosowaniu tajnym. Do ważności wyborów jest wymagany udział w głosowaniu co najmniej połowy wszystkich członków zebrania.

§ 3. Jeżeli żaden z przedstawionych kandydatów nie uzyska akceptacji, prezes sądu apelacyjnego, nie później niż na trzydzieści dni przed upływem kadencji, zwraca się do prezesa sądu okręgowego o przedstawienie kolejnych dwóch kandydatów, wybranych i zaopiniowanych w trybie określonym w § 1 i 2.

§ 4. Wiceprezesa sądu rejonowego powołuje prezes sądu apelacyjnego spośród sędziów danego sądu rejonowego, na wniosek prezesa tego sądu, po zasięgnięciu opinii prezesa i kolegium sądu okręgowego.

Art. 26. § 1. Prezes sądu apelacyjnego oraz prezes sądu okręgowego są powoływani na okres sześciu lat i nie mogą być ponownie powołani do pełnienia funkcji prezesa lub wiceprezesa sądu w tym sądzie przed upływem sześciu lat od zakończenia kadencji.

§ 2. Wiceprezes sądu apelacyjnego oraz wiceprezes sądu okręgowego są powoływani na okres sześciu lat i nie mogą być ponownie powołani do pełnienia tej samej funkcji w tym sądzie przed upływem sześciu lat od zakończenia kadencji.

§ 3. Prezes sądu rejonowego jest powoływany na okres czterech lat, najwyżej na dwie kolejne kadencje, i nie może być powołany do pełnienia funkcji wiceprezesa sądu rejonowego przed upływem czterech lat od zakończenia pełnienia tej funkcji.

§ 4. Wiceprezes sądu rejonowego jest powoływany na okres czterech lat, najwyżej na dwie kolejne kadencje.

§ 5. W przypadku podziału sądu lub połączenia sądów, przy obejmowaniu funkcji prezesa lub wiceprezesa w sądzie utworzonym wskutek podziału lub połączenia, do okresu kadencji zalicza się okres pełnienia tej samej funkcji w sądzie, który uległ podziałowi lub połączeniu.

Art. 27. § 1. Prezes i wiceprezes sądu apelacyjnego oraz prezes i wiceprezes sądu okręgowego może być odwołany przez Ministra Sprawiedliwości w toku kadencji w przypadku:

- 1) rażącego niewywiązywania się z obowiązków służbowych,
- 2) gdy dalsze pełnienie funkcji z innych powodów nie da się pogodzić z dobrem wymiaru sprawiedliwości.

§ 2. Odwołanie prezesa albo wiceprezesa sądu apelacyjnego bądź prezesa albo wiceprezesa sądu okręgowego następuje po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa. Zamiar odwołania, wraz z pisemnym uzasadnieniem, Minister Sprawiedliwości przedstawia Krajowej Radzie Sądownictwa w celu uzyskania opinii. W przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 2, negatywna opinia Krajowej Rady Sądownictwa jest dla Ministra Sprawiedliwości wiążąca.

§ 3. Jeżeli Krajowa Rada Sądownictwa, w terminie miesiąca od przedstawienia zamiaru odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu apelacyjnego bądź prezesa albo wiceprezesa sądu okręgowego, nie wyda opinii, uważa się, że opinia jest pozytywna.

§ 4. W przypadku złożenia przez prezesa albo wiceprezesa sądu apelacyjnego bądź prezesa albo wiceprezesa sądu okręgowego rezygnacji z pełnionej funkcji w toku kadencji, Minister Sprawiedliwości odwołuje go bez zasięgania opinii, o której mowa w § 2.

§ 5. Przepisy § 1 – 4 stosuje się do odwołania prezesa i wiceprezesa sądu rejonowego, z tym że określone w tych przepisach uprawnienia i czynności Ministra Sprawiedliwości oraz Krajowej Rady Sądownictwa wykonują, odpowiednio, prezes sądu apelacyjnego i zgromadzenie ogólne sędziów apelacji.

Art. 28. § 1. Kolegium sądu apelacyjnego składa się z pięciu członków, wybieranych przez zebranie sędziów sądu apelacyjnego spośród sędziów tego sądu, a także z prezesa sądu apelacyjnego. Do wyborów członków kolegium stosuje się odpowiednio art. 23 § 2.

§ 2. Przewodniczącym kolegium sądu apelacyjnego jest prezes tego sądu, a w razie jego nieobecności – najstarszy służbą członek kolegium.

§ 3. Kadencja kolegium sądu apelacyjnego trwa trzy lata.

§ 4. Uchwały zapadają większością głosów. Do podjęcia uchwał jest wymagana obecność co najmniej połowy wszystkich członków kolegium sądu apelacyjnego. Prezes sądu nie bierze

udziału w podejmowaniu uchwał w przypadku wyrażania przez kolegium opinii w sprawach, w których decyzje należą do jego kompetencji; w takim przypadku, w razie równej liczby głosów, przesądza głos najstarszego służbą członka kolegium.

- § 5. Głosowanie jest tajne, jeżeli żądanie takie zgłosi chociażby jeden z obecnych członków kolegium sądu apelacyjnego.
- § 6. Kolegium sądu apelacyjnego zbiera się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na kwartał. Posiedzenia kolegium zwołuje prezes sądu apelacyjnego z własnej inicjatywy lub na wniosek jednej trzeciej liczby członków kolegium.
- § 7. W posiedzeniach kolegium sądu apelacyjnego uczestniczy z głosem doradczym dyrektor sądu apelacyjnego w przypadku, o którym mowa w art. 29 § 1 pkt 5.
- § 8. Kadencja członka kolegium wygasa przed jej upływem w przypadku:
- 1) rozwiązania albo wygaśnięcia stosunku służbowego sędziego,
  - 2) przejścia albo przeniesienia sędziego w stan spoczynku,
  - 3) przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe albo powołania na inne stanowisko sędziowskie,
  - 4) złożenia przez sędziego rezygnacji z członkostwa w kolegium.
- § 9. W przypadkach, o których mowa w § 8, przeprowadza się wybory uzupełniające. Kadencja nowo wybranego członka trwa do czasu upływu kadencji pozostałych członków kolegium.”;

18) w art. 29 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Kolegium sądu apelacyjnego realizuje zadania określone w ustawie, a ponadto:

- 1) na wniosek prezesa sądu apelacyjnego wyraża opinię o projekcie podziału czynności, o którym mowa w art. 22a § 1, w sądzie apelacyjnym,
- 2) wyraża opinię o kandydatach na stanowiska sędziów sądu apelacyjnego i sędziów sądów okręgowych, działających na obszarze apelacji,
- 3) wyraża opinię o kandydatach do pełnienia w sądzie apelacyjnym funkcji kierownika szkolenia oraz funkcji albo stanowiska rzecznika prasowego oraz wyraża opinię w sprawie zwolnienia z pełnienia tych funkcji,
- 4) rozpatruje wnioski wynikające z wizytacji i lustracji sądów,
- 5) wyraża opinię o projekcie planu finansowego, o którym mowa w art. 178 § 1,
- 6) wyraża opinię w sprawach osobowych dotyczących sędziów,
- 7) wypowiada się w przypadkach zachowań sędziów naruszających zasady etyki,

8) wyraża opinię w innych sprawach przedstawionych przez prezesa sądu apelacyjnego, Krajową Radę Sądownictwa oraz Ministra Sprawiedliwości.”;

19) art. 30 otrzymuje brzmienie:

„Art. 30. § 1. Kolegium sądu okręgowego składa się z ośmiu członków, wybieranych przez zgromadzenie ogólne sędziów okręgu, w tym czterech sędziów sądu okręgowego i czterech sędziów sądów rejonowych, działających w okręgu sądowym, a także z prezesa sądu okręgowego.

§ 2. Do kolegium sądu okręgowego stosuje się odpowiednio przepisy art. 28 § 2 – 9.”;

20) w art. 31. § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Kolegium sądu okręgowego realizuje zadania określone w ustawie, a ponadto:

- 1) na wniosek prezesa sądu okręgowego wyraża opinię o projekcie podziału czynności w sądzie okręgowym i sądach rejonowych, działających w okręgu sądowym, zasad zastępstw sędziów i referendarzy sądowych, a także zasad przydziału spraw poszczególnym sędziom oraz referendarzom sądowym,
- 2) wyraża opinię o kandydatach na stanowiska sędziów sądów rejonowych, działających w okręgu sądowym,
- 3) wyraża opinię o kandydatach do pełnienia w sądzie okręgowym funkcji kierownika szkolenia oraz funkcji albo stanowiska rzecznika prasowego oraz wyraża opinię w sprawie zwolnienia z pełnienia tych funkcji,
- 4) rozpatruje wnioski wynikające z wizytacji i lustracji sądów,
- 5) wyraża opinię o projektach planów finansowych, o których mowa w art. 178 § 1,
- 6) wyraża opinię w sprawach osobowych dotyczących sędziów sądu okręgowego oraz sędziów sądów rejonowych, działających w okręgu sądowym,
- 7) wypowiada się w przypadkach zachowań sędziów naruszających zasady etyki,
- 8) wyraża opinię w innych sprawach przedstawionych przez prezesa sądu okręgowego, prezesa sądu apelacyjnego, Krajową Radę Sądownictwa oraz Ministra Sprawiedliwości.”;

21) po art. 31 dodaje się art. 31a w brzmieniu:

„Art. 31a. § 1. Dyrektor sądu:

- 1) kieruje działalnością administracyjną sądu, o której mowa w art. 8 pkt 1,
- 2) wykonuje zadania przypisane, na podstawie odrębnych przepisów, kierownikowi

jednostki w zakresie finansowym, gospodarczym, kontroli finansowej, gospodarowania mieniem Skarbu Państwa oraz audytu wewnętrznego w tych obszarach,

- 3) jest zwierzchnikiem służbowym i dokonuje czynności z zakresu prawa pracy wobec pracowników sądu, z wyłączeniem sędziów, referendarzy sądowych oraz asystentów sędziów,
  - 4) określa w porozumieniu z prezesem sądu rozmieszczenie i liczbę poszczególnych stanowisk, na których są zatrudniani pracownicy sądu, z wyłączeniem sędziów, referendarzy sądowych oraz asystentów sędziów, w wydziałach sądu,
  - 5) reprezentuje Skarb Państwa w zakresie powierzonego mienia i zadań sądu.
- § 2. Dyrektor sądu apelacyjnego sporządza roczne sprawozdanie z działalności sądów działających na obszarze apelacji, w zakresie powierzonych mu zadań, na podstawie sprawozdań z działalności sądów okręgowych lub rejonowych, sporządzonych przez dyrektorów tych sądów, w zakresie powierzonych im zadań.
- § 3. Dyrektor sądu apelacyjnego, za pośrednictwem prezesa sądu apelacyjnego, przedkłada Ministrowi Sprawiedliwości swoje sprawozdanie, po zasięgnięciu opinii zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji, do końca kwietnia następnego roku.”;

22) w art. 32:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Dyrektora sądu zatrudnia się na podstawie powołania. Dyrektora sądu powołuje Minister Sprawiedliwości na wniosek prezesa danego sądu.”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Przed powołaniem dyrektora sądu Minister Sprawiedliwości zasięga o kandydacie informacji z Krajowego Rejestru Karnego.”,

c) § 7 otrzymuje brzmienie:

„§ 7. W przypadku odmowy powołania na stanowisko dyrektora sądu kandydata, o którym mowa w § 2, prezes sądu może złożyć wniosek o powołanie na to stanowisko wyłonionego w drodze konkursu kandydata z kolejnego miejsca albo ponownie zarządzić konkurs.”,

d) uchyla się § 8,

e) § 9 i 10 otrzymują brzmienie:

„§ 9. Minister Sprawiedliwości może powołać zastępcę dyrektora sądu, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy, w tym wielkość sądu i rozmiary jego zadań. Przepisy § 1 – 3 i 7 stosuje się odpowiednio.

§ 10. Jeżeli nie powołano zastępcy dyrektora sądu, prezes danego sądu, na wniosek dyrektora sądu, po uzyskaniu zgody Ministra Sprawiedliwości, wyznacza spośród pracowników sądu osobę upoważnioną do wykonywania zadań dyrektora sądu w określonym czasie i w określonym zakresie.”,

f) uchyla się § 11;

23) w art. 32a:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Na stanowisko dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu może być powołana osoba, która spełnia następujące warunki:

- 1) korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich,
- 2) posiada wykształcenie wyższe drugiego stopnia,
- 3) posiada wiedzę w zakresie zarządzania instytucjami publicznymi, finansów publicznych, prowadzenia inwestycji i gospodarowania mieniem Skarbu Państwa,
- 4) posiada co najmniej pięcioletni staż pracy, w tym co najmniej dwuletni na stanowisku kierowniczym,
- 5) nie została skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe,
- 6) nie była karana zakazem pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi, o którym mowa w art. 31 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114, z późn. zm.³⁾),
- 7) nie jest przeciwko niej prowadzone postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Prezes danego sądu publikuje ogłoszenie o konkursie na wolne stanowisko dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Ogłoszenie powinno zawierać oznaczenie stanowiska, wymagane kwalifikacje, wykaz niezbędnych dokumentów, miejsce i termin składania wniosków, zakres konkursu i kryteria ocen.”,

---

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 79, poz. 551 oraz z 2009 r. Nr 19, poz. 101, Nr 157, poz. 1241 i Nr 223, poz. 1778.

c) § 7 – 13 otrzymują brzmienie:

„§ 7. Do komisji konkursowej nie może być powołana osoba kandydująca na stanowisko, którego konkurs dotyczy, osoba będąca małżonkiem, krewnym lub powinowatym jednego z kandydatów albo pozostająca wobec jednego z kandydatów w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności.

§ 8. W toku konkursu sprawdzeniu podlegają kwalifikacje, wiedza, predyspozycje oraz umiejętności niezbędne do wykonywania zadań na stanowisku dyrektora sądu albo zastępcy dyrektora sądu.

§ 9. Członkowie komisji konkursowej mają obowiązek zachowania w tajemnicy uzyskanych w czasie konkursu informacji dotyczących kandydatów.

§ 10. Po przeprowadzeniu konkursu komisja konkursowa:

1) ustala wynik konkursu, wskazując kolejność kandydatów albo podając przyczyny nierozstrzygnięcia konkursu,

2) przekazuje dokumentację z przebiegu konkursu prezesowi danego sądu.

§ 11. Informację o wyniku konkursu prezes sądu umieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej. Informacja obejmuje imiona i nazwiska kandydatów biorących udział w konkursie oraz ustalenia komisji, o których mowa w § 10 pkt 1.

§ 12. W przypadku nierozstrzygnięcia konkursu prezes danego sądu ponownie zarządza konkurs.

§ 13. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

1) organizację, sposób i tryb przeprowadzania konkursu,

2) skład komisji konkursowej,

3) kryteria oceny kwalifikacji, wiedzy, predyspozycji oraz umiejętności kandydatów na stanowiska dyrektora sądu albo zastępcy dyrektora sądu,

4) zakres informacji udostępnianych kandydatom i sposób ich udostępniania

– uwzględniając potrzebę zapewnienia obiektywności wyboru, sprawnego przeprowadzenia konkursu, wszechstronnej oceny kwalifikacji kandydatów, powszechnego dostępu do konkursu oraz jawności prac komisji konkursowej.”;

24) po art. 32a dodaje się art. 32b – 32d w brzmieniu:

„Art. 32b. § 1. Minister Sprawiedliwości może odwołać dyrektora sądu, jeżeli zgromadzenie ogólne sędziów apelacji negatywnie zaopiniuje sprawozdanie, o którym mowa w art. 31a

§ 2, w części odnoszącej się do działalności danego sądu. Uchwała zgromadzenia zostaje podjęta po wysłuchaniu dyrektora tego sądu.

§ 2. Prezes sądu apelacyjnego przedstawia Ministrowi Sprawiedliwości uchwałę zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji, o której mowa w § 1, wraz ze swoim stanowiskiem w przedmiocie odwołania dyrektora sądu.

§ 3. Minister Sprawiedliwości może odwołać dyrektora sądu także z własnej inicjatywy w przypadku stwierdzenia naruszenia przez dyrektora sądu obowiązków.

§ 4. Minister Sprawiedliwości odwołuje zastępcę dyrektora sądu na wniosek właściwego dyrektora sądu.

Art. 32c. § 1. Dyrektorowi sądu i zastępcy dyrektora sądu przysługuje wynagrodzenie zasadnicze, którego wysokość ustala Minister Sprawiedliwości.

§ 2. Minister Sprawiedliwości może przyznać dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu dodatek specjalny z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków lub zadań, a także nagrodę za szczególne osiągnięcia w pracy.

§ 3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wysokość wynagrodzenia zasadniczego dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu,
- 2) sposób ustalania wysokości dodatku specjalnego oraz nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy, które mogą być przyznane dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu – uwzględniając rodzaj i zakres powierzanych im zadań, w szczególności wielkość jednostki organizacyjnej, w której wykonywane są zadania.

Art. 32d. Ze stanowiskiem dyrektora sądu oraz zastępcy dyrektora sądu nie można łączyć przynależności do partii politycznych ani pełnienia funkcji publicznych.”;

25) art. 33 i 34 otrzymują brzmienie:

„Art. 33. § 1. Zgromadzenie ogólne sędziów apelacji składa się z sędziów sądu apelacyjnego, przedstawicieli sędziów sądów okręgowych działających na obszarze apelacji, w liczbie odpowiadającej liczbie sędziów sądu apelacyjnego oraz przedstawicieli sędziów sądów rejonowych działających na obszarze apelacji, w tej samej liczbie. Liczbę przedstawicieli sędziów poszczególnych sądów okręgowych oraz liczbę przedstawicieli sędziów sądów rejonowych, działających w poszczególnych okręgach sądowych, ustala kolegium sądu apelacyjnego, w miarę możliwości proporcjonalnie do liczby sędziów, odpowiednio, w danym sądzie okręgowym lub w sądach rejonowych działających w danym okręgu.

- § 2. Przewodniczącym zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji jest prezes sądu apelacyjnego. W razie nieobecności prezesa sądu obowiązki przewodniczącego pełni najstarszy służbą wiceprezes sądu apelacyjnego.
- § 3. Członkowie zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji są obowiązani brać udział w posiedzeniach zgromadzenia. Delegowanie na podstawie art. 77 nie zwalnia członka zgromadzenia od tego obowiązku.
- § 4. Sędziowie niebędący członkami zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji mogą brać udział w posiedzeniach zgromadzenia, bez prawa głosu i wyboru.
- § 5. Do podjęcia uchwał zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji jest wymagana obecność co najmniej połowy wszystkich członków zgromadzenia. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów. Głosowanie jest tajne w sprawach, o których mowa w art. 34 pkt 1, 2 i 4 i art. 112 § 3, a ponadto, jeżeli żądanie takie zgłosi chociażby jeden z obecnych członków zgromadzenia.
- § 6. Zgromadzenie ogólne sędziów apelacji zbiera się co najmniej raz w roku; posiedzenia zgromadzenia zwołuje prezes sądu apelacyjnego z własnej inicjatywy lub na wniosek kolegium sądu apelacyjnego, kolegium sądu okręgowego, jednej piątej liczby członków zgromadzenia albo na wniosek Ministra Sprawiedliwości. O terminie zgromadzenia prezes sądu apelacyjnego zawiadamia z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem, przedstawiając planowany porządek obrad, a jeżeli w porządku obrad przewidziano ocenę kandydatów na stanowiska sędziowskie, jednocześnie zarządza wyłożenie sporządzonych ocen kwalifikacji kandydatów w sekretariacie prezesa sądu apelacyjnego oraz w sekretariatach prezesów sądów okręgowych na obszarze apelacji, do zapoznania się przez członków zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji.
- § 7. Przedstawiciele sędziów sądów okręgowych oraz przedstawiciele sędziów sądów rejonowych wybierają, na okres trzech lat, zgromadzenia ogólne sędziów okręgu z obszaru apelacji.
- § 8. Kadencja członka zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji wygasa przed jej upływem w przypadku:
- 1) rozwiązania albo wygaśnięcia stosunku służbowego sędziego,
  - 2) przejścia albo przeniesienia sędziego w stan spoczynku,
  - 3) przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe albo powołania na inne stanowisko sędziowskie,

4) złożenia przez sędziego, o którym mowa w § 7, rezygnacji z członkostwa w zgromadzeniu.

§ 9. W przypadkach, o których mowa w § 8, przeprowadza się wybory uzupełniające. Kadencja nowo wybranego członka trwa do czasu upływu kadencji pozostałych członków zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji.

§ 10. Jeżeli zgromadzenie ogólne sędziów apelacji, utworzone na podstawie § 1, miałyby liczyć więcej niż stu dwudziestu sześciu członków, jego funkcje wykonuje zgromadzenie przedstawicieli sędziów apelacji, w skład którego wchodzi czterdziestu przedstawicieli sędziów sądu apelacyjnego, czterdziestu przedstawicieli sędziów sądów okręgowych i czterdziestu przedstawicieli sędziów sądów rejonowych, działających na obszarze apelacji. Liczbę przedstawicieli sędziów poszczególnych sądów okręgowych oraz liczbę przedstawicieli sędziów sądów rejonowych, działających w poszczególnych okręgach sądowych, ustala kolegium sądu apelacyjnego, w miarę możliwości proporcjonalnie do liczby sędziów, odpowiednio, w danym sądzie okręgowym i w poszczególnych sądach rejonowych, działających w danym okręgu.

§ 11. Do zgromadzenia przedstawicieli sędziów apelacji stosuje się odpowiednio przepisy § 2 – 9, z tym że wyboru przedstawicieli sędziów sądu apelacyjnego dokonują zebrania sędziów danego sądu apelacyjnego.

§ 12. Wybory przedstawicieli, o których mowa w § 7 i 11, odbywają się w głosowaniu tajnym. Do ważności wyborów jest wymagany udział w głosowaniu co najmniej połowy wszystkich członków zgromadzenia lub zebrania.

Art. 34. Zgromadzenie ogólne sędziów apelacji realizuje zadania określone w ustawach, a ponadto:

- 1) ocenia kandydatów na stanowiska sędziów sądu apelacyjnego oraz sędziów sądów okręgowych, działających na obszarze apelacji,
- 2) wybiera ze swojego grona członka Krajowej Rady Sądownictwa,
- 3) wyraża opinię o informacji rocznej prezesa sądu apelacyjnego o działalności sądów, o której mowa w art. 37h § 1,
- 4) wyraża opinię o rocznym sprawozdaniu, o którym mowa w art. 31a § 2.”;

26) w art. 35:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Zgromadzenie ogólne sędziów okręgu składa się z sędziów sądu okręgowego oraz przedstawicieli sędziów sądów rejonowych, działających w okręgu sądowym, w liczbie odpowiadającej liczbie sędziów sądu okręgowego. Liczbę przedstawicieli sędziów poszczególnych sądów rejonowych ustala kolegium sądu okręgowego, w miarę możliwości proporcjonalnie do liczby sędziów w danym sądzie.”,

b) uchyla się § 2 i 3,

c) § 7 i 8 otrzymują brzmienie:

„§ 7. Do podjęcia uchwał zgromadzenia ogólnego sędziów okręgu jest wymagana obecność co najmniej połowy wszystkich członków zgromadzenia. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów. Głosowanie jest tajne w sprawach, o których mowa w art. 30 § 1, art. 33 § 7 i art. 36 pkt 1, a ponadto, jeżeli żądanie takie zgłosi chociażby jeden z obecnych członków zgromadzenia.

§ 8. Zgromadzenie ogólne sędziów okręgu zbiera się co najmniej raz w roku; posiedzenia zgromadzenia zwołuje prezes sądu okręgowego z własnej inicjatywy lub na wniosek prezesa sądu apelacyjnego, kolegium sądu okręgowego, jednej piątej liczby członków zgromadzenia albo na wniosek Ministra Sprawiedliwości. O terminie zgromadzenia prezes sądu okręgowego zawiadamia z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem, przedstawiając planowany porządek obrad, a jeżeli w porządku obrad przewidziano ocenę kandydatów na stanowiska sędziowskie, jednocześnie zarządza wyłożenie sporządzonych ocen kwalifikacji kandydatów w sekretariacie prezesa sądu okręgowego, do zapoznania się przez członków zgromadzenia ogólnego sędziów okręgu.”,

d) po § 8 dodaje się § 8a – 8d w brzmieniu:

„§ 8a. Przedstawiciele sędziów sądów rejonowych wybierają, na okres trzech lat, zebrania sędziów danego sądu rejonowego z okręgu sądowego.

§ 8b. Wybory przedstawicieli, o których mowa w § 8a, odbywają się w głosowaniu tajnym. Do ważności wyborów jest wymagany udział w głosowaniu co najmniej połowy wszystkich członków zebrania.

§ 8c. Kadencja członka zgromadzenia ogólnego sędziów okręgu wygasa przed jej upływem w przypadku:

- 1) rozwiązania albo wygaśnięcia stosunku służbowego sędziego,
- 2) przejścia albo przeniesienia sędziego w stan spoczynku,
- 3) przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe albo powołania na inne stanowisko

sędziowskie,

4) złożenia przez sędziego, o którym mowa w § 8a, rezygnacji z członkostwa w zgromadzeniu.

§ 8d. W przypadkach, o których mowa w § 8c, przeprowadza się wybory uzupełniające. Kadencja nowo wybranego członka trwa do czasu upływu kadencji pozostałych członków zgromadzenia ogólnego sędziów okręgu.”,

e) § 9 otrzymuje brzmienie:

„§ 9. Jeżeli zgromadzenie ogólne sędziów okręgu, utworzone na podstawie § 1, miałyby liczyć więcej niż stu dwudziestu sześciu członków, jego funkcje wykonuje zgromadzenie przedstawicieli sędziów okręgu, w skład którego wchodzi sześćdziesięciu przedstawicieli sędziów sądu okręgowego i sześćdziesięciu przedstawicieli sędziów sądów rejonowych, działających w okręgu sądowym. Liczbę przedstawicieli sędziów poszczególnych sądów ustala kolegium sądu okręgowego, w miarę możliwości, proporcjonalnie do liczby sędziów w danym sądzie. Przepisy § 4 – 8d stosuje się odpowiednio.”;

27) art. 36 otrzymuje brzmienie:

„Art. 36. Zgromadzenie ogólne sędziów okręgu realizuje zadania określone w ustawie, a ponadto:

- 1) ocenia kandydatów na stanowiska sędziów sądów rejonowych, działających w okręgu sądowym,
- 2) wysłuchuje informacji prezesa sądu okręgowego o działalności sądów oraz wyraża opinię w tym zakresie.”;

28) po art. 36 dodaje się art. 36a w brzmieniu:

„Art. 36a. § 1. Zebranie sędziów danego sądu składa się z wszystkich sędziów tego sądu. Zebraniu przewodniczy prezes sądu. W razie nieobecności prezesa sądu obowiązki przewodniczącego zebrania pełni najstarszy służbą wiceprezes sądu, a jeżeli w sądzie nie został powołany wiceprezes sądu – najstarszy służbą przewodniczący wydziału w tym sądzie.

§ 2. Zebranie sędziów danego sądu zwołuje prezes sądu z własnej inicjatywy lub na wniosek jednej piątej liczby sędziów tego sądu.

§ 3. Zebranie sędziów danego sądu realizuje zadania określone w ustawie, wysłuchuje informacji prezesa sądu o działalności sądu i wyraża opinię w tym zakresie.”;

29) w dziale I tytuł rozdziału 5 otrzymuje brzmienie:

„Wewnętrzny i zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną

sądów w zakresie zapewnienia właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu związanego bezpośrednio ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości oraz wykonywaniem innych zadań z zakresu ochrony prawnej”;

30) art. 37 otrzymuje brzmienie:

„Art. 37. § 1. Czynności z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego prezes sądu może powierzyć sędziemu wizytatorowi, a także, z zastrzeżeniem art. 37c, wiceprezesowi sądu, przewodniczącemu wydziału, a także, w uzasadnionych przypadkach, innemu wyznaczonemu sędziemu lub referendarzowi sądowemu. Osoby sprawujące wewnętrzny nadzór administracyjny mają prawo wglądu w czynności sądów, mogą żądać wyjaśnień oraz usunięcia uchybień oraz być obecne na rozprawie toczącej się z wyłączeniem jawności.

§ 2. Czynności z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego, o których mowa w art. 37b § 1 pkt 2, prezes sądu może powierzyć inspektorowi do spraw biurowości.

§ 3. Prezes sądu uchyla czynności administracyjne niezgodne z prawem, naruszające sprawność postępowania sądowego lub z innych przyczyn niecelowe.

§ 4. W przypadku stwierdzenia uchybienia w zakresie sprawności postępowania sądowego, prezes sądu, niezwłocznie po powzięciu wiadomości o uchybieniu, może zwrócić na nie uwagę na piśmie i żądać usunięcia skutków tego uchybienia. Sędzia, którego dotyczy zwrócona uwaga, może w terminie siedmiu dni złożyć prezesowi sądu pisemne zastrzeżenie. Przepis art. 108 § 1 stosuje się odpowiednio.

§ 5. W przypadku złożenia zastrzeżenia prezes sądu w terminie 14 dni uchyla uwagę albo przekazuje sprawę do rozpoznania sądowi dyscyplinarnemu, zawiadamiając sędziego o sposobie rozpatrzenia zastrzeżenia.

§ 6. Do akt osobowych sędziego dołącza się odpis pisma zawierającego stwierdzenie uchybienia i zwrócenie uwagi, jednak nie wcześniej niż po bezskutecznym upływie terminu do złożenia zastrzeżenia, a w przypadku jego złożenia – po uprawomocnieniu się uchwały sądu dyscyplinarnego odmawiającej uwzględnienia zastrzeżenia. W takim przypadku do akt osobowych sędziego dołącza się także odpis pisma obejmującego zastrzeżenie oraz odpis uchwały sądu dyscyplinarnego odmawiającej uwzględnienia zastrzeżenia. Jeżeli zastrzeżenie sędziego zostało uwzględnione, dokumentów dotyczących zwrócenia uwagi nie dołącza się do akt osobowych sędziego i nie dokonuje się wzmianki w wykazie służbowym, o którym mowa w art. 67.

§ 7. Po upływie pięciu lat od dnia zwrócenia uwagi, na wniosek sędziego, prezes sądu zarządza

usunięcie z akt osobowych sędziego dokumentów, o których mowa w § 6. Jednocześnie z usunięciem dokumentów z akt osobowych, wszelkie dane dotyczące zwrócenia uwagi usuwa się z wykazu służbowego, o którym mowa w art. 67. Jeżeli jednak w tym okresie stwierdzono kolejne uchybienie w zakresie sprawności postępowania sądowego, skutkujące zwróceniem uwagi lub wytknięto uchybienie w trybie art. 40 § 1, jest dopuszczalne tylko jednoczesne usunięcie wszystkich dokumentów i danych.

§ 8. Prezes sądu przełożonego niezwłocznie zawiadamia prezesa sądu podlegającego jego nadzorowi o stwierdzonych uchybieniach w działaniu tego sądu. W razie stwierdzenia istotnych uchybień w działaniu sądu, prezes tego sądu niezwłocznie zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach prezesa sądu przełożonego, a prezes sądu apelacyjnego – Ministra Sprawiedliwości; równocześnie prezes sądu informuje o działaniach podjętych w celu usunięcia uchybień.”;

31) po art. 37 dodaje się art. 37a – 37i w brzmieniu:

„Art. 37a. § 1. Prezes sądu apelacyjnego sprawuje wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądu apelacyjnego oraz sądów okręgowych i rejonowych, działających na obszarze apelacji.

§ 2. Prezes sądu okręgowego sprawuje wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądu okręgowego oraz sądów rejonowych, działających w okręgu sądowym.

§ 3. Prezes sądu rejonowego sprawuje wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądu rejonowego.

Art. 37b. § 1. Prezes sądu, w ramach zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego, w szczególności:

- 1) bada sprawność postępowania w poszczególnych sprawach,
- 2) kontroluje działalność sekretariatu wydziału,
- 3) bada prawidłowość przydzielania sędziom i referendarzom sądowym spraw oraz równomiernego obciążenia ich pracą.

§ 2. Czynnościami z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego wykonywanymi przez prezesa sądu apelacyjnego i prezesa sądu okręgowego są ponadto:

- 1) wizytacja, obejmująca pełną działalność administracyjną sądu lub wydziału sądu,
- 2) lustracja, obejmująca wybrane zagadnienia z działalności administracyjnej sądu lub wydziału sądu.

§ 3. Czynnościami z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego wykonywanymi przez prezesa sądu apelacyjnego są także:

- 1) ustalanie kierunków wewnętrznego nadzoru administracyjnego wykonywanego przez prezesów sądów, działających na obszarze apelacji,
- 2) koordynowanie czynności z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego wykonywanego przez prezesów sądów, działających na obszarze apelacji,
- 3) kontrola wykonywania obowiązków nadzorczych przez prezesów sądów, działających na obszarze apelacji, oraz wydawanie stosownych zarządzeń.

Art. 37c. § 1. Wizytacje poszczególnych wydziałów sądów przeprowadza się co cztery lata.

§ 2. Wizytacje wydziałów sądu apelacyjnego lub okręgowego przeprowadzają sędziowie wizytatorzy zajmujący stanowisko sędziego sądu apelacyjnego.

§ 3. Wizytacje wydziałów sądu rejonowego przeprowadzają sędziowie wizytatorzy zajmujący stanowisko sędziego sądu okręgowego.

§ 4. Wizytacji wydziału sądu nie może przeprowadzać sędzia wizytator, będący małżonkiem, krewnym albo powinowatym jednego z sędziów przydzielonych do wydziału lub pozostający wobec jednego z sędziów w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego wizytatora.

§ 5. Ten sam sędzia wizytator nie może przeprowadzać dwóch kolejnych wizytacji tego samego wydziału.

§ 6. O planowanej wizytacji zawiadamia się prezesa sądu i przewodniczącego wydziału co najmniej na trzydzieści dni przed przystąpieniem do jej przeprowadzenia.

Art. 37d. § 1. Sędziego wizytatora powołuje prezes sądu apelacyjnego, na okres czterech lat, spośród sędziów sądu apelacyjnego lub okręgowego. Przed powołaniem sędziego do pełnienia funkcji wizytatora prezes sądu apelacyjnego zasięga opinii kolegium tego sądu. Negatywna opinia kolegium jest dla prezesa wiążąca.

§ 2. Kandydatów do pełnienia funkcji sędziów wizytatorów spośród sędziów sądu okręgowego przedstawiają prezesi sądów okręgowych, działających na obszarze apelacji, po zasięgnięciu opinii kolegium sądu okręgowego. Negatywna opinia kolegium jest dla prezesa wiążąca.

Art. 37e. § 1. Prezes sądu apelacyjnego może zwrócić prezesowi lub wiceprezesowi sądu, działającego na obszarze apelacji, uwagę na piśmie, jeżeli stwierdzi uchybienia w zakresie kierowania sądem albo sprawowania wewnętrznego nadzoru administracyjnego.

- § 2. Prezes sądu apelacyjnego, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości lub nieracjonalności podziału czynności ustalonego przez prezesa sądu okręgowego, wydaje zalecenie zmiany podziału czynności. Zalecenie nie może jednak naruszać uchwały kolegium sądu apelacyjnego, podjętej w trybie art. 22a § 6. Do ustalenia podziału czynności w wyniku zalecenia prezesa sądu apelacyjnego stosuje się odpowiednio przepisy art. 22a.
- § 3. Uprawnienie, o którym mowa w § 1, przysługuje również prezesowi sądu okręgowego wobec prezesa lub wiceprezesa sądu rejonowego, działającego w okręgu sądowym.
- Art. 37f. § 1. Zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądów obejmuje analizę i ocenę prawidłowości oraz skuteczności wykonywania przez prezesów sądów wewnętrznego nadzoru administracyjnego.
- § 2. Zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądów obejmuje ponadto wykonywanie czynności niezbędnych ze względu na wystąpienie uchybień w działalności administracyjnej sądów, a także czynności koniecznych do wykonywania zadań związanych z reprezentowaniem Rzeczypospolitej Polskiej przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, w zakresie spraw dotyczących działalności sądów.
- Art. 37g. § 1. Środkami zewnętrznego nadzoru administracyjnego są w szczególności:
- 1) analiza rocznych informacji o działalności sądów, o których mowa w art. 37h § 1,
  - 2) ustalanie kierunków wewnętrznego nadzoru administracyjnego, wykonywanego przez prezesów sądów apelacyjnych,
  - 3) kontrola wykonywania obowiązków nadzorczych przez prezesów sądów apelacyjnych oraz wydawanie stosownych zarządzeń.
- § 2. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności administracyjnej sądu lub niewykonania przez prezesa sądu apelacyjnego zarządzeń, o których mowa w § 1 pkt 3, Minister Sprawiedliwości może zarządzić:
- 1) przeprowadzenie lustracji sądu lub wydziału sądu,
  - 2) przeprowadzenie lustracji działalności nadzorczej prezesa sądu.
- § 3. Zarządzając przeprowadzenie czynności, o których mowa w § 2, Minister Sprawiedliwości wyznacza prezesowi sądu apelacyjnego zakres i termin ich przeprowadzenia. W uzasadnionych przypadkach Minister Sprawiedliwości może zarządzić przeprowadzenie czynności przez sędziów wizytatorów z obszaru innej apelacji.
- § 4. W czynnościach, o których mowa w § 2, jako przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości, może brać udział sędzia delegowany do pełnienia czynności administracyjnych

w Ministerstwie Sprawiedliwości.

§ 5. Minister Sprawiedliwości może zwrócić prezesowi lub wiceprezesowi sądu uwagę na piśmie, jeżeli stwierdzi uchybienia w kierowaniu sądem albo w sprawowaniu wewnętrznego nadzoru administracyjnego.

Art. 37h. § 1. Prezes sądu apelacyjnego sporządza informację roczną o działalności sądów, działających na obszarze apelacji, w zakresie powierzonych mu zadań, którą po zaopiniowaniu przez zgromadzenie ogólne sędziów apelacji przedkłada Ministrowi Sprawiedliwości, nie później niż do końca kwietnia następnego roku.

§ 2. Jeżeli z informacji, o której mowa w § 1, wynika, że prezes sądu apelacyjnego nie podejmował w okresie sprawozdawczym niezbędnych czynności, zmierzających do usunięcia uchybień w działalności administracyjnej sądów, Minister Sprawiedliwości odmawia przyjęcia informacji rocznej i zawiadamia o tym prezesa, wskazując przyczyny odmowy.

§ 3. Niewykonanie w terminie obowiązku, o którym mowa w § 1, jest równoznaczne z odmową przyjęcia sprawozdania.

§ 4. Dwukrotna odmowa przyjęcia sprawozdania przez Ministra Sprawiedliwości oznacza rażące niewywiązywanie się przez prezesa z obowiązków służbowych, w rozumieniu art. 27 § 1 pkt 1.

Art. 37i. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb sprawowania nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów, o której mowa w art. 8 pkt 2, a także sposób dokumentowania czynności nadzorczych i sporządzania rocznych sprawozdań o działalności sądów, mając na uwadze zapewnienie sprawności i skuteczności nadzoru oraz zapewnienie prawidłowego wykonywania czynności nadzorczych.”;

32) uchyla się art. 38 i 39;

33) w art. 40:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd apelacyjny lub sąd okręgowy jako sąd odwoławczy, w razie stwierdzenia przy rozpoznawaniu sprawy oczywistej obrazy przepisów, niezależnie od innych uprawnień, wytyka uchybienie właściwemu sądowi. Przed wytknięciem uchybienia poucza się sędziego lub sędziów wchodzących w skład sądu orzekającego w pierwszej instancji o możliwości złożenia na piśmie wyjaśnień w terminie siedmiu dni. Stwierdzenie

i wytknięcie uchybienia nie wpływa na rozstrzygnięcie sprawy.”,

b) § 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„§ 3. Odpis postanowienia sądu apelacyjnego lub sądu okręgowego jako sądu odwoławczego, zawierającego wytknięcie uchybienia, dołącza się do akt osobowych sędziego. W przypadku wytknięcia uchybienia do akt osobowych dołącza się także złożone przez sędziego wyjaśnienia.

§ 4. Po upływie pięciu lat od wytknięcia uchybienia w trybie określonym w § 1, na wniosek sędziego, prezes sądu zarządza usunięcie z akt osobowych sędziego dokumentów, o których mowa w § 3. Jednocześnie z usunięciem dokumentów z akt osobowych wszelkie dane dotyczące wytknięcia uchybienia usuwa się z wykazu służbowego, o którym mowa w art. 67. Jeżeli jednak w tym okresie stwierdzono kolejną oczywistą obrazę przepisów przy rozpoznawaniu sprawy przez sąd odwoławczy, skutkującą wytknięciem uchybienia, lub zwrócono uwagę w trybie art. 37 § 4, dopuszczalne jest tylko jednoczesne usunięcie wszystkich dokumentów i danych.”;

34) w dziale I po rozdziale 5 dodaje się rozdział 5a w brzmieniu:

„Rozdział 5a

Tryb rozpoznawania skarg i wniosków

Art. 41a. § 1. Skargi i wnioski rozpatruje się bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie miesiąca od daty ich wpływu.

§ 2. Skargi, w zakresie dotyczącym działalności sądów, w dziedzinie, w której sędziowie są niezawiśli, nie podlegają rozpatrzeniu. Organ sądu, do którego taka skarga lub wniosek zostały skierowane, zawiadamia skarżącego o przyczynach odmowy rozpatrzenia skargi. Jeżeli jednak skarga dotyczy czynności sądu podlegającej zaskarżeniu w toku instancji, organ ten jest obowiązany niezwłocznie przekazać skargę do akt sprawy, której skarga dotyczy, zawiadamiając o tym skarżącego.

§ 3. Skargi lub wnioski dotyczące treści czynności sądu jeszcze niedokonanych, należących do dziedziny, o której mowa w § 2, podlegają niezwłocznemu przekazaniu do akt postępowania, którego dotyczą.

§ 4. Skargi lub wnioski zawierające treści znieważające lub słowa powszechnie uznawane za obelżywe pozostawia się bez rozpatrzenia, zawiadamiając o tym skarżącego lub wnioskodawcę, z podaniem przyczyny pozostawienia skargi lub wniosku bez rozpatrzenia.

Art. 41b. § 1. Organem właściwym do rozpatrzenia skargi lub wniosku, dotyczących działalności sądu, jest prezes sądu.

§ 2. Jeżeli skarga lub wniosek dotyczą działalności sądu okręgowego i sądu rejonowego, organem właściwym do rozpatrzenia jest prezes sądu okręgowego. Jeżeli skarga lub wniosek dotyczą działalności sądu apelacyjnego i sądu okręgowego, organem właściwym do rozpatrzenia jest prezes sądu apelacyjnego.

§ 3. Organem właściwym do rozpoznania skargi dotyczącej działalności prezesa sądu rejonowego jest prezes sądu okręgowego, działalności prezesa sądu okręgowego – prezes sądu apelacyjnego, a działalności prezesa sądu apelacyjnego – Krajowa Rada Sądownictwa.

§ 4. Prezes sądu apelacyjnego, corocznie, do końca kwietnia następnego roku, zawiadamia Ministra Sprawiedliwości o nieprawidłowościach stwierdzonych w wyniku rozpoznania skarg przez prezesów sądów, działających na obszarze apelacji.

Art. 41c. § 1. Skarga dotycząca działalności sądów, skierowana do innych organów władzy publicznej, podlega przekazaniu do rozpatrzenia organom, o których mowa w art. 41b § 1 – 3.

§ 2. Jeżeli skarga lub wniosek dotyczy działalności administracyjnej sądu, organ właściwy do ich rozpatrzenia, uznając skargę lub wniosek za uzasadniony, podejmuje lub zleca czynności z zakresu nadzoru nad działalnością administracyjną sądów.

Art. 41d. Skargi zawierające wnioski o pociągnięcie sędziów do odpowiedzialności dyscyplinarnej podlegają niezwłocznie przekazaniu właściwemu rzecznikowi dyscyplinarnemu albo zastępcy rzecznika dyscyplinarnego. Rzecznik, po wstępnym wyjaśnieniu okoliczności podniesionych w skardze, może podjąć czynności dyscyplinarne z własnej inicjatywy. O sposobie załatwienia skargi rzecznik dyscyplinarny zawiadamia skarżącego oraz organ, który przekazał mu skargę. Przepisów art. 114 § 5 – 7 nie stosuje się.

Art. 41e. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, tryb i organizację przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków dotyczących działalności sądów, mając na względzie zapewnienie realizacji prawa do składania skarg i wniosków oraz rzetelność i wszechstronność rozpatrywania skarg i wniosków.”;

35) w art. 43 uchyla się § 2;

36) w art. 45 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sędziego w jego czynnościach może zastąpić sędzia tego samego sądu, a także sędzia innego sądu, delegowany na podstawie art. 77 § 1 lub 8.”;

37) w art. 46 § 1 otrzymuje brzmienie:

- „§ 1. W składzie sądu może brać udział tylko jeden sędzia innego sądu.”;
- 38) w dziale II tytuł rozdziału 1 otrzymuje brzmienie:
 „Powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim”;
- 39) w art. 56:
 a) § 2 otrzymuje brzmienie:
 „§ 2. W razie zwolnienia stanowiska sędziowskiego w sądach działających na obszarze danej apelacji, prezes sądu apelacyjnego niezwłocznie zawiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości, który, w oparciu o kryteria wymienione w § 1, przydziela stanowisko do danego albo innego sądu albo stanowisko znosi.”,
 b) § 4 otrzymuje brzmienie:
 „§ 4. O wolnym stanowisku nie obwieszcza się, jeżeli jego obsadzenie następuje w drodze przeniesienia służbowego sędziego równorzędnego sądu lub w trybie art. 74 § 1a.”;
- 40) w art. 57:
 a) po § 1 dodaje się § 1a – 1l w brzmieniu:
 „§ 1a. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który zajmuje stanowisko sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu administracyjnego, sędziego sądu wojskowego bądź też referendarza sądowego, do karty zgłoszenia dołącza wykaz sygnatur akt stu spraw sądowych różnych kategorii, w których rozpoznawaniu brał udział, a w przypadku mniejszej liczby takich spraw – wykaz sygnatur akt wszystkich tych spraw.
 § 1b. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który zajmuje stanowisko prokuratora albo asesora prokuratorskiego, do karty zgłoszenia dołącza wykaz sygnatur akt stu spraw, w których prowadził lub nadzorował postępowanie przygotowawcze, sporządził akt oskarżenia lub środki zaskarżenia bądź występował przed sądem lub składał pisma procesowe, a w przypadku mniejszej liczby takich spraw – wykaz sygnatur akt wszystkich tych spraw.
 § 1c. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który wykonuje zawód adwokata lub radcy prawnego bądź zajmuje stanowisko starszego radcy lub radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, do karty zgłoszenia dołącza wykaz sygnatur stu akt spraw sądowych różnych kategorii, w których występował w charakterze zastępcy procesowego, a jeżeli występował w mniejszej liczbie spraw – wykaz sygnatur wszystkich akt tych spraw, ze wskazaniem sądów, w których sprawy te toczyły się lub toczą, lub odpisy wszystkich, jednak nie więcej niż stu, opinii prawnych i innych dokumentów sporządzonych

w związku ze stosowaniem lub tworzeniem prawa; starszy radca i radca Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa dołącza ponadto opinię przełożonego.

- § 1d. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który wykonuje zawód notariusza, do karty zgłoszenia dołącza wykaz stu aktów notarialnych, obejmujących różne kategorie spraw, a jeżeli sporządził mniejszą ich liczbę – wykaz wszystkich tych aktów.
- § 1e. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, będący profesorem lub doktorem habilitowanym nauk prawnych w polskich szkołach wyższych, w Polskiej Akademii Nauk oraz w instytutach naukowo-badawczych, do karty zgłoszenia dołącza wykaz publikacji wraz z opiniami recenzentów, jeżeli były sporządzone, odpisy sporządzonych opinii prawnych oraz charakterystykę osiągnięć w zakresie kształcenia kadr lub dorobku naukowego.
- § 1f. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który zajmuje stanowisko asystenta sędziego, do karty zgłoszenia dołącza sto projektów orzeczeń lub uzasadnień w sprawach różnych kategorii, poświadczonych przez sędziego, pod nadzorem którego wykonywał czynności, a w przypadku mniejszej liczby takich projektów – odpisy wszystkich tych projektów.
- § 1g. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, zajmujący stanowisko sędziego, prokuratora, referendarza sądowego bądź asystenta sędziego, który w okresie poprzedzającym obwieszczenie był delegowany do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej, do karty zgłoszenia dołącza także opis wykonywanych w okresie delegowania czynności wraz z opinią przełożonego.
- § 1h. Przepis § 1g stosuje się odpowiednio w przypadku delegowania:
- 1) do pełnienia czynności w Biurze Krajowej Rady Sądownictwa,
  - 2) do pełnienia czynności lub prowadzenia zajęć szkoleniowych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury,
  - 3) do pełnienia obowiązków w międzynarodowej sędziowskiej organizacji pozarządowej,
  - 4) do pełnienia obowiązków lub pełnienia określonej funkcji poza granicami państwa w ramach działań podejmowanych przez organizacje międzynarodowe lub ponadnarodowe oraz zespoły międzynarodowe, działające na podstawie umów międzynarodowych, w tym umów konstytuujących organizacje międzynarodowe,

ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską.

§ 1i. Przełożonym, o którym mowa w § 1g i 1h, jest osoba kierująca jednostką, do której delegowanie nastąpiło, a w przypadku podziału tej jednostki na departamenty, biura bądź inne równorzędne komórki organizacyjne – osoba kierująca tymi komórkami. W stosunku do osób kierujących daną jednostką lub komórką organizacyjną za przełożonego uznaje się osobę sprawującą funkcję nadrzędną.

§ 1j. Do kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, który zajmuje stanowisko prezesa lub wiceprezesa Prokuratury Generalnej, stosuje się odpowiednio, stosownie do zawodu wykonywanego przed powołaniem na to stanowisko, przepisy § 1a – 1e lub 1g.

§ 1k. Do kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, który wykonywał więcej niż jeden z zawodów wskazanych w przepisach § 1a – 1f i 1j, stosuje się przepisy § 1a – 1g, z tym że łączna liczba zamieszczonych w wykazie sygnatur akt spraw lub odpisów opinii prawnych i innych dokumentów, o których mowa w tych przepisach, nie może przekraczać dwustu.

§ 1l. Do karty zgłoszenia kandydat może dołączyć także inne dokumenty popierające jego kandydaturę, w szczególności opinie i rekomendacje.”,

b) § 2 i 2a otrzymują brzmienie:

„§ 2. Kandydaturę na wolne stanowisko sędziego sądu rejonowego zgłasza się prezesowi właściwego sądu okręgowego, zaś na pozostałe wolne stanowiska sędziowskie – prezesowi sądu apelacyjnego.

§ 2a. Jeżeli swoją kandydaturę zgłosiła osoba, która nie spełnia warunków do objęcia stanowiska sędziego sądu powszechnego, o których mowa w art. 61 § 1 pkt 1 oraz 3 – 7 lub § 2 – 5 albo w art. 63 i 64 oraz w art. 65 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. Nr 26, poz. 157, z późn. zm.⁴⁾), albo zgłoszenie nastąpiło po upływie terminu, o którym mowa w § 1, lub nie spełnia wymogów formalnych określonych w tym przepisie lub w przepisach § 1a – 1g, właściwy prezes sądu zawiadamia zgłaszającego o pozostawieniu zgłoszenia bez rozpatrzenia, podając przyczynę pozostawienia zgłoszenia bez rozpatrzenia. Osoba, której zgłoszenie pozostawiono bez rozpatrzenia, może, w terminie tygodnia, złożyć pisemne zastrzeżenie.

---

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 56, poz. 459, Nr 178, poz. 1375 i Nr 223, poz. 1777.

Jeżeli prezes sądu nie uwzględni zastrzeżenia, niezwłocznie przekazuje je wraz ze zgłoszeniem Krajowej Radzie Sądownictwa. W przedmiocie pozostawienia zgłoszenia bez rozpatrzenia rozstrzyga Krajowa Rada Sądownictwa.”,

c) uchyla się § 3;

41) po art. 57 dodaje się art. 57a – 57i w brzmieniu:

„Art. 57a. § 1. Prezes sądu, któremu złożono kartę zgłoszenia, po stwierdzeniu spełniania przez kandydata warunków oraz wymogów formalnych zgłoszenia, zarządza dokonanie oceny kwalifikacji kandydata.

§ 2. Oceny kwalifikacji kandydata na wolne stanowisko sędziego sądu apelacyjnego albo sędziego sądu okręgowego dokonuje sędzia wizytator, wyznaczony przez prezesa sądu apelacyjnego spośród sędziów, o których mowa w art. 37c § 2 , a na stanowisko sędziego sądu rejonowego – sędzia wizytator, wyznaczony przez prezesa sądu okręgowego spośród sędziów, o których mowa w art. 37c § 3. Oceny kwalifikacji nie może dokonywać sędzia wizytator, będący małżonkiem, krewnym albo powinowatym kandydata lub pozostający wobec niego w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego wizytatora.

§ 3. Jeżeli na jedno wolne stanowisko sędziowskie zgłosił się więcej niż jeden kandydat, oceny kwalifikacji tych kandydatów dokonuje ten sam sędzia wizytator, chyba że z uwagi na liczbę kandydatów bądź z innych ważnych przyczyn nie jest to możliwe. Oceny kwalifikacji żadnego z kandydatów nie może dokonywać sędzia wizytator, będący małżonkiem, krewnym albo powinowatym chociażby jednego z nich lub pozostający wobec jednego z nich w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego wizytatora.

§ 4. Prezes sądu, któremu złożono kartę zgłoszenia, zapoznaje kandydata z oceną kwalifikacji. Kandydat w terminie dwóch tygodni od daty zapoznania się z oceną ma prawo złożyć temu prezesowi pisemne uwagi do oceny kwalifikacyjnej.

§ 5. Uwagi złożone po terminie prezes sądu pozostawia bez rozpatrzenia, podając przyczynę pozostawienia złożonych uwag bez rozpatrzenia. Kandydat, którego uwagi pozostawiono bez rozpatrzenia, w terminie tygodnia może złożyć pisemne zastrzeżenie.

§ 6. Jeżeli prezes sądu nie uwzględni zastrzeżenia, przekazuje je, wraz z uwagami, Krajowej Radzie Sądownictwa, która rozstrzyga w przedmiocie pozostawienia uwag bez rozpatrzenia.

- § 7. Prezes sądu, po stwierdzeniu, że uwagi wniesiono prawidłowo, niezwłocznie zarządza ich rozpatrzenie przez trzech sędziów wizytatorów, wyznaczonych na zasadach określonych w § 2. W rozpatrywaniu uwag nie może brać udziału sędzia, który dokonał oceny kwalifikacji. Sędziowie wizytatorzy rozpatrują uwagi w terminie nie dłuższym niż trzydzieści dni.
- § 8. Sędziowie wizytatorzy po rozpatrzeniu uwag podtrzymują ocenę kwalifikacji kandydata, do której uwagi zgłoszono, albo dokonują oceny odmiennej. Stanowisko sędziów wizytatorów sporządza się na piśmie wraz z uzasadnieniem i doręcza się kandydatowi.
- § 9. Po upływie terminu, o którym mowa w § 4, albo po rozpatrzeniu uwag w trybie § 6 – 8, kandydaturę na wolne stanowisko sędziego sądu apelacyjnego albo sędziego sądu okręgowego prezes sądu apelacyjnego przedstawia, wraz z oceną kwalifikacji, do zaopiniowania kolegium sądu apelacyjnego, a następnie określa termin zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji, na którym kandydatura będzie oceniana. Kandydaturę na wolne stanowisko sędziego sądu rejonowego prezes sądu okręgowego przedstawia, wraz z oceną kwalifikacji, do zaopiniowania kolegium sądu okręgowego, a następnie określa termin zgromadzenia ogólnego sędziów okręgu, na którym kandydatura będzie oceniana.
- Art. 57b. § 1. Ocena kwalifikacji kandydata zajmującego stanowisko sędziego sądu powszechnego, administracyjnego i wojskowego jest dokonywana w oparciu o kryteria określone w art. 106a § 1 i 2 oraz obejmuje badanie poziomu merytorycznego orzecznictwa.
- § 2. Analiza pracy, o której mowa w § 1, jest dokonywana w oparciu o badanie co najmniej pięćdziesięciu akt spraw różnych kategorii, wybranych losowo spośród wymienionych w wykazie, o którym mowa w art. 57 § 1a, a także na podstawie danych gromadzonych w urządzeniach ewidencyjnych prowadzonych w sądach, w tym na potrzeby statystyki sądowej.
- § 3. Sędzia wizytator dokonujący oceny kwalifikacji kandydatów, o których mowa w § 1, z urzędu obejmuje badaniem także nieujęte w wykazie akta dziesięciu spraw niezakończonych, przydzielonych kandydatowi do rozpoznania, w których od momentu pierwszej rejestracji upłynął najdłuższy okres, a także akta wszystkich spraw, w których w okresie ostatnich trzech lat poprzedzających zgłoszenie o wolnym stanowisku sędziowskim zmieniono lub uchylono orzeczenia i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania oraz w których stwierdzono przewlekłość postępowania lub niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia.

- § 4. Jeżeli ze względu na szczególny zakres czynności sędziego lub z innych przyczyn zbadanie liczby spraw wskazanej w § 2 i 3 nie jest możliwe, przyjmuje się, z podaniem przyczyn, inną liczbę.
- § 5. W przypadku gdy w okresie ostatnich trzech lat poprzedzających zgłoszenie sędziego nie wykonywał zadań określonych w art. 1 § 2 i 3, przepis § 3 stosuje się odpowiednio, z tym że badaniem obejmuje się okres trzech lat, w których zadania te ostatnio były wykonywane.
- § 6. Do oceny kwalifikacji kandydata, o którym mowa w § 1, dołącza się protokoły okresowych ocen pracy, o których mowa w art. 106a, a także odpisy znajdujących się w aktach osobowych sędziego prawomocnych wyroków orzekających karę dyscyplinarną oraz dokumentów, o których mowa w art. 37 § 4b i art. 40 § 3, chyba że uprawniony organ zarządził usunięcie tych wyroków, postanowień lub pism z akt osobowych sędziego.
- Art. 57c. § 1. Do oceny kwalifikacji kandydata zajmującego stanowisko referendarza sądowego stosuje się odpowiednio przepisy art. 57b oraz poddaje się ocenie poziom wiedzy prawniczej kandydata.
- § 2. Do oceny kwalifikacji kandydata, o którym mowa w § 1, dołącza się odpis zaświadczenia o złożeniu egzaminu sędziowskiego, protokoły okresowych ocen kwalifikacyjnych, o których mowa w art. 148 § 2, odpisy pism obejmujących przypadki prawomocnego wymierzenia kar porządkowych oraz prawomocnych orzeczeń o ukaraniu karą dyscyplinarną, chyba że kary zostały uznane za niebyłe.
- Art. 57d. § 1. Ocena kwalifikacji kandydata zajmującego stanowisko asystenta sędziego obejmuje badanie poziomu wiedzy prawniczej oraz jakości, sprawności, terminowości i prawidłowości dokonywanych czynności.
- § 2. Ocena kwalifikacji, o której mowa w § 1, jest dokonywana w oparciu o badanie wybranych losowo co najmniej pięćdziesięciu projektów, o których mowa w art. 57 § 1f. Przepis art. 57b § 4 stosuje się odpowiednio.
- § 3. Do oceny kwalifikacji kandydata, o którym mowa w § 1, dołącza się protokoły okresowych ocen kwalifikacyjnych, o których mowa w art. 148 § 2, pisemne opinie i informacje uzyskane od prezesa lub przewodniczącego wydziału sądu, w którym kandydat był zatrudniony, jak również od sędziów, do których został przydzielony, oraz odpisy pism obejmujących przypadki wymierzenia kar porządkowych, chyba że kary zostały uznane za niebyłe.

Art. 57e. § 1. Ocena kwalifikacji kandydata zajmującego stanowisko prokuratora albo asesora prokuratorskiego jest dokonywana pod względem prawidłowości i poziomu merytorycznego, jak również efektywności wykonywania powierzonych obowiązków służbowych, z uwzględnieniem stopnia obciążenia wykonywanymi zadaniami i ich złożoności, a także podnoszenia kwalifikacji zawodowych i kultury urzędowania, obejmującej kulturę osobistą oraz sposób zachowania wobec uczestników postępowania i współpracowników. Przepisy art. 57b § 2 i 4 stosuje się odpowiednio. Sędzia wizytator może objąć badaniem także akta spraw nieujęte w wykazie oraz zwracać się do prezesów sądów lub jednostek organizacyjnych prokuratury o wskazanie sygnatur i przedstawienie akt takich spraw.

§ 2. Do oceny kwalifikacji kandydatów, o których mowa w § 1, dołącza się protokoły okresowych ocen pracy, o których mowa w art. 62e ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39, z późn. zm.⁵⁾), opinie przełożonych, a także odpisy znajdujących się w aktach osobowych prokuratora prawomocnych wyroków orzekających karę dyscyplinarną lub prawomocnych decyzji o wymierzeniu kary porządkowej upomnienia, jak również odpisy prawomocnych decyzji prokuratora przełożonego, zawierających wytknięcie uchybienia w razie oczywistej obrazy prawa, chyba że uprawniony organ zarządził usunięcie tych wyroków lub decyzji z akt osobowych.

Art. 57f. § 1. Ocena kwalifikacji kandydata wykonującego zawód adwokata, radcy prawnego, notariusza albo zajmującego stanowisko starszego radcy lub radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa jest dokonywana w oparciu o badanie jakości, sprawności, rzetelności i terminowości dokonywanych czynności bądź jakości i rzetelności sporządzonych opinii prawnych lub innych dokumentów sporządzonych w związku ze stosowaniem lub tworzeniem prawa.

---

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 26, poz. 156 i 157, Nr 56, poz. 459, Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474, Nr 219, poz. 1706 i Nr 223, poz. 1777.

- § 2. Ocena kwalifikacji kandydata wykonującego zawód adwokata lub radcy prawnego albo zajmującego stanowisko starszego radcy lub radcy Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa jest dokonywana w oparciu o badanie co najmniej pięćdziesięciu akt spraw różnych kategorii lub opinii prawnych i innych dokumentów sporządzonych w związku ze stosowaniem lub tworzeniem prawa, wybranych losowo spośród wymienionych w wykazie, o którym mowa w art. 57 § 1c. Przepis art. 57b § 4 stosuje się odpowiednio. Sędzia wizytator dokonujący oceny kwalifikacji może z urzędu objąć badaniem także akta spraw sądowych, w których kandydat występował w charakterze zastępcy procesowego, a których nie ujęto w wykazie, oraz zwracać się do prezesów sądów o wskazanie sygnatur i przedstawienie akt takich spraw.
- § 3. Ocena kwalifikacji kandydata wykonującego zawód notariusza jest dokonywana w oparciu o badanie co najmniej pięćdziesięciu aktów notarialnych, obejmujących różne kategorie spraw, wybranych losowo spośród wymienionych w wykazie, o którym mowa w art. 57 § 1d. Przepis art. 57b § 4 stosuje się odpowiednio. Sędzia wizytator dokonujący oceny kwalifikacji może z urzędu objąć badaniem także nieujęte w wykazie akty notarialne lub akta spraw sądowych, w których rozpoznano środki odwoławcze na odmowę dokonania wpisu lub odmowę dokonania czynności, oraz zwracać się do prezesów sądów o wskazanie sygnatur i przedstawienie akt takich spraw.
- § 4. Do oceny kwalifikacji kandydatów wykonujących zawód adwokata, radcy prawnego lub notariusza dołącza się wykaz prawomocnych orzeczeń bądź decyzji o ukaraniu karą dyscyplinarną, chyba że właściwy organ zarządził usunięcie wzmianki o ukaraniu lub odpisu orzeczenia sądu dyscyplinarnego z akt osobowych kandydata.
- § 5. Do oceny kwalifikacji kandydatów wykonujących zawód adwokata lub radcy prawnego dołącza się także wykaz ostrzeżeń udzielonych przez właściwe organy samorządu zawodowego oraz zawiadomień o naruszeniu obowiązków procesowych dokonanych przez sąd lub prokuratora.

§ 6. Do oceny kwalifikacji kandydatów zajmujących stanowisko starszego radcy lub radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa dołącza się protokoły okresowych ocen kwalifikacyjnych, o których mowa w art. 42 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417, z późn. zm.⁶⁾), oraz odpisy prawomocnych orzeczeń o ukaraniu karą dyscyplinarną, chyba że kara została uznana za niebyłą.

§ 7. Do oceny kwalifikacji kandydatów wykonujących zawód adwokata, radcy prawnego albo notariusza dołącza się protokoły przeprowadzonych wizytacji, kontroli lub ocen, w trybie art. 36 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, z późn. zm.⁷⁾), art. 22¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65 i Nr 47, poz. 278) albo art. 44 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 oraz z 2009 r. Nr 37, poz. 286 i Nr 166, poz. 1317).

Art. 57g. § 1. Ocena kwalifikacji kandydatów mających tytuł naukowy profesora lub stopień doktora habilitowanego nauk prawnych jest dokonywana z uwzględnieniem osiągnięć naukowych, rodzaju i jakości publikacji, opinii recenzentów, jakości i rzetelności opinii prawnych bądź innych dokumentów sporządzonych w związku ze stosowaniem lub tworzeniem prawa.

§ 2. Do oceny kwalifikacji kandydatów, o których mowa w § 1, dołącza się odpisy prawomocnych orzeczeń o udzieleniu kary dyscyplinarnej, chyba że kara uległa zatarciu.

Art. 57h. Do oceny kwalifikacji kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, który zajmuje stanowisko prezesa lub wiceprezesa Prokuraturii Generalnej, stosuje się odpowiednio, stosownie do zawodu wykonywanego przed powołaniem na to stanowisko, przepisy art. 57b lub 57e – 57g.

---

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 264, poz. 2205, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217 i Nr 218, poz. 1592, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 79, poz. 660 i Nr 216, poz. 1676.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 166, poz. 1317, Nr 210, poz. 1628 i Nr 216, poz. 1676 oraz z 2010 r. Nr 7, poz. 45 i Nr 47, poz. 278.

Art. 57i. § 1. Przy ocenie kwalifikacji kandydata na wolne stanowisko sędziowskie uwzględnia się predyspozycje osobowościowe kandydata do zawodu sędziego, w tym umiejętność współpracy, kulturę osobistą oraz przestrzeganie zasad etyki wykonywanego zawodu.

§ 2. Sędzia wizytator dokonujący oceny kwalifikacji zwraca się do organów sprawujących nadzór administracyjny nad sądami i prokuraturą, prezesa Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, organów sprawujących nadzór nad działalnością notariuszy, organów samorządów zawodowych adwokatów i radców prawnych, a w przypadku kandydata mającego tytuł naukowy profesora lub stopień doktora habilitowanego nauk prawnych – kierownika danej placówki naukowej, o udzielenie informacji lub nadesłanie dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia tej oceny.

§ 3. Do oceny kwalifikacji dołącza się informację o postępowaniach karnych, dyscyplinarnych bądź wyjaśniających toczących się przeciwko kandydatowi.

§ 4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy tryb i sposób dokonywania oceny kwalifikacji kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, mając na uwadze konieczność zachowania metodyki uwzględniającej specyfikę wykonywanego przez kandydata zawodu lub zajmowanego stanowiska oraz potrzebę jej dostosowania do zakresu analizy i kryteriów wskazanych w ustawie,
- 2) sposób gromadzenia, poświadczania i przechowywania dokumentów, na podstawie których jest dokonywana ocena kwalifikacji kandydata zajmującego stanowisko asystenta sędziego, mając na uwadze konieczność uzyskania materiału pozwalającego na rzetelną i kompleksową ocenę kwalifikacji.”;

42) w art. 58 § 2 – 6 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Zgromadzenie ogólne sędziów apelacji albo zgromadzenie ogólne sędziów okręgu ocenia zgłoszonych kandydatów w drodze głosowania i przekazuje prezesowi, odpowiednio, sądu apelacyjnego albo sądu okręgowego wszystkie zgłoszone kandydatury, ze wskazaniem liczby uzyskanych głosów.

§ 3. W przypadku kandydatów do objęcia pierwszego stanowiska sędziowskiego właściwy prezes sądu zasięga od właściwego komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji informacji o każdym z kandydatów. Informacje o kandydacie do objęcia stanowiska sędziowskiego uzyskuje się i sporządza w oparciu o dane zawarte w policyjnych

systemach informatycznych. Informacji nie zasięga się, jeżeli kandydat zajmuje stanowisko prokuratora.

§ 4. Właściwy prezes sądu przedstawia Komisji Konkursowej, o której mowa w art. 16a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2010 r. Nr 11, poz. 67), kandydatury ocenione w sposób określony w § 2, wraz z oceną kwalifikacji i opinią właściwego kolegium sądu, oraz informację uzyskaną od komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji, o której mowa w § 3.

§ 4a. Dołączanie informacji i zaświadczenia, o których mowa w art. 57 § 1, nie dotyczy kandydatów zajmujących stanowisko sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu administracyjnego, sędziego sądu wojskowego albo stanowisko prokuratora.

§ 5. Przedstawiając informację, o której mowa w § 3, komendant wojewódzki (Stołeczny) Policji przekazuje prezesowi sądu wszystkie zebrane materiały służące do sporządzenia informacji.

§ 6. O treści informacji uzyskanej od komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji prezes sądu zawiadamia kandydata nie później niż w terminie przekazania kandydatury Komisji Konkursowej.”;

43) uchyla się art. 59;

44) art. 65 – 81 oznacza się jako rozdział 1a w dziale II o tytule „Status sędziego”;

45) w art. 67 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Prezes sądu okręgowego prowadzi dla każdego sędziego sądu rejonowego i sędziego sądu okręgowego, sprawującego urząd w okręgu sądowym, osobny wykaz służbowy zawierający podstawowe dane dotyczące jego stosunków służbowych i osobistych w zakresie mającym wpływ na pełnienie urzędu sędziego, a także dane na temat odbytych szkoleń i form doskonalenia zawodowego oraz innych okoliczności wskazujących na specjalizację w poszczególnych dziedzinach prawa lub rozpoznawaniu poszczególnych rodzajów spraw. Prezes sądu apelacyjnego prowadzi taki wykaz dla sędziów sądu apelacyjnego.”;

46) w art. 74:

a) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Sędzia przeniesiony w stan spoczynku z przyczyn, o których mowa w art. 70 § 1 i art. 71 § 1, ma prawo powrotu na stanowisko zajmowane poprzednio albo stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu, jeżeli przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane

przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.”,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W celu wykonania prawa, o którym mowa w § 1 i 1a, sędzia zgłasza zamiar powrotu na stanowisko zajmowane poprzednio albo wniosek o wyznaczenie mu stanowiska równorzędnego do Krajowej Rady Sądownictwa, która w terminie miesiąca wydaje w tej sprawie decyzję. W razie decyzji negatywnej sędziemu przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego.”;

47) po art. 75 dodaje się art. 75a w brzmieniu:

„Art. 75a. § 1. W razie przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe sędziemu nie przysługuje ekwiwalent pieniężny za dni niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego. Sędzia zachowuje prawo do wykorzystania tego urlopu w czasie pełnienia służby w miejscu, do którego przeniesienie nastąpiło.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w przypadku powołania sędziego na wyższe stanowisko sędziowskie.”;

48) w art. 77:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków sędziego lub czynności administracyjnych:

- 1) w innym sądzie równorzędnym lub niższym,
- 2) w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej,
- 3) w Sądzie Najwyższym – na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego,
- 4) w sądzie administracyjnym – na wniosek Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego – na czas określony.”;

b) § 2a otrzymuje brzmienie:

„§ 2a. Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego, za jego zgodą, do pełnienia czynności lub prowadzenia zajęć szkoleniowych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury.”;

c) po § 2a dodaje się § 2b w brzmieniu:

„§ 2b. Sędzia nie może łączyć funkcji orzekania z wykonywaniem czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce

organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej, z wyłączeniem Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.”,

d) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Sędzia delegowany na podstawie § 1, na czas określony nieprzekraczający jednego roku, może być odwołany z delegowania względnie z niego ustąpić za jednomiesięcznym uprzedzeniem. W przypadku gdy delegowanie następuje na okres przekraczający jeden rok, okres uprzedzenia wynosi trzy miesiące.”,

e) po § 4 dodaje się § 4a w brzmieniu:

„§ 4a. Za zgodą sędziego okres delegowania, o którym mowa w § 1, może zostać przedłużony każdorazowo na czas określony. Przepis § 4 stosuje się odpowiednio.”,

f) uchyla się § 5,

g) w § 6 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zwrot kosztów pierwszego przejazdu z miejsca stałego zamieszkania do miejsca delegowania, zwrot kosztów ostatniego przejazdu z miejsca delegowania do miejsca stałego zamieszkania oraz zwrot kosztów przejazdów odbywanych nie częściej niż raz w tygodniu do miejsca stałego zamieszkania i z powrotem – w rozmiarze nie większym niż określony w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju,”

h) § 8 otrzymuje brzmienie:

„§ 8. Prezes sądu apelacyjnego, po uzyskaniu zgody sędziego i właściwego kolegium sądu, może delegować sędziego sądu rejonowego, sędziego sądu okręgowego albo sędziego sądu apelacyjnego do pełnienia obowiązków sędziego w innym sądzie równorzędnym lub niższym na obszarze apelacji, na nieprzerwany okres, nie dłuższy jednak niż sześć miesięcy w ciągu roku.”,

i) dodaje się § 9 w brzmieniu:

„§ 9. Aktu delegowania nie dołącza się do akt spraw sądowych.”;

49) art. 82a otrzymuje brzmienie:

„Art. 82a. § 1. Sędzia jest obowiązany stale podnosić kwalifikacje zawodowe.”.

§ 2. Po objęciu pierwszego stanowiska sędziowskiego sędzia odbywa trzymiesięczne szkolenie z zakresu metodyki pracy sędziego, organizowane przez Krajową Szkołę Sądownictwa

i Prokuratury. Z obowiązku tego jest zwolniony sędzia, który ukończył aplikację sędziowską.

§ 3. Sędzia jest obowiązany uczestniczyć w szkoleniu i doskonaleniu zawodowym organizowanym przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, w celu uzupełnienia specjalistycznej wiedzy i umiejętności zawodowych.

§ 4. Prezes sądu apelacyjnego, nie później niż do końca października każdego roku, przekazuje Dyrektorowi Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury informację o potrzebach szkoleniowych sędziów sądów działających na obszarze apelacji.”;

50) art. 84 otrzymuje brzmienie:

„Art. 84. § 1. Sędzia na rozprawie i posiedzeniu z udziałem stron, odbywającym się w budynku sądu, używa stroju urzędowego. Strojem urzędowym sędziego jest toga, a sędziego przewodniczącego na rozprawie lub posiedzeniu – także nakładany na kołnierz togi łańcuch z wizerunkiem orła.

§ 2. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, wzór stroju urzędowego sędziów, uwzględniając uroczysty charakter stroju, odpowiedni dla powagi sądu i utrwalonej tradycji.

§ 3. Sędzia otrzymuje legitymację służbową, wymieniającą zajmowane przez niego stanowisko i miejsce służbowe. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze zarządzenia, wzór legitymacji służbowej sędziego.”;

51) w art. 87 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Analizy danych zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w § 1, dokonuje właściwe kolegium sądu apelacyjnego w terminie do końca czerwca każdego roku i przedstawia jej wyniki zgromadzeniu ogólnemu sędziów apelacji.”;

52) w art. 91 dodaje się § 13 w brzmieniu:

„§ 13. Składki, o której mowa w § 10, nie przekazuje się, jeżeli sędzia zrzekł się urzędu w związku z powołaniem na stanowisko prokuratorskie. Jeżeli stosunek służbowy prokuratora ulega następnie rozwiązaniu lub wygaśnięciu w sposób, o którym mowa w art. 16 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, składkę należną za okres służby na stanowisku sędziowskim przekazuje się na zasadach określonych w § 10 – 12.”;

53) w art. 91a § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Okres pracy, o którym mowa w § 3, ulega wydłużeniu o trzy lata w razie ukarania sędziego

w tym czasie karą dyscyplinarną, dwukrotnego wytknięcia uchybienia, o którym mowa w art. 40, lub dwukrotnego zwrócenia uwagi w trybie określonym w art. 37 § 4, a także uzyskania negatywnej okresowej oceny pracy.”;

54) w art. 92 § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Gratyfikację jubileuszową wypłaca się niezwłocznie po nabyciu przez sędziego prawa do gratyfikacji, a jeżeli w aktach osobowych sędziego brak jest dokumentów potwierdzających upływ okresów, o których mowa w § 4 – niezwłocznie po wykazaniu przez sędziego nabycia prawa do gratyfikacji; podstawę ustalenia wysokości gratyfikacji jubileuszowej stanowi wynagrodzenie przysługujące sędziemu w dniu nabycia prawa do gratyfikacji, obliczone według przepisów dotyczących obliczania ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy. Przy ustalaniu wysokości gratyfikacji jubileuszowej uwzględnia się obniżenie wysokości wynagrodzenia, o którym mowa w art. 129 § 3.”;

55) w art. 100:

a) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Sędziemu przechodzącemu w stan spoczynku przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia, z zastrzeżeniem § 1 i 4a.”,

b) po § 4 dodaje się § 4a i 4b w brzmieniu:

„§ 4a. W przypadku, o którym mowa w § 1, sędzia w stanie spoczynku otrzymuje jednorazową odprawę z chwilą osiągnięcia wieku 65 lat.

§ 4b. Sędziemu, który powrócił na stanowisko poprzednio zajmowane albo stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu w trybie art. 74 § 1a, w razie przejścia lub przeniesienia w stan spoczynku przysługuje jednorazowa odprawa w kwocie stanowiącej różnicę między wysokością odprawy wyliczonej na dzień przejścia lub przeniesienia w stan spoczynku a wysokością odprawy wypłaconej. W przypadku, o którym mowa w § 1, odprawa przysługuje z chwilą osiągnięcia wieku 65 lat.”,

c) po § 6a dodaje się § 6b w brzmieniu:

„§ 6b. W razie zbiegu prawa do uposażenia w stanie spoczynku z prawem do uposażenia rodzinnego, na wniosek uprawnionego wypłaca się uposażenie w stanie spoczynku albo uposażenie rodzinne.”;

56) w art. 101 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W razie śmierci sędziego jego rodzinie przysługuje odprawa pośmiertna na zasadach przewidzianych w Kodeksie pracy dla rodzin pracowników, z tym że do okresu

zatrudnienia, od którego zależy wysokość odprawy, wlicza się wszystkie okresy zatrudnienia na stanowiskach asesora sądowego lub sędziego.”;

57) w art. 104 w § 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) zawieszenia podwyższenia uposażenia, o którym mowa w art. 100 § 3, na okres od roku do trzech lat.”;

58) art. 105 otrzymuje brzmienie:

„Art. 105. § 1. Do sędziów w stanie spoczynku stosuje się odpowiednio przepisy art. 84 § 3 i art. 86. Do sędziów w stanie spoczynku, którym powierzono pełnienie funkcji wizytatora, stosuje się odpowiednio także przepisy art. 77 § 1, 6 – 6b i 8, art. 79, art. 82 – 83, art. 84 § 1, art. 85, art. 87 – 90 oraz art. 94a i 94b.

§ 2. Sędziemu, który przeszedł w stan spoczynku w trybie art. 69 § 1 i 2, oraz sędziemu przeniesionemu w stan spoczynku w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych można powierzyć, za jego zgodą, pełnienie funkcji wizytatora w Ministerstwie Sprawiedliwości lub sądzie. W takim przypadku sędziemu w stanie spoczynku przysługuje dodatek funkcyjny w wysokości przewidzianej dla sędziego wizytatora. Do powierzenia funkcji wizytatora w sądzie stosuje się odpowiednio przepisy art. 37d § 1 i 2. Pełnienie funkcji wizytatora w Ministerstwie Sprawiedliwości powierza Minister Sprawiedliwości, na czas określony, nie dłuższy niż dwa lata, albo na czas nieokreślony.

§ 3. Powierzenie sędziemu w stanie spoczynku funkcji wizytatora oraz zgoda na pełnienie tej funkcji przez sędziego w stanie spoczynku mogą zostać cofnięte w każdym czasie, z zachowaniem miesięcznego uprzedzenia. Przepis stosuje się do cofnięcia przez sędziego w stanie spoczynku zgody na pełnienie funkcji wizytatora.

§ 4. Możliwość pełnienia funkcji wizytatora jest wyłączona w przypadku ubiegania się przez sędziego w stanie spoczynku o mandat posła, senatora albo radnego bądź pełnienia przez niego funkcji, o których mowa w art. 98 § 2.”;

59) w dziale II po rozdziale 2 dodaje się rozdział 2a w brzmieniu:

„Rozdział 2a

Okresowa ocena pracy sędziów

Art. 106a. § 1. Sędzia podlega okresowej ocenie pracy, której zakres obejmuje analizę:

- 1) sprawności i efektywności w podejmowaniu czynności i kierowaniu postępowaniem przy rozpoznawaniu przydzielonych spraw lub wykonywaniu powierzonych zadań,
- 2) kultury urzędowania, obejmującej kulturę osobistą i sposób zachowania oraz

poszanowanie praw stron lub uczestników postępowania przy rozpoznawaniu przydzielonych spraw lub wykonywaniu powierzonych zadań,

- 3) umiejętności w zakresie jasnego i kompletnego formułowania wypowiedzi przy wydawaniu i uzasadnianiu orzeczeń,
- 4) procesu doskonalenia metodyki pracy i podnoszenia kwalifikacji.

§ 2. Przy dokonywaniu okresowej oceny pracy uwzględnia się zakres i złożoność przydzielonych sędziemu spraw lub powierzonych zadań bądź funkcji, doświadczenie w wypełnianiu powierzonych obowiązków, obciążenie pracą oraz warunki pracy w całym okresie objętym oceną.

§ 3. Sędzia może uzyskać następujące okresowe oceny pracy:

- 1) pozytywną z wyróżnieniem – jeżeli w całym okresie objętym oceną wyróżniał się w wypełnianiu powierzonych obowiązków, przy dużym obciążeniu pracą i dużej złożoności rozpoznawanych spraw lub powierzanych zadań,
- 2) pozytywną – jeżeli w okresie objętym oceną i w danych warunkach wykonywał powierzone obowiązki w stopniu zadowalającym,
- 3) pozytywną z zastrzeżeniem – jeżeli w okresie objętym oceną wykonywał powierzone obowiązki w stopniu zadowalającym, lecz stwierdzono istotne uchybienia wymagające niezwłocznego wyeliminowania, uzasadniające podjęcie czynności kontrolnych w okresie krótszym niż wynikający ze zwykłego toku przeprowadzania okresowej oceny pracy,
- 4) negatywną – jeżeli w całym okresie objętym oceną wykonywał swoje obowiązki w sposób niezadowalający.

Art. 106b. § 1. Okresową ocenę pracy sędziego przeprowadza się w ramach wizytacji wydziału sądu, o której mowa w art. 37c.

§ 2. Jeżeli sędzia uzyskuje ocenę pozytywną z zastrzeżeniem, po upływie roku od jej dokonania przeprowadza się dodatkową ocenę jego pracy; dodatkowa ocena ma na celu w szczególności sprawdzenie, czy stwierdzone uchybienia zostały usunięte i nie powtórzyły się. Przepisu art. 106a § 3 pkt 3 nie stosuje się.

§ 3. Sędziego zawiadamia się o planowanej dodatkowej ocenie jego pracy co najmniej na trzydzieści dni przed przystąpieniem do jej przeprowadzenia.

§ 4. Okresowej oceny pracy sędziego pełniącego funkcję prezesa sądu apelacyjnego dokonują sędziowie wizytatorzy innego sądu apelacyjnego, wskazanego przez Ministra

Sprawiedliwości. W przypadkach, o których mowa w art. 106c § 1 – 3, uprawnienia prezesa sądu apelacyjnego przysługują prezesowi wskazanego sądu.

§ 5. Ten sam sędzia wizytator nie może dokonywać dodatkowej oceny pracy, o której mowa w art. 106b § 2.

Art. 106c. § 1. Prezes sądu zapoznaje sędziego z protokołem okresowej oceny jego pracy, omawiając z nim wyniki oceny.

§ 2. Sędzia, który uzyskał negatywną okresową ocenę pracy, ma prawo złożyć prezesowi sądu apelacyjnego, w terminie dwóch tygodni od daty zapoznania się z protokołem oceny, pisemne uwagi do oceny. Przepisy art. 57a § 5 i 6 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Po rozpatrzeniu uwag sędziowie wizytatorzy podtrzymują ocenę pracy sędziego, do której uwagi zgłoszono, albo ocenę tę zmieniają. Stanowisko sędziów wizytatorów jest wyrażane na piśmie z uzasadnieniem i podlega doręczeniu zainteresowanemu sędziemu. Sędzia, wobec którego podtrzymano ocenę negatywną, ma prawo złożyć, w terminie tygodnia od daty doręczenia stanowiska sędziów wizytatorów, odwołanie do Krajowej Rady Sądownictwa, za pośrednictwem prezesa sądu apelacyjnego. Przepis art. 57a § 5 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Krajowa Rada Sądownictwa podejmuje uchwałę o wyniku okresowej oceny pracy sędziego w terminie dwóch miesięcy od daty wpływu odwołania.

Art. 106d. Okresową ocenę pracy sędziego przeprowadza się wyłącznie w zakresie, w jakim sędzia wykonuje zadania, o których mowa w art. 1 § 2 i 3.

Art. 106e. W przypadku uzyskania przez sędziego pozytywnej oceny pracy, na skutek uwzględnienia złożonych przez niego uwag do oceny lub odwołania, wynagrodzenie zasadnicze w stawce bezpośrednio wyższej przysługuje sędziemu od chwili, w której upłynął okres pracy niezbędny do uzyskania tej stawki.

Art. 106f. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób dokonywania okresowej oceny pracy sędziów, mając na uwadze konieczność dostosowania metodyki przeprowadzania tej oceny do zakresu analizy pracy sędziego oraz kryteriów wskazanych w art. 106a § 1.

Art. 106g. Informacje zawarte w protokole oceny okresowej stanowią tajemnicę służbową, chyba że sędzia, którego ocena dotyczy, wyraził zgodę na ich ujawnienie.”;

60) w art. 112 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Rzecznika dyscyplinarnego wybiera, spośród kandydatów zgłoszonych przez

zgromadzenia ogólne sędziów apelacji, Krajowa Rada Sądownictwa. Rzecznik dyscyplinarny działa przy Krajowej Radzie Sądownictwa. Kadencja rzecznika dyscyplinarnego trwa cztery lata.”;

61) art. 129 otrzymuje brzmienie:

„Art. 129. § 1. Sąd dyscyplinarny może zawiesić w czynnościach służbowych sędziego, przeciwko któremu wszczęto postępowanie dyscyplinarne lub o ubezwłasnowolnienie, a także, jeżeli wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej.

§ 2. Jeżeli sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego, z urzędu zawiesza sędziego w czynnościach służbowych.

§ 3. Sąd dyscyplinarny, zawieszając sędziego w czynnościach służbowych, obniża w granicach od 25 % do 50 % wysokość jego wynagrodzenia na czas trwania tego zawieszenia; nie dotyczy to osób, w stosunku do których wszczęto postępowanie o ubezwłasnowolnienie.

§ 4. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne zostało umorzone lub zakończyło się uniewinnieniem, dokonuje się wyrównania wszystkich składników wynagrodzenia do pełnej wysokości.”;

62) po art. 132 dodaje się art. 132a w brzmieniu:

„Art. 132a. § 1. Okres zawieszenia w czynnościach służbowych stanowi okres zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

§ 2. W okresie zawieszenia w czynnościach służbowych sędzia nie nabywa prawa do urlopu wypoczynkowego. Przepisy art. 155¹ § 1 pkt 2 i art. 155² § 2 Kodeksu pracy stosuje się odpowiednio.”;

63) po art. 149 dodaje się art. 149a w brzmieniu:

„Art. 149a. Nabór kandydatów organizuje się w drodze konkursu, który ma na celu wyłonienie kandydata o największej wiedzy i najwyższych umiejętnościach, predyspozycjach i zdolnościach ogólnych, niezbędnych do wykonywania obowiązków referendarza sądowego. Przepisy art. 155a § 2 – 5 stosuje się odpowiednio.”;

64) w art. 150:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Referendarza sądowego mianuje i rozwiązuje z nim stosunek pracy prezes sądu apelacyjnego. Przed mianowaniem prezes sądu apelacyjnego zasięga informacji z Krajowego Rejestru Karnego oraz zwraca się do właściwego komendanta

wojewódzkiego (Stołecznego) Policji o nadesłanie informacji o kandydacie. Informacje o kandydacie do objęcia stanowiska referendarza sądowego uzyskuje się i sporządza na zasadach określonych dla informacji o kandydacie do objęcia stanowiska sędziowskiego.”,

b) dodaje się § 5 w brzmieniu:

„§ 5. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb przeprowadzania konkursu, o którym mowa w art. 149a, w szczególności skład komisji konkursowych oraz sposób i tryb ich działania, etapy i przebieg konkursu, a także zakres i sposób udostępniania informacji kandydatowi, mając na uwadze właściwy dobór kadry referendarzy sądowych w sądach.”;

65) art. 151a otrzymuje brzmienie:

„Art. 151a. § 1. Referendarz sądowy może zostać przeniesiony na inne miejsce służbowe tylko za jego zgodą. Przeniesienia na inne miejsce służbowe na obszarze danej apelacji dokonuje prezes sądu apelacyjnego, a poza obszar apelacji – Minister Sprawiedliwości.

§ 2. Zgoda referendarza na przeniesienie na inne miejsce służbowe nie jest wymagana w przypadku:

- 1) zniesienia stanowiska wywołanego zmianą w organizacji sądownictwa lub zniesienia danego sądu lub wydziału albo przeniesienia siedziby sądu,
- 2) niedopuszczalności zajmowania stanowiska referendarza w danym sądzie wskutek zawarcia związku małżeńskiego albo powstania stosunku powinowactwa, o którym mowa w art. 6,
- 3) gdy wymaga tego wzgląd na powagę stanowiska referendarza, na wniosek kolegium właściwego sądu okręgowego.

§ 3. Do przeniesienia referendarza na inne miejsce służbowe przepis art. 76 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Prezes sądu apelacyjnego może delegować referendarza sądowego, za jego zgodą, do pełnienia czynności referendarza w innym sądzie na obszarze danej apelacji, na czas określony.

§ 5. Minister Sprawiedliwości może delegować referendarza sądowego, za jego zgodą:

- 1) do pełnienia czynności referendarza w innym sądzie na obszarze innej apelacji,
- 2) do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej

– na czas określony.

- § 6. Jeżeli wymaga tego interes wymiaru sprawiedliwości, delegowanie referendarza sądowego do pełnienia czynności referendarza sądowego w innym sądzie może nastąpić nawet bez jego zgody, na okres nie dłuższy niż sześć miesięcy. Delegowanie referendarza bez jego zgody może być powtórzone nie wcześniej niż po upływie trzech lat.
- § 7. W okresie delegowania, w przypadkach wskazanych w § 4 – 6, referendarz sądowy ma prawo do wynagrodzenia zasadniczego, przysługującego na jego stanowisku, oraz dodatku za długoletnią pracę; przepisy art. 77 § 4, 4a i 6 oraz art. 78 § 1 i 3 stosuje się odpowiednio.
- § 8. W przypadku delegowania referendarza sądowego do innego sądu bez jego zgody lub na okres dłuższy niż 6 miesięcy, referendarzowi przysługuje dodatek w wysokości 10 % wynagrodzenia zasadniczego. W przypadku delegowania do Ministerstwa Sprawiedliwości lub innej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej referendarzowi przysługuje dodatek funkcyjny. Do ustalania wysokości dodatku funkcyjnego stosuje się przepisy o dodatkach funkcyjnych przysługujących sędziom.
- § 9. Minister Sprawiedliwości może delegować referendarza sądowego, za zgodą referendarza i zgodnie z jego kwalifikacjami, do pełnienia obowiązków lub funkcji poza granicami państwa, w ramach działań podejmowanych przez organizacje międzynarodowe lub ponadnarodowe oraz zespoły międzynarodowe, działające na podstawie umów międzynarodowych, w tym umów konstytuujących organizacje międzynarodowe, ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską, na czas określony, nie dłuższy niż cztery lata. Delegowanie może zostać powtórzone na kolejny okres, nieprzekraczający czterech lat. Przepisy art. 78a stosuje się odpowiednio.
- § 10. Rozwiązanie stosunku pracy z referendarzem może nastąpić w drodze wypowiedzenia w przypadku:
- 1) otrzymania ujemnej oceny kwalifikacyjnej, potwierdzonej ponowną ujemną oceną, dokonaną nie wcześniej niż po upływie trzech miesięcy,
  - 2) zniesienia sądu lub jego reorganizacji, powodującej utratę możliwości dalszego zatrudnienia referendarza,
  - 3) uznania przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków referendarza,

4) nabycia prawa do emerytury,

5) skazania referendarza za przestępstwo inne niż wymienione w § 16.

§ 11. W przypadku rozwiązania stosunku pracy z referendarzem na podstawie § 10 pkt 2, w okresie między ustaniem zatrudnienia w likwidowanym lub reorganizowanym sądzie a podjęciem pracy lub działalności gospodarczej, referendarzowi przysługuje świadczenie pieniężne ze środków budżetu państwa przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy, obliczone jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy; świadczenie to nie przysługuje referendarzowi, który nabył prawo do emerytury.

§ 12. Referendarz może wypowiedzieć stosunek pracy.

§ 13. Okres wypowiedzenia wynosi trzy miesiące.

§ 14. Stosunek pracy z referendarzem może być rozwiązany za porozumieniem stron.

§ 15. W przypadku wszczęcia przeciwko referendarzowi sądowemu postępowania karnego lub postępowania dyscyplinarnego prezes sądu apelacyjnego może zawiesić referendarza w czynnościach służbowych, z obniżeniem na czas trwania zawieszenia wysokości wynagrodzenia, w granicach od 25 % do 50 %. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne lub postępowanie karne zostało umorzone lub zakończyło się uniewinnieniem, referendarzowi wypłaca się zatrzymane wynagrodzenie.

§ 16. W przypadku utraty obywatelstwa polskiego lub skazania za umyślnie popełnione przestępstwo ścigane z urzędu lub przestępstwo skarbowe, stosunek pracy z referendarzem rozwiązuje się bez wypowiedzenia. Stosunek pracy z referendarzem może być rozwiązany bez wypowiedzenia z przyczyn określonych w art. 53 Kodeksu pracy.”;

66) w art. 151b:

a) po § 2 dodaje się § 2a – 2c w brzmieniu:

„§ 2a. W przypadku niezyskania przez referendarza sądowego pozytywnej okresowej oceny kwalifikacyjnej, okresy pracy wskazane w § 1 i 2 ulegają wydłużeniu o trzy lata.

§ 2b. Poza wynagrodzeniem zasadniczym referendarzowi sądowemu przysługuje dodatek za długoletnią pracę, o którym mowa w art. 91 § 7, oraz gratyfikacja jubileuszowa, na zasadach określonych w art. 92 § 3 – 5, a także jednorazowa odprawa w razie ustania stosunku pracy w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub emeryturę, na zasadach określonych w przepisach o pracownikach sądów i prokuratury.

§ 2c. W związku z pełnioną funkcją referendarzowi sądowemu przysługuje dodatek funkcyjny. Do ustalania wysokości dodatku funkcyjnego stosuje się przepisy o dodatkach

funkcyjnych przysługujących sędziom.”;

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Do referendarzy sądowych stosuje się odpowiednio przepisy art. 45 § 1, art. 82a § 1, art. 87 – 89, art. 92 § 1 i 2, art. 93 oraz art. 97 § 1 i 2.”;

67) w art. 153a:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Na wniosek Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury prezes sądu apelacyjnego mianuje na stanowisko referendarza sądowego aplikanta sędziowskiego skierowanego na staż w ramach realizacji programu aplikacji sędziowskiej. Przepisu art. 149a nie stosuje się.”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. W przypadku zniesienia sądu lub jego reorganizacji, powodującej utratę możliwości dalszego zatrudnienia aplikanta aplikacji sędziowskiej, odbywającego staż na stanowisku referendarza sądowego, prezes sądu apelacyjnego, na wniosek Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, przenosi aplikanta na inne miejsce w celu dalszego odbywania stażu. Przepisów art. 151a § 4 i 6 nie stosuje się.”;

68) po art. 153a dodaje się art. 153b i 153c w brzmieniu:

„Art. 153b. Prezes sądu apelacyjnego mianuje na stanowisko referendarza sądowego osobę, która ukończyła aplikację ogólną prowadzoną przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, została zakwalifikowana w trybie art. 29a ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury i zgłosiła się w terminie wskazanym w art. 29a ust. 4 tej ustawy w celu podjęcia zatrudnienia. Przepisu art. 149a nie stosuje się.

Art. 153c. § 1. Minister Sprawiedliwości przydziela nowe stanowiska referendarza sądowego poszczególnym sądom, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego oraz potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami.

§ 2. W razie zwolnienia stanowiska referendarza sądowego w sądach działających na obszarze danej apelacji, prezes sądu apelacyjnego niezwłocznie zawiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości, który, w oparciu o kryteria wymienione w § 1, przydziela stanowisko do danego albo innego sądu albo je znosi.”;

69) w art. 155:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Asystent sędziego wykonuje czynności zmierzające do przygotowania spraw sądowych

do rozpoznania oraz czynności z zakresu działalności administracyjnej sądów, o której mowa w art. 8 pkt 2.”,

b) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Nabór kandydatów następuje w drodze konkursu, który ma na celu wyłonienie kandydata o największej wiedzy i najwyższych kwalifikacjach, predyspozycjach i zdolnościach ogólnych, niezbędnych do wykonywania obowiązków asystenta sędziego.”,

c) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Asystentowi sędziego przysługuje wynagrodzenie zasadnicze. Poza wynagrodzeniem zasadniczym asystentowi sędziego przysługuje dodatek za wieloletnią pracę, nagrody jubileuszowe oraz jednorazowa odprawa w razie ustania stosunku pracy w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub emeryturę, na zasadach określonych w przepisach o pracownikach sądów i prokuratury. Na zasadach określonych w przepisach o pracownikach sądów i prokuratury asystentowi sędziego może być przyznany dodatek specjalny z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków lub powierzenia dodatkowych zadań, nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej.”,

d) § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter czynności wykonywanych przez asystentów sędziów oraz poziom wynagrodzeń urzędników sądów.”,

e) § 8 otrzymuje brzmienie:

„§ 8. Do asystentów sędziów stosuje się odpowiednio przepis art. 82a § 1.”,

f) dodaje się § 9 w brzmieniu:

„§ 9. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do asystentów sędziów stosuje się odpowiednio przepisy o pracownikach sądów i prokuratury.”;

70) w art. 155a:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Konkurs, o którym mowa w art. 155 § 2a, organizuje właściwy prezes sądu, określony w art. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. Nr 162, poz. 1125, z późn. zm.⁸⁾), zwany dalej „prezesem”.”,

---

⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, z 2003 r. Nr 228, poz. 2256, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, z 2007 r. Nr 64, poz. 432 i 433, Nr 102, poz. 690 i Nr 136, poz. 959 oraz z 2009 r. Nr 26, poz. 157, Nr 178, poz. 1375 i Nr 223, poz. 1777.

b) § 7 otrzymuje brzmienie:

„§ 7. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb przeprowadzania konkursu, o którym mowa w art. 155 § 2a, w szczególności skład komisji konkursowych oraz sposób i tryb ich działania, etapy i przebieg konkursu, a także zakres i sposób udostępniania informacji kandydatowi, mając na uwadze właściwy dobór kadry asystentów w sądach.”;

71) uchyla się art. 155b;

72) po art. 155b dodaje się art. 155c – 155e w brzmieniu:

„Art. 155c. Prezes sądu zatrudnia na stanowisku asystenta sędziego osobę, która ukończyła aplikację ogólną prowadzoną przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, została zakwalifikowana w trybie art. 29a ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury i zgłosiła się w terminie wskazanym w art. 29a ust. 4 tej ustawy w celu podjęcia zatrudnienia. Przepisów art. 155a nie stosuje się.

Art. 155d. § 1. Minister Sprawiedliwości przydziela nowe stanowiska asystenta sędziego poszczególnym sądom, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego i potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów.

§ 2. W razie zwolnienia stanowiska asystenta sędziego w sądach działających na obszarze danej apelacji, prezes sądu apelacyjnego niezwłocznie zawiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości, który, w oparciu o kryteria wymienione w § 1, przydziela stanowisko do danego albo innego sądu albo je znosi.

Art. 155e. § 1. Prezes sądu apelacyjnego może delegować asystenta sędziego, za jego zgodą, do pełnienia czynności asystenta sędziego w innym sądzie na obszarze danej apelacji, na czas określony, nie dłuższy niż dwa lata, albo na czas nieokreślony.

§ 2. Minister Sprawiedliwości może delegować asystenta sędziego, za jego zgodą:

- 1) do pełnienia czynności asystenta sędziego w innym sądzie na obszarze innej apelacji,
- 2) do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej

– na czas określony, nie dłuższy niż dwa lata, albo na czas nieokreślony. Przepis art. 78 § 1b stosuje się odpowiednio.

§ 3. Jeżeli wymaga tego interes wymiaru sprawiedliwości, delegowanie asystenta sędziego do pełnienia czynności w innym sądzie może nastąpić nawet bez jego zgody, na okres nie

dłuższy niż sześć miesięcy. Delegowanie asystenta sędziego bez jego zgody może być powtórzone nie wcześniej niż po upływie trzech lat.

§ 4. W okresie delegowania, w przypadkach wskazanych w § 1 – 3, asystent sędziego ma prawo do wynagrodzenia zasadniczego, przysługującego na jego stanowisku, oraz dodatku za wieloletnią pracę; przepisy art. 77 § 4 i 6 oraz art. 78 § 1 i 3 stosuje się odpowiednio. W razie delegowania asystenta sędziego do innego sądu bez jego zgody lub na okres dłuższy niż sześć miesięcy, asystentowi sędziego przysługuje dodatek w wysokości 10 % wynagrodzenia zasadniczego. W razie delegowania do Ministerstwa Sprawiedliwości lub innej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej asystentowi sędziego przysługuje dodatek funkcyjny. Do ustalania wysokości dodatku funkcyjnego stosuje się przepisy o dodatkach funkcyjnych przysługujących pracownikom sądów i prokuratury.

§ 5. Minister Sprawiedliwości może delegować asystenta sędziego, za zgodą asystenta i zgodnie z jego kwalifikacjami, do pełnienia obowiązków lub funkcji poza granicami państwa, w ramach działań podejmowanych przez organizacje międzynarodowe lub ponadnarodowe oraz zespoły międzynarodowe, działające na podstawie umów międzynarodowych, w tym umów konstytuujących organizacje międzynarodowe, ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską, na czas określony, nie dłuższy niż cztery lata. Delegowanie może zostać powtórzone na kolejny okres, nieprzekraczający czterech lat. Przepisy art. 78a stosuje się odpowiednio.”;

73) w art. 177 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. W zakresie, o którym mowa w § 2, dyrektor sądu apelacyjnego podlega bezpośrednio Ministrowi Sprawiedliwości, a dyrektorzy sądów okręgowych i rejonowych – dyrektorowi przełożonego sądu apelacyjnego.”;

74) w art. 178 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Projekty planów finansowych oraz plany finansowe dla sądów na obszarze apelacji opracowują dyrektorzy sądów apelacyjnych na podstawie projektów przygotowanych przez dyrektorów sądów okręgowych i dyrektorów sądów rejonowych, według zasad określonych w przepisach o finansach publicznych, uwzględniając zakres realizowanych przez sądy zadań, o których mowa w art. 1 § 2 i 3.”;

75) w art. 179:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Organem kierującym gospodarką finansową sądu jest dyrektor sądu.”,

b) uchyla się § 2,

c) § 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„§ 3. Działalność inwestycyjną sądu prowadzą:

- 1) dla sądu apelacyjnego i sądów rejonowych działających na obszarze apelacji, w których powołano dyrektora sądu – dyrektor sądu apelacyjnego,
- 2) dla sądu okręgowego oraz sądów rejonowych działających w okręgu sądowym, w których nie powołano dyrektora sądu – dyrektor sądu okręgowego.

§ 4. Dyrektor sądu apelacyjnego może przekazać dyrektorowi jednego sądu okręgowego wykonywanie zadań inwestycyjnych innego sądu okręgowego lub sądów rejonowych.”.

Art. 2.

W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39, z późn. zm.⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8 po ust. 7b dodaje się ust. 7c i 7d w brzmieniu:

„7c. Odpis prawomocnego wytknięcia uchybienia, w trybie określonym w ust. 7, dołącza się do akt osobowych prokuratora, któremu wytknięto uchybienie.

7d. Po upływie trzech lat od dnia uprawomocnienia się wytknięcia uchybienia, prokurator przełożony, na wniosek prokuratora, któremu wytknięto uchybienie, zarządza usunięcie odpisu wytknięcia uchybienia z akt osobowych, jeżeli w tym okresie nie wytknięto prokuratorowi innego uchybienia.”;

2) w art. 14 w ust. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) adwokatów, radców prawnych oraz prezesa, wiceprezesa, starszych radców lub radców Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, którzy wykonywali ten zawód lub zajmowali takie stanowisko przez co najmniej trzy lata.”;

3) w art. 14a ust. 1 – 3 otrzymują brzmienie:

„1. Na stanowisko prokuratora Prokuratury Generalnej może być powołany ten, kto, spełniając warunki do objęcia stanowiska prokuratora prokuratury powszechnej, ma co najmniej dziesięcioletni staż na stanowisku prokuratora lub sędziego, w tym nie mniej niż sześćoletni okres pracy na stanowisku prokuratora Prokuratury Krajowej, prokuratury apelacyjnej lub

okręgowej, Naczelnej Prokuratury Wojskowej, prokuratora wojskowej prokuratury okręgowej lub prokuratora Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, sędziego sądu apelacyjnego lub okręgowego bądź wojskowego sądu okręgowego albo co najmniej przez okres dwunastu lat przed powołaniem wykonywał zawód adwokata, radcy prawnego, notariusza lub zajmował stanowisko prezesa, wiceprezesa, starszego radcy lub radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

2. Na stanowisko prokuratora prokuratury apelacyjnej może być powołany ten, kto, spełniając warunki do objęcia stanowiska prokuratora prokuratury powszechnej, ma co najmniej sześćoletni okres pracy na stanowisku prokuratora lub sędziego, w tym co najmniej trzyletni okres pracy na stanowisku prokuratora prokuratury okręgowej, prokuratora wojskowej prokuratury okręgowej lub prokuratora Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, sędziego sądu okręgowego lub wojskowego sądu okręgowego albo co najmniej przez okres ośmiu lat przed powołaniem wykonywał zawód adwokata, radcy prawnego, notariusza lub zajmował stanowisko prezesa, wiceprezesa, starszego radcy lub radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.
3. Na stanowisko prokuratora prokuratury okręgowej może być powołany ten, kto, spełniając warunki do objęcia stanowiska prokuratora prokuratury powszechnej, ma co najmniej czteroletni okres pracy na stanowisku prokuratora prokuratury rejonowej, prokuratora wojskowej prokuratury garnizonowej, prokuratora Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, sędziego sądu powszechnego lub wojskowego albo co najmniej przez okres sześciu lat przed powołaniem wykonywał zawód adwokata, radcy prawnego, notariusza lub zajmował stanowisko prezesa, wiceprezesa, starszego radcy lub radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.”;
- 4) w art. 50a ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Wydatki związane z delegacją prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury są pokrywane z wyodrębnionych środków budżetowych Ministerstwa Obrony Narodowej.”;
- 5) w art. 58 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Prokuratorowi może być przyznana, jako pożyczka, pomoc finansowa na zaspokojenie jego potrzeb mieszkaniowych.”;
- 6) w art. 62:
  - a) ust. 1ee otrzymuje brzmienie:

„1ee. Okres pracy, o którym mowa w ust. 1eb, ulega wydłużeniu o trzy lata w razie ukarania prokuratora w tym czasie karą dyscyplinarną, dwukrotnego wytknięcia uchybienia, o którym mowa w art. 8 ust. 7, albo uzyskania negatywnej okresowej oceny pracy.”,

b) po ust. 1k dodaje się ust. 1ka w brzmieniu:

„1ka. Składki, o której mowa w ust. 1, nie przekazuje się, jeżeli prokurator zrzekł się urzędu w związku z powołaniem na stanowisko sędziowskie. Jeżeli stosunek służbowy sędziego ulega następnie rozwiązaniu lub wygaśnięciu w sposób, o którym mowa w art. 68 ustawy wskazanej w art. 62a, składkę należną za okres służby na stanowisku prokuratorskim przekazuje się na zasadach określonych w ust. 1i – 1k.”;

7) po art. 62d dodaje się art. 62e – 62l w brzmieniu:

„Art. 62e. 1. Prokuratorzy powszechnych i wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz prokuratorzy Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu podlegają okresowej ocenie pracy prokuratora.

2. Nie podlega okresowej ocenie praca prokuratora w okresie delegowania do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, a także do prowadzenia zajęć szkoleniowych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. Ocenie tej nie podlega również praca zastępców Prokuratora Generalnego oraz dyrektora Biura Lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

3. Przedmiotem okresowej oceny pracy prokuratora jest prawidłowość, poziom i efektywność wykonywania powierzonych obowiązków służbowych, z uwzględnieniem stopnia obciążenia wykonywanymi zadaniami i ich złożoności, a także podnoszenie kwalifikacji zawodowych i kultura urzędowania, obejmująca kulturę osobistą i sposób zachowania wobec uczestników postępowania i współpracowników, a w odniesieniu do kierowników jednostek organizacyjnych – ponadto sprawność i efektywność kierowania jednostką.

4. Okresowa ocena pracy prokuratora ma na celu potwierdzenie przydatności prokuratora do zajmowania stanowiska służbowego lub do pełnienia danej funkcji, kwalifikacji do objęcia wyższego stanowiska służbowego lub powołania do pełnienia określonej funkcji albo powierzenia innego zakresu zadań w tej samej jednostce.

Art. 62f. 1. Podstawą okresowej oceny pracy prokuratora są:

- 1) pisemna opinia prokuratora bezpośrednio przełożonego;
- 2) pisemna opinia wizytatora z jednostki organizacyjnej prokuratury bezpośrednio wyższego

stopnia wobec jednostki, w której pełni czynności prokurator podlegający ocenie, wydana w oparciu o badanie akt prowadzonych lub nadzorowanych postępowań przygotowawczych, akt spraw dotyczących udziału prokuratora w postępowaniu sądowym, administracyjnym i innych postępowaniach, akt spraw nadzoru instancyjnego i służbowego, akt spraw zarejestrowanych w systemie bezdziennikowym oraz hospitację rozpraw i posiedzeń z udziałem prokuratora, którego dotyczy okresowa ocena pracy prokuratora.

2. Podstawą okresowej oceny pracy prokuratora apelacyjnego, okręgowego, rejonowego i ich zastępców, wojskowego prokuratora okręgowego, wojskowego prokuratora garnizonowego i ich zastępców, naczelnika wydziału, kierownika samodzielnego działu, kierownika działu, kierownika ośrodka zamiejscowego, wizytatora, a także naczelnika oddziałowej komisji ścigania zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i naczelnika oddziałowego biura lustracyjnego są:
  - 1) pisemna opinia prokuratora bezpośrednio przełożonego;
  - 2) pisemna opinia z ustaleń dokonanych w toku wizytacji jednostki, w której pełni funkcję, przeprowadzanej nie rzadziej niż co 5 lat.
3. Podstawą okresowej oceny pracy prokuratora pełniącego czynności w Prokuraturze Generalnej jest pisemna opinia dyrektora departamentu lub biura Prokuratury Generalnej, a w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej pisemna opinia szefa komórki organizacyjnej Naczelnej Prokuratury Wojskowej, zaś w stosunku do dyrektora departamentu lub biura, jego zastępcy i naczelnika wydziału Prokuratury Generalnej oraz zastępcy Naczelnego Prokuratora Wojskowego i szefa komórki organizacyjnej Naczelnej Prokuratury Wojskowej – pisemna opinia zastępcy Prokuratora Generalnego.
4. Podstawą okresowej oceny pracy prokuratora pełniącego czynności w Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu jest pisemna opinia prokuratora bezpośrednio przełożonego.
5. Podstawą okresowej oceny pracy prokuratora pełniącego czynności w Biurze Lustracyjnym Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu jest pisemna opinia prokuratora przełożonego.
6. Przepisy ust. 1 – 5 stosuje się także do prokuratorów delegowanych do pełnienia obowiązków w jednostce organizacyjnej prokuratury wyższego lub niższego stopnia.

Art. 62g. Okresowa ocena pracy prokuratora może być:

- 1) pozytywna z wyróżnieniem – jeżeli w okresie objętym oceną wykonywanie zadań ustawowych wyróżniało się wysoką jakością i efektywnością;
- 2) pozytywna – jeżeli w okresie objętym oceną prokurator dobrze realizował zadania ustawowe;
- 3) pozytywna z zastrzeżeniem – jeżeli w okresie objętym oceną powierzone obowiązki były wykonywane zadowalająco, lecz jednocześnie stwierdzono istotne uchybienia, wymagające wyeliminowania;
- 4) negatywna – jeżeli w całym okresie objętym oceną prokurator wykonywał swoje obowiązki niezadowalająco.

Art. 62h. Okresowej oceny pracy prokuratora dokonują:

- 1) prokurator bezpośrednio przełożony – w stosunku do prokuratorów pełniących czynności w prokuraturach rejonowych, okręgowych i apelacyjnych oraz dyrektorów departamentów lub biur, ich zastępców i naczelników Prokuratury Generalnej, prokuratorów pełniących czynności w wojskowych prokuraturach garnizonowych i wojskowych prokuraturach okręgowych oraz zastępcy Naczelnego Prokuratora Wojskowego i szefów komórek organizacyjnych Naczelnego Prokuratora Wojskowego, a także prokuratorów pełniących czynności w Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;
- 2) dyrektor departamentu lub biura Prokuratury Generalnej – w stosunku do prokuratorów pełniących czynności w tym departamencie lub biurze, a szef komórki organizacyjnej Naczelnego Prokuratora Wojskowego – w stosunku do prokuratorów pełniących czynności w tej komórce;
- 3) prokurator przełożony – w stosunku do prokuratorów pełniących czynności w Biurze Lustracyjnym Instytutu Pamięi Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Art. 62i. 1. Okresową ocenę pracy prokuratora przeprowadza się co cztery lata, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

2. Pierwszą okresową ocenę pracy prokuratora przeprowadza się po upływie czterech lat od objęcia danego stanowiska służbowego lub podjęcia czynności prokuratorskich po okresie delegowania na czas nieokreślony do Ministerstwa Sprawiedliwości lub Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Każda następna ocena obejmuje kolejne czteroletnie okresy pracy prokuratora na tym stanowisku, licząc od daty dokonania poprzedniej okresowej oceny pracy.
3. Okresową ocenę pracy prokuratora przeprowadza się przed powołaniem prokuratora na wyższe

stanowisko służbowe lub do pełnienia funkcji prokuratora apelacyjnego, okręgowego i rejonowego albo ich zastępców, jeżeli od poprzedniej oceny upłynęły trzy lata.

4. Okresową ocenę pracy prokuratora, o którym mowa w art. 62f ust. 2, przeprowadza się każdorazowo bezpośrednio po zakończeniu wizytacji danej jednostki.
5. W przypadku uzyskania przez prokuratora oceny pozytywnej z zastrzeżeniem, po upływie roku przeprowadza się dodatkową ocenę jego pracy w celu sprawdzenia, czy stwierdzone uchybienia zostały wyeliminowane i nie powtarzają się.
6. O planowanej okresowej lub dodatkowej ocenie pracy prokuratora zawiadamia się go w terminie 30 dni przed przystąpieniem do jej przeprowadzenia.

Art. 62j. Dwoch kolejnych opinii dotyczących oceny pracy tego samego prokuratora nie może sporządzać ten sam wizytator.

Art. 62k. 1. Prokurator przeprowadzający okresową ocenę pracy prokuratora zapoznaje prokuratora z tą oceną i opiniami będącymi jej podstawą.

2. Prokurator, który nie zgadza się z okresową oceną swojej pracy, może złożyć wniosek o jej zmianę do prokuratora bezpośrednio przełożonego nad prokuratorem przeprowadzającym okresową ocenę, za pośrednictwem prokuratora przeprowadzającego ocenę, w terminie 14 dni od dnia zapoznania się z tą oceną. Wniosek o zmianę oceny złożony po terminie pozostawia się bez rozpatrzenia.
3. Prokurator, którego wniosek pozostawiono bez rozpatrzenia, może w terminie 7 dni od dnia powiadomienia o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia złożyć do prokuratora dokonującego okresowej oceny pracy pisemne zastrzeżenie. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżenia przekazuje się je, w terminie 14 dni, prokuratorowi bezpośrednio przełożonemu nad prokuratorem dokonującym oceny, który rozstrzyga w przedmiocie zastrzeżenia.
4. Prokurator przeprowadzający okresową ocenę pracy prokuratora, jeżeli nie uwzględni wniosku, o którym mowa w ust. 2, przekazuje go, w terminie 14 dni, prokuratorowi bezpośrednio przełożonemu.
5. Prokurator bezpośrednio przełożony, któremu przekazano wniosek lub zastrzeżenie, rozpatruje je w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku lub uwzględnienia zastrzeżenia, o którym mowa w ust. 3.
6. Prokurator, wobec którego utrzymano ocenę negatywną, może złożyć, w terminie 7 dni od dnia doręczenia informacji o utrzymaniu oceny negatywnej, odwołanie do Krajowej Rady Prokuratury, która w terminie 30 dni od dnia wpłynięcia odwołania zmienia ocenę pracy

prokuratora albo ją utrzymuje. Odwołanie złożone po terminie pozostawia się bez rozpatrzenia.

Art. 62l. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Prokuratora Generalnego, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb i sposób dokonywania okresowej oceny pracy prokuratorów oraz kryteria jej dokonywania, mając na względzie konieczność dostosowania sposobu przeprowadzania tej oceny do jej przedmiotu, celu i podstawy, o których mowa w art. 62e ust. 3 i 4 oraz art. 62f ust. 1 – 5, a także zapewnienia jednolitości kryteriów okresowej oceny pracy prokuratorów na równorzędnych stanowiskach pracy i pełniących równorzędne funkcje.”;

8) w art. 100a:

a) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Asystentowi prokuratora przysługuje wynagrodzenie zasadnicze. Poza wynagrodzeniem zasadniczym asystentowi prokuratora przysługuje dodatek za wieloletnią pracę, nagrody jubileuszowe oraz jednorazowa odprawa w razie ustania stosunku pracy w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub emeryturę, na zasadach określonych w przepisach o pracownikach sądów i prokuratury.”,

b) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia zasadniczego asystentów prokuratorów, uwzględniając poziom wynagrodzeń prokuratorów i pracowników prokuratury oraz rodzaj wykonywanych przez asystentów prokuratorów zadań.”,

c) dodaje się ust. 14 w brzmieniu:

„14. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do asystentów prokuratora stosuje się odpowiednio przepisy o pracownikach sądów i prokuratury.”.

Art. 3.

W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2007 r. Nr 226, poz. 1676, z późn. zm.⁹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

---

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 237, poz. 1651 oraz z 2009 r. Nr 26, poz. 157, Nr 56, poz. 459 i Nr 157, poz. 1241.

1) w art. 10 w § 3 dodaje się pkt 10 w brzmieniu:

„10) wybór członka Komisji Konkursowej, o której mowa w art. 16a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2010 r. Nr 11, poz. 67).”;

2) w art. 70 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Do sądów wojskowych, sędziów wojskowych oraz ławników stosuje się odpowiednio przepisy art. 4, art. 5, art. 40, art. 41a – 41e, art. 42, art. 44 – 52, art. 53 § 1 – 3, art. 54, art. 56, art. 57 § 1, art. 58 § 1, § 3 i § 5 – 6, art. 60, art. 65, art. 66, art. 69 § 2, art. 70, art. 71, art. 73 – 75, art. 77 § 2 – 2b, § 3a, § 4 i § 6 – 6b, art. 78 § 1 – 4, art. 78a § 1 – 3 i § 6, art. 79, art. 80 § 4, art. 82a, art. 83, art. 84 § 3, art. 85, art. 86, art. 89, art. 90, art. 91 § 1, § 1c – 2, § 6 – 7 i § 9 – 12, art. 91a, art. 92, art. 93, art. 94 § 1, § 3 i § 4, art. 95, art. 98 § 1, art. 99, art. 100 § 1 – 4, art. 101 § 2 – 4, art. 102, art. 104 – 106e, art. 106g, art. 108, art. 111, art. 114 § 5 – 7, art. 115 – 118, art. 120 – 122, art. 125 – 128, art. 130, art. 131, art. 133, art. 147 § 3, art. 156, art. 159 § 1 pkt 5 i pkt 6, art. 167, art. 169, art. 170 § 3 i art. 171 – 174 ustawy, o której mowa w art. 32 § 6, oraz przepisy wydane na podstawie art. 41e, art. 57 § 5, art. 58 § 7, art. 78 § 5, art. 78a § 7, art. 91 § 8, art. 106f i art. 148 § 3 tejże ustawy, z tym że:

- 1) określone w tych przepisach czynności i uprawnienia Ministra Sprawiedliwości, zgromadzenia ogólnego sędziów, kolegium sądu, prezesów sądów rejonowych i okręgowych oraz prezesa sądu dyscyplinarnego wykonują odpowiednio: Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, Zgromadzenie Sędziów Sądów Wojskowych, kolegium wojskowego sądu okręgowego, prezesi sądów wojskowych i prezes sądu dyscyplinarnego, a czynności i uprawnienia prezesa sądu apelacyjnego w zakresie nadzoru administracyjnego – Minister Sprawiedliwości za pośrednictwem dyrektora departamentu, o którym mowa w art. 5 § 4;
- 2) uprawnienia określone w art. 92 § 1 powołanej ustawy przysługują, jeżeli sędzia wojskowy nie nabył wcześniej prawa do urlopu dodatkowego określonego w przepisach ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593, z późn. zm.¹⁰⁾);
- 3) okresowej oceny pracy sędziów wojskowych, z wyłączeniem sędziów delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości, dokonują sędziowie wizytatorzy, powoływani przez

---

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 107, poz. 679, Nr 113, poz. 745 i Nr 127, poz. 857.

Ministra Sprawiedliwości spośród sędziów wojskowego sądu okręgowego, po zasięgnięciu opinii kolegium wojskowego sądu okręgowego. Negatywna opinia kolegium jest dla Ministra Sprawiedliwości wiążąca. Kandydatów do sprawowania funkcji sędziów wizytatorów zgłasza dyrektor departamentu, o którym mowa w art. 5 § 4;

- 4) przepisów art. 131 powołanej ustawy nie stosuje się w przypadkach określonych w art. 15 niniejszej ustawy;
- 5) uprawnienia określone w art. 172 – 174 powołanej ustawy przysługują w przypadku określonym w art. 61 niniejszej ustawy;
- 6) uprawnienia określone w art. 172 § 3 i art. 173 powołanej ustawy nie przysługują ławnikom w czynnej służbie wojskowej;
- 7) obsada wolnych stanowisk sędziowskich, o których mowa w art. 56 § 1 i 2 powołanej ustawy, następuje z uwzględnieniem potrzeb kadrowych sądownictwa wojskowego.”.

Art. 4.

W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. Nr 162, poz. 1125, z późn. zm.⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) użyty w art. 3b ust. 1 – 3, art. 4 ust. 5 i 6, art. 8 ust. 1 i 4, art. 12b ust. 1 oraz art. 12c w różnych przypadkach wyraz „prezes” zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami „dyrektor sądu”;
- 2) w art. 3a ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Właściwy dyrektor sądu lub właściwy prokurator, o którym mowa w art. 5 pkt 5 – 8, zwany dalej „prokuratorem”, może zwolnić z obowiązku odbywania stażu urzędniczego lub jego części osobę, wybraną w drodze konkursu na staż urzędniczy, zwanego dalej „konkuresem”, która wykaże się wymaganą programem stażu urzędniczego wiedzą teoretyczną, w szczególności znajomością organizacji i funkcjonowania sądu lub prokuratury, umiejętnościami stosowania tej wiedzy w praktyce oraz znajomością metod i techniki pracy biurowej.”;
- 3) w art. 4 uchyla się ust. 3;

- 4) w art. 5:
  - a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w sądzie – dyrektor sądu,”
  - b) uchyla się pkt 2 i 3;
- 5) w art. 11a:
  - a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Właściwy dyrektor sądu apelacyjnego lub prokurator apelacyjny może delegować urzędnika do wykonywania obowiązków służbowych w innym sądzie lub prokuraturze na obszarze danej apelacji, na warunkach określonych w ust. 1, na czas określony, nie dłuższy niż rok, a na warunkach określonych w ust. 2 – na czas określony, nie dłuższy niż sześć miesięcy. Delegowanie urzędnika może być powtórzone, bez jego zgody, nie wcześniej niż po upływie dwóch lat.”
  - b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Delegowaniu nie podlegają urzędnicy zajmujący w sądzie stanowiska: głównego księgowego i audytora wewnętrznego, a w prokuraturze zajmujący stanowiska: dyrektora finansowo-administracyjnego, głównego księgowego i audytora wewnętrznego.”

Art. 5.

W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2010 r. Nr 11, poz. 67) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 w ust. 1:
  - a) pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) wyraża opinie w sprawie odwołania prezesa lub wiceprezesa sądu powszechnego albo sądu wojskowego;”
  - b) dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

„9) rozpatruje skargi na działalność prezesów sądów apelacyjnych.”;
- 2) w art. 4 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku niemożności uczestnictwa w posiedzeniu plenarnym Rady osoby lub osób, o których mowa w ust. 1, na posiedzeniu plenarnym może być obecny upoważniony przedstawiciel Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego albo Ministra Sprawiedliwości.”;

- 3) w art. 7:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego wybiera spośród sędziów tego Sądu jednego członka Rady na okres kadencji.”;
  - b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Zgromadzenia ogólne sędziów apelacji wybierają łącznie 11 członków Rady, każde zgromadzenie po jednym członku Rady na okres kadencji.”;
  - c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:
„3a. W przypadku zmiany liczby apelacji Rada działa w niezmienionym składzie do końca kadencji jej członków. Przed upływem kadencji Rada podejmuje uchwałę określającą, które ze zgromadzeń ogólnych sędziów apelacji będzie posiadać prawo wyboru dodatkowego członka albo też będzie pozbawione prawa wyboru członka Rady, w oparciu o kryterium, odpowiednio, największej albo najmniejszej liczby stanowisk sędziowskich w poszczególnych apelacjach w dniu podejmowania uchwały.”;
  - d) uchyla się ust. 4;
- 4) uchyla się art. 8;
- 5) w art. 12 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Rada podejmuje uchwały bezwzględną większością głosów oraz decyduje o formie głosowania na wniosek przewodniczącego lub członka.”;
- 6) w art. 13 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
„1a. Przy rozpatrywaniu kandydatur na stanowisko sędziowskie Rada bierze pod uwagę listę kandydatów przedstawioną przez Komisję Konkursową, o której mowa w art. 16a.”;
- 7) po art. 16 dodaje się art. 16a – 16c w brzmieniu:
„Art. 16a. 1. Przy Radzie tworzy się Komisję Konkursową, zwaną dalej „Komisją”, która uchwała listę kandydatów na wolne stanowisko sędziowskie, zawierającą imiona i nazwiska kandydatów oraz liczbę porządkową wskazującą ich miejsce na liście.
2. Komisja składa się z:
- 1) jedenastu członków wybranych spośród sędziów sądów powszechnych przez zgromadzenia ogólne sędziów apelacji; każde zgromadzenie ogólne sędziów apelacji wybiera jednego członka;
  - 2) dwóch członków wybranych spośród sędziów sądów administracyjnych przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego wspólnie z przedstawicielami zgromadzeń ogólnych wojewódzkich sądów administracyjnych;

- 3) jednego członka wybranego spośród sędziów sądów wojskowych przez Zgromadzenie Sędziów Sądów Wojskowych;
- 4) jednego członka wybranego przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego;
- 5) dwóch członków wskazanych przez Naczelną Radę Adwokacką;
- 6) dwóch członków wskazanych przez Krajową Radę Radców Prawnych;
- 7) dwóch członków wskazanych przez Krajową Radę Notarialną;
- 8) jednego członka wskazanego przez Prezesa Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa;
- 9) dwóch członków wskazanych przez Krajową Radę Prokuratury;
- 10) dwóch członków wskazanych przez podstawowe jednostki organizacyjne szkół wyższych prowadzących kształcenie na kierunku prawo.

3. Kadencja członków Komisji trwa dwa lata.
4. W przypadku zmiany liczby apelacji przepis art. 7 ust. 3a stosuje się odpowiednio.
5. Komisja wybiera spośród swoich członków przewodniczącego i wiceprzewodniczącego, którzy tworzą Prezydium Komisji i kierują jej pracami, oraz uchwała regulamin, który określa szczegółowy tryb pracy Komisji, Prezydium Komisji oraz Zespołów, o których mowa w ust. 7.
6. Do podjęcia uchwał przez Komisję jest wymagana obecność przynajmniej połowy liczby jej członków. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów w głosowaniu jawnym, chyba że Komisja, na wniosek przewodniczącego Komisji lub jednego z członków, podejmie uchwałę o głosowaniu tajnym.
7. W sprawach, o których mowa w art. 16a ust. 1, Komisja obraduje i podejmuje uchwały w dwóch Zespołach, w skład których wchodzi po siedmiu członków spośród wymienionych w ust. 2 pkt 1 – 3 oraz po sześciu członków spośród wymienionych w ust. 2 pkt 4 – 10, wyznaczonych przez przewodniczącego Komisji. Do podjęcia uchwał przez Zespół jest wymagana obecność przynajmniej dziewięciu członków. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów i podlegają uzasadnieniu. Głosowanie jest jawne, chyba że Zespół, na wniosek przewodniczącego Zespołu lub jednego z członków, podejmie uchwałę o głosowaniu tajnym.
8. Posiedzenia Zespołów zwołuje przewodniczący Komisji, stosownie do potrzeb.
9. Pracami Zespołów kierują przewodniczący albo wiceprzewodniczący Komisji, którzy ustalają harmonogram prac oraz porządek posiedzeń Zespołów.
10. Z posiedzenia Komisji oraz Zespołów sporządza się protokół, zawierający w szczególności podjęte uchwały i stanowiska członków Komisji lub Zespołu.

Art. 16b. 1. Przy ustalaniu kolejności miejsc na liście kandydatów Zespół kieruje się przede wszystkim oceną kwalifikacji kandydatów, a ponadto uwzględnia:

- 1) doświadczenie zawodowe, oceny właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów, opinie kolegium właściwego sądu, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia;
- 2) dokumenty dołączone do oceny kwalifikacji, wskazane, odpowiednio, w art. 57b § 6, w art. 57c § 2, w art. 57d § 3, w art. 57e § 2, w art. 57f § 4 – 7 lub w art. 57g § 2 oraz w art. 57i § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.²⁾).

2. Po uchwaleniu listy kandydatów przewodniczący Komisji przedstawia kandydatury Radzie, dołączając listę kandydatów oraz uzasadnienie.

3. Informację o treści uchwały Zespołu, obejmującą listę kandydatów oraz uzasadnienie, umieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej.

Art. 16c. 1. Obsługę organizacyjno-biurową Komisji, w tym obsadę kadrową sekretariatu, odpowiednie pomieszczenia oraz obsługę techniczną, zapewnia Biuro.

2. Członkowie Komisji w związku z pełnieniem obowiązków w Komisji otrzymują:

- 1) diety i zwrot kosztów przejazdu, na zasadach określonych w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju;
- 2) zwrot kosztów zakwaterowania w wysokości określonej w fakturze.

3. Koszty działania Komisji są pokrywane z budżetu Rady.”.

Art. 6.

W ustawie z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. Nr 153, poz. 1269, z późn. zm.¹¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 w § 1 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) pozostawał co najmniej osiem lat na stanowisku sędziego, prokuratora, prezesa, wiceprezesa,

¹¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1417, z 2009 r. Nr 219, poz. 1706 oraz z 2010 r. Nr 36, poz. 196.

starszego radcy lub radcy w Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa albo przynajmniej przez osiem lat wykonywał zawód adwokata, radcy prawnego lub notariusza albo przez dziesięć lat pozostawał w instytucjach publicznych na stanowiskach związanych ze stosowaniem lub tworzeniem prawa administracyjnego lub pracował w charakterze asesora sądowego w wojewódzkim sądzie administracyjnym co najmniej dwa lata.”;

2) w art. 7 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego może być powołany ten, kto spełnia wymagania określone w art. 6 § 1 pkt 1 – 4 i 6, jeżeli ukończył 40 lat oraz pozostawał co najmniej dziesięć lat na stanowisku sędziego, prokuratora, prezesa, wiceprezesa, starszego radcy lub radcy w Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa albo przynajmniej przez dziesięć lat wykonywał zawód adwokata, radcy prawnego lub notariusza. Wymaganie ukończenia 40 lat nie dotyczy sędziego, który co najmniej przez trzy lata pozostawał na stanowisku sędziego wojewódzkiego sądu administracyjnego.”;

3) w art. 46 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Zgromadzenie Ogólne Naczelnego Sądu Administracyjnego wspólnie z przedstawicielami zgromadzeń ogólnych wybiera, spośród kandydatów zgłoszonych przez zgromadzenia ogólne i sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego, dwóch członków Komisji Konkursowej, o której mowa w art. 16a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2010 r. Nr 11, poz. 67), oraz dwóch członków Krajowej Rady Sądownictwa.”.

Art. 7.

W ustawie z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052, z późn. zm.¹²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 16 w § 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) dokonywanie wyboru członka Krajowej Rady Sądownictwa;”;

2) w art. 22 w § 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) ma co najmniej dziesięcioletni staż pracy na stanowisku sędziego, prokuratora, prezesa,

¹²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 25, poz. 219, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2008 r. Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375 i Nr 219, poz. 1706 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307.

wiceprezesa, starszego radcy lub radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa albo wykonywania w Polsce zawodu adwokata, radcy prawnego lub notariusza.”.

Art. 8.

W ustawie z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. Nr 26, poz. 157, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) opracowywanie programu stażu na stanowisku referendarza sądowego, odbywanego w ramach aplikacji sędziowskiej, oraz organizowanie przebiegu stażu;”;
- 2) w art. 28 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Osoba, która ukończyła aplikację ogólną oraz spełnia kryteria określone w art. 22 pkt 1 – 4, może, w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej listy klasyfikacyjnej aplikantów, o której mowa w art. 26 ust. 2, złożyć do Dyrektora Krajowej Szkoły wnioski o kontynuowanie szkolenia na aplikacji sędziowskiej lub prokuratorskiej albo o zatrudnienie na stanowisku referendarza sądowego lub asystenta sędziego.”;
- 3) po art. 29 dodaje się art. 29a w brzmieniu:
„Art. 29a. 1. Dyrektor Krajowej Szkoły kwalifikuje aplikantów, którzy złożyli wnioski o zatrudnienie na stanowisku referendarza sądowego lub asystenta sędziego do zatrudnienia na tych stanowiskach według kolejności umieszczenia kandydatów na liście klasyfikacyjnej aplikantów, o której mowa w art. 26 ust. 2, do wyczerpania limitu wolnych stanowisk, przedstawionych w wykazie, o którym mowa w ust. 5.
2. Aplikantom przysługuje prawo wyboru stanowiska i miejsca zatrudnienia stosownie do kolejności umieszczenia kandydatów na liście klasyfikacyjnej aplikantów, o której mowa w art. 26 ust. 2.
3. O zakwalifikowaniu do zatrudnienia w poszczególnych sądach Dyrektor Krajowej Szkoły zawiadamia właściwego prezesa sądu oraz aplikanta.
4. Aplikant powinien zgłosić się w celu podjęcia zatrudnienia w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 3. W razie nieusprawiedliwionego niepodjęcia zatrudnienia zakwalifikowanie traci moc.
5. Minister Sprawiedliwości określa corocznie, w drodze zarządzenia, liczbę wolnych stanowisk

referendarzy sądowych i asystentów sędziów przeznaczonych dla osób, które ukończyły aplikację ogólną, uwzględniając zapotrzebowanie poszczególnych sądów na dany rodzaj stanowisk.”;

4) art. 31 otrzymuje brzmienie:

„Art. 31. 1. Aplikacja sędziowska trwa 48 miesięcy i rozpoczyna się nie później niż w terminie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia listy, o której mowa w art. 29 ust. 3.

2. W ramach aplikacji sędziowskiej aplikanci odbywają w okresie 30 miesięcy zajęcia w Krajowej Szkole i praktyki zgodnie z programem aplikacji, a w okresie kolejnych 18 miesięcy staż na stanowisku referendarza sądowego, zgodnie z programem aplikacji. Przepisy art. 25 ust. 4 i 5 oraz art. 26 ust. 1 i 4 stosuje się odpowiednio.

3. W okresie stażu aplikant aplikacji sędziowskiej zostaje zatrudniony na stanowisku referendarza sądowego na czas nieokreślony.”;

5) w art. 35 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W terminie 30 dni od dnia złożenia egzaminu sędziowskiego z wynikiem pozytywnym, Dyrektor Krajowej Szkoły kieruje aplikanta do odbycia stażu na stanowisku referendarza sądowego. Przepisy art. 34 ust. 1 – 3 stosuje się odpowiednio.”;

6) w art. 52 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) organizację, szczegółowe warunki i tryb odbywania aplikacji ogólnej, sędziowskiej i prokuratorskiej, szczegółowe warunki odbywania w trakcie aplikacji sędziowskiej stażu na stanowisku referendarza sądowego, jak również sposób ustalania systemu punktowego oceny zaliczania sprawdzianów i ich poprawek, praktyk i stażu, objętych programem poszczególnych aplikacji, mając na względzie zakres wiedzy teoretycznej i praktycznej niezbędnej do zajmowania stanowiska, odpowiednio, asystenta sędziego, asystenta prokuratora, referendarza sądowego, sędziego i prokuratora oraz konieczność jednolitej i obiektywnej oceny wiedzy i kwalifikacji aplikantów, a także wzór dyplomu ukończenia aplikacji ogólnej;”.

Art. 9.

Przepisy art. 26 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się także do osób pełniących funkcję prezesa sądu oraz wiceprezesa sądu w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 10.

Kadencje kolegiów sądów apelacyjnych i okręgowych, działających w dotychczasowym składzie, wygasają z upływem 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 11.

1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy kierownicy finansowi sądów rejonowych, w których w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy jest co najmniej piętnaście stanowisk sędziowskich, stają się dyrektorami sądów w rozumieniu art. 21 § 1 pkt 1 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Stosunki pracy osób powołanych na podstawie dotychczasowych przepisów na stanowiska kierowników finansowych sądów rejonowych, w których w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy jest mniej niż piętnaście stanowisk sędziowskich, wygasają po upływie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że wcześniej zostały rozwiązane lub wygasły. Do tego czasu pozostają w mocy dotychczasowe warunki wynagrodzenia tych osób.

3. W terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy Minister Sprawiedliwości określi nowe warunki wynagrodzenia osób powołanych na podstawie dotychczasowych przepisów na stanowiska dyrektorów sądów apelacyjnych, dyrektorów sądów okręgowych oraz kierowników finansowych sądów rejonowych, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem zmian wprowadzonych niniejszą ustawą, z tym że wysokość ustalonego na nowo miesięcznego wynagrodzenia nie może być niższa od dotychczasowej. Do czasu ustalenia nowych warunków wynagrodzenia pozostają w mocy warunki dotychczasowe.

4. W okresie 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy osoby powołane na podstawie dotychczasowych przepisów na stanowiska dyrektorów sądów apelacyjnych, dyrektorów sądów okręgowych oraz kierowników finansowych sądów rejonowych, o których mowa w ust. 1, które nie spełniają wymagań określonych w art. 32a § 1 pkt 3 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, są zobowiązane uzupełnić wykształcenie z zakresu zarządzania instytucjami publicznymi.

5. Niewypełnienie obowiązku, o którym mowa w ust. 4, może stanowić podstawę odwołania ze stanowiska. W takim przypadku odwołanie następuje na wniosek prezesa danego sądu.

6. Osoby powołane na podstawie dotychczasowych przepisów na stanowiska dyrektorów sądów apelacyjnych, dyrektorów sądów okręgowych oraz kierowników finansowych sądów rejonowych, o których mowa w ust. 1, które nie spełniają wymogu określonego w art. 32d ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, są zobowiązane wystąpić z partii politycznej lub

zaprzestać pełnienia funkcji publicznej w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy; niewypełnienie tego obowiązku stanowi podstawę odwołania ze stanowiska.

7. Przepisy ust. 1 – 6 stosuje się odpowiednio do osób powołanych na podstawie dotychczasowych przepisów na stanowiska zastępców dyrektorów sądów apelacyjnych, zastępców dyrektorów sądów okręgowych oraz zastępców kierowników finansowych sądów.

Art. 12.

1. Termin pierwszego posiedzenia zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji albo zgromadzenia przedstawicieli sędziów apelacji, o których mowa w art. 33 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, wyznacza się przed upływem 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Kadencje członków zgromadzenia ogólnego sędziów sądu apelacyjnego wygasają z dniem poprzedzającym datę pierwszego posiedzenia zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji albo zgromadzenia przedstawicieli sędziów apelacji, nie później jednak niż z upływem 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Do czasu pierwszego posiedzenia zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji albo zgromadzenia przedstawicieli sędziów apelacji zadania zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji wymienione w art. 34 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, wykonują:

- 1) zgromadzenia ogólne sędziów sądu apelacyjnego – w zakresie pkt 1, w odniesieniu do kandydatów na stanowiska sędziów sądu apelacyjnego, oraz w zakresie pkt 2 – 4;
- 2) zgromadzenia ogólne sędziów okręgu albo zgromadzenia przedstawicieli sędziów okręgu – w zakresie pkt 1, w odniesieniu do kandydatów na stanowiska sędziów sądów okręgowych.

4. Zgromadzenia ogólne sędziów okręgu i zgromadzenia przedstawicieli sędziów okręgu, utworzone na podstawie przepisów dotychczasowych, działają w dotychczasowym składzie do czasu upływu kadencji ich obecnych członków.

Art. 13.

1. Uzupełnianie składu Krajowej Rady Sądownictwa w przypadku wygaśnięcia lub upływu kadencji jej członków wybranych spośród sędziów Sądu Najwyższego oraz sędziów sądów powszechnych na podstawie przepisów dotychczasowych następuje w drodze wyborów przeprowadzanych zgodnie z art. 7 ust. 1 i 3 ustawy, o której mowa w art. 5, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. W przypadku wygaśnięcia lub upływu kadencji członków Krajowej Rady Sądownictwa wybranych spośród sędziów sądów powszechnych wyboru dokonują kolejno zgromadzenia ogólne sędziów apelacji: warszawskiej, gdańskiej, wrocławskiej, krakowskiej, poznańskiej, lubelskiej, łódzkiej, szczecińskiej, białostockiej i rzeszowskiej.

3. W przypadku wygaśnięcia lub upływu kadencji członków Krajowej Rady Sądownictwa wybranych spośród sędziów Sądu Najwyższego wyboru dokonują kolejno: zgromadzenie ogólne sędziów apelacji katowickiej oraz Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego.

4. Kadencje przedstawicieli na zebranie przedstawicieli zgromadzeń ogólnych sędziów apelacji oraz zebranie przedstawicieli zgromadzeń ogólnych sędziów okręgów wygasają z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 14.

W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zostaną wybrani członkowie Komisji Konkursowej, o której mowa w art. 16a ustawy, o której mowa w art. 5. Pierwsze posiedzenie Komisji Konkursowej zwołuje, i kieruje jej pracami do czasu powołania Prezydium Komisji, członek Komisji wybrany przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego.

Art. 15.

Powierzenie, na podstawie przepisów dotychczasowych, funkcji przewodniczących wydziałów na czas nieoznaczony ustaje z mocy prawa z upływem dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że wcześniej nastąpiło zwolnienie z pełnienia tej funkcji w trybie art. 11 § 3 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 16.

1. Powoływanie na wolne stanowiska sędziowskie, o których obwieszczono przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, odbywa się na podstawie przepisów dotychczasowych, z tym że po wygaśnięciu kadencji członków zgromadzeń ogólnych sędziów sądu apelacyjnego kandydatury na stanowiska sędziów sądu apelacyjnego przedstawia Krajowej Radzie Sądownictwa zgromadzenie ogólne sędziów apelacji, z zastrzeżeniem art. 59 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym.

2. Oceny kwalifikacji asesorów sądowych, którzy zgłosili swoje kandydatury na wolne stanowiska sędziowskie, o których obwieszczono po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, dokonuje się w trybie i na zasadach obowiązujących przy dokonywaniu oceny kwalifikacji kandydatów zajmujących stanowiska

sędziów sądów powszechnych oraz przy uwzględnieniu przestrzegania dyscypliny pracy, doskonalenia sposobu wykonywania obowiązków i podnoszenia kwalifikacji, umiejętności współpracy, jak również predyspozycji osobowościowych do zawodu sędziego.

Art. 17.

Po upływie roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy wygasają z mocy prawa akty delegowania sędziów sądów rejonowych i sędziów okręgowych do sądów wyższych, chyba że wcześniej upłynął okres delegowania lub nastąpiło odwołanie bądź ustąpienie sędziego z delegowania.

Art. 18.

1. Prezesi sądów apelacyjnych powołają sędziów wizytatorów, o których mowa w art. 37d § 1 i 2 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Powierzenie, na podstawie przepisów dotychczasowych, funkcji wizytatorów na czas nieoznaczony ustaje z mocy prawa po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że wcześniej nastąpiło zwolnienie z pełnienia tej funkcji.

Art. 19.

1. Pierwsze wizytacje wydziałów, o których mowa w art. 37c § 1 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, obejmujące okresowe oceny pracy sędziów, o których mowa w art. 106a – 106e tej ustawy, zostaną przeprowadzone po upływie roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Prezesi sądów apelacyjnych ustalą plan przeprowadzenia wizytacji, o których mowa w ust. 1, w wydziałach sądów działających na obszarze apelacji, mając na uwadze konieczność należytej organizacji pracy sędziów wizytatorów oraz wdrożenia czteroletniego cyklu przeprowadzania kolejnych wizytacji wydziałów.

3. Pierwsze wizytacje wydziałów, o których mowa w ust. 1, obejmują okres po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy; każda następna wizytacja obejmuje kolejne czteroletnie okresy pracy, liczone od dokonania poprzedniej wizytacji.

Art. 20.

Sąd dyscyplinarny, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, z urzędu podejmuje decyzję w przedmiocie dalszego zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych, jeżeli

zawieszenie nastąpiło na podstawie art. 129 § 2 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w związku z wydaniem uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej za przestępstwo nieumyślne lub umyślne ścigane z oskarżenia prywatnego. Przepisy art. 131 § 1, 4 i 5 ustawy, o której mowa w art. 1, stosuje się odpowiednio.

Art. 21.

1. Zarządzenia i rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości dotyczące organizacji sądów powszechnych, wydane na podstawie przepisów dotychczasowych, zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 19 § 1, art. 20 oraz art. 32a § 13 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 67 § 1, art. 96 § 3, art. 155 § 6 oraz art. 155a § 7 ustawy, o której mowa w art. 1, zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie, odpowiednio, art. 96 § 3, art. 155 § 6 oraz art. 155a § 7 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

3. Do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 150 § 5 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, do przeprowadzania konkursu na stanowisko referendarza sądowego stosuje się odpowiednio dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 155a § 7 ustawy, o której mowa w art. 1.

Art. 22.

1. Ilekroć w przepisach innych ustaw jest mowa o sądzie rodzinnym, rozumie się przez to wydział sądu, do którego właściwości należą sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, dotyczące demoralizacji i czynów karalnych nieletnich, jak również leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych.

2. Ilekroć w przepisach innych ustaw jest mowa o sądzie gospodarczym, rozumie się przez to wydział sądu, do którego właściwości należą sprawy z zakresu prawa gospodarczego.

3. Ilekroć w przepisach innych ustaw jest mowa o sądzie pracy lub ubezpieczeń społecznych, rozumie się przez to wydział sądu, do którego właściwości należą sprawy z zakresu prawa pracy lub ubezpieczeń społecznych.

Art. 23.

1. Pierwszych okresowych ocen pracy prokuratorów dokonuje się po upływie roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Prokuratorzy apelacyjni ustalą plan przeprowadzenia pierwszych okresowych ocen pracy podległych prokuratorów, dążąc do tego, aby wszyscy prokuratorzy o jednakowym stażu pracy na równorzędnych stanowiskach zostali poddani okresowej ocenie w tym samym czasie, oraz mając na uwadze konieczność wdrożenia czteroletniego cyklu przeprowadzania kolejnych okresowych ocen pracy prokuratorów.

3. Pierwsze okresowe oceny pracy prokuratorów obejmują okres pracy po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy; każda następna ocena obejmuje kolejne czteroletnie okresy pracy prokuratora liczone od dokonania poprzedniej okresowej oceny pracy.

Art. 24.

Przepisów art. 41a – 41e ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie stosuje się do postępowań w sprawach skarg i wniosków dotyczących działalności sądów, wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 25.

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 100a ust. 10 ustawy, o której mowa w art. 2, zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 100a ust. 10 ustawy, o której mowa w art. 2, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 26.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Proponowana nowelizacja ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zwanej dalej u.s.p.) stanowi element działań podejmowanych w celu reformy wymiaru sprawiedliwości w kierunku bardziej elastycznego ukształtowania struktury organizacyjnej sądów rejonowych i okręgowych, racjonalnego wykorzystania kadry orzeczniczej i środków finansowych wydatkowanych na funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości, a także istotnej modyfikacji zasad sprawowania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów powszechnych, jak również usprawnienia zarządzania sądami. Przedmiotem nowelizacji są ponadto niektóre przepisy regulujące status sędziego, w tym sędziego w stanie spoczynku.

Zasadnicze kierunki projektowanej reformy odpowiadają m.in. zaleceniom przyjętym przez Komitet Ministrów Rady Europy i nastawione są na podniesienie jakości działalności sądów, tak w wymiarze dotyczącym ich podstawowej działalności (orzecznictwa), jak i w wymiarze funkcjonalnym, poprzez optymalne rozlokowanie i zorganizowanie struktury organizacyjnej sądów powszechnych (efektywność wymiaru sprawiedliwości).

Tak właśnie rozumiana jakość działalności sądów kształtuje w społeczeństwie obraz sądownictwa powszechnego i wpływa na ocenę wykonywanych przez sądy i sędziów zadań.

Jakość podstawowej działalności sądu, czyli orzecznictwa, odnosi się oczywiście wprost do przebiegu postępowań sądowych i merytorycznego poziomu stosowania prawa przez sądy. Jednak odpowiednio wysoki poziom orzecznictwa musi zostać zharmonizowany z optymalnie zorganizowaną i zarządzaną strukturą sądów. Efektywność (tj. sprawność i skuteczność) wymiaru sprawiedliwości jest bowiem kategorią praktyczną, mierzoną przede wszystkim czasem i wydatkami na organizację oraz funkcjonowanie sądów, w tym przebieg postępowań sądowych. Sprowadza się w istocie do osiągnięcia zamierzonych celów przy niezbędnym, a jednocześnie wystarczającym nakładzie sił i środków. „Efektywny wymiar sprawiedliwości” oznacza zatem łatwy dostęp do sądu, w którym uzyskać można w sposób najbardziej dogodny, w rozsądnym terminie, rzeczywiście skuteczną ochronę.

Wzorem sądownictwa niemieckiego zwrócić więc należy uwagę z jednej strony na aspekt ekonomicznej skuteczności funkcjonowania sądów, z drugiej zaś – wzmocnić przekonanie sędziów, że do zadań sądów należy także rozważenie, zapewnienie i ulepszenie jakości „świadczonych przez sądy usług”

– a więc gwarancja najwyższej efektywności ochrony prawnej (J. von Bargen, *Dobre orzecznictwo – stanowisko wobec dyskusji dotyczącej jakości w sądach*, *Monitor Prawniczy* nr 23/2006).

Należy przypomnieć Zalecenie nr R(94)12 Komitetu Ministrów Rady Europy dotyczące niezawisłości, sprawności i roli sędziów (przyjęte przez Komitet Ministrów w dniu 13 października 1994 r.), w którym określając powinności sędziowskie, zaleca się aby rządy państw członkowskich podejmowały lub utrwały wszelkie środki niezbędne do podwyższenia roli poszczególnych sędziów i całego sądownictwa oraz aby umacniały ich niezawisłość i niezależność, a także sprawność działania, w szczególności poprzez zapewnienie sędziom warunków sprawnego wykonywania pracy.

Zakres powinności sędziowskich, zgodnie z przyjętymi przez Radę Europy standardami, obejmuje chronienie praw i wolności wszystkich osób, właściwe stosowanie prawa, bezstronne, sprawne i szybkie rozpoznawanie spraw, a w szczególności także: zapewnienie rzetelnego wysłuchania wszystkich stron i przestrzegania przysługujących stronom praw proceduralnych, bezstronnego wyjaśniania stronom kwestii proceduralnych, gdy zachodzi taka potrzeba; podawania w sposób jasny i kompletny, w łatwo zrozumiałych słowach motywów orzeczenia; brania udziału w każdym szkoleniu niezbędnym do wykonywania obowiązków w sposób sprawny i należyty.

Natomiast w przedmiocie zapewnienia sędziom warunków umożliwiających sprawne wywiązywanie się z zakresu ich powinności, Rada Europy zaleciła m.in. powoływanie do pomocy sędziom odpowiedniego personelu pomocniczego oraz oddawanie do ich dyspozycji odpowiedniego wyposażenia przy równoczesnym podejmowaniu właściwych środków, mających na celu przekazywanie wszelkich „zadań niesądowych” innym osobom, powtarzając w tym zakresie Zalecenie nr R(86)12 dotyczące środków zapobiegania nadmiernemu obciążeniu sądów i jego zmniejszania (przyjęte przez Komitet Ministrów w dniu 16 września 1986 r.).

Wspomnieć należy również Zalecenie nr R(95)12 Komitetu Ministrów Rady Europy dotyczące zarządzania wymiarem sprawiedliwości w sprawach karnych, zgodnie z którym wykorzystywanie zasad, strategii i technik postępowania właściwych nauce o zarządzaniu może w sposób istotny przyczynić się do sprawnego i efektywnego działania wymiaru sprawiedliwości. Zmierzając, przy dokonywaniu zmian w ustawodawstwach i praktyce, w kierunku modelu menadżerskiego zarządzania w sądownictwie, odpowiednie organy powinny określić zadania, do których realizacji będą dążyć w zarządzaniu obciążeniem pracą, finansami, infrastrukturą, zasobami ludzkimi i porozumiewaniem się.

Przytoczonym zaleceniom Rady Europy odpowiada zawarta w projekcie propozycja uwolnienia sędziów od obowiązków administracyjnych, związanych z zapewnianiem organizacyjnego i technicznego

zaplecza (warunków) dla realizowania podstawowej działalności sądów, jaką jest sprawowanie wymiaru sprawiedliwości i wykonywanie powierzonych sądom zadań z zakresu ochrony prawnej. Obowiązki te, obciążające dotąd prezesów sądów, powierzone zostaną dyrektorom sądów, powoływanym spośród specjalistów z zakresu zarządzania instytucjami publicznymi, finansów publicznych, prowadzenia inwestycji i gospodarowania mieniem Skarbu Państwa.

We współczesnym podejściu do zarządzania akcentuje się, że sukces każdej organizacji wymaga interdyscyplinarnego, współpracującego ze sobą zespołu.

Zgodnie z założeniami projektu, na dyrektorach sądów spoczywać będzie odpowiedzialność za zapewnienie i sprawne funkcjonowanie infrastruktury sądu oraz efektywne zarządzanie zasobami personelu pomocniczego, a więc odpowiedzialność za zapewnienie sędziom warunków umożliwiających sprawne wykonywanie przez nich pracy. Na prezesie sądu spoczywać natomiast będzie odpowiedzialność za zapewnienie, poprzez właściwe kierowanie pracą sędziów, referendarzy sądowych i asystentów sędziów, jakości podstawowej działalności sądu – a więc przede wszystkim sprawowania wymiaru sprawiedliwości.

Prezes sądu pozostanie zwierzchnikiem kadry należącej do szeroko pojętego pionu orzeczniczego (sędziów, referendarzy sądowych i asystentów sędziów), natomiast zwierzchnikiem służbowym pozostałych pracowników sądu stanie się dyrektor sądu. W wyłącznej kompetencji prezesa sądu pozostanie kierowanie działalnością administracyjną sądu, bezpośrednio związaną z wykonywaniem podstawowych zadań sądu, a więc tych z zakresu sprawowania wymiaru sprawiedliwości i wykonywania innych powierzonych sądom zadań z zakresu ochrony prawnej. W zakresie sposobu realizacji swoich zadań dyrektorowi sądu pozostawia się autonomię, przy czym prezes sądu określony został jako zwierzchnik dyrektora sądu i to on będzie określał potrzeby sądu, jakie jego zdaniem konieczne są dla zapewnienia warunków prawidłowego funkcjonowania i sprawnego wykonywania przez sąd jego podstawowych zadań i przekazywał taką informację dyrektorowi sądu. Dyrektor sądu będzie też obowiązany uzgodnić z prezesem sądu (a pośrednio z przewodniczącymi wydziałów) rozmieszczenie stanowisk pomocniczych w wydziałach sądu (pionie orzeczniczym) – przy czym decydujące zdanie pozostawia się w tym zakresie prezesowi sądu.

Podstawą odwołania dyrektora sądu będzie między innymi odmowa przyjęcia przez właściwe zgromadzenie ogólne sędziów apelacji rocznego sprawozdania dyrektora z działalności sądu – w zakresie powierzonych mu zadań. Takie rozwiązanie zapewnić ma, z jednej strony, kontrolę samorządu sędziowskiego nad należyтым wykonywaniem przez dyrektorów sądów powierzonych im zadań, a z drugiej – wzajemną równowagę pomiędzy uprawnieniami powierzonymi w tym zakresie samorządowi

i organom sądu. Niezależnie Minister Sprawiedliwości będzie miał również uprawnienie do odwołania dyrektora sądu w razie stwierdzenia naruszenia przez dyrektora sądu obowiązków.

Idea wprowadzenia do struktury sądownictwa tzw. menadżera sądowego nie jest wizją nieznaną. System oddzielenia sfery zarządzania tzw. administracyjnym zapleczem sądu od sfery kierowania pracą sędziów funkcjonuje w wielu krajach europejskich (np. Holandia, Portugalia) i zgodny jest z postulowaną przez Radę Europy w Zaleceniu nr R(95)12, dotyczącym zarządzania wymiarem sprawiedliwości w sprawach karnych, tendencją do odchodzenia od tradycyjnego modelu zarządzania wymiarem sprawiedliwości w kierunku modelu menadżerskiego. Rozdzielenie działalności administracyjnej sądów od „działalności sędziowskiej” było także jedną z sugestii raportu ekspertów hiszpańskich, sporządzonego w roku 2007 w ramach realizowanego przez Ministerstwo Sprawiedliwości projektu Twinning Light „Wzmocnienie polskiego wymiaru sprawiedliwości”. Wreszcie propozycja odciążenia prezesa sądu od obowiązków administracyjno-gospodarczych i powołanie w sądach do tych spraw menadżera-zarządcy pojawiła się w Założeniach do nowelizacji ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, opracowanych przez Instytut Wymiaru Sprawiedliwości w roku 1998, a częściową odpowiedzią na tę propozycję było wprowadzenie do ustroju sądów powszechnych dyrektora i kierownika finansowego, jako dodatkowego organu sądu, odpowiedzialnego za zadania związane z wykonywaniem budżetu, gospodarką finansową i gospodarowaniem mieniem. W chwili obecnej wystarczy więc jedynie dopełnić kompetencje tego organu o pozostałe zadania, związane z zapewnieniem organizacyjno-technicznego zaplecza funkcjonowania sądów. Jest to tym bardziej uzasadnione, że organ dysponujący budżetem sądu będzie jednocześnie odpowiedzialny za zapewnienie warunków prawidłowego funkcjonowania i sprawnego wykonywania przez sąd jego podstawowych zadań. Do tej pory te dwie funkcje pozostawały rozdzielone.

Odciążenie prezesów sądów od obowiązków administracyjnych umożliwi im skoncentrowanie się na kierowaniu podstawową działalnością sądu, a więc tzw. działalnością orzeczniczą i pracy z sędziami, a także pozostałą kadrą szeroko pojętego pionu orzeczniczego. Niewątpliwie bowiem jakość w obszarze podstawowej działalności sądu może być zagwarantowana wyłącznie przez samych sędziów. Szczególną rolę w zarządzaniu jakością działalności sądów danej apelacji, zgodnie z założeniami projektu, przypisuje się przy tym prezesom sądów apelacyjnych.

Zatem, w zakresie realizacji podstawowych zadań sądu, prezesowi sądu pozostawia się pełnienie wszystkich funkcji kierowniczych: planowania, organizowania, motywowania, informowania

i kontrolowania. Zakłada się przy tym, że w praktyce kierowania sądem w tym zakresie prezesi sądów wykorzystywać będą również zasady, strategie i techniki zarządzania przedstawione w załączniku do Zalecenia nr R(95)12 Komitetu Ministrów Rady Europy dotyczące zarządzania wymiarem sprawiedliwości w sprawach karnych. Istotne byłyby w szczególności rekomendowane tam reguły zarządzania obciążeniem pracą, zarządzania zasobami ludzkimi oraz zarządzania informacją i porozumiewaniem się.

Właściwe zarządzanie wymienionymi obszarami stanowić będzie przede wszystkim podstawowy czynnik prawidłowego ustalenia w sądzie podziału czynności w grupie sędziów i referendarzy sądowych. Ustalenie podziału czynności w sądzie pozostaje kompetencją właściwego prezesa sądu, z zachowaniem opiniodawczej roli kolegium sądu. Projekt precyzuje jedynie pojęcie podziału czynności, w szczególności włączając w jego zakres decyzje w przedmiocie rozmieszczenia sędziów i referendarzy sądowych w poszczególnych wydziałach oraz instancjach w ramach pionów orzeczniczych, a także określając główne cele i reguły jego ustalania. Wprowadza się przy tym regulację, zgodnie z którą do wydziałów ksiąg wieczystych oraz wydziałów gospodarczych do spraw rejestrowych kierować należy wyłącznie referendarzy sądowych (chyba że nie będzie to możliwe, przede wszystkim z uwagi na braki kadrowe w tej grupie zawodowej), którzy z zasady będą tam także pełnić funkcję przewodniczącego wydziału. To rozwiązanie umożliwi włączenie sędziów, dotychczas wykonujących czynności w tych wydziałach, w sprawowanie wymiaru sprawiedliwości w pozostałych wydziałach sądu, zwłaszcza tych wymagających wzmocnienia kadrowego.

Należy podkreślić, że zadania wykonywane w ramach wydziałów ksiąg wieczystych i wydziałów gospodarczych ds. rejestrowych nie stanowią wymiaru sprawiedliwości – zatem sędziowie w tych wydziałach wykonują inne niż wymiar sprawiedliwości, powierzone sądom w drodze ustaw, zadania z zakresu ochrony prawnej (art. 1 § 3 u.s.p.). Jest przy tym oczywiste, że ich wykonywanie nie wymaga kompetencji sędziowskich i może być powierzone referendarzom sądowym. Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie potwierdzał w swym orzecznictwie, że postępowania rejestrowe (w tym postępowanie wieczystoksięgowe) nie są postępowaniami z zakresu sprawowania wymiaru sprawiedliwości, potwierdzał też wielokrotnie dopuszczalność powierzania referendarzom sądowym, nieposiadającym przymiotu niezawisłości, wykonywania w sądach zadań z zakresu ochrony prawnej, które nie stanowią sprawowania wymiaru sprawiedliwości.

Wskazać również należy, że funkcja przewodniczącego wydziału jest funkcją administracyjną, z którą wiąże się jedynie nadzór nad właściwym tokiem wewnętrznego urzędowania wydziału jako całości. Ponadto, zaproponowane rozwiązanie realizuje zalecenia odciążenia sędziów od obowiązków,

które mogą w sądach wykonywać inni urzędnicy, a jednocześnie zapewnia równomierne rozłożenie tych obowiązków, których nikt poza sędziami wykonać w sądach nie może. Dodatkowo proponowane rozwiązanie uwzględnia zmiany, jakie zaszły w modelu dochodzenia do urzędu sędziego po wyroku Trybunału Konstytucyjnego stwierdzającego niekonstytucyjność instytucji asesora sądowego: należy uwzględnić, że referendarze sądowi stanowiąc będą podstawową grupę, z której rekrutować się będą kandydaci do objęcia urzędu sędziego (zajmowanie tego stanowiska jest wpisane w przyjęty model aplikacji sędziowskiej, zastępując w pewnym sensie okres asesury). Wobec tego stanowisko referendarza sądowego powinno przygotowywać w możliwie pełnym zakresie do pracy sędziego, w tym do pełnienia funkcji przewodniczącego wydziału (można na marginesie przypomnieć, że powierzanie funkcji przewodniczących wydziałów asesorum sądowym było praktykowane i akceptowane bez zarzutów o deprecjacji urzędu sędziego).

Najistotniejsze zmiany, w zakresie trybu ustalania podziału czynności w sądzie, obejmują natomiast: możliwość ustalenia przez prezesa sądu nowego podziału czynności w każdym czasie, jeżeli będzie to potrzebne z uwagi na konieczność zapewnienia należytej organizacji pracy; oraz uzyskanie przez sędziów prawa zaskarżenia do kolegium sądu apelacyjnego decyzji prezesa skutkującej zmianą zakresu ich obowiązków. Odwołania sędziów wszystkich szczebli rozpatrywać będzie kolegium sądu apelacyjnego, co wiąże się z założeniem wzmocnienia roli organów sądu apelacyjnego w zarządzaniu sądami w danej apelacji.

Zaproponowane rozwiązania mają na celu przede wszystkim zapewnienie równomiernego obciążenia pracą sędziów i referendarzy sądowych w ramach tego samego sądu, zakładają jednak, poza właściwym organizowaniem procesu pracy, respektowanie indywidualnej sytuacji sędziów i referendarzy sądowych, których podział czynności dotyczy. Jest ono jednocześnie wyjściem naprzeciw postulatam środowiska sędziowskiego, podkreślającym konieczność zapobiegania arbitralnym i nieuzasadnionym decyzjom o podziale czynności, stanowiąc dodatkową gwarancję niezależności sędziego, tym bardziej, że odwołanie będzie miało moc wstrzymującą wykonanie decyzji o podziale czynności.

Innym rozwiązaniem, które służyć ma racjonalizacji rozmieszczenia kadry orzeczniczej są projektowane zmiany w zakresie zasad delegowania sędziów do wykonywania obowiązków sędziego w innym sądzie, a przy tym jednoznaczne określenie charakteru i przeznaczenia tej instytucji. W szczególności bowiem nie można zaakceptować praktyki, zgodnie z którą delegowanie do sądu wyższego poprzedzało awansowanie sędziego na wyższe stanowisko i było formą weryfikacji jego umiejętności. Fakt, że spośród sędziów spełniających warunki wymagane do awansu na wyższe stanowisko sędziowskie tylko niektórzy mogli zostać poddani tej swoistej weryfikacji, prowadził do

naruszenia zasady równości wobec prawa. Jeżeli delegowanie miałyby służyć zweryfikowaniu kwalifikacji sędziego do objęcia wyższego stanowiska, musiałyby mieć charakter powszechny. Jednocześnie, często wieloletnie okresy delegowania sędziów do sądów wyższych utrudniają prawidłowe określenie etatyzacji poszczególnych sądów.

Obowiązujące przepisy nie wskazują, jakie przesłanki uzasadniają delegowanie sędziego do innego sądu, niewątpliwie jednak przepis art. 77 § 1 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, stanowiący wyjątek od przewidzianej w art. 55 § 3 tej ustawy zasady, że sędzia może i powinien wykonywać władzę sędziowską w sądzie, w którym ma swoje miejsce służbowe, należy interpretować ściśle i przy przyjęciu założenia, że delegowanie ma służyć jedynie okresowemu wzmocnieniu kadrowemu sądu, do którego następuje.

W projekcie ustawy odstąpiono także od dotychczasowej zasady, iż sędzia może być delegowany na czas nieokreślony, wskazując jednocześnie, iż okres delegowania może być za zgodą sędziego przedłużony na czas oznaczony. Jednocześnie zmodyfikowano rozwiązania dotyczące okresu uprzedzenia o odwołaniu i ustąpieniu z delegacji wprowadzając mechanizm, w myśl którego przy okresie delegowania nieprzekraczającym 1 roku okres uprzedzenia wynosi 1 miesiąc, a w przypadku delegowania na okres powyżej 1 roku okres uprzedzenia wynosiłby 3 miesiące.

Projekt przewiduje również modyfikację zasad delegowania sędziów do innego sądu przez prezesa sądu: delegowania do sądu równorzędnego lub niższego na obszarze tej samej apelacji dokonywać będzie prezes sądu apelacyjnego, po uzyskaniu zgody sędziego oraz zgody właściwego kolegium sądu. Delegowanie przez prezesa sądu apelacyjnego będzie mogło nastąpić na nieprzerwany czas, nie dłuższy niż sześć miesięcy w ciągu roku, co z kolei uzasadnione jest koniecznością zapewnienia ciągłości i odpowiedniej jakości pracy jednostki, do której delegowanie nastąpiło. Krótszy okres zazwyczaj nie pozwalałby na realizację celu, dla którego instytucja ta została powołana, w szczególności w sądach pierwszoinstancyjnych, w których postępowania są z reguły długotrwałe. Należy także zaznaczyć, że dotychczasowa regulacja art. 77 § 8 stwarzała problemy interpretacyjne i doprowadziła do powstania praktyki, zgodnie z którą okres trzydziestu dni, przewidziany w tym przepisie, rozbijany był na pojedyncze dni. Sędziowie delegowani wykonywali więc, przez okres kilkunastu miesięcy, dodatkowe obowiązki w innym sądzie, przy zazwyczaj niezmińszonym wymiarze obowiązków w sądzie macierzystym.

Podniesieniu jakości działalności sądów służyć ma również wprowadzenie systemu okresowych ocen pracy sędziów. Proponowany system stanowi bowiem próbę powiązania procedury oceniania pracy sędziów z osiągnięciem przez sąd (jako całość) oczekiwanego poziomu jakości wykonywanych zadań, przede wszystkim w zakresie przebiegu postępowań.

Zakłada się, że system okresowych ocen pracy sędziów służyć będzie przede wszystkim określeniu standardów należytego wypełniania przez sędziów ich powinności, inspirowaniu i motywowaniu sędziów w kierunku doskonalenia zawodowego; będzie niewątpliwie także spełniał podstawową funkcję oceniania, jaką jest funkcja korygująca. Niezależnie od tych celów, system okresowych ocen pracy stanowić ma podstawę analizy potrzeb szkoleniowych oraz efektów odbywanych szkoleń. Wyniki okresowych ocen pracy sędziego będą także służyć jako materiał do oceny kandydatury sędziego przy ubieganiu się o wyższe stanowiska sędziowskie, jak i przy powierzaniu mu pełnienia funkcji.

Przyjęte kryteria okresowej oceny pracy sędziów mieszczą się w zakresie powinności sędziowskich wymienionych w Zaleceniu nr R(94)12 Komitetu Ministrów Rady Europy dotyczącym niezawisłości, sprawności i roli sędziów, a jednocześnie odpowiadają na najczęściej stawiane sądom i sędziom zarzuty, jakimi są niesprawność lub przewlekłość postępowań, problem „kulturowego kryzysu sądownictwa” oraz niezrozumiały styl orzeczeń sądowych i ich uzasadnień.

Proponowane kryteria oceny mobilizować zatem mają sędziów do sprawnego i efektywnego podejmowania czynności i kierowania postępowaniem przy rozpoznawaniu spraw lub wykonywaniu powierzonych zadań, poszanowania praw stron i uczestników postępowań, jasnego i kompletnego sposobu formułowania orzeczeń i uzasadnień orzeczeń, doskonalenia metodyki pracy, a także prezentowania wysokiej kultury osobistej i sposobu bycia, z którego emanuje profesjonalizm, uczciwość i godność. Analizie będzie również podlegał proces podnoszenia kwalifikacji.

Motywacyjne oddziaływanie systemu okresowych ocen pracy powinno być tym większe, że będą one uwzględniane przy dokonywaniu oceny kandydatury sędziego na wyższe stanowisko sędziowskie, a nadto negatywna ocena skutkować będzie przedłużeniem okresu wymaganego do uzyskania kolejnej stawki awansowej wynagrodzenia zasadniczego sędziego.

Proponowany system zakłada zasadę systematyczności, traktując oceny okresowe pracy sędziów jako proces, stały i cykliczny. Przewiduje się przeprowadzanie oceny pracy każdego sędziego co cztery lata. Przyjmuje się przy tym, że dokonywanie oceny zakończone będzie omówieniem jej wyników w powiązaniu z analizą wyników poprzedniej oceny pracy sędziego (zasada ciągłości).

Okresowe oceny pracy sędziów dokonywane będą przez sędziów wizytatorów powoływanych przez prezesów sądów apelacyjnych, przy zagwarantowaniu zasady jawności (dla ocenianego sędziego) oraz

prawa sędziego do kwestionowania dokonanej oceny i poddaniu jej dwustopniowej kontroli, w tym przez Krajową Radę Sądownictwa. Należy zaznaczyć, że okresowych ocen pracy sędziów dokonywać będą sędziowie wizytatorzy wybierani w trybie zapewniającym dobór najlepszych kandydatów do pełnienia tej funkcji. Projektowane rozwiązanie w większym stopniu, niż obecnie, zapewnić ma jednolitość (standaryzację), rzetelność i obiektywizm przeprowadzanych ocen.

Ocena pracy sędziego, zgodnie z przyjętym systemem, może być pozytywna z wyróżnieniem, pozytywna, pozytywna z zastrzeżeniem – w wypadku, gdy w pracy sędziego stwierdzono istotne uchybienia, nie stanowiące jednak podstawy do oceny negatywnej – albo negatywna. Brak dalszego stopniowania ocen wynika z przeszkód natury praktycznej (specyfika pracy sędziego utrudnia wystawianie ocen punktowych), a także z założenia, że dla reformy polskiego sądownictwa niezbędne jest przede wszystkim zapewnienie ze strony sędziów systematycznego, utrzymującego się na dobrym, stabilnym poziomie wysiłku orzeczniczego. Należy jednak uznać za celowe, z punktu widzenia oddziaływania motywacyjnego, wprowadzenie oceny pozytywnej z wyróżnieniem – dla podkreślenia osiągnięć sędziów prezentujących znakomite wyniki pracy.

Zakłada się zasadę powszechności systemu okresowych ocen pracy sędziego, co oznacza, że ocenom podlegać będą wszyscy sędziowie, jednak zakres oceny obejmować będzie wyłącznie sprawowanie przez sędziów wymiaru sprawiedliwości lub realizacji innych zadań z zakresu ochrony prawnej. Nie podlega zatem okresowej ocenie sposób sprawowania powierzonych funkcji bądź pełnienia czynności w związku z delegowaniem na podstawie art. 77 u.s.p. Takie rozwiązanie wynika z faktu, że sędziowie pełniący funkcje bądź delegowani podlegają w zasadzie stałej ocenie przełożonych. Negatywna ocena ich pracy skutkuje odwołaniem z funkcji bądź delegowania.

Wprowadzenie systemu okresowych ocen pracy sędziów, pozwalającej na zbieranie informacji o przebiegu postępowań sądowych, powiązane zostanie z systemem wizytacji poszczególnych wydziałów sądów, przeprowadzanych w sądach w ramach nadzoru administracyjnego. W ten sposób wszyscy sędziowie orzekający w danym wydziale oceniani będą w tym samym czasie, przez tego samego sędziego wizytatora, co sprzyjać będzie dokonywaniu obiektywnych ocen indywidualnej pracy sędziego na tle pracy pozostałych sędziów, jak i wyników pracy całego wydziału.

Wprowadzenie systemu okresowych ocen pracy sędziów, a przede wszystkim dokonanie nowego rozdziału zadań pomiędzy prezesa sądu i dyrektora sądu, wymusza istotną nowelizację dotychczasowych zasad sprawowania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów.

Nowelizacja dotychczasowych zasad sprawowania przez Ministra Sprawiedliwości nadzoru nad działalnością administracyjną sądów zmierza do ograniczenia nadzoru Ministra Sprawiedliwości w zakresie „toka i sprawności postępowania”.

Nowe ukształtowanie zasad nadzoru opiera się przede wszystkim na wyraźnym podziale działalności administracyjnej sądu na sferę zadań powierzonych dyrektorowi sądu, obejmującą zapewnianie organizacyjno-technicznego zaplecza (warunków) dla realizowania podstawowej działalności sądów, oraz sferę działalności administracyjnej, związanej bezpośrednio z wykonywaniem wymiaru sprawiedliwości i powierzonych sądom innych zadań z zakresu ochrony prawnej (a więc obejmującą właściwy tok wewnętrznego urzędowania sądu w tym zakresie), która pozostaje domeną prezesa sądu. Odmienny charakter tych dwóch sfer działalności administracyjnej sądu skłania do odmiennego ukształtowania formuły sprawowania nad nimi nadzoru.

Wskazać należy, że obecna regulacja instytucji nadzoru nad działalnością administracyjną sądów jest krytykowana m.in. z uwagi na zacieranie się różnic pomiędzy wykonywaniem zwierzchniego nadzoru przez Ministra Sprawiedliwości, a wykonywaniem nadzoru bezpośredniego przez organy sądów. Wskazuje się, że Minister Sprawiedliwości, ze względu na charakter sprawowanego nadzoru, nie może go wykonywać osobiście. Zdaniem krytyków obecnej regulacji, cele nadzoru – sprawność i rzetelność funkcjonowania władzy sądowniczej – mogą być osiągnięte przez działanie mechanizmów nadzoru w obrębie władzy sądowniczej, np. w ramach nadzoru prezesów sądów. W doktrynie wskazuje się również, że nadzór Ministra Sprawiedliwości nad działalnością administracyjną sądów nie może dotyczyć czynności bezpośrednio związanych z zarządzaniem procesem orzekania, tj. tokiem postępowania sądowego w konkretnej sprawie.

Dlatego też projekt precyzuje przede wszystkim przedmiot nadzoru jako „zapewnienie właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu”, bezpośrednio związanego z wykonywaniem wymiaru sprawiedliwości i powierzonych sądom innych zadań z zakresu ochrony prawnej. W celu ścisłego rozgraniczenia uprawnień nadzorczych Ministra Sprawiedliwości i prezesów sądów w tym zakresie proponuje się wyróżnienie dwóch kategorii nadzoru administracyjnego: zewnętrznego Ministra Sprawiedliwości i wewnętrznego sprawowanego przez prezesów sądów. Jednocześnie precyzyjnie określa się uprawnienia nadzorcze w ramach nadzoru zewnętrznego i wewnętrznego, tak aby zadania i działania nie krzyżowały się, lecz wzajemnie dopełniały. A zatem: zadania z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego, obejmujące m.in. takie czynności jak badanie toku i sprawności postępowania w poszczególnych sprawach, powierzono wyłącznie prezesom sądów i podległej im służbie nadzoru (przy czym prezes sądu apelacyjnego będzie miał uprawnienie do nadzorowania sądów okręgowych

i rejonowych, działających na obszarze apelacji, zaś prezes sądu okręgowego – sądów rejonowych, działających w danym okręgu sądowym). Jednocześnie, zakłada się istotne wzmocnienie roli prezesa sądu apelacyjnego, który stanie się odpowiedzialny za sprawowanie wewnętrznego nadzoru administracyjnego na obszarze powierzonej mu apelacji. Ministrowi Sprawiedliwości powierzono zaś zadania w ramach nadzoru zewnętrznego, które w istocie sprowadzają się do nadzorowania wyników pracy nadzorczej prezesów sądów, w szczególności prezesów sądów apelacyjnych. Taka regulacja usprawni wykonywanie nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów i zwiększy jego efektywność, pozostawiając główne uprawnienia nadzorcze wewnątrz władzy sądowniczej.

Należy zaznaczyć, że w projekcie odstępuje się od zapisu, że czynności z zakresu nadzoru mogą być wykonywane przez Ministra Sprawiedliwości osobiście, wprowadzając zasadę, że organ ten sprawuje nadzór nad działalnością administracyjną, polegającą na zapewnieniu właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu, bezpośrednio związanego z wykonywaniem przez sąd zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości i ochrony prawnej, poprzez służbę nadzoru, którą tworzą sędziowie delegowani do Ministerstwa Sprawiedliwości w trybie art. 77 u.s.p. Taka regulacja oparta jest na założeniu, że służba nadzoru musi wykazywać się dobrą znajomością dziedziny, która jest przedmiotem kontroli.

Natomiast działalność administracyjna sądów w zakresie zadań powierzonych dyrektorowi sądu poddana zostanie nadzorowi Ministra Sprawiedliwości, który będzie go sprawował na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. nr 157, poz. 240). Wykonywanie przez Ministra Sprawiedliwości zwierzchniego nadzoru w tym zakresie nie powinno wzbudzać wątpliwości ustrojowych i nie wymaga szczególnej regulacji ustawowej, gdyż w żaden sposób nie wkracza w czynności bezpośrednio związane z zarządzaniem procesem orzekania, czy tokiem postępowania sądowego. Przedmiotem działań nadzorczych Ministra Sprawiedliwości w tym zakresie będą bowiem wyłącznie czynności dyrektorów sądów i podległych im służb urzędniczych, które polegać mają na zapewnieniu odpowiednich, organizacyjno-technicznych warunków funkcjonowania sądu i wykonywania przez sąd podstawowych zadań.

Należy podkreślić, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 15 stycznia 2009 r. (sygn. akt K 45/07) stwierdził, że model nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad działalnością pozaorzeczniczą sądów powszechnych jest zgodny z Konstytucją.

W uzasadnieniu tego wyroku Trybunał wskazał, że w aspekcie prawno-historycznym, taka relacja (związek) między władzą wykonawczą a władzą sądowniczą, w sprawach niedotyczących wymiaru

sprawiedliwości, w polskim systemie sądownictwa istniał od 1918 r. Związek ten był ewidentny i nie był podważany jako sprzeczny z zasadą trójpodziału władzy. Każda z władz, w tym sądownicza, aby zachować swą niezależność, musi być od pozostałych odrębna i zjawisko to należy uznawać za konieczne w demokratycznym państwie prawa, ale nie przeczy to istnieniu różnych relacji funkcjonalnych między władzami. Wyodrębnienie władzy sądowniczej, przejawiające się w jej szczególnych kompetencjach oraz usytuowaniu jej organów, nie oznacza jeszcze stanu, w którym podział władzy prowadzi do całkowitej izolacji sądownictwa od innych organów państwa. Sądownictwo powszechne stanowi element systemu organów państwa określony przepisami Konstytucji.

Trybunał podkreślał, że nie wszystkie czynności wykonywane w sądach mają charakter wymiaru sprawiedliwości – czynności pozostające poza wymiarem sprawiedliwości nie wymagają więc przymiotu niezawisłości. Istnieje zatem taka sfera działania sądów, w obrębie której dokonywana przez Ministra Sprawiedliwości ingerencja, wynikająca z przepisów ustaw, nie będzie powodować zarzutu naruszenia konstytucyjnej zasady niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Udział tego podmiotu w określonej sferze działania sądownictwa powszechnego wpisuje się w system podziału i równowagi władzy, a przy tym, jak zauważył Trybunał, udział tego typu organu administracji datuje się w prawie o ustroju sądów, z różnymi modyfikacjami, w istocie od roku 1918. Jest to rozwiązanie legitymowane konstytucyjnie, a Minister Sprawiedliwości wymieniony jest w Konstytucji jako członek Krajowej Rady Sądownictwa.

Jednocześnie pojęcie nadzoru w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych należy interpretować w sposób odpowiadający celowi, jakiemu ma służyć ta instytucja, tj. wpływaniu na bieg spraw administracyjnych sądu, bez ingerencji w sprawowanie przez niego wymiaru sprawiedliwości. Sąd jest wyodrębnioną jednostką organizacyjną, ma określoną strukturę składającą się z sędziów (oraz z innych pracowników) i jest wyposażony w pewne środki materialne i budżetowe. Musi zatem mieć administrację, której funkcjonowanie powinno podlegać pewnej weryfikacji. Formą tej weryfikacji jest właśnie nadzór administracyjny. Należy podkreślić, iż to władza publiczna ponosi odpowiedzialność za stworzenie warunków finansowych i organizacyjnych dla funkcjonowania systemu sądownictwa. To państwo ma prowadzić do racjonalnego i prawidłowego wykorzystywania środków budżetowych przeznaczonych na funkcjonowanie sądownictwa. Ustawodawca obowiązki te powierzył Ministrowi Sprawiedliwości. Z racji tych obowiązków wobec sądownictwa wynika jednocześnie jego uprawnienie do sprawowania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów, do której Trybunał zalicza wszelką działalność zarządzającą i organizatorską sądów, inną aniżeli związana z czynnościami jurysdykcyjnymi sądu, jak też „tok i sprawność postępowania”.

Zmiana zasad wykonywania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów wymogła opracowanie odrębnej ustawowej regulacji w zakresie trybu rozpoznawania skarg i wniosków dotyczących działalności sądów.

Projektowane przepisy przewidują, że skargi i wnioski zawierające wnioski o pociągnięcie sędziów do odpowiedzialności dyscyplinarnej, podlegają niezwłocznemu przekazaniu właściwemu rzecznikowi dyscyplinarnemu (zastępcy rzecznika dyscyplinarnego), co sprzyja realizacji zasady transparentności działania sądów. Regulacja ta nie będzie prowadzić do nieuzasadnionego wzrostu liczby postępowań dyscyplinarnych, gdyż rzecznik nie musi podejmować dalszych czynności, jeżeli nie stwierdzi wystarczających do tego podstaw, nie ma też wymogu wydawania sformalizowanej decyzji (postanowienia), jeżeli czynności takich nie podejmie. Rzecznik, jeżeli po wstępnym wyjaśnieniu okoliczności podniesionych w skardze uzna ją za zasadną, podejmuje czynności dyscyplinarne z własnej inicjatywy; skarżącego ani też prezesa sądu, który skargę przekazał, nie traktuje się w tym przypadku jako podmiotu uprawnionego do żądania wszczęcia przez rzecznika czynności dyscyplinarnych w rozumieniu art. 114 § 1 i 5 u.s.p. Tym samym, wyłącza się sformalizowany, określony w art. 114 § 5 – 7 u.s.p., tryb postępowania, w szczególności postępowanie zażaleniowe. Rzecznik dyscyplinarny będzie miał natomiast obowiązek poinformowania skarżącego oraz prezesa sądu o sposobie załatwienia sprawy.

Niewątpliwie podniesienie jakości działalności sądów nie będzie możliwe bez zaangażowania w taki proces samych sędziów oraz organów samorządu sędziowskiego.

Przyjęte w projekcie rozwiązania mają, w założeniu projektu, podkreślić wagę doskonalenia zawodowego jako jednego z obowiązków sędziego, nie mniej istotnego niż praca orzecznicza. Zgodnie z zapisami projektu prezes sądu apelacyjnego każdego roku przekazywać ma dyrektorowi Krajowej Szkoły informację o potrzebach szkoleniowych sędziów sądów działających na obszarze danej apelacji. Należy oczekiwać, że właściwie ukierunkowane szkolenia organizowane przez Krajową Szkołę, której ustawowym zadaniem jest doskonalenie zawodowe (kształcenie ustawiczne) sędziów, przyczynią się do większej sprawności postępowań sądowych oraz podniesienia jakości orzecznictwa.

Dotychczasowa organizacja samorządu sędziowskiego prowadziła do podziału środowiska sędziowskiego na sędziów sądów apelacyjnych, tworzących niejako odrębny samorząd sędziowski, oraz sędziów sądów okręgowych i rejonowych, zgromadzonych w jednym przedstawicielskim organie, przy stosunkowo niewielkiej reprezentacji sędziów sądów rejonowych. Modyfikując dotychczasowe rozwiązania, projekt wprowadza dwa nowe organy samorządu sędziowskiego: zgromadzenie ogólne

sędziów apelacji oraz zebrania sędziów danego sądu, a także zwiększa udział sędziów sądów rejonowych w zgromadzeniach ogólnych sędziów okręgu – do połowy liczby jego członków.

Zaproponowana nowa organizacja samorządu sędziowskiego zakłada przede wszystkim stworzenie jednego przedstawicielskiego organu, zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji, łączącego całe środowisko sędziowskie danej apelacji poprzez udział w nim przedstawicieli sędziów sądów wszystkich szczebli: rejonowych, okręgowych i apelacyjnego. Wydaje się, że taki organ w większym stopniu będzie realizował idee samorządności, wypowiadając się w najważniejszych sprawach sędziów i sądów danej apelacji. Zakłada się przy tym, że – poza określonymi w ustawie zadaniami – organ ten stanowić będzie forum dla pokoleniowej wymiany myśli, doświadczeń, idei, a także przekazywania w ramach środowiska sędziowskiego wiedzy, wartości, wzorców postaw i kultury urzędowania – z jednej generacji sędziów do drugiej. Realizacji tego założenia służyć ma dodatkowo proponowana równa liczba przedstawicieli sędziów sądów poszczególnych szczebli. Konieczność zapewnienia sprawności obradowania tak pomyślanego zgromadzenia wiąże się jednak z potrzebą wprowadzenia ograniczenia jego liczebności. Przyjęto, że zgromadzenia nie mogą liczyć więcej niż 126 członków.

Poza wprowadzeniem nowego wspólnego organu przedstawicielskiego na poziomie apelacji i pozostawieniem dotychczasowego organu samorządu sędziowskiego na poziomie okręgu (zgromadzenia ogólnego sędziów okręgu), projekt przyjmuje, że wszyscy sędziowie będą członkami organu samorządowego na poziomie danego sądu – zebrania sędziów danego sądu. Będzie to organ wypowiadający się we wszystkich sprawach istotnych dla danego sądu, w tym w szczególności wyłaniający kandydatów do pełnienia funkcji prezesa sądu.

Jak wskazano na wstępie, jakość orzecznictwa powinna zostać zharmonizowana z optymalnie zorganizowaną strukturą sądów, tak by sędziowie mogli wypełniać swoje funkcje sprawnie i bez zbędnej zwłoki.

Projektowane zmiany w zakresie struktury organizacyjnej sądów zakładają przede wszystkim jej racjonalizację.

W tym celu projekt zakłada, że podstawowa struktura każdego sądu rejonowego opierać się będzie na dwóch wydziałach: cywilnym, który mógłby rozpoznawać także sprawy rodzinne i nieletnich, i karnym, do którego właściwości należałyby, szeroko rozumiane, sprawy z zakresu prawa karnego. Projektowana regulacja przewiduje jednocześnie możliwość utworzenia odrębnego wydziału do rozpoznawania danego rodzaju spraw, np. wydziału rodzinnego, wydziału pracy lub ubezpieczeń społecznych, wydziału ksiąg wieczystych, czy wydziału gospodarczego (w tym do spraw rejestrowych,

upadłościowych i naprawczych) – jeżeli będzie to uzasadnione wpływem takich spraw w danym sądzie. Jeżeli wpływ spraw nie będzie uzasadniał utworzenia odrębnego wydziału, w pierwszej kolejności rozważana będzie możliwość utworzenia odrębnego wydziału np. rodzinnego w jednym z sądów – z powierzeniem mu, na podstawie art. 20 u.s.p., rozpoznawania spraw danego rodzaju z właściwości innych sądów.

Niemniej jednak, wzgląd na faktyczną dostępność sądu dla obywateli przemawia za koniecznością stworzenia możliwości rozpoznawania spraw rodzinnych i nieletnich w ramach wydziałów cywilnych – przez sędziów wyspecjalizowanych w rozpoznawaniu tych spraw. W tym zakresie założeniem projektu jest idea specjalizacji sędziów, a nie specjalizacji wydziałów. Ponadto, stworzenie możliwości rozpoznawania spraw rodzinnych i nieletnich w ramach wydziałów cywilnych, związane jest z faktem, że w sprawach tego rodzaju, w szczególności w sprawach opiekuńczych i nieletnich, sąd powinien funkcjonować jak najbliżej lokalnej społeczności. Nie w każdym jednak wypadku niezbędne jest tworzenie w tym celu odrębnej jednostki organizacyjnej – w niewielkim sądzie wystarczające będzie powierzenie rozpoznawania powyższych spraw w ramach wydziałów cywilnych. Podobne względy przemawiają za możliwością rozpoznawania w ramach wydziałów cywilnych spraw z zakresu prawa pracy.

W każdym sądzie okręgowym, podobnie jak w sądach rejonowych, tworzone będą (obligatoryjnie) dwa wydziały: cywilny i karny. Sprawy należące obecnie do wydziałów gospodarczych sądów okręgowych oraz wydziałów pracy będą mogły być rozpoznawane w ramach wydziałów cywilnych tych sądów. Podobnie jak w sądach rejonowych, również w sądach okręgowych przewiduje się możliwość tworzenia odrębnych wydziałów do rozpoznawania spraw danego rodzaju.

Jak już zaznaczono, projekt nie rezygnuje ze specjalizacji sędziów – przeciwnie: w projektowanym art. 22a zawarto zapis, że prezesi sądów ustalając, w ramach podziału czynności, zasady przydziału spraw poszczególnym sędziom, obowiązani są brać pod uwagę ich specjalizację w rozpoznawaniu poszczególnych rodzajów spraw. Tym samym, proponowane zmiany w organizacji sądów nie prowadzą do przełamania zasady specjalizacji sędziów w poszczególnych dziedzinach prawa lub rozpoznawaniu poszczególnych rodzajów spraw, wykształconej w istocie wyłącznie w praktyce dużych sądów. Dotychczasowa praktyka małych sądów wskazuje bowiem, że ten sam sędzia orzeka równocześnie w dwóch lub większej liczbie utworzonych w tym sądzie wydziałów, rozpoznając niekiedy nawet wszystkie rodzaje spraw. Obecnie w systemie sądownictwa licznie występują więc sądy, w których – z uwagi na wymóg ustawowy – tworzone są odrębne wydziały do rozpoznawania poszczególnych rodzajów spraw, pomimo że nie jest to uzasadnione liczbą takich spraw wpływających do tych jednostek

i w rezultacie istnieją wydziały, w których limit etatów sędziowskich jest mniejszy od jedności. Samo tylko istnienie w tych sądach wielu wydziałów nie realizuje więc faktycznie zasady specjalizacji i odrębności w zakresie sądownictwa rodzinnego lub pracy. Natomiast istnienie odrębnego wydziału pociąga za sobą także konieczność obsadzenia funkcji przewodniczącego wydziału, zapewnienia obsługi administracyjnej i odpowiedniej infrastruktury, będąc tym samym, w bardzo małych sądach, sprzeczne z zasadą efektywnego zarządzania i gospodarowania mieniem.

Projektowana regulacja zakłada – analogicznie jak obecnie obowiązujący art. 19 § 2 u.s.p. – że tworzenie wydziałów następuje w drodze zarządzenia Ministra Sprawiedliwości, przy czym wydziały, których funkcjonowanie nie jest obligatoryjne, będą wyodrębniane w zależności od potrzeb, według ustawowo określonych kryteriów. Ustalenie liczby i wielkości wydziałów w poszczególnych sądach następować ma na poziomie zapewniającym jak najlepszą organizację tych jednostek, gwarantującą z jednej strony prawo obywateli do rozpoznawania spraw w rozsądnym terminie, zaś z drugiej – efektywne wykorzystanie nakładów na sądownictwo i prawidłowe wykonywanie czynności nadzorczych.

Równocześnie zakłada się rozszerzenie uprawnienia Ministra Sprawiedliwości do powierzania jednemu sądowi – odpowiednio, rejonowemu albo okręgowemu – rozpoznawania spraw należących do właściwości (lub części obszaru właściwości) miejscowej innego sądu (bądź sądów). Dotyczy to spraw objętych właściwością wydziałów fakultatywnych. Tym samym, projekt zakłada, że tylko niektóre sądy będą posiadać w swej strukturze organizacyjnej odrębne wydziały do rozpoznawania poszczególnych rodzajów spraw.

Projektowane rozwiązania wprowadzają zatem mechanizmy pozwalające na możliwie najbardziej elastyczne i dostosowane do potrzeb, ukształtowanie struktury organizacyjnej sądownictwa.

Nowelizacja art. 20 u.s.p. obejmuje także usystematyzowanie występujących w nim pojęć. W szczególności, zrezygnowano z odrębnej regulacji dotyczącej spraw rejestrowych oraz upadłościowych i układowych (naprawczych), skoro mieszczą się one w kategorii spraw należących do właściwości wydziałów gospodarczych.

Uprawnienie to Minister Sprawiedliwości będzie, jak dotychczas, realizował w drodze rozporządzenia, z uwagi na fakt, że w przeciwieństwie do struktury wewnętrznej poszczególnych jednostek (która będzie regulowana w drodze zarządzenia), jest to materia związana z właściwością miejscową sądów, istotna z punktu widzenia dostępu obywateli do sądu.

Należy podkreślić, że projekt nie przewiduje automatycznej likwidacji tych wydziałów, które uznano w projekcie za fakultatywne. Zgodnie z regulacją przejściową, przekształcanie struktury

organizacyjnej będzie następować w drodze rozporządzeń i zarządzeń, wydawanych po wejściu w życie ustawy. Nie zakłada się przy tym zmian struktury wydziałowej w sądach, w których jest ona ukształtowana prawidłowo.

Zakłada się natomiast całkowitą rezygnację z tworzenia wydziałów grodzkich. Wydziały te powołane zostały do rozpatrywania drobniejszych spraw cywilnych i karnych w uproszczonych procedurach, co miało zapewnić usprawnienie i przyspieszenie postępowania. Istnienie tych wydziałów nadmiernie komplikuje jednak strukturę organizacyjną sądownictwa pierwszoinstancyjnego, zwłaszcza że zakres ich właściwości funkcjonalnej, tak na skutek decyzji organizacyjnych, jak i odmiennej interpretacji art. 13 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, jest różny w poszczególnych sądach. Co więcej, tworzenie wydziałów grodzkich często prowadziło do organizacyjnego wyodrębniania niewielkiej liczby spraw i ułamkowych obsad sędziowskich. Tym samym, likwidacja tych wydziałów przyczyni się do bardziej efektywnego wykorzystania kadry zarówno orzecniczej (sędziów i referendarzy), jak i administracyjnej, która zostanie włączona do wydziałów podstawowych – cywilnych i karnych, a ponadto spowoduje zmniejszenie liczby stanowisk funkcyjnych. Równocześnie, sprawność i szybkość postępowania w sprawach powierzonych dotychczasowym wydziałom grodzkim zostanie zachowana, skoro nie ulegają zmianie uproszczone procedury, według których je rozpoznawano.

Projekt rezygnuje z występującego obecnie w przepisach u.s.p. pojęcia sądów rodzinnych, sądów gospodarczych oraz sądów pracy i ubezpieczeń społecznych. Pojęcie to nie przystaje do struktury organizacyjnej sądownictwa: ww. „sądy” stanowiły, i nadal stanowią, wyłącznie wydziały sądów, nie wykazując żadnych różnic organizacyjnych w stosunku do pozostałych wydziałów, np. cywilnych czy karnych. Tym samym, posługiwanie się w stosunku do nich, w przepisach ustawy ustrojowej, pojęciem sądu jest mylące. Z uwagi na fakt, że pojęcie sądów rodzinnych, sądów gospodarczych oraz sądów pracy i ubezpieczeń społecznych występuje w przepisach odrębnych, w przepisach przejściowych projektu wprowadzono przepis dostosowujący.

Rozwiązaniem zmierzającym do racjonalizacji organizacji sądów jest również proponowana instytucja tzw. sądów funkcjonalnych, związana z zagadnieniem powoływania w sądach dyrektora sądu. Zgodnie z projektem w strukturze tzw. sądów funkcjonalnych (tj. sądów rejonowych, w których nie powołano dyrektora sądu) nie będą tworzone oddziały administracyjne, kadr, finansowe ani gospodarcze. Funkcje wymienionych oddziałów przejmą odpowiednie struktury w przełożonych sądach okręgowych. Przewiduje się jedynie tworzenie w tzw. sądach funkcjonalnych biur podawczych i punktów kasowych.

Projekt wprowadza także pewne modyfikacje w zakresie zasad powierzania sędziom funkcji prezesa i wiceprezesa sądu, a także funkcji przewodniczącego wydziału.

Przewiduje się przede wszystkim odejście od dotychczasowej zasady, że prezesa sądu okręgowego i rejonowego powołuje się w pierwszej kolejności spośród sędziów sądu wyższego rzędu. Regulacja, zgodnie z którą prezesa sądu powołuje się w pierwszej kolejności spośród sędziów sądów tego samego szczebla, co sąd, w którym funkcja ma być sprawowana, podyktowana jest koniecznością powierzania funkcji kierowania sądem przede wszystkim osobom znającym najlepiej specyfikę danego typu jednostek. Równocześnie wiceprezesa sądów rekrutowani byliby wyłącznie spośród sędziów sądu, w którym funkcja miałaby być sprawowana, w celu zapewnienia kierownictwu sądu niezbędnego powiązania z kierowaną jednostką i jej wewnętrzną specyfiką.

Projekt wprowadza mechanizm, który ogranicza możliwość pełnienia przez te same osoby, przez wiele lat, wymiennie funkcji prezesa i wiceprezesa tego samego sądu, co poza długotrwałym odsunięciem tych osób od obowiązków orzeczniczych, hamuje wymianę kadry zarządzającej. Zgodnie z projektem zasadą jest, że po upływie przewidzianych prawem okresów osoby, które pełniły wyżej wskazane funkcje, powracają do pracy orzeczniczej. Równocześnie od zasady tej wprowadzane są wyjątki w tym celu, aby nie dochodziło do automatycznego wyłączenia od sprawowania funkcji osób dysponujących odpowiednim doświadczeniem. Z tego względu nie jest wyłączona możliwość sprawowania przez wiceprezesa sądu, po zakończeniu kadencji, funkcji prezesa tego samego sądu.

Projekt dokonuje zmiany zasad powoływania prezesów i wiceprezesów sądów: po pierwsze, przewiduje się, że prezesa i wiceprezesa sądu apelacyjnego i okręgowego powołuje nadal Minister Sprawiedliwości, zaś prezesa i wiceprezesa sądu rejonowego – prezes przełożonego sądu apelacyjnego, co istotnie wzmacnia pozycję prezesa sądu apelacyjnego, odpowiedzialnego za działalność sądów na obszarze powierzonej apelacji; po drugie: kandydatów na prezesa sądu (w sądach wszystkich szczebli) wyłaniać będą zebrania sędziów danego sądu, co wzmacnia rolę organów samorządu sędziowskiego (zebrań sędziów danego sądu), które zyskują w ten sposób istotny wpływ na wybór prezesa sądu.

Przewiduje się wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą Minister Sprawiedliwości dokonuje ustalenia liczby wiceprezesów w sądach wszystkich szczebli, uwzględniając liczbę stanowisk sędziowskich i referendarskich w danym sądzie oraz, w przypadku sądów apelacyjnych i okręgowych, dodatkowo liczbę i wielkość nadzorowanych sądów. Takie rozwiązanie ma na celu ograniczenie liczby sędziów pełniących funkcje wiceprezesów sądów, co spowoduje oszczędności wynikające ze zmniejszenia liczby stanowisk związanych z wypłacaniem dodatków funkcyjnych i wzmocni kadre orzeczniczą.

Projekt wprowadza zasadę, że powierzenie funkcji przewodniczącego wydziału następuje na czas określony, nie dłuższy niż trzy lata, przy czym nie wyłącza jej ponownego powierzenia po upływie tego okresu. W rezultacie, funkcja przewodniczącego wydziału może być pełniona przez wiele lat przez tę samą osobę, jakkolwiek – w myśl założenia projektu – rozwiązanie to zmotywuje organy sądów do regularnej oceny prawidłowości pełnienia tej funkcji oraz, w razie niezadowolających wyników pracy przewodniczącego, poszukiwania innej osoby, posiadającej odpowiednie predyspozycje. Ponadto, powierzanie funkcji przewodniczącego wydziału na czas określony sprzyjać będzie rotacji na tym stanowisku, a tym samym zapobiegać długotrwałemu odsunięciu poszczególnych sędziów, bądź referendarzy sądowych, od obowiązków orzeczniczych.

Projekt przewiduje również zmianę przepisów dotyczących kolegiów sądów, ustalając stałą liczbę ich członków oraz wydłużając kadencję z dwóch do trzech lat, co stanowi połowę okresu, na który następuje powołanie do pełnienia funkcji prezesa sądu apelacyjnego i okręgowego. Proponowane zmiany mają na celu zwiększenie sprawności pracy tych organów. Istotną zmianą w stosunku do obecnie obowiązującego stanu prawnego jest przywrócenie sędziom sądów rejonowych prawa do zasiadania w składzie kolegium sądu okręgowego. Sytuacja, w której sędziowie sądów rejonowych są wyłączeni od uczestniczenia w pracy organu o istotnym wpływie na funkcjonowanie jednostek, w których pracują, nie jest właściwa, nie tylko z punktu widzenia praw tych sędziów, ale także prawidłowego zarządzania sądami, gdyż nie pozwala na należyte rozpoznanie problemów i potrzeb sądów rejonowych. Zmiana ta jest również odpowiedzią na postulaty środowiska sędziowskiego (w tym postulaty wielu prezesów sądów okręgowych), w którym wyeliminowanie ze składu kolegium sądu okręgowego sędziów sądów rejonowych było krytykowane. Przewiduje się, że w składzie kolegium sądu okręgowego liczba sędziów sądów rejonowych będzie równa liczbie, pochodzących z wyboru, sędziów sądu okręgowego.

Poza wymienionymi założeniami reformy sądownictwa powszechnego, projekt dostosowuje przepisy ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych do ostatnich orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego:

Dokonuje się zmiany zasad wyrażonych w obecnie obowiązującym art. 22 § 6 u.s.p., w odniesieniu do którego podnoszono m.in. zarzut, że przyznane Ministrowi Sprawiedliwości kompetencje wyznaczania, w określonych wypadkach, wiceprezesa sądu bądź sędziego do kierowania sądem, stwarzają możliwość zbyt głębokiej ingerencji w pracę organów sądu. Wprowadza się w tym

zakresie zasadę, w myśl której w wypadkach, gdy prezes sądu nie został powołany, jego funkcję wykonuje, przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, wiceprezes sądu (jeśli wiceprezesów jest kilku – wiceprezes najstarszy służbą). Jeżeli nie został powołany ani prezes, ani wiceprezes sądu, funkcje prezesa sądu, przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, wykonuje najstarszy służbą przewodniczący wydziału danego sądu. Przewidziany w powyższym przepisie 6-miesięczny okres ma na celu podkreślenie, że sytuacja niepowołania prezesa i wiceprezesa sądu ma ze swej istoty charakter przejściowy i należy dążyć do jej zgodnego z przepisami u.s.p. uregulowania.

Uregulowanie na poziomie ustawowym kryteriów dokonywania ocen kwalifikacji kandydatów na stanowiska sędziowskie, jak i zasad selekcji tych kandydatów jest niezbędne w związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 listopada 2007 r. (sygn. akt SK 43/06), w którym Trybunał uznał, że dotychczasowa regulacja naruszała konstytucyjny wymóg, aby sprawy o istotnym znaczeniu dla realizacji wolności i praw konstytucyjnych były regulowane tylko ustawowo, a także naruszała prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach, powierzając Krajowej Radzie Sądownictwa kompetencje do normowania w drodze uchwał spraw o podstawowym znaczeniu.

Przewidziana w projekcie ocena kwalifikacji kandydatów do objęcia urzędu sędziego nie jest jednak elementem nowym, ani też nie skutkuje dodatkowym obciążeniem sędziów-wizytatorów. Oceny takie są dokonywane na podstawie obecnie obowiązujących przepisów (art. 57 § 3 u.s.p.). Równocześnie, wypracowane przez Krajową Radę Sądownictwa wytyczne w zakresie dokonywania oceny kwalifikacji kandydatów na wolne stanowiska sędziowskie stały się podstawą proponowanej regulacji. Należy zaznaczyć, że już dzisiaj zbierany przez sędziów-wizytatorów materiał niezbędny do sporządzenia oceny jest, w przypadku oceniania kandydatów będących sędziami, równie obszerny jak w projektowanej regulacji. Praktyka wskazuje natomiast, że (samodzielne) zebranie wystarczającego materiału do oceny kandydatów z innych zawodów jest dla sędziów-wizytatorów znacznie utrudnione w sytuacji, gdy kandydaci wypełniają jedynie kartę zgłoszenia i nie mają obowiązku przedstawienia swojego zawodowego dorobku.

Projekt wprowadza zatem kryteria oceny kwalifikacji dla kandydatów pochodzących z poszczególnych zawodów prawniczych, zachowując przy tym jednolitość w takim zakresie, w jakim jest ona możliwa. Kryteria te zostały ukształtowane w taki sposób, aby pozwalały należycie zanalizować wyniki dotychczasowej pracy zawodowej kandydata, a także predyspozycje do wykonywania zawodu sędziego.

Kryteria oceny kwalifikacji kandydatów zajmujących stanowisko sędziego mają uwzględniać przede wszystkim poziom merytoryczny jego orzecznictwa. W myśl przepisów projektu, sędziowie podlegać będą bowiem okresowym ocenom pracy, gdzie badanie obejmie sprawność postępowania, sposób wykonywania obowiązków (stosunek do stron, kulturę urzędowania) oraz realizowanie obowiązku doskonalenia zawodowego. Ocena kwalifikacji będzie mieć szerszy zasięg – jej celem jest wyłonienie sędziów wyróżniających się wysokim poziomem wiedzy prawniczej, zasługujących na awans na wyższe stanowisko.

Równocześnie, przy dokonywaniu ocen kwalifikacji, podobnie jak przy ocenach okresowych, należy uwzględniać szeroko pojęte warunki pracy sędziego. Oznacza to przede wszystkim konieczność badania obciążenia pracą: sędzia pracujący w sądzie wielkomiejskim, w którym obciążenie z reguły jest nieporównywalnie większe, niż w małych jednostkach, musi być oceniany z uwzględnieniem tego obciążenia. Istotne jest tu zwłaszcza obciążenie dużą liczbą spraw zaległych, szczególnie tych, które przydzielono w wyniku podziału referatów sędziów przechodzących do innych sądów lub wydziałów. Inne okoliczności, które będą mieć tu znaczenie, to jednoczesne sprawowanie funkcji, orzekanie w więcej niż jednym wydziale, dysponowanie pomocą asystenta i stałego protokolanta, a także wyposażenie w urządzenia techniczne ułatwiające pracę.

Kandydatom, w tym także sędziom, referendarzom, asystentom sędziów i prokuratorom, umożliwia się zaprezentowanie najlepszych wyników pracy i osiągnięć zawodowych także na podstawie materiałów samodzielnie przez nich wybranych (rodzaj tych materiałów – akta spraw sądowych lub prokuratorskich, akty notarialne, opinie prawne, publikacje itd. – uzależniony jest od zawodu, jaki kandydat wykonuje). Nie ulega przy tym wątpliwości, że projektowane przepisy nie uchybiają obowiązkowi zachowania tajemnicy zawodowej obowiązującej radców prawnych, czy adwokatów.

Projekt modyfikuje nadto postępowanie przy dokonywaniu oceny kwalifikacji kandydatów na wolne stanowisko sędziowskie, w szczególności wprowadzając możliwość zgłoszenia przez kandydata uwag do oceny kwalifikacji sporządzonej przez sędziego wizytatora. Uwagi podlegają rozpatrzeniu przez trzech sędziów wizytatorów, którzy mogą ocenę podtrzymać bądź dokonać oceny odmiennej. Regulacja ta ma na celu zapewnienie osobom ocenianym prawa do podważenia ocen arbitralnych bądź niewłaściwie sporządzonych.

Niewątpliwie istotną zmianą w stosunku do obowiązującego stanu prawnego w zakresie sposobu oceny i selekcji kandydatów na stanowiska sędziowskie, jest powołanie przy Krajowej Radzie Sądownictwa Komisji Konkursowej, której zadanie polega na dokonaniu wstępnego uszeregowania

kandydatów, w oparciu o sporządzoną w poszczególnych sądach ocenę ich kwalifikacji, a także inne – szczegółowo wskazane w projektowanych przepisach – kryteria. Komisja Konkursowa będzie sporządzać listę kandydatów, stanowiącą dla Krajowej Rady Sądownictwa materiał pomocniczy przy dokonywaniu selekcji kandydatów na stanowiska sędziowskie i udostępnianą w Biuletynie Informacji Publicznej. W myśl założeń projektu, Krajowa Rada Sądownictwa, jakkolwiek nie będzie związana kolejnością miejsc wskazanych na liście, będzie brać ją pod uwagę, co oznacza, że motywy uchwały Rady, pozostającej w sprzeczności z porządkiem kandydatów ustalonych na liście, powinny zostać wskazane w jej uzasadnieniu.

Przyjęty przez Radę Ministrów nowy model dochodzenia do urzędu sędziego, stanowiący główne założenie w pracach nad ustawą z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. nr 26, poz. 157 ze zm.), zakłada rozszerzenie dopływu kandydatów z innych zawodów prawniczych. Projektowane wprowadzenie do procedury oceniania kandydatów na wolne stanowiska sędziowskie działającej przy Krajowej Radzie Sądownictwa Komisji Konkursowej, składającej się z przedstawicieli wszystkich prawniczych grup zawodowych, staje się więc obecnie rozwiązaniem koniecznym i w pełni pożądanym, zapewniając równy dostęp do służby publicznej i wybór najlepszych kandydatów.

W skład Komisji Konkursowej, poza sędziami sądów powszechnych, administracyjnych i wojskowych oraz Sądu Najwyższego, będą wchodzić przedstawiciele innych zawodów prawniczych oraz przedstawiciele nauki.

Należy zaznaczyć, że w związku z wprowadzeniem Komisji Konkursowej Minister Sprawiedliwości pozbawiony zostaje swojego obecnego uprawnienia do opiniowania kandydatów na stanowiska sędziowskie (zgodnie z art. 58 § 4 u.s.p. w obecnym brzmieniu Minister Sprawiedliwości wyraża o każdym z kandydatów opinię wraz z uzasadnieniem). Wprowadzenie oceny kandydatów przez Komisję Konkursową, niejako w miejsce opinii Ministra Sprawiedliwości, nie powinno wpłynąć na przedłużenie procedury obsadzania stanowisk sędziowskich w stosunku do stanu obecnego.

Uchyła się również art. 59 u.s.p., na podstawie którego Minister Sprawiedliwości mógł zgłosić własnego kandydata na każde wolne stanowisko sędziowskie, nie zasięgając opinii właściwych organów sądów i samorządu sędziowskiego.

Projekt wprowadza również zmiany w art. 40 u.s.p., dostosowujące treść tego przepisu do wymogów konstytucyjnych. Zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 stycznia 2009 r., sygn. akt K 45/07, przepis ten pozostawał w sprzeczności z art. 2 Konstytucji w zakresie, w jakim nie zapewniał członkowi składu orzekającego prawa do złożenia wyjaśnień do wytknięcia

sądowi uchybienia. Projektowana zmiana wprowadza uprawnienie do złożenia w takim wypadku przez sędziego bądź sędziów, wchodzących w skład sądu orzekającego, wyjaśnień na piśmie.

Niezależnie od powyższego, określono termin, w którym możliwe jest zwrócenie uwagi sędziemu przez prezesa sądu na podstawie art. 37 § 4 u.s.p. oraz sprecyzowano, kiedy umieszcza się informacje o zwróceniu uwagi, a także wytykach judykacyjnych, do akt osobowych sędziego oraz w jaki sposób informacje te należy z akt osobowych usuwać.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 15 stycznia 2009 r., sygn. akt K 45/07, stwierdził także niezgodność z Konstytucją stanu prawnego zezwalającego na łączenie przez sędziego funkcji orzekania z wykonywaniem czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości lub przez niego nadzorowanej. Wobec tego, projekt przewiduje dodanie art. 77 § 2b, który możliwość taką wyłącza. Dopuszczono jednak możliwość orzekania przez sędziów delegowanych do Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury z uwagi na fakt, że czynności przez nich wykonywane nie mieszczą się w zakresie zadań władzy wykonawczej, a zatem nie ma powodów, które wymagałyby wyłączenia ich w tym czasie od sprawowania wymiaru sprawiedliwości.

Proponuje się również pewne zmiany w zakresie niektórych innych przepisów u.s.p., dotyczących statusu sędziego, referendarza sądowego i asystenta sędziego

Projekt przewiduje wprowadzenie przepisów umożliwiających powrót do służby sędziego przeniesionego w stan spoczynku ze względu na stan zdrowia, która to możliwość do tej pory była wyłączona nawet w przypadku całkowitego odzyskania przez sędziego zdolności do pełnienia służby sędziowskiej. Taka regulacja jest niezbędna z uwagi na postęp medycyny, która obecnie pozwala na osiągnięcie efektu całkowitego wyleczenia również w przypadku najcięższych schorzeń. Pozostawanie sędziów w pełni zdolnych do pełnienia służby sędziowskiej, i pragnących tę służbę pełnić, w stanie spoczynku, nie znajduje żadnego uzasadnienia.

Przepisy art. 38 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. nr 228, poz. 1507) znowelizowały u.s.p., zmieniając art. 100 § 6a, którego brzmienie było poprzednio identyczne z proponowanym obecnie § 6b. W konsekwencji nowelizacja ta spowodowała wyeliminowanie dotychczasowej regulacji w zakresie zbiegu prawa do uposażenia w stanie spoczynku z prawem do

uposażenia rodzinnego. Regulacja taka jest jednak niezbędna i dodanie w art. 100 u.s.p. projektowanego § 6b stanowi jedynie jej przywrócenie.

Natomiast nowelizacja zapisu art. 101 § 1 u.s.p. wywołana została wątpliwościami interpretacyjnymi zgłaszanymi w związku ze stosowaniem tego przepisu w obecnym brzmieniu (specyfika statusu pracowniczego sędziów powoduje bowiem pewne trudności w stosowaniu odpowiednich przepisów Kodeksu pracy). Proponowana treść art. 101 § 1 u.s.p. jednoznacznie przesądza zatem jakie okresy pracy podlegają wliczeniu do okresu, od którego zależy ustalenie wysokości odprawy pośmiertnej.

Zmianie ulega art. 129 u.s.p., który przewiduje obligatoryjne zawieszenie w czynnościach służbowych sędziego, wobec którego wydano uchwałę zezwalającą na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, niezależnie od tego, czy sędziemu zarzuca się przestępstwo umyślne, czy też nieumyślne, co należy uznać za regulację nietrafną. Projektowany przepis przewiduje, że w przypadku wydania uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, zawieszenie w czynnościach służbowych będzie obligatoryjne wyłącznie w przypadku przestępstw umyślnych ściganych z oskarżenia publicznego; w pozostałych wypadkach zawieszenie w czynnościach służbowych pozostawione będzie decyzji sądu dyscyplinarnego, co pozwoli na uwzględnianie okoliczności konkretnego przypadku.

Jednocześnie doprecyzowano wpływ okresu zawieszenia w czynnościach służbowych na uprawnienia pracownicze sędziego. Przyjęto rozwiązanie, zgodnie z którym okres zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych podlega wliczeniu do okresów służby, od których zależą jego uprawnienia pracownicze, z jednym wyłączeniem – z wyłączeniem prawa do („bieżącego”) urlopu wypoczynkowego. W praktyce bowiem, w okresie zawieszenia sędziemu nie udziela się urlopów wypoczynkowych, których istotą jest zwolnienie od obowiązku świadczenia pracy w celu wypoczynku i regeneracji sił.

Projektowana nowelizacja precyzuje status asystentów sędziów, który obecnie, na skutek szcątkowej regulacji w u.s.p. i szeregu odesłań do innych aktów prawnych, budzi wątpliwości interpretacyjne. Z podobnych względów wprowadza się szerszą ustawową regulację w zakresie składników wynagrodzenia referendarzy sądowych.

Istotną zmianą przewidzianą w przepisach dotyczących statusu asystentów sędziego jest odejście od zróżnicowania wynagrodzeń asystentów sędziów z uwagi na szczebel sądu, w którym są zatrudnieni. Zmiana w tym zakresie jest podyktowana faktem, że zakres obowiązków obciążających asystentów sędziów w sądach niższych szczebli w praktyce nie jest mniejszy, niż w sądach wyższych, a wręcz obserwuje się tendencję przeciwną.

Konsekwencją proponowanych zmian u.s.p. jest konieczność nowelizacji również innych ustaw

W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa przewiduje się odmienne od dotychczasowego unormowanie w zakresie wyłaniania członków Krajowej Rady będących sędziami: według projektowanych rozwiązań w skład Rady wchodzić będzie 11 sędziów sądów powszechnych, reprezentujących poszczególne apelacje, 2 sędziów sądów administracyjnych, 1 sędzia Sądu Najwyższego oraz 1 sędzia sądu wojskowego.

Powyższe rozwiązanie ma na celu z jednej strony zapewnienie każdej apelacji reprezentacji w Krajowej Radzie Sądownictwa, zaś z drugiej – należyte skorelowanie z przepisami normującymi nowe zasady organizacji samorządu sędziowskiego.

Wprowadza się także zasadę, że Krajowa Rada Sądownictwa, przy rozpatrywaniu kandydatur na stanowiska sędziowskie, bierze pod uwagę kolejność miejsc na liście, przedstawionej jej przez Komisję Konkursową. W praktyce oznaczać to będzie konieczność uzasadnienia przez Radę przyczyn dokonania niezgodnego z uchwałą Komisji wyboru kandydatów do przedstawienia Prezydentowi RP.

Ustanowienie Komisji Konkursowej powoduje także konieczność dokonania zmian w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz w ustawie z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych. W ww. ustawach wprowadza się nadto zmiany mające na celu ich skorelowanie ze zmienionymi przepisami u.s.p.

Proponowana nowelizacja ustawy o prokuraturze zawiera rozwiązania paralelne do przewidzianych w projekcie zmian ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych głównie w zakresie wprowadzenia systemu okresowej oceny pracy prokuratorów. Proponowane rozwiązania mają spełniać wielorakie funkcje. W szczególności mają one mobilizować prokuratorów do sprawnego i efektywnego wykonywania powierzonych obowiązków służbowych, podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz być pomocnym instrumentem przy podejmowaniu decyzji kadrowych, zwłaszcza w związku z powoływaniem na wyższe stanowiska służbowe lub do pełnienia określonej funkcji. Mają być także narzędziem kształtowania pożądanych postaw zawodowych w zakresie kultury urzędowania oraz kultury osobistej w kontaktach z uczestnikami postępowania i współpracownikami.

Proponowany system – podobnie jak w odniesieniu do sędziów – traktowany jest jako ciągły, cykliczny proces. Istotnym elementem projektu jest określenie przedmiotu i celu okresowej oceny. Jako zasadę projekt przyjmuje, że podstawą okresowej oceny pracy prokuratora będą: pisemna opinia

prokuratora bezpośrednio przełożonego i pisemna opinia wizytatora z jednostki bezpośrednio wyższego stopnia.

Czterostopniowa skala ocen pracy prokuratora pozwoli na sformułowanie oceny adekwatnej do argumentów zawartych w pisemnej opinii. Warto dodać, że ocena negatywna będzie skutkować przedłużeniem o trzy lata okresu wymaganego do uzyskania kolejnej stawki awansowej wynagrodzenia zasadniczego prokuratora.

Jako zasadę projekt przyjmuje, że okresowej oceny pracy prokuratora dokonuje prokurator bezpośrednio przełożony. Takie uregulowanie podyktowane jest faktem, iż w strukturze organizacyjnej prokuratury prokurator bezpośrednio przełożony ma pozycję szczególną (np. możliwość wydawania poleceń co do sposobu zakończenia postępowania przygotowawczego i postępowania przed sądem), a przy tym najlepszą znajomość wartości zawodowej i kultury urzędowania podległych mu prokuratorów.

Według projektu okresową ocenę pracy prokuratora przeprowadza się co cztery lata, z wyjątkiem sytuacji wskazanych w ustawie.

Przewidziany tryb odwołania się od okresowej oceny pracy uwzględnia specyfikę struktury organizacyjnej prokuratury, stąd wniosek o zmianę oceny składa się do prokuratora bezpośrednio przełożonego nad prokuratorem dokonującym okresowej oceny, za pośrednictwem prokuratora dokonującego oceny. W celu zapewnienia sprawności trybu odwoławczego przewiduje się określone terminy dla dokonania określonych czynności lub podjęcia decyzji w tym trybie. Prokurator, wobec którego utrzymano ocenę negatywną, będzie miał prawo złożyć odwołanie do Krajowej Rady Prokuratury.

Przyjęte w projekcie półroczne *vacatio legis* wydaje się wystarczające, biorąc pod uwagę, że szereg regulacji przejściowych zawartych w projekcie w istocie wydłuża termin na wprowadzenie w życie nowych regulacji, w szczególności tych wymagających przygotowań, jak np. wdrożenie systemu okresowych ocen pracy sędziów i prokuratorów (zgodnie z art. 19 i 23 projektu pierwsze oceny zostaną przeprowadzone po upływie roku od dnia wejścia w życie ustawy – co wraz z *vacatio legis* daje faktycznie osiemnaście miesięcy na przygotowania).

Projektowana regulacja nie jest objęta zakresem prawa Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI:

1. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje ustawa

Projekt ustawy dotyczy przede wszystkim sędziów sądów powszechnych oraz sędziów sądów administracyjnych i wojskowych, jak również pozostałych grup zawodowych związanych z sądownictwem (a więc: referendarzy sądowych, asystentów sędziów, kuratorów sądowych, dyrektorów i kierowników finansowych sądów oraz pozostałych pracowników sądów). Projekt ustawy oddziałuje także na wszystkie podmioty, które mogą ubiegać się o powołanie na stanowiska sędziowskie, w tym adwokatów, radców prawnych, prezesa, wiceprezesa, starszych radców i radców Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa, notariuszy, prokuratorów i asesorów prokuratorskich, przedstawicieli nauki.

2. Projekt został przekazany do zaopiniowania Krajowej Radzie Sądownictwa, Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, Prezesowi Naczelnego Sądu Administracyjnego, Prezesowi Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa, Radzie Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym.

W ramach konsultacji społecznych projekt przekazano: Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”, Stowarzyszeniu Prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej, samorządom korporacji prawniczych, a także stowarzyszeniom i organizacjom związkowym zrzeszającym pracowników wymiaru sprawiedliwości.

Dodatkowo, projekt został przekazany prezesom sądów wszystkich szczebli celem przeprowadzenia konsultacji bezpośrednio ze środowiskiem sędziowskim.

Uwzględniając zgłaszane w toku konsultacji uwagi wprowadzono do projektu istotne zmiany, przede wszystkim w zakresie regulacji dotyczącej samorządu sędziowskiego oraz nadzoru nad działalnością administracyjną sądów, w szczególności:

– w systemie organów samorządu sędziowskiego:

– pozostawiono funkcjonujące obecnie zgromadzenia ogólne sędziów okręgu, zachowując w zasadzie dotychczasowe rozwiązania odnoszące się do funkcjonowania tych zgromadzeń, zmieniono jednak ograniczenie liczby członków zgromadzenia ogólnego sędziów okręgu – przyjmując, że jeżeli liczba członków zgromadzenia ogólnego miałaby przekraczać 126, zadania zgromadzenia wykonuje zgromadzenie przedstawicieli sędziów okręgu liczące 120 członków (jednakowo ograniczono liczbę członków zgromadzeń ogólnych sędziów apelacji);

- zwiększono również udział w zgromadzeniu ogólnym sędziów okręgu przedstawicieli sędziów sądów rejonowych – do połowy ogólnej liczby jego członków;

- zrezygnowano, z przewidzianej pierwotnie dla wyborów członków zgromadzeń ogólnych i kolegiów sądów, formy głosowania na listy; członkowie zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji, bądź zgromadzenia przedstawicieli sędziów apelacji, spośród sędziów sądów okręgowych i rejonowych (jak również członkowie kolegium sądu okręgowego) będą wybierani przez zgromadzenia ogólne sędziów okręgu, tworzone na obszarze danej apelacji, w drodze głosowania przeprowadzanego na dotychczasowych zasadach;

- uregulowano problem wygasania kadencji członków zgromadzeń w przypadku zmian organizacyjnych, wprowadzono zapis o obowiązku przedstawiania członkom zgromadzeń porządku obrad oraz ocen kwalifikacji kandydatów na wolne stanowiska sędziowskie przed terminem zgromadzenia, ujednotaczono wymagane kworum dla wszystkich organów samorządu.

- w zakresie nadzoru nad działalnością administracyjną sądów:

- dokonano doprecyzowania i usystematyzowania przepisów dotyczących działalności administracyjnej sądów oraz przepisów dotyczących nadzoru nad tą działalnością, przyjmując rozwiązania, jakie zostały szczegółowo omówione w części pierwszej uzasadnienia. W szczególności uwzględniono zastrzeżenia dotyczące zbyt szerokiego zakresu uprawnień nadzorczych Ministra Sprawiedliwości; ograniczono więc istotnie uprawnienia przysługujące Ministrowi Sprawiedliwości w ramach nadzoru zewnętrznego nad działalnością administracyjną sądów powszechnych, polegającą na zapewnieniu właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądów, bezpośrednio związanego z wykonywaniem przez sądy podstawowych zadań (uprawnienia te obejmą: analizę rocznych informacji o działalności sądów, ustalanie kierunków wewnętrznego nadzoru administracyjnego, wykonywanego przez prezesów sądów apelacyjnych oraz kontrolę wykonywania obowiązków nadzorczych przez prezesów sądów i wydawania w tym zakresie stosownych zarządzeń; dopiero w razie stwierdzenia istotnych uchybień w działalności administracyjnej sądu bądź niewykonania przez prezesa sądu apelacyjnego wydanych zarządzeń, Minister Sprawiedliwości będzie mógł zarządzić przeprowadzenie lustracji sądu albo wydziału sądu lub lustracji działalności nadzorczej prezesa sądu);

- przywrócono wizytację sądu i wydziału sądu, wprowadzając jednocześnie modyfikację sposobu dokonywania okresowych ocen pracy sędziów, które będą powiązane z systemem czteroletnich wizytacji poszczególnych wydziałów sądów; w związku z przyjęciem takiego rozwiązania wprowadzono jednolity tryb powierzania sędziom funkcji wizytatora, rezygnując z ograniczenia liczby kadencji przy pełnieniu tej funkcji.

Ponadto uwzględniając zgłaszane uwagi lub sugestie:

- w zakresie organów sądów:
  - zrezygnowano z ograniczenia możliwości sprawowania przez wiceprezesa sądu funkcji prezesa sądu, a także reguły automatycznego wygasania kadencji wiceprezesów sądów w sytuacji powołania „nowego” prezesa sądu;
  - zrezygnowano z kadencyjności przy obsadzaniu stanowiska dyrektora sądu;
  - wprowadzono możliwość przyznania (przez Ministra Sprawiedliwości) dyrektorowi sądu dodatku specjalnego w razie okresowego zwiększenia obowiązków lub zadań;
  - przyznano prezesowi sądu głos rozstrzygający w kwestii rozmieszczenia stanowisk urzędniczych w poszczególnych wydziałach sądu;
  - wprowadzono zasadę, że w przypadku, gdy kolegium sądu opiniuje decyzję, którą podejmuje prezes sądu, prezes nie bierze udziału w głosowaniu;
  - wprowadzono zasadę, że do składu kolegium sądu okręgowego wchodzi taka sama liczba sędziów sądu okręgowego (pochodzących z wyboru) i sędziów sądów rejonowych;
  - wprowadzono możliwość zarządzenia tajności głosowania na wniosek członka kolegium sądu;
  - uregulowano problem wygasania kadencji członków kolegium w przypadku zmian organizacyjnych;
  - wydłużono kadencję przewodniczącego wydziału do trzech lat;
  - przyznano osobom odwoływanym z funkcji przewodniczącego wydziału prawo do wysłuchania przez kolegium sądu;
- w zakresie oceny kwalifikacji kandydatów do objęcia stanowisk sędziowskich:
  - zrezygnowano z przyjętego ograniczenia (do trzech lat) okresu, z którego może pochodzić materiał przedstawiany przez kandydata do oceny, przy zgłoszeniu swojej kandydatury do objęcia stanowiska sędziowskiego; w konsekwencji zrezygnowano z odrębnej regulacji w zakresie reguł oceny kandydujących sędziów, którzy w okresie bezpośrednio poprzedzającym zgłoszenie byli delegowani do pełnienia czynności w Ministerstwie Sprawiedliwości, jednostkach podległych i nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości, Krajowej Radzie Sądownictwa, a także delegowani do pełnienia obowiązków lub funkcji poza granicami państwa w ramach współpracy międzynarodowej (analogicznie rozwiązania przyjęto w przypadku kandydujących do objęcia stanowiska sędziowskiego prokuratorów, referendarzy sądowych i asystentów sędziego);
  - uchylono art. 59 u.s.p., zgodnie z którym Minister Sprawiedliwości mógł zgłaszać kandydatów na wolne stanowiska sędziowskie, bez zasięgnięcia opinii organów sądu i samorządu sędziowskiego;

- przywrócono zasadę, że kandydatów na wolne stanowisko sędziego sądu rejonowego oceniać będą zgromadzenia ogólne sędziów okręgu;

- usytuowano Komisję Konkursową przy Krajowej Radzie Sądownictwa oraz wprowadzono do składu tej Komisji przedstawicieli Sądu Najwyższego i Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, jak również uregulowano kwestie związane z zapewnieniem organizacyjno-biurowej obsługi prac Komisji;

- w zakresie statusu sędziego:

- doprecyzowano cel, dla którego prezes sądu dokonuje analizy jednolitości orzecznictwa;

- wprowadzono uregulowanie, zgodnie z którym zaskarżenie przez sędziego decyzji o podziale czynności będzie miało moc wstrzymującą jej wykonanie;

- wprowadzono zasadę, że sędzia będzie miał prawo uczestniczenia w posiedzeniu kolegium sądu, na którym ma dojść do rozpoznania jego odwołania od decyzji o podziale czynności, jeżeli w odwołaniu zgłosi taki wniosek;

- wprowadzono termin, w którym możliwe jest zwrócenie uwagi sędziemu przez prezesa sądu na podstawie art. 37 § 4 u.s.p.; sprecyzowano, kiedy składa się do akt osobowych sędziego informacje o zwróceniu uwagi, a także wytykach judykacyjnych, oraz w jaki sposób informacje te należy z akt osobowych i wykazu służbowego usuwać;

- wyłączono obowiązek odbycia, po objęciu pierwszego stanowiska sędziowskiego, szkolenia z zakresu metodyki pracy sędziego w przypadku sędziów, którzy ukończyli aplikację sędziowską;

- w zakresie statusu referendarza sądowego i asystenta sędziego:

- wśród składników wynagrodzenia przysługujących asystentom sędziów uwzględniono dodatki specjalne i nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej;

- doprecyzowano wytyczne do wydania aktu wykonawczego, w którym Minister Sprawiedliwości określi wysokość wynagrodzeń zasadniczych asystentów sędziów;

- uporządkowano zasady delegowania asystentów sędziów oraz wynagradzania asystentów w czasie delegowania;

- wprowadzono konkursowy tryb obsadzania stanowisk referendarza sądowego, przyjmując rozwiązania analogiczne do tych obowiązujących przy obsadzaniu stanowisk asystenta sędziego; wprowadzono przy tym regułę, że w pierwszej kolejności obsada stanowisk referendarza sądowego i asystenta sędziego będzie rekrutowana spośród absolwentów aplikacji ogólnej, która w założeniach jest aplikacją przygotowującą do wykonywania w sądach takich właśnie zadań;

- przyjęto, że nawiązywanie i rozwiązywanie stosunku pracy z referendarzami sądowymi w sądach działających na obszarze apelacji należy do prezesa sądu apelacyjnego; stanowi to jednocześnie

rozwiązanie eliminujące pojawiające się w uwagach zarzuty, że referendarze sądowi, którym w projekcie powierza się w zasadzie wyłącznie wykonywanie zadań z zakresu ochrony prawnej w wydziałach rejestrowych oraz wydziałach ksiąg wieczystych są urzędnikami bezpośrednio zależnymi od Ministra Sprawiedliwości (władzy wykonawczej).

Uwzględniono także zgłoszone uwagi redakcyjne.

W projekcie nie uwzględniono uwag kwestionujących podstawowe założenia projektu, omówione w części głównej uzasadnienia, w tym uwag w zakresie:

– struktury organizacyjnej sądownictwa, negujących ograniczenie liczby wydziałów tworzonych w sądach obligatoryjnie, oraz wprowadzenie tzw. sądów funkcjonalnych pozbawionych rozbudowanej struktury administracyjnej;

– podziału kompetencji prezesa i dyrektora sądu, podważających zasadność rozszerzania zadań dyrektora sądu w kierunku modelu menadżerskiego zarządzania sądami,

– Komisji Konkursowej, podważających zasadność jej powoływania,

– ocen okresowych sędziów, negujących potrzebę ich wprowadzenia.

Powyższe uwagi, oparte na założeniu, że istniejący stan prawny nie wymaga zmian, kwestionowały potrzebę nowelizacji we wskazanych obszarach, co, zważywszy na przyjęte przez projektodawcę cele, uniemożliwiało ich uwzględnienie.

W szczególności nie mogły zostać uwzględnione propozycje odstąpienia od proponowanego nowego podziału zadań pomiędzy prezesem sądu a dyrektorem sądu oraz wprowadzenia okresowych ocen pracy sędziów (jak i prokuratorów). Zgłaszający uwagi oczekiwali bowiem w istocie całkowitej rezygnacji z projektowanych w tym zakresie rozwiązań.

Należy jednak podkreślić, że – po uwzględnieniu zgłoszonych uwag szczegółowych – ostatecznie system okresowych ocen pracy sędziów powiązany został z systemem wizytacji wydziałów sądów (które dokonywane są obecnie w czteroletnich cyklach), co oznacza, że nie będzie konieczne zwiększenie liczby wizytatorów w stosunku do stanu obecnego. Zakłada się przy tym określenie w drodze rozporządzenia arkusza (formularza) okresowej oceny pracy sędziego, co – poza standaryzacją formuły oceny – usprawni w tym zakresie pracę sędziego-wizytatora. Przyjęcie takiego rozwiązania nie powinno w żadnym stopniu negatywnie wpłynąć na ograniczenie prawa do sądu (art. 45 Konstytucji).

Podkreślić również należy, że – zwłaszcza wobec ostatecznego usytuowania Komisji Konkursowej przy Krajowej Radzie Sądownictwa – wprowadzenie Komisji do procedury oceny kandydatów do objęcia stanowisk sędziowskich nie narusza przepisów ustawy zasadniczej, skoro Krajowa Rada Sądownictwa

nie będzie związana kolejnością miejsc kandydatów na liście wypracowanej przez Komisję. Z pewnością nie jest ograniczeniem konstytucyjnych kompetencji Rady fakt, że organ ten będzie musiał wziąć pod uwagę ustalenia Komisji, a więc, co za tym idzie, wyjaśnić powody, dla których przyjmuje odmienną kolejność. Takie rozwiązanie sprzyja natomiast przejrzystości procedury powoływania na stanowiska sędziowskie, zachowaniu zasady równego dostępu do służby publicznej i wyborowi najlepszych kandydatów, pochodzących z różnych prawniczych zawodów.

Ponadto nie uwzględniono następujących, szczegółowych, uwag lub zastrzeżeń:

- w zakresie dopuszczalności samodzielnego kształtowania struktury organizacyjnej sądów przez Ministra Sprawiedliwości

Należy uznać, że Minister Sprawiedliwości, jako organ władzy publicznej, jest odpowiedzialny za funkcjonowanie systemu wymiaru sprawiedliwości, w tym za stworzenie warunków organizacyjnych gwarantujących maksymalną efektywność sądownictwa oraz realizację zasady prawa obywatela do sądu. Podejmowanie przez Ministra decyzji w tym zakresie nie narusza zasady niezawisłości sędziów ani niezależności sądów. Nie wydaje się przy tym celowe, aby – jak wskazywano w uwagach – organy samorządu sędziowskiego miały wpływ na decyzje Ministra Sprawiedliwości podjęte w tym przedmiocie, zważywszy fakt, że struktura organizacyjna sądownictwa musi być kształtowana w sposób jednolity w skali całego kraju.

- w zakresie uprawnienia Ministra Sprawiedliwości do tworzenia i znoszenia wydziałów w drodze zarządzenia

Należy zauważyć, że takie uprawnienie Minister Sprawiedliwości posiada już obecnie, zgodnie z art. 19 § 2 u.s.p. W istniejącym stanie prawnym wydziały były tworzone w dwóch formach prawnych – rozporządzeniem i zarządzeniem, w zależności od rodzaju wydziału. Projekt, uznając tego rodzaju dualizm za nieuzasadniony, dokonał ujednoczenia przepisów. Jak wskazano w części głównej uzasadnienia, forma rozporządzenia jest niezbędna w przypadkach, gdy dochodzi do zmiany właściwości miejscowej sądu (co ma wpływ na dostęp obywateli do sądu), a więc przy dokonywaniu przez Ministra Sprawiedliwości zmian organizacyjnych w oparciu o art. 20 u.s.p.

- w zakresie dopuszczalności powierzenia Ministrowi Sprawiedliwości nadzoru nad działalnością administracyjną sądów – ze względu, jak podnoszono w uwagach, na naruszenie konstytucyjnej zasady trójpodziału władzy

Wskazać należy, że dopuszczalność sprawowania przez Ministra Sprawiedliwości nadzoru administracyjnego nad sądami powszechnymi została potwierdzona przez Trybunał Konstytucyjny w orzeczeniu powołanym w części głównej uzasadnienia.

- w zakresie możliwości powierzenia referendarzom sądowym funkcji przewodniczącego wydziału ksiąg wieczystych oraz wydziału do spraw rejestrowych

Nie ma podstaw do przyjęcia, że referendarze sądowi, wykonujący obecnie znaczącą większość obowiązków w tych wydziałach, nie sprostają funkcji przewodniczącego wydziału, na którą składają się obowiązki w zakresie organizacji pracy oraz nadzoru administracyjnego nad pracą wydziałów. Celem projektowanego zapisu jest – podobnie jak zapisu przewidującego kierowanie do orzekania w tych wydziałach tylko referendarzy sądowych (także kwestionowanego w uwagach) – przesunięcie sędziów do wykonywania obowiązków z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Kierowanie sędziów do wydziałów, w których wykonuje się inne niż wymiar sprawiedliwości zadania z zakresu ochrony prawnej, także na stanowiskach przewodniczących tych wydziałów, musi być określone jako wyjątek od reguły, nie zaś – jak postuluje się w uwagach – zasada.

- w zakresie uprawnień Ministra Sprawiedliwości przy powoływaniu prezesów sądów

Interpretacja projektowanych przepisów prowadząca do zarzutu, że Minister Sprawiedliwości będzie uprawniony do nieograniczonego żądania przedstawienia kandydatów na prezesów sądów okręgowych i apelacyjnych w przypadku niezaakceptowania uprzednio przedstawionych, pomija fakt, że Minister Sprawiedliwości, jako organ odpowiedzialny za funkcjonowanie systemu wymiaru sprawiedliwości, nie jest zainteresowany przedłużaniem „w nieskończoność” procedury powołania prezesa sądu. Zgodnie z założeniami projektu, wybór prezesa sądu apelacyjnego lub okręgowego powinien być dokonany w ramach pierwszej albo drugiej przedstawionej temu organowi dwójki kandydatów. Należy też podkreślić, że uprawnienia Ministra Sprawiedliwości w odniesieniu do powoływania prezesów sądów przyjęte w projekcie z pewnością nie idą dalej niż w przepisach obowiązujących, przeciwnie, podlegają istotnemu ograniczeniu, w szczególności z uwagi na fakt oddania kompetencji powołania prezesa sądu rejonowego prezesowi sądu apelacyjnego (projektowany art. 25).

- w zakresie przeniesienia kompetencji wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa spośród sędziów sądów powszechnych na zgromadzenia sędziów apelacji, co – jak w uwagach – doprowadzi do wyłonienia kandydatów będących przede wszystkim przedstawicielami swoich apelacji, a nie całego środowiska, a jednocześnie doprowadzi do rażącego braku proporcjonalności w procesie wyborów członków Rady, związanego z dysproporcjami w liczbie sędziów w poszczególnych apelacjach.

Należy wyjaśnić, że założeniem projektu było zapewnienie w Krajowej Radzie Sądownictwa reprezentacji każdej apelacji, co jest rozwiązaniem klarownym, nawiązującym do systemu organizacji sądownictwa. Nie można się zgodzić, że dotychczasowe rozwiązania realizowały zasadę pełnej

reprezentacji środowiska sędziowskiego; ponadto powiązanie systemu reprezentacji z czynnikiem ilościowym, co postuluje w szczególności Krajowa Rada Sądownictwa, nakazywałoby zapewnienie przedstawicielstwa w Radzie przede wszystkim sędziom sądów rejonowych, których liczba jest najwyższa.

- w zakresie likwidacji zebrań przedstawicieli zgromadzeń ogólnych sędziów apelacji i zebrań przedstawicieli zgromadzeń ogólnych sędziów okręgów, które – jak wskazuje się w uwagach – stanowią jedyną reprezentację władzy sądowniczej na szczeblu centralnym, co miałyby powodować, że władza sądownicza będzie jedyną władzą pozbawioną reprezentacji na szczeblu centralnym, stanowiąc niedopuszczalne naruszenie równowagi między władzą ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą określonej w art. 10 Konstytucji

Podnieść należy, że zasada trójpodziału władz nie wymaga identycznego ukształtowania organów poszczególnych władz i nie realizuje go w obecnym stanie prawnym: byłby to zabieg niewykonalny, zważywszy na różnice w zadaniach poszczególnych władz, jak i wynikającej z odmiennych zadań specyfice ich funkcjonowania. Należy także podkreślić, że władza sądownicza, w istocie jako jedyna, dysponuje organami samorządu osób sprawujących tę władzę. Dysponuje również specjalnym centralnym organem, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa. Wobec przyjęcia nowego systemu wyboru członków Rady uznano, że utrzymywanie zebrań przedstawicieli zgromadzeń ogólnych sędziów apelacji i zebrań przedstawicieli zgromadzeń ogólnych sędziów okręgów nie jest niezbędne.

- w zakresie zmiany przewidującej ograniczenie reprezentacji sędziów Sądu Najwyższego z dwóch do jednego (wybieranego) członka w składzie Rady

Należy podnieść, że takie ograniczenie jest wynikiem konieczności powiększenia liczby reprezentantów sądów powszechnych do jedenastu, aby zrealizować założenie zapewnienia w składzie Rady reprezentacji każdej apelacji.

- w zakresie objęcia nowelizacją także ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, która – jak wskazuje się w uwagach – nie powinna następować z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości, lecz – zgodnie z ustalonym zwyczajem – z inicjatywy Prezydenta RP

Należy wskazać, że Minister Sprawiedliwości jest organem, któremu przysługuje inicjatywa ustawodawcza, a dokonanie zmian w ustawie o Krajowej Radzie Sądownictwa jest niezbędne, aby zapewnić spójność projektowanych rozwiązań. Trudno też przyjąć argument, że Minister Sprawiedliwości pozostaje często w opozycji do Rady (i stąd nie powinien proponować zmian ani co do składu, ani co do jej zadań, ani funkcjonowania), skoro jest on konstytucyjnym członkiem Rady.

- w zakresie postulatu odpowiedniego sformułowania art. 55 § 1 u.s.p., aby nie było wątpliwości, że Prezydent RP nie może odmówić mianowania na urząd sędziego kandydata przedstawionego przez Krajową Radę Sądownictwa bez podania przyczyn:

Należy wskazać, że proponowane rozwiązanie – jako dotyczące uprawnień konstytucyjnych prezydenta – wykracza poza zakres możliwy do uregulowania w niniejszym projekcie.

- w zakresie postulatu, aby organami samorządu sędziowskiego, poza zgromadzeniami ogólnymi sędziów apelacji, zgromadzeniami ogólnymi sędziów okręgu i zebraniem sędziów danego sądu, były także kolegia sądów (apelacyjnego i okręgowego) – skoro – jak podnoszono – są to organy wybieralne w demokratycznych wyborach

Należy uznać, że proponowana zmiana naruszałaby przyjętą w ustawie, tradycyjną konstrukcję organów sądów.

- w zakresie braku uregulowania w projekcie zagadnień dotyczących czasu pracy sędziego

Należy zaznaczyć, że problematyka czasu pracy sędziego, z założenia, nie była objęta projektowaną nowelizacją, wobec czego uwzględnienie postulatów nie było możliwe jako wykraczające poza zakres projektu.

- w zakresie proponowanego sposobu przeprowadzania oceny okresowej pracy prokuratorów, w szczególności dokonywania jej przez prokuratora bezpośrednio przełożonego

Należy wyjaśnić, że projektowane uregulowanie podyktowane jest faktem, iż w strukturze organizacyjnej prokuratury prokurator bezpośrednio przełożony ma pozycję szczególną, a przy tym najlepszą znajomość wartości zawodowej i kultury urzędowania podległych mu prokuratorów; nie budzi przy tym wątpliwości, wbrew obawom Stowarzyszenia Prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej, kto ostatecznie decyduje o ocenie. Proponowane rozwiązania są więc wyrazem zaufania do prokuratorów bezpośrednio przełożonych, a włączenie wizytatorów do działań związanych z okresową oceną pracy prokuratorów ma na celu nadanie tym ocenom spojrzenia bardziej zobiektywizowanego.

- w zakresie braku kompleksowego uregulowania statusu asystenta sędziego na wzór przepisów dotyczących referendarzy sądowych

Należy wyjaśnić, że status urzędnika państwowego o szczególnym charakterze i randze nadały referendarzom sądowym przepisy przyznające im samodzielne uprawnienia w zakresie wykonywania w sądach zadań z zakresu ochrony prawnej. Asystent sędziego pozostaje natomiast nadal pracownikiem, któremu powierza się wykonywanie czynności o charakterze pomocniczym i niesamodzielnym. Z tej przyczyny, pod względem statusu, asystenci sędziego nie mogą zostać zrównani z grupą referendarzy sądowych, choć niewątpliwie rodzaj wykonywanych czynności wyróżnia ich spośród pozostałych

pracowników sądów – czego wyrazem jest umieszczenie zasadniczej regulacji dotyczącej asystentów w przepisach u.s.p. Niemniej jednak, w zakresie nieuregulowanym w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych, projekt przyjmuje w przypadku asystentów sędziów odesłania do ustawy o pracownikach sądów i prokuratury.

3. Wpływ regulacji na finanse publiczne, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Projektowane zmiany organizacyjne systemu sądownictwa powszechnego nie spowodują skutków finansowych w postaci zwiększenia wydatków z budżetu państwa.

Oczekuje się, że projektowana racjonalizacja organizacji sądownictwa powszechnego przyniesie oszczędności i wpłynie przede wszystkim na podniesienie efektywności wykorzystywania nakładów na funkcjonowanie sądownictwa powszechnego. Należy zaznaczyć, że spodziewane korzyści będą miały charakter trwałe.

Można zakładać, że w pierwszym roku obowiązywania projektu spodziewane oszczędności będą wynikiem zmian dotyczących struktury organizacyjnej sądów (likwidacja sądów grodzkich, zmniejszenie liczby wydziałów, utworzenie tzw. sądów funkcjonalnych, racjonalizacja zarządzania sądami i idąca za tym racjonalizacja zatrudnienia urzędników i innych pracowników sądów). Rozmiar tych oszczędności jest jednak trudny do wskazania na tym etapie prac legislacyjnych, bowiem projekt nie zakłada automatycznych zmian w strukturze organizacyjnej poszczególnych sądów. Wprowadza jedynie elastyczny mechanizm, który umożliwi prawidłowe kształtowanie struktury organizacyjnej sądownictwa. Decyzje w tym zakresie będą podejmowane dopiero po wejściu w życie projektowanej ustawy, przy uwzględnieniu bieżącej sytuacji danego sądu. Niemniej jednak, zakładając wariant najdalej idących możliwych zmian, szacunkowo oszczędności te mogą wynieść do 13,6 mln zł.

Wprowadzenie okresowej oceny pracy sędziów, powiązane z funkcjonującym obecnie systemem wizytacji wydziałów sądów (w cyklu czteroletnim), nie będzie powodowało zwiększenia wydatków budżetowych, lecz kształtować się będzie na poziomie dotychczasowych kosztów przeprowadzania wizytacji.

Zwiększenie wydatków w budżecie Krajowej Rady Sądownictwa spowodują koszty funkcjonowania Komisji Konkursowej, związane ze świadczeniami przysługującymi jej członkom oraz obsługą biurową posiedzeń Komisji. Koszty te, przyjmując jedno posiedzenie miesięcznie, w stosunku rocznym, przedstawiają się następująco:

– diety członków Komisji: $26 \times 23 \times 3 \text{ dni} \times 12 = 21\,528 \text{ zł}$;

– zwrot kosztów w przejeździe przy przyjęciu I klasy w pociągu Intercity (na trasie ok. 300 km) w obie strony raz w miesiącu: $140 \times 2 = 280$; $280 \times 26 \times 12 = 87\,360$ zł (jest to koszt w zasadzie maksymalny, w rzeczywistości będzie on niższy);

– zwrot kosztów zakwaterowania (przy przyjęciu ceny doby hotelowej 300 zł): $26 \times 300 \times 2 \times 12 = 187\,200$ zł,

co daje łącznie kwotę 296 088 zł rocznie – jednak przyjęty ostatecznie podział Komisji na dwa zespoły robocze obniży te koszty o połowę; zakłada się bowiem, że w toku normalnych prac zespoły te, liczące po 13 członków, pracować będą wymiennie. Ostatecznie więc wymienione koszty rocznie zamkną się kwotą 148 044 zł. Uwzględniając dodatkowo koszty obsługi biurowej posiedzeń Komisji w kwocie 35 000 zł – roczny koszt funkcjonowania Komisji Konkursowej wyniesie ok. 180 000 zł.

Wprowadzenie przepisów umożliwiających powrót sędziego ze stanu spoczynku potencjalnie spowoduje zwiększenie wydatków w stosunku do ponoszonych z tytułu dotychczas wypłacanych im świadczeń o 25 %, może się także łączyć w przyszłości z ewentualną wypłatą „wyrównania” odprawy w razie ponownego przejścia w stan spoczynku. Koszty te jednak nie są możliwe do realnego oszacowania, ponieważ nieznana i niemożliwa do przewidzenia jest liczba sędziów, którzy z tego prawa skorzystają. Należy jednak zaznaczyć, że koszty związane z wypłatą wynagrodzenia sędziemu powracającemu ze stanu spoczynku będą mieścić się w ramach wydatków zaplanowanych na pokrycie przyjętego dla sądownictwa powszechnego limitu etatów.

Wprowadzenie przepisów umożliwiających powrót ze stanu spoczynku służyć ma przede wszystkim aktywizacji zawodowej osób, które – pomimo odzyskanej zdolności do pracy – zostały z zawodu (i w zasadzie z rynku pracy) trwale wykluczone, a równocześnie korzystają ze świadczeń przyznawanych osobom niezdolnym do pracy. Są to sędziowie, posiadający często wieloletnią praktykę orzeczniczą, których doświadczenie i zdolność do dalszej pracy pozostaje jednak w chwili obecnej niewykorzystana, choć opłacana uposażeniem, obciążającym budżet państwa. Z tego punktu widzenia jest to również przepis służący racjonalizacji wydatków w systemie sądownictwa. Nie jest oczywiście możliwe do ustalenia, jak wielu sędziów skorzysta z projektowanej możliwości powrotu do pracy, choć nie wydaje się, by była to grupa bardzo liczna.

Przewidziana w projekcie możliwość przyznawania referendarzom dodatków funkcyjnych będzie realizowana w ramach środków zaplanowanych w budżecie na wynagrodzenia tej grupy zawodowej. Wprowadzenie tej regulacji nie spowoduje zatem skutków finansowych dla budżetu państwa w postaci wzrostu wydatków.

Wprowadzenie projektowanej regulacji z art. 100 § 6b u.s.p. (wyplata uposażenia w stanie spoczynku albo uposażenia rodzinnego) nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa w postaci wzrostu wydatków.

W zakresie kosztów związanych z prowadzeniem okresowej wizytacji i oceny pracy prokuratorów wskazać trzeba, że wprowadzenie przedmiotowych regulacji spowoduje wzrost o kilkudziesięciu prokuratorów pełniących funkcję wizytatorów Prokuratury Generalnej, prokuratorów apelacyjnych i okręgowych. Wiąże się to z przyznaniem tym osobom dodatku funkcyjnego, jednakże kwota przeznaczona na ten wydatek pozostanie bez wpływu na wysokość wydatków budżetowych przeznaczonych w skali kraju na wynagrodzenia prokuratorów.

Wyrównanie poziomu wynagrodzeń asystentów sędziów i prokuratorów będzie następować w ramach środków zaplanowanych na wynagrodzenia dla tych grup zawodowych.

Należy też podkreślić, wprowadzenie szkolenia w zakresie metodyki dla nowych sędziów, którzy nie ukończyli aplikacji sądowej, również nie spowoduje dodatkowych skutków dla budżetu państwa, a ewentualne koszty będą pokrywane w ramach dotychczasowych środków na szkolenia, w ramach planu finansowego Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, oraz rozwój regionalny

Projektowana ustawa nie powinna mieć wpływu na rynek pracy; nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki, ani przedsiębiorczość, jak i rozwój regionalny. Utworzenie Komisji Konkursowej sprzyjać będzie natomiast przejrzystości procedury obsadzania wolnych stanowisk sędziowskich, zachowaniu zasady równego dostępu do służby publicznej i wyborowi najlepszych kandydatów, pochodzących z różnych prawniczych zawodów.

Jak już wyżej wskazano, nie jest możliwe do ustalenia, jak wielu sędziów w stanie spoczynku skorzysta z projektowanej możliwości powrotu do pełnienia urzędu w przypadku odzyskania zdolności do pracy, nie wydaje się jednak, by była to grupa na tyle liczna, aby znacząco ograniczyć dostęp do zawodu sędziego kandydatom pochodzącym z innych zawodów prawniczych.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt został zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości. Nie wpłynęło zgłoszenie żadnego podmiotu w trybie przewidzianym tą ustawą.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Minister Spraw Zagranicznych

Warszawa, 15 października 2010 r.

DPUE - 920 257-10/ma/ 8
SM-2258

dot.: RM-10-119-10 z 13.10.2010 r.

Pan Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (nowy tekst II) wyrażona na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.) przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

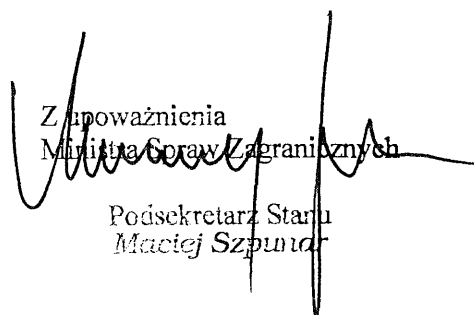
w związku z przedłożonym projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (nowy tekst II), pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Do wiadomości:

Pan Krzysztof Kwiatkowski
Minister Sprawiedliwości

Z powołania
Ministra Spraw Zagranicznych

Podsekretarz Stanu
Maciej Szpunar

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia .....

w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia zasadniczego dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu i sposobu ustalania wysokości dodatku specjalnego oraz nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy, które mogą być przyznane dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu

Na podstawie art. 32c § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wysokość wynagrodzenia zasadniczego dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu;
- 2) sposób ustalania wysokości dodatku specjalnego oraz nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy, które mogą być przyznane dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu.

§ 2. 1. Ustala się wysokość:

- 1) minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego osoby powołanej na stanowisko dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu na kwotę 1800 zł;
- 2) maksymalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego osoby powołanej na stanowisko dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu na kwotę 7000 zł.

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 188, poz. 1838 i Nr 228, poz. 2256, z 2004 r. Nr 34, poz. 304, Nr 130, poz. 1376, Nr 185, poz. 1907 i Nr 273, poz. 2702 i 2703, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 131, poz. 1102, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410, 1413 i 1417, Nr 178, poz. 1479 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1044 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 64, poz. 433, Nr 73, poz. 484, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 136, poz. 959, Nr 138, poz. 976, Nr 204, poz. 1482 i Nr 230, poz. 1698, z 2008 r. Nr 223, poz. 1457, Nr 228, poz. 1507 i Nr 234, poz. 1571 oraz z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 9, poz. 57, Nr 26, poz. 156 i 157, Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375, Nr 219, poz. 1706 oraz Nr 223, poz. 1777.

2. Godzinową stawkę wynagrodzenia zasadniczego dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu, określonego stawką miesięczną, ustala się, dzieląc miesięczną stawkę tego wynagrodzenia przez liczbę godzin pracy przypadających do przepracowania w danym miesiącu.

3. Przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia zasadniczego, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się w szczególności wielkość jednostki organizacyjnej, w której powoływany jest dyrektor sądu lub zastępca dyrektora sądu, a także wszelkie inne elementy rzutujące na zakres powierzanych tym osobom zadań.

§ 3. 1. Dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu może być przyznany dodatek specjalny z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków lub zadań.

2. Dodatek specjalny przyznaje się dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu w formie pisemnej decyzji, na czas określony w kwocie nieprzekraczającej 40 % wynagrodzenia zasadniczego.

3. Przy ustalaniu dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu wysokości dodatku specjalnego, uwzględnia się:

- 1) rodzaj powierzanych zadań, a zwłaszcza stopień ich złożoności i odpowiedzialności;
- 2) zakres powierzanych zadań, a w szczególności wielkość jednostki organizacyjnej, w której powołany jest dyrektor sądu lub zastępca dyrektora sądu;
- 3) stopień oraz przewidywany okres zwiększenia obowiązków lub zadań.

§ 4. 1. Dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu może być przyznana nagroda za szczególne osiągnięcia w pracy z funduszu nagród, o którym mowa w odrębnych przepisach.

2. Przy ustalaniu dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu wysokości nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy, uwzględnia się:

- 1) rodzaj i liczbę osiągnięć;
- 2) charakter osiągnięć, w tym stopień ich złożoności;
- 3) stopień wpływu osiągnięć na funkcjonowanie jednostki organizacyjnej, w której powołany jest dyrektor sądu lub zastępca dyrektora sądu.

3. Ustalenie dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu wysokości nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy następuje w formie pisemnej decyzji, zawierającej uzasadnienie składające

się ze wskazania konkretnych zdarzeń w pracy nagradzanego z odniesieniem ich do przesłanek, o których mowa w ust. 2.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego art. 32c § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.).

Zgodnie z tym upoważnieniem Minister Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wysokość wynagrodzenia zasadniczego dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu,
- 2) sposób ustalania wysokości dodatku specjalnego oraz nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy, które mogą być przyznane dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu – uwzględniając rodzaj i zakres powierzanych im zadań, w szczególności wielkość jednostki organizacyjnej, w której wykonywane są zadania.

Realizując powyższy wymóg w § 1 projektu określono zakres podmiotowo - przedmiotowy regulacji.

Zarówno zapis art. 32c § 3 ustawy, jak i § 1 projektu rozróżnia wyraźnie: dwa składniki wynagrodzenia pracowniczego oraz rodzaj nadzwyczajnej nagrody finansowej. Wynika stąd konieczność oddzielnego podejścia do nich od strony – uznaniowych – kryteriów przyznawania świadczeń.

Wynagrodzenie zasadnicze należne jest każdemu pracownikowi, którego stosunek pracowniczy zawiązano z pracodawcą na zasadzie umowy o pracę, aktu mianowania, czy powołania. Należy jednak przy tym zaznaczyć, iż fakt obowiązku posiadania przez pracownika zatrudnianego na danym stanowisku konkretnych kwalifikacji, nie powinien oznaczać automatyzmu w przyznawaniu tożsamej wysokości wynagrodzenia zasadniczego każdej z osób wykonujących obowiązki przypisane do danego stanowiska, ale w różnych zakładach pracy. W przypadku dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu zastrzeżenie to oznacza, że niezbędne jest odniesienie się do zakresu powierzanych zadań, a w szczególności wielkości jednostki organizacyjnej, w której taka osoba jest powoływana.

W odróżnieniu od wynagrodzenia zasadniczego dodatek specjalny jest fakultatywnym składnikiem wynagrodzenia, najczęściej o charakterze okresowym. Jest związany bądź ze szczególnym charakterem powierzonych pracownikowi zadań (np. ogromny stopień odpowiedzialności i złożoności powierzonych obowiązków), bądź – niezależnie od tej ostatniej

kwestii – z powierzeniem pracownikowi obowiązków w szerszym zakresie, czy dodatkowych zadań, rekompensującym konieczność zwiększenia nakładu czasu pracy na ich wykonywanie.

Z kolei wykazanie się przez pracownika inicjatywą o charakterze innowacyjnym, skutkującą np. wdrożeniem nowoczesnych rozwiązań organizacyjnych, czy technologicznych i podnoszących jakość pracy oraz wyniki ocen całego zakładu pracy, może zostać uznane za szczególne osiągnięcie w pracy tego pracownika i usankcjonowane przyznaniem nagrody.

Trzeba zarazem zauważyć, że w przypadku dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu, odnośnie dodatku specjalnego i nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy, ustawa zobowiązuje do określenia w rozporządzeniu sposobu ustalania ich wysokości, co oznacza nie tylko sam wymiar kwotowy, ale również formę ustalenia.

Biorąc powyższe pod uwagę projekt rozporządzenia:

– w § 2: ustala wysokość minimalnej i maksymalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego osoby powołanej na stanowisko dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu (odpowiednio na kwotę 1800 zł i na kwotę 7000 zł). Kwoty te mieszczą się w przedziałach wynagrodzenia zasadniczego przypisanego dotychczas dla osób zajmujących w sądownictwie powszechnym stanowiska dyrektora sądu, zastępcy dyrektora sądu, kierownika finansowego sądu i zastępcy kierownika finansowego sądu; przyjmuje, że godzinową stawkę wynagrodzenia zasadniczego dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu (określonego stawką miesięczną), ustala się, dzieląc miesięczną stawkę tego wynagrodzenia przez liczbę godzin pracy przypadających do przepracowania w danym miesiącu; jednocześnie projekt zakłada, że przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia zasadniczego dyrektora sądu lub zastępcy dyrektora sądu uwzględnia się w szczególności wielkość jednostki organizacyjnej, w której jest on powoływany, a także wszelkie inne elementy rzutujące na zakres powierzanych tej osobie zadań;

– w § 3: przewiduje możliwość przyznania dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu dodatku specjalnego w sytuacji okresowego zwiększenia obowiązków lub zadań; precyzuje formę, w jakiej to może nastąpić (pisemna decyzja), a także rozstrzyga kwestię maksymalnej wysokości tego świadczenia (do 40 % wynagrodzenia zasadniczego) i przesłanek wpływających na jej określenie (rodzaj powierzanych zadań, a zwłaszcza stopień ich złożoności i odpowiedzialności; zakres powierzanych zadań, a w szczególności wielkość jednostki organizacyjnej, stopień oraz przewidywany okres zwiększenia obowiązków lub zadań);

– w § 4: przewiduje możliwość przyznania dyrektorowi sądu lub zastępcy dyrektora sądu, za szczególne osiągnięcia w pracy, nagrody. Projekt, zakładając wynikającą z zapisów ustawy nadzwyczajność tej formy nagrody („za szczególne osiągnięcia”) przewiduje konieczność uwzględnienia przy ustalaniu jej wysokości:

- 1) rodzaju i liczby osiągnięć nagradzanego;
- 2) charakteru osiągnięć, w tym stopnia ich złożoności;
- 3) stopnia wpływu osiągnięć na funkcjonowanie jednostki organizacyjnej, w której powołany jest nagradzany dyrektor sądu lub zastępca dyrektora sądu.

Analogicznie, jak w przypadku przyznania dodatku specjalnego, przewiduje się formę, w jakiej następować będzie przyznanie nagrody (pisemna decyzja), przy czym zakłada się nadto, że decyzja będzie zawierać uzasadnienie sprowadzające się do przywołania konkretnych zdarzeń z pracy nagradzanego, z odniesieniem ich do przesłanek uzasadniających wysokość nagrody, a stanowiących potwierdzenie faktycznego wystąpienia szczególnych osiągnięć w pracy nagradzanego, co zapobiegnie nadużyciom w powyższym zakresie.

Projekt stanowi, że nagroda będzie wypłacana z funduszu nagród, który regulują odrębne przepisy (prawa pracy).

Materia objęta projektowanym rozporządzeniem nie stanowi przedmiotu regulacji prawa wspólnotowego.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji.

Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 z późn. zm.).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny:

Przedmiotowa regulacja dotyczy osób zatrudnionych w sądownictwie powszechnym na stanowiskach: dyrektora sądu apelacyjnego, zastępcy dyrektora sądu apelacyjnego, dyrektora sądu okręgowego, zastępcy dyrektora sądu okręgowego, kierownika finansowego sądu rejonowego i zastępcy kierownika finansowego sądu rejonowego.

2. Konsultacje społeczne:

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji: Krajowej Radzie Sądownictwa, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich IUSTITIA, Związkowi Zawodowemu Pracowników Wymiaru Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej. Przedmiotowy projekt zostanie również opublikowany w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

3. Wpływ aktu normatywnego na:

a) sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego,

Wejście w życie przedmiotowego rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa w rozumieniu art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.), bowiem uposażenie osób, których dotyczy, pozostanie na dotychczasowym poziomie. Istotą rozporządzenia jest ujednoczenie terminologii nazw kierowniczych stanowisk pracy związanych z gospodarką finansową w sądownictwie powszechnym, jak również uściślenie kryteriów przyznawania im uposażenia i nagród za szczególne osiągnięcia w pracy.

b) rynek pracy,

Przedmiotowa regulacja nie będzie mieć wpływu na rynek pracy.

c) konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw,

Wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i

przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

d) sytuację i rozwój regionalny,

Regulacja nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

4. Źródła finansowania:

Koszty niniejszej regulacji zostaną pokryte ze środków budżetu państwa na rok 2011 – z części 37 „Sprawiedliwość”.

5. Zgodność z prawem Unii Europejskiej:

Projektowana regulacja nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia .....

**w sprawie trybu sprawowania nadzoru nad działalnością administracyjną
sądów**

Na podstawie art. 37i ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowy tryb sprawowania nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów apelacyjnych, okręgowych i rejonowych;
- 2) sposób dokumentowania czynności nadzorczych;
- 3) sposób i kryteria sporządzania rocznych sprawozdań o działalności sądów.

§ 2. Działania organów i osób wyznaczonych do sprawowania nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów powinny w szczególności zmierzać do:

- 1) zapewnienia zgodności czynności administracyjnych z prawem oraz celowości tych czynności;
- 2) zapewnienia sprawności postępowania sądowego oraz sprawności postępowania egzekucyjnego, w tym również w zakresie działalności komorników;

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 188, poz. 1838 i Nr 228, poz. 2256, z 2004 r. Nr 34, poz. 304, Nr 130, poz. 1376, Nr 185, poz. 1907 i Nr 273, poz. 2702 i 2703, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 131, poz. 1102, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410, 1413 i 1417, Nr 178, poz. 1479 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1044 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 64, poz. 433, Nr 73, poz. 484, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 136, poz. 959, Nr 138, poz. 976, Nr 204, poz. 1482 i Nr 230, poz. 1698, z 2008 r. Nr 223, poz. 1457, Nr 228, poz. 1507 i Nr 234, poz. 1571 oraz z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 9, poz. 57, Nr 26, poz. 156 i 157, Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375, Nr 219, poz. 1706 i Nr 223, poz. 1777.

- 3) doskonalenia organizacji pracy, podnoszenia jej poziomu, kształtowania właściwej kultury czynności urzędowych sądów;
- 4) udzielania pomocy sędziom, referendarzom sądowym, asystentom sędziego oraz innym pracownikom sądowym w zakresie organizacji i metod pracy oraz wprowadzania do praktyki nowych przepisów prawa.

§ 3. 1. Zarządzenia wydawane w ramach nadzoru sporządzane są na piśmie i doręczane za pokwitowaniem odbioru.

2. Prezes sądu okręgowego wykonuje bezzwłocznie zarządzenia prezesa sądu apelacyjnego dotyczące uchylecia zarządzenia administracyjnego niezgodnego z prawem, naruszającego sprawność postępowania sądowego lub z innych przyczyn niecelowego.

3. Prezes sądu rejonowego wykonuje bezzwłocznie zarządzenia prezesa sądu apelacyjnego lub prezesa sądu okręgowego dotyczące uchylecia zarządzenia administracyjnego niezgodnego z prawem, naruszającego sprawność postępowania sądowego lub z innych przyczyn niecelowego.

Rozdział 2

Wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością sądów

§ 4.1. Wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością sądów realizowany jest:

- 1) w ramach tej samej jednostki organizacyjnej;
- 2) przez organy i osoby wyznaczone jednostki organizacyjnej wyższego stopnia.

2. Czynności nadzoru administracyjnego, o których mowa w ust. 1 pkt:

- 1) w sądzie apelacyjnym - prezes tego sądu, a także, w powierzonym zakresie, sędzia wizytator, wiceprezes sądu, przewodniczący wydziału, a w uzasadnionych przypadkach inny sędzia lub referendarz sądowy;
- 2) w sądzie okręgowym - prezes tego sądu, a także, w powierzonym zakresie, sędzia wizytator, wiceprezes sądu, przewodniczący wydziału, a w uzasadnionych przypadkach inny sędzia lub referendarz sądowy;
- 3) w sądzie rejonowym - prezes tego sądu, a także a także, w powierzonym zakresie, wiceprezes sądu, przewodniczący wydziału, a w uzasadnionych przypadkach inny sędzia lub referendarz sądowy;

3. Czynności nadzoru administracyjnego, o których mowa w ust. 1 pkt 2:

- 1) nad sądami okręgowymi i rejonowymi działającymi na obszarze jednej apelacji – wykonuje prezes sądu apelacyjnego;
- 2) nad sądami rejonowymi działającymi w jednym okręgu sądowym – wykonuje prezes sądu okręgowego.

§ 5. Do zadań prezesa sądu w ramach zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego sądu, o których mowa w art. 37b § 1 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, w szczególności należy:

- 1) analiza materiałów statystycznych dotyczących pracy nadzorowanego sądu, w szczególności stanu zaległości i sprawności postępowania oraz efektywności pracy sędziów i referendarzy sądowych;
- 2) kontrola obciążenia i wydajności pracy sędziów i referendarzy sądowych;
- 3) kontrola przestrzegania zasad przydzielania przez przewodniczących wydziałów spraw poszczególnym sędziom i referendarzom sądowym pod kątem ich zgodności z przepisami ustawy oraz podziałów czynności;
- 4) kontrola wykonywania obowiązków przez sędziów i referendarzy sądowych w zakresie:
  - a) kontroli biegu przydzielonych im spraw, w tym terminowości wydawania zarządzeń o wyznaczaniu terminów rozpraw i posiedzeń oraz wykonywania zarządzeń,
  - b) sprawności postępowania, zwłaszcza w sprawach w których postępowanie toczy się przewlekłe lub stosowane jest tymczasowe aresztowanie,
  - c) kontroli wykorzystania czasu pracy na sesjach (rozprawy i posiedzenia) oraz kolejności kierowania spraw do rozpoznania,
  - d) terminowości sporządzania uzasadnień orzeczeń;
- 5) kontrola wykonywania powierzonych obowiązków nadzorczych przez przewodniczących wydziałów oraz wydawanie stosownych zarządzeń;
- 6) kontrola terminowości załatwiania pism wpływających do wydziałów oraz przekazywania skarg i wniosków;
- 7) kontrola wykonywania obowiązków przewodniczących wydziałów w zakresie wydawania zarządzeń o wyznaczaniu planów sesji (posiedzeń i rozpraw) oraz wyznaczania terminów w poszczególnych sprawach i wydawania zarządzeń;
- 8) kontrola zasadności odwoływania, odraczania rozpraw i posiedzeń oraz

zdejmowania spraw z wokand;

- 9) kontrola terminowości wykonywania czynności w postępowaniu międzyinstancyjnym;
- 10) kontrola przestrzegania zasad przydziału sędziom asystentów sędziów oraz równomiernego obciążenia asystentów sędziów pracą;
- 11) bieżąca lub okresowa kontrola toku postępowania w sprawach indywidualnych, w przypadku ujawnienia okoliczności wskazujących, że są one prowadzone niesprawnie lub z naruszeniem prawa;
- 12) kontrola działalności sekretariatu wydziału.

§ 6. Do zadań prezesa sądu apelacyjnego z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów okręgowych i rejonowych działających na obszarze apelacji, poza wymienionymi w § 6, o których mowa w art. 37b § 3 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, w szczególności należy:

- 1) badanie prawidłowości i racjonalności podziałów czynności ustalanych przez prezesów sądów okręgowych i rejonowych;
- 2) kontrola terminowości, zgodności z planem i prawidłowości przeprowadzania wizytacji i lustracji jednostek kontrolowanych;
- 3) kontrola pracy sędziów wizytatorów i inspektorów do spraw biurowości;
- 4) kontrola wykonania czynności z zakresu nadzoru wewnętrznego powierzonych sędziom wizytatorom, wiceprezesom, przewodniczącym wydziałów, innym wyznaczonym sędziom lub referendarzom sądowym;
- 5) organizowanie i udział w naradach powizytacyjnych i polustracyjnych sędziów i innych pracowników sądu;
- 6) dokonywanie oceny wykonania zaleceń powizytacyjnych i polustracyjnych.

§ 7. Do zadań prezesa sądu okręgowego z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów rejonowych działających w okręgu sądowym, poza wymienionymi w § 6, o których mowa w art. 37b § 3 ustawy- Prawo o ustroju sądów powszechnych, w szczególności należy:

- 1) badanie prawidłowości i racjonalności podziałów czynności ustalanych przez prezesów sądów rejonowych;
- 2) kontrola terminowości, zgodności z planem i prawidłowości przeprowadzania

wizytacji i lustracji jednostek kontrolowanych;

- 3) kontrola pracy sędziów wizytatorów i inspektorów do spraw biurowości;
- 4) kontrola wykonania czynności z zakresu nadzoru wewnętrznego powierzonych sędziemu wizytatorowi, wiceprezesowi, przewodniczącym wydziałów, innym wyznaczonym sędziom lub referendarzom sądowym;
- 5) kontrola współpracy przewodniczących wydziałów, w których działają systemy informatyczne, z pracownikami informatyzacji w zakresie właściwego użytkowania systemów;
- 6) organizowanie i udział w naradach powizytacyjnych i polustracyjnych sędziów i innych pracowników sądu;
- 7) dokonywanie oceny wykonania zaleceń powizytacyjnych i polustracyjnych.

§ 8. Do zadań prezesa sądu rejonowego z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego sądu rejonowego, poza wymienionymi w § 6, należą także:

- 1) ustalanie kierunków wewnętrznego nadzoru administracyjnego i kontrola wykonania czynności z zakresu powierzonego nadzoru wewnętrznego wiceprezesom, przewodniczącym wydziałów, innym wyznaczonym sędziom lub referendarzom sądowym;
- 2) organizowanie i udział w naradach powizytacyjnych i polustracyjnych sędziów i innych pracowników sądu;
- 3) dokonywanie oceny wykonania zaleceń powizytacyjnych i polustracyjnych;
- 4) kontrola współpracy przewodniczących wydziałów, w których działają systemy informatyczne, z pracownikami informatyzacji w zakresie właściwego użytkowania systemów.

§ 9.1. Prezes sądu apelacyjnego i prezes sądu okręgowego ustalają corocznie plany zadań nadzorczych, oddzielnie dla każdej osoby, której zadania te zostały powierzone, a także dla sędziów wizytatorów w zakresie terminowych wizytacji oraz dla inspektora do spraw biurowości.

2. Prezes sądu okręgowego w terminie do dnia 20 stycznia każdego roku doręcza plany zadań nadzorczych wizytatorów i inspektorów do spraw biurowości prezesowi sądu apelacyjnego wraz ze sprawozdaniami z realizacji planów pracy za ubiegły rok. Prezes sądu apelacyjnego w terminie 14 dni może wnieść do tego planu uzupełnienia i uwagi, które są wiążące dla prezesa sądu okręgowego.

3. Prezes sądu rejonowego plan własnych zadań nadzorczych doręcza prezesowi sądu okręgowego w terminie do dnia 10 stycznia każdego roku wraz ze sprawozdaniem z realizacji planów za ubiegły rok. Prezes sądu okręgowego w terminie 7 dni może wnieść do tego planu uzupełnienia i uwagi, które są wiążące dla prezesa sądu rejonowego.

4. Prezes sądu apelacyjnego sporządza plan zadań nadzorczych po zapoznaniu się z planami sporządzonymi przez prezesów podległych sądów okręgowych.

§ 10. 1. Sędziowie wizytatorzy, w ramach wizytacji, o których mowa w art. 37c ustawy- Prawo o ustroju sądów powszechnych, wykonują swoje zadania przez:

- 1) badanie bieżących danych statystycznych w zakresie wpływu i liczby spraw załatwionych oraz obsady sędziowskiej;
- 2) kontrolowanie obciążenia poszczególnych sędziów i referendarzy sądowych stosownie do wpływu i liczby spraw załatwionych;
- 3) badanie stanu zaległości i przyczyny nierozpoznania lub nieterminowego rozpoznania spraw;
- 4) badanie:
  - a) sprawności postępowania sądowego, w tym przygotowania posiedzeń;
  - b) terminowości wykonywania czynności w toku postępowania międzyinstancyjnego;
  - c) terminowości sporządzania uzasadnień;
  - d) sprawności wykonywania czynności po uprawomocnieniu się orzeczeń;
- 5) kontrolę sprawności postępowania w sprawach dotyczących obrotu prawnego z zagranicą;
- 6) badanie przestrzegania kultury pracy i powagi sądu przez osoby wykonujące dane czynności.

2. Przy formułowaniu ocen wyników wizytacji, obejmujących pełną działalność administracyjną sądu lub wydziałów sądu oraz lustracji, obejmujących wybrane zagadnienia z działalności administracyjnej sądu lub wydziałów sądu bierze się pod uwagę ustalenia dotyczące zwłaszcza:

- 1) sprawności prowadzonych albo nadzorowanych czynności;
- 2) przestrzegania terminów procesowych;
- 3) obciążenia poszczególnych sędziów i referendarzy sądowych stosownie do wpływu i liczby spraw załatwionych;

4) efektywnego wykorzystania czasu pracy wszystkich urzędników sądu lub wydziału.

3. Przy formułowaniu ogólnej oceny nadzorowanej jednostki uwzględnia się ponadto:

- 1) stan kadrowy i warunki pracy sądu lub wydziału;
- 2) stopień obciążenia pracą jednego sędziego, referendarza sądowego, asystenta sędziego oraz innych urzędników sądu lub wydziału;
- 3) odsetek spraw skomplikowanych, w tym wielotomowych;
- 4) liczbę oraz zasadność skarg na sędziów, referendarzy sądowych i pracowników sekretariatów sądu lub wydziału;
- 5) liczbę oraz zasadność skarg wnoszonych w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U z 2004 r. Nr 179, poz. 1843 i z 2009 r. Dz. U. nr 61, poz. 498);
- 6) wyniki poprzedniej wizytacji lub lustracji.

§ 11. 1. Czynności wizytacyjne kończą się naradą powizytacyjną z udziałem sędziów i referendarzy sądowych wizytowanej jednostki.

2. Prezes sądu apelacyjnego i odpowiednio prezes sądu okręgowego przekazuje prezesowi wizytowanej jednostki sprawozdanie z wizytacji i na jego podstawie wydaje zarządzenia powizytacyjne, ustalając termin ich wykonania, a w razie potrzeby stosuje środki dyscyplinujące.

3. Prezes sądu okręgowego przedstawia prezesowi sądu apelacyjnego odpis sprawozdania z każdej wizytacji wraz z odpisem wydanych zarządzeń powizytacyjnych i informacją o zastosowanych środkach dyscyplinujących.

4. Prezes sądu okręgowego i odpowiednio prezes sądu rejonowego zwołuje - jeżeli uzasadniają to wnioski powizytacyjne - w terminie jednego miesiąca od dnia otrzymania protokołu z wizytacji - naradę w celu omówienia wyników wizytacji, z udziałem wiceprezesa (wiceprezesów), przewodniczących wydziałów, sędziów i referendarzy wizytowanego sądu; o wynikach narady zawiadamia prezesa sądu apelacyjnego.

5. Sędziowie i referendarze sądowi wizytowanego sądu mogą zgłaszać

prezesowi sądu okręgowego oraz prezesowi sądu apelacyjnego uwagi i wnioski co do przeprowadzonej wizytacji. O wynikach oceny tych uwag i wniosków zawiadamia się zainteresowanych sędziów i referendarzy sądowych.

§ 12. 1. Lustracja ma na celu zbadanie określonej problematyki z zakresu funkcjonowania sądu lub wydziału sądu, a także zbadanie działalności nadzorczej prezesa, wiceprezesa (wiceprezesów) i przewodniczącego wydziału oraz ocenę sprawności i terminowości wykonywanych czynności służbowych przez poszczególnych sędziów.

2. Do lustracji stosuje się odpowiednio przepisy § 10 i 11.

§ 13.1. Czynności nadzorcze w zakresie biurowości sądowej i organizacji pracy sekretariatu wykonywane przez inspektora do spraw biurowości sądowej, zwanego dalej "inspektorem" obejmują w szczególności badanie:

- 1) organizacji pracy sekretariatu;
- 2) prawidłowości stosowania przepisów regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych oraz przepisów o biurowości sądowej (*instrukcji sądowej*),
- 3) szybkości wykonywania orzeczeń i zarządzeń oraz wydajność pracy poszczególnych pracowników;
- 4) stanu i przyczyny zaległości spraw, ze szczególnym uwzględnieniem spraw, w których postępowanie sądowe trwa dłużej niż sześć miesięcy,
- 5) organizacji pracy sekretariatów,
- 6) sposobu wykonywania zarządzeń i orzeczeń,
- 7) sposobu prowadzenia ksiąg i innych urządzeń ewidencyjnych oraz w razie potrzeby rzetelność sporządzania sprawozdań statystycznych,
- 8) warunków pracy w sekretariatach;
- 9) dyscyplinę pracy i ochronę tajemnicy służbowej;
- 10) kultury pracy i sposobu załatwiania interesantów oraz poziom przygotowania i kwalifikacje pracowników sekretariatów.

2. Inspektor w sądzie apelacyjnym koordynuje działalność inspektorów do spraw biurowości w podległych sądach okręgowych oraz uczestniczy w szkoleniach sekretarzy sądowych.

§ 14. 1. Po zakończeniu kontroli inspektor przekazuje swoje spostrzeżenia i

uwagi przewodniczącemu wydziału oraz prezesowi sądu, w którym przeprowadzał kontrolę.

2. Ujawnione w toku czynności nadzorczych błędy i uchybienia inspektor omawia z pracownikami sekretariatu, wskazując przy tym prawidłowy sposób załatwienia danych spraw.

3. Najpóźniej w terminie 30 dni od zakończenia kontroli inspektor przedstawia prezesowi sądu sprawozdanie wraz z wnioskami co do potrzeby wydania zarządzeń pokontrolnych.

Rozdział 3

Zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością sądów

§ 15. Wykonywanie zewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów, o której mowa w art. 8 pkt 2 ustawy polega w szczególności na:

- 1) wykonywaniu czynności określonych w art. 37g § 1 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych;
- 2) ocenie planów zadań nadzorczych przedstawianych przez prezesów sądów oraz ocenie ich wykonania;
- 3) analizie sprawozdań i innych informacji statystycznych z działalności sądów, w szczególności wielkości wpływu, stanu zaległości, sprawności postępowania oraz obciążenia i efektywności pracy sędziów i referendarzy sądowych;
- 4) sporządzaniu rocznej informacji o działalności sądów;
- 5) kontroli i ocenie dokumentów dotyczących nadzoru wykonywanego przez prezesów sądów oraz wydawaniu wiążących ich dyspozycji;
- 6) monitorowaniu i ocenie skutków wdrażania nowych rozwiązań organizacyjnych i prawnych w sądach;
- 7) organizowaniu narad i konferencji dotyczących wewnętrznego nadzoru sprawowanego przez prezesów sądów.

§ 16. W ramach czynności zewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów, o której mowa w art. 8 pkt 2 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, Minister Sprawiedliwości jest uprawniony w szczególności do:

- 1) podjęcia działań określonych w art. 37g § 2 i 5 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych;

- 2) przeprowadzanie doraźnych wizytacji i lustracji biur kuratorów okręgowych i zespołów kuratorskiej służby sądowej;
- 3) żądania przedstawienia przez prezesa sądu protokołu z wizytacji i lustracji sądu lub wydziału, przeprowadzonych w ramach planu zadań nadzorczych prezesa sądu lub poza tym planem;
- 4) zarządzenia przeprowadzenia przez prezesa sądu kontroli toku postępowania w sprawach indywidualnych w przypadku ujawnienia okoliczności wskazujących, że są one prowadzone niesprawnie;
- 5) zarządzenia przedstawienia przez prezesa sądu jednorazowej lub okresowych informacji o toku postępowania w poszczególnych sprawach;
- 6) żądania przedstawienia przez prezesa sądu informacji o wykonaniu wydanych zarządzeń oraz zaleceń powizytacyjnych lub polustracyjnych;
- 7) żądania uzupełnienia informacji rocznych o działalności sądów, składanych przez prezesów sądów apelacyjnych oraz złożenia wyjaśnień w zakresie treści tych informacji;
- 8) kontroli i monitorowania toku postępowania w sprawach, których dotyczą skargi złożone do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

§ 17. 1. Rozpatrzenie informacji, o której mowa w art. 37h §1 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, następuje nie później niż w terminie 2 miesięcy od przedłożenia Ministrowi Sprawiedliwości, chyba że zarządzono jej uzupełnienie lub złożenie wyjaśnień w trybie § 16 pkt 7. W tym przypadku rozpatrzenie powinno nastąpić w terminie miesiąca od przedstawienia uzupełnionej informacji lub wyjaśnień.

2. O sposobie rozpatrzenia informacji zawiadamia się w terminie określonym w ust. 1.

§ 18.1. Właściwe przedmiotowo komórki organizacyjne Ministerstwa Sprawiedliwości, w terminie 14 dni od przedstawienia przez prezesów sądów apelacyjnych własnych planów zadań nadzorczych oraz planów prezesów sądów okręgowych wraz ze sprawozdaniami z realizacji planów zadań nadzorczych za ubiegły rok, mogą dokonać ich uzupełnienia i wnieść uwagi wiążące prezesów sądów.

2. Prezes sądu apelacyjnego udziela odpowiedzi na zarzuty i uwagi sformułowane w Ministerstwie Sprawiedliwości w stosunku do planów zadań

nadzorczych i sprawozdań z ich realizacji w terminie 14 dni od ich otrzymania.

3. Właściwa przedmiotowo komórka organizacyjna Ministerstwa Sprawiedliwości, powołana do nadzoru nad kuratorską służbą sądową, w terminie 14 dni, od przedstawienia przez prezesa sądu okręgowego planu zadań kuratora okręgowego, sporządzonego oddzielnie dla pionu kuratorów dla dorosłych i kuratorów rodzinnych wraz ze sprawozdaniem z wykonania planów nadzorczych za ubiegły rok, może wnieść do planów uzupełnienia i uwagi, które są wiążące dla kuratora okręgowego.

4. Kurator okręgowy za pośrednictwem prezesa sądu okręgowego udziela komórce organizacyjnej Ministerstwa Sprawiedliwości, o której mowa w ust 3, odpowiedzi na zarzuty i uwagi sformułowane w stosunku do planów zadań nadzorczych i sprawozdań z ich realizacji, w terminie 14 dni od ich otrzymania.

§ 19. 1. Lustracja działalności nadzorczej prezesa sądu, o której mowa w art. 37g § 2 pkt 2 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych ma na celu zbadanie prawidłowości wykonywania przez prezesa wewnętrznego nadzoru administracyjnego.

2. W toku lustracji badaniu podlegają w szczególności:

- 1) realizacja przez prezesa sądu zadań określonych w § 5;
- 2) sposób i prawidłowość sprawowania nadzoru przez prezesa sądu nad usuwaniem zaległości w sądzie (sądach podległych);
- 3) sprawność postępowań sądowych, obciążenie i efektywność pracy sędziów i referendarzy sądowych;
- 4) prawidłowe rozmieszczenie kadry zarówno w sądzie (sądach podległych), jak i w pionach w danym sądzie (sądach), adekwatne do wpływu spraw, struktury oraz stanu zaległości, uwzględniające także strukturę i skalę załatwień;
- 5) racjonalność czynności nadzorczych podjętych przez prezesa sądu, zmierzających do usunięcia uchybień w działalności administracyjnej sądu.

§ 20. 1. Sprawozdanie z lustracji, o której mowa w art. 37g § 2 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, prezes sądu apelacyjnego przedstawia Ministrowi Sprawiedliwości najpóźniej w terminie 30 dni od zakończenia lustracji wraz z projektem własnych zarządzeń polustracyjnych.

2. Przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości, który brał udział w lustracji na

podstawie art. 37 g § 4 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, w terminie 10 dni od daty przedstawienia sprawozdania z jej przebiegu, podpisuje sprawozdanie lub przedstawia na piśmie własną ocenę pracy lustrowanego wydziału lub sądu albo działalności nadzorczej prezesa sądu wraz ze wskazaniem uchybień.

3. Minister Sprawiedliwości za pośrednictwem prezesa sądu apelacyjnego przekazuje prezesowi lustrowanego sądu (wydziału), lub którego działalności nadzorczej dotyczyła lustracja, sprawozdanie z lustracji i wydane na jego podstawie zarządzenia polustracyjne, ustalając termin ich wykonania, a w razie potrzeby inicjuje działania dyscyplinujące. W razie przeprowadzenia lustracji w sądzie rejonowym lub działalności nadzorczej prezesa sądu rejonowego, odpis sprawozdania i zarządzeń polustracyjnych przesyła się również do wiadomości prezesa sądu okręgowego.

§ 21. Do przeprowadzenia lustracji działalności nadzorczej prezesa sądu apelacyjnego Minister Sprawiedliwości wyznacza sędziego lub sędziów z obszaru innej apelacji. W przypadku tego rodzaju lustracji Minister Sprawiedliwości przekazuje prezesowi sądu apelacyjnego sprawozdanie z lustracji, i wydane na jego podstawie zarządzenia polustracyjne, określając termin ich wykonania.

§ 22. Sędziowie i referendarze sądowi lustrowanego sądu lub wydziału oraz prezes sądu, którego działalność administracyjna była przedmiotem lustracji, mogą zgłaszać Ministrowi Sprawiedliwości uwagi i wnioski co do przeprowadzonej lustracji i treści sprawozdania z lustracji. O wynikach oceny tych uwag i wniosków zawiadamia się zainteresowanych sędziów i prezesa.

Rozdział 4

Nadzór administracyjny nad działalnością kuratorskiej służby sądowej

§ 23. Nadzór nad działalnością kuratorskiej służby sądowej sprawuje:

- 1) prezes sądu okręgowego za pośrednictwem kuratora okręgowego i jego zastępców;
- 2) prezes sądu rejonowego za pośrednictwem kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej.

§ 24. 1. Do obowiązków kuratora okręgowego w ramach nadzoru

administracyjnego sprawowanego nad działalnością kuratorskiej służby sądowej należą:

- 1) kontrola obciążenia i efektywności pracy podległych kuratorów sądowych;
- 2) wydawanie stosownych poleceń co do sposobu prowadzenia spraw;
- 3) kontrola akt spraw prowadzonych przez kuratorów;
- 4) analiza prawidłowości realizacji zadań służbowych.

2. Kurator okręgowy zadania nadzorcze wykonuje przez przeprowadzanie kontroli obejmujących:

- 1) wizytowanie zespołów kuratorskiej służby sądowej;
- 2) lustrowanie wybranych odcinków pracy kuratorów sądowych.

3. Kontrolę, o której mowa w ust. 2, przeprowadza się zgodnie z planem zadań nadzorczych, z zastrzeżeniem, że kontrolę całokształtu pracy zespołu kuratorskiej służby sądowej przeprowadza się co najmniej raz w okresie 4 - letnim.

4. Kurator okręgowy sporządza corocznie plan zadań nadzorczych kuratora okręgowego, oddzielnie dla pionu kuratorów dla dorosłych i kuratorów rodzinnych, następnie przedstawia prezesowi sądu okręgowego w terminie do dnia 10 stycznia każdego roku wraz ze sprawozdaniem z wykonania planów nadzorczych za rok ubiegły.

5. Do planów tych i sprawozdań prezes sądu okręgowego może wносить uzupełnienia i uwagi, które dla każdego kuratora sądowego są wiążące.

6. Do uwag, o których mowa w ust. 5, kurator okręgowy odnosi się na piśmie w terminie 14 dni.

7. Plan zadań kuratora okręgowego, sporządzony oddzielnie dla pionu kuratorów dla dorosłych i kuratorów rodzinnych, prezes sądu okręgowego przekazuje właściwej komórce organizacyjnej Ministerstwa Sprawiedliwości w terminie do dnia 15 stycznia każdego roku wraz ze sprawozdaniem z wykonania planów nadzorczych za ubiegły rok. Osoby powołane w Ministerstwie Sprawiedliwości do nadzoru nad kuratorską służbą sądową mogą wnieść do planów uzupełnienia i uwagi, które są wiążące dla kuratora okręgowego.

8. Kurator okręgowy za pośrednictwem prezesa sądu okręgowego udziela osobom, o których mowa w ust. 7, odpowiedzi na zarzuty i uwagi sformułowane w stosunku do planów zadań nadzorczych i sprawozdań z ich realizacji, w terminie 14 dni od ich otrzymania.

§ 25. Poczynione w toku kontroli ustalenia kurator okręgowy omawia z zainteresowanymi kuratorami sądowymi i wysłuchuje ich wyjaśnień.

§ 26. 1. Z przeprowadzonej kontroli kurator okręgowy sporządza sprawozdanie w terminie 30 dni od dnia jej zakończenia.

2. Do sprawozdania z kontroli stosuje się odpowiednio § 30 ust.2.

§ 27 1. Sprawozdanie z kontroli kurator okręgowy przedstawia prezesowi sądu okręgowego.

2. Prezes sądu okręgowego przesyła sprawozdanie z kontroli właściwemu prezesowi sądu rejonowego oraz właściwemu kierownikowi zespołu kuratorskiej służby sądowej i określa termin wykonania zaleceń pokontrolnych.

3. Odpis sprawozdania z kontroli zespołu kuratorskiej służby sądowej oraz sprawozdanie z wykonania zaleceń pokontrolnych prezes sądu okręgowego przesyła również właściwym przedmiotowo komórkom organizacyjnym Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 28. Właściwa przedmiotowo komórka organizacyjna Ministerstwa Sprawiedliwości, powołana do nadzoru nad kuratorską służbą sądową, po zapoznaniu się ze sprawozdaniem z kontroli przeprowadzonej przez kuratora okręgowego, nadesłanym w trybie § 27 ust. 3 może zwrócić się o stosowne wyjaśnienia i uzupełnienia jego treści

Rozdział 5

Sposób dokumentowania czynności nadzorczych

§ 29. Pisma dotyczące zewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów, kierowane z Ministerstwa Sprawiedliwości do prezesów sądów, podpisuje z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości dyrektor lub zastępca dyrektora właściwego departamentu.

§ 30. 1. W terminie 30 dni od dnia zakończenia wizytacji lub lustracji sporządza się i przedstawia organowi, który zlecił jej przeprowadzenie, sprawozdanie z jej przebiegu.

2. Sprawozdanie z wizytacji i lustracji powinno zawierać:

- 1) wskazanie podstawy przeprowadzenia wizytacji lub lustracji;
- 2) wskazanie sądu lub jednostki organizacyjnej sądu, których dotyczy wizytacja lub lustracja albo prezesa sądu, którego działalności nadzorczej dotyczy lustracja;
- 3) wskazanie terminu przeprowadzenia wizytacji lub lustracji;
- 4) informacje o osobie przeprowadzającej wizytację lub lustrację (imię, nazwisko, stanowisko służbowe, nazwa sądu);
- 5) wskazanie zakresu czasowego, a w przypadku lustracji również zakresu tematycznego;
- 6) dokonane ustalenia;
- 7) szczegółową ocenę pracy wizytowanej lub lustrowanej jednostki organizacyjnej sądu albo działalności nadzorczej prezesa sądu;
- 8) wskazanie uchybień;
- 9) ewentualne wnioski o wytknięcie naruszeń obowiązków służbowych;
- 10) w razie potrzeby wnioski o wniesienie przez Prokuratora Generalnego kasacji od prawomocnego orzeczenia w sprawach karnych;
- 11) podpis wizytatora;
- 12) datę sporządzenia sprawozdania.

§ 31. Pisma o których mowa w art. 37 § 4 i 8 oraz 37g § 5 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, przesyła się w sposób uniemożliwiający zapoznanie się z jej treścią osobom nieuprawnionym.

Rozdział 6

Sposób i kryteria sporządzania rocznych sprawozdań o działalności sądów

§ 32. Informacja roczna o działalności sądów działających na obszarze apelacji, o której mowa w art. 37h § 1 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, sporządzana przez prezesa sądu apelacyjnego powinna zawierać w szczególności:

- 1) ogólną ocenę pracy sądów działających w obszarze apelacji, w tym informacje o utworzeniu lub likwidacji sekcji, wydziału czy też sądu, dane na temat etatów sędziów, referendarzy, kuratorów, aplikantów, urzędników sądowych oraz innych pracowników według stanu na dzień 31 grudnia roku kalendarzowego, którego informacja dotyczy;

- 2) analizę działalności orzeczniczej sądów, w tym szczegółowe dane statystyczne dotyczące wpływu, załatwień, pozostałości i wskaźników czasu trwania postępowań poszczególnych rodzajów spraw, oraz tzw. spaw starych;
- 3) informacje statystyczne dotyczące skarg na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki;
- 4) obciążenie orzecznicze w poszczególnych pionach;
- 5) informacje statystyczne dotyczące przeprowadzonych w sądach postępowań mediacyjnych;
- 6) informacje dotyczące przeprowadzonych lustracji i wizytacji oraz wykonania planów nadzorczych;
- 7) informacje dotyczące wpływu i załatwień skarg i wniosków.

§ 33. Rozporządzenie wchodzi w życie w dniu wejścia w życie ustawy.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Uzasadnienie

Celem projektu jest wykonanie delegacji ustawowej zawartej w art. 37i ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.) po jej zmianie ustawą z dnia... (Dz. U. Nr..., poz. ...). Zgodnie z tym upoważnieniem Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa określi w drodze rozporządzenia szczegółowy tryb sprawowania nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów polegającą na zapewnieniu właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu, bezpośrednio związanego z wykonywaniem przez sąd zadań wynikających ze sprawowania wymiaru sprawiedliwości oraz realizacji powierzonych zadań z zakresu ochrony prawnej, a także formy dokumentowania czynności nadzorczych, szczegółowy sposób sporządzania rocznych sprawozdań z działalności sądów oraz sposób obliczania wskaźników sprawności postępowania.

Projektowane rozporządzenie zastąpi obowiązujące rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2002 r. w sprawie trybu sprawowania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów (Dz. U. Nr 187, poz. 1564, z późn. zm.) wydane na podstawie art. 38 § 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, który ustawą z dnia ... o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr ..., poz. ...) art. 1 pkt 39 został uchylony.

Według przepisów obowiązującego rozporządzenia nadzór nad działalnością administracyjną sądów sprawuje Minister Sprawiedliwości osobiście oraz przez właściwą służbę nadzoru wyodrębnioną w Ministerstwie Sprawiedliwości. W ramach nowelizacji, dokonanej ustawą o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, zmieniono zasady wykonywania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów, co wymaga opracowania nowych regulacji dotyczących trybu jego sprawowania i sposobów dokumentowania czynności nadzorczych.

Formułując poszczególne rozwiązania projektu kierowano się dbałością o realizację zasad sprawności, zapewnienie skuteczności nadzoru oraz zapewnienie prawidłowego wykonywania czynności nadzorczych. Dla podkreślenia celu nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów w § 2 projektu wskazano kierunki działań

organów i osób wyznaczonych do jego sprawowania.

Nowe ukształtowanie zasad nadzoru, zmierzające do ograniczenia kompetencji nadzorczych Ministra Sprawiedliwości w zakresie „toku i sprawności postępowania”, znajduje odzwierciedlenie w uregulowaniu dwóch rodzajów nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów w odrębnych rozdziałach projektu. Systematyka ta wynika z treści art. 9a zmienionej ustawy wyróżniającego w § 1 nadzór wewnętrzny i w § 2 nadzór zewnętrzny.

W § 3 projektu wskazano, wspólne dla obu rodzajów nadzoru, regulacje dotyczące sposobu i formy wydania zarządzeń nadzorczych oraz tryb wykonywania zarządzeń uchylających zarządzenia administracyjne niezgodne z prawem, naruszające sprawność postępowania sądowego lub z innych przyczyn niecelowe.

W rozdziale 2 projektu rozporządzenia uregulowano kwestie związane ze sprawowaniem wewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów. W świetle proponowanych regulacji nadzór wewnętrzny może być realizowany w ramach tej samej jednostki organizacyjnej przez jej organy i osoby wyznaczone do jego sprawowania z tej jednostki oraz danej jednostki organizacyjnej przez organy i osoby wyznaczone do jego sprawowania z jednostki wyższego stopnia. Projektowane rozporządzenie określa ogólne zadania każdego prezesa sądu w ramach zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego sądu, o których mowa w art. 37b § 1 zmienionej ustawy, a ponadto odrębnie wymienia szczegółowe zadania właściwe tylko odpowiednio prezesowi sądu apelacyjnego i prezesowi sądu okręgowego oraz prezesowi sądu rejonowego.

Ponieważ art. 37c zmienionej ustawy powierza realizację planowych, wykonywanych co cztery lata, wizytacji wydziału, sędziom wizytatorom w projekcie wskazano ich szczegółowe zadania i wymieniono jakości, które winno uwzględniać się przy formułowaniu ocen wyników wizytacji (nie tylko tych planowanych wizytacji wydziałów, ale także wizytacji obejmujących pełną działalność administracyjną sądu) określono także czynności kończące wizytacje. W projekcie określono tryb prowadzenia lustracji ze wskazaniem odpowiedniego stosowania przepisów dotyczących wizytacji.

Zważywszy na znaczne konsekwencje dla sędziego (art. 37 § 4a-c zmienionej ustawy) zastosowania środków reagowania na uchybienia w zakresie sprawności postępowania, przykładowo wskazano zachowania uznawane za takie uchybienia, podkreślając ich powiązanie ze sprawnością wykonywanych czynności,

a brak związku z oceną ich np. jakości. Takie podejście do tej kwestii podkreśla brak ingerencji podmiotów sprawujących nadzór administracyjny w sferę procesu orzekania.

W przepisach projektu dotyczących kontroli działalności sekretariatu wydziału określono przykładowo rodzaje czynności nadzorczych związanych z taką kontrolą, tryb ich przeprowadzania oraz sposoby reagowania na stwierdzone błędy i uchybienia.

Proponowane regulacje rozporządzenia w zakresie zewnętrznego nadzoru nad działalnością administracyjną sądów w pierwszej kolejności określają ogólne kompetencje Ministra Sprawiedliwości, związane z koordynacją i monitorowaniem wykonywania nadzoru wewnętrznego na terenie całego kraju.

Zaznaczyć należy, że propozycje konkretnych szczegółowych regulacji w zakresie nadzoru zewnętrznego jedynie w nieznacznej części mogą opierać się na dotychczas przyjętych rozwiązaniach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2002 r. w sprawie trybu sprawowania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów z uwagi na istotne zmiany ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych w tym zakresie.

Stosownie do przepisu art. 37 f § 2 ustawy w projekcie rozporządzenia określono w sposób przykładowy katalog czynności potrzebnych do zweryfikowania, czy doszło do uchybień w działalności sądów oraz czynności, które Minister może podjąć w wypadku stwierdzenia uchybień. Należy zaznaczyć, że do właściwej weryfikacji prawidłowości sprawowania nadzoru wewnętrznego przez prezesów sądów niejednokrotnie niewystarczającą może okazać się jedynie analiza materiałów związanych z czynnościami nadzorczymi. Dlatego też wśród uprawnień Ministra wymieniono także możliwość zażądania przedstawienia przez prezesa sądu jednorazowej lub okresowych informacji o toku postępowania w poszczególnych sprawach.

Wśród stosownych zarządzeń, które może wydawać Minister Sprawiedliwości na podstawie art. 37g § 1 pkt 3 ustawy wymieniono przede wszystkim możliwość zarządzenia przeprowadzenia przez prezesa sądu kontroli toku postępowania w sprawach indywidualnych w przypadku ujawnienia okoliczności wskazujących, że są one prowadzone niesprawnie oraz żądania przedstawienia przez prezesa sądu informacji o wykonaniu wydanych zarządzeń oraz zaleceń powizytacyjnych lub polustracyjnych .

Z uwagi na fakt, że Ministerstwo Sprawiedliwości uczestniczy w przygotowaniu stanowiska rządu RP w sprawach przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, projektu rozporządzenia zawiera niezbędny dla wykonywania prawidłowej reprezentacji RP przepis, umożliwiający kontrolę i monitorowanie toku postępowania w sprawach, których dotyczą skargi złożone do ETPCz, który konkretyzuje postanowienie wynikające z art. 37 f § 2 zdanie drugie ustawy.

W projekcie uregulowane zostały zasady postępowania w przypadku przeprowadzania lustracji na zarządzenie Ministra Sprawiedliwości (art. 37 g § 2 ustawy). W szczególności konieczne jest, aby podmiotem otrzymującym sprawozdanie z lustracji w pierwszej kolejności, jako zlecający, był Minister Sprawiedliwości. Ponadto niezbędne wydaje się uregulowanie udokumentowania udziału w lustracji przedstawiciela Ministra Sprawiedliwości, biorącego w niej udział na podstawie art. 37 g § 4 ustawy. Istnieje bowiem możliwość wystąpienia różnic w ocenie lustrowanej jednostki przez wizytatora oraz przedstawiciela Ministra Sprawiedliwości. Dopiero wówczas sprawozdanie, z ewentualnymi uwagami przedstawiciela Ministra, winno być przekazane prezesowi sądu apelacyjnego.

W rozdziale 4 projektu zamieszczono przepisy normujące kwestie dotyczące nadzoru administracyjnego nad działalnością kuratorskiej służby sądowej, które zasadniczo nie ulegają zmianie w porównaniu z obowiązującą regulacją. Zostały one jednak usystematyzowane i zebrane w jednym rozdziale. W obowiązującym rozporządzeniu przepisy w tym zakresie są rozproszone w różnych miejscach tego rozporządzenia. Określając uprawnienia nadzorcze Ministra Sprawiedliwości w stosunku do biur kuratorów okręgowych i zespołów kuratorskiej służby sądowej pozostawiono możliwość przeprowadzania doraźnych wizytacji i lustracji, albowiem w tym zakresie przepisy projektu ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych nie zawierają zmian w stosunku do dotychczasowego stanu prawnego.

Rozdział 5 projektu zawarto regulacje dotyczące sposobu dokumentowania czynności nadzorczych. Przy propozycjach przepisów dotyczących sposobu dokumentowania czynności nadzorczych w zasadzie, z drobnymi korektami, oparto się na dotychczas obowiązujących uregulowaniach dotyczących podpisywania pism oraz zawartości sprawozdania z wizytacji (§ 2 ust. 2 i § 17 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2002 r. w sprawie trybu sprawowania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów).

Rozdział 6 projektu rozporządzenia określa sposób i kryteria sporządzania

rocznych sprawozdań o działalności sądów. Pozwoli to na wyeliminowanie sytuacji, gdy złożona informacja nie będzie zawierała niezbędnych danych. Stąd też ze względu na doniosłe znaczenie tego dokumentu celowe jest także odpowiednie uregulowanie trybu uzupełnienia tej informacji (§ 16 pkt 7).

Informacja roczna, jaką mają sporządzać prezesi sądów apelacyjnych, powinna przede wszystkim zawierać analizę działalności orzeczniczej sądów w oparciu o dane statystyczne dotyczące wpływu, załatwień, pozostałości i wskaźników czasu trwania postępowań poszczególnych rodzajów spraw, oraz tzw. spraw starych, wraz z wnioskami co do załatwienia strukturalnych zaległości.

W rocznej informacji o działalności sądów prezesi sądów apelacyjnych winni nadto przedstawić ogólne dane dotyczące zmian organizacyjnych sądów, w tym informacje o utworzeniu lub likwidacji sekcji, wydziału czy też całego sądu, dane na temat etatów sędziów, referendarzy, kuratorów, aplikantów, urzędników sądowych oraz innych pracowników według stanu na dzień 31 grudnia roku kalendarzowego, którego informacja dotyczy. Poza tym informacja roczna powinna zawierać: analizę dotyczącą spraw przewlekłych na tle rozpoznawanych w nadzorowanych przez prezesów sądach skarg na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, obciążenie orzecznicze sędziów w poszczególnych pionach, przeprowadzonych postępowań mediacyjnych. Informacja roczna powinna także zawierać analizę przeprowadzonych przez sędziów wizytatorów lustracji i wizytacji oraz informację o wykonaniu planów nadzorczych opracowanych na dany rok kalendarzowy przez prezesów sądów apelacyjnych i sądów okręgowych, a także o wykonaniu planów nadzorczych Ministerstwa Sprawiedliwości.

Informacja roczna o działalności sądów ma służyć zarówno organom bezpośrednio nadzorującym sądy, jak i Ministrowi Sprawiedliwości, jako istotny instrument w sprawowaniu właściwego nadzoru zarówno wewnętrznego jak i zewnętrznego nad działalnością administracyjną sądów powszechnych. Celem przygotowania takiej informacji jest także przedstawienie obrazu sytuacji w najważniejszej działalności sądów, jaką jest działalność orzecznicza oraz opracowanie instrumentów mających służyć poprawie sprawności postępowań sądowych, w tym przede wszystkim usunięcie ewentualnych strukturalnych zaległości.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów przejściowych natomiast określa datę

jego wejścia w życie, która powinna być powiązana z datą wejścia w życie znowelizowanej ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych z uwagi na uchylenie między innymi przepisu, który stanowił podstawę ustawową wydania obowiązującego rozporządzenia i odmienne uregulowanie w ustawie kwestii będących przedmiotem rozporządzenia w zakresie właściwym dla aktu wykonawczego.

Oceniając projekt pod kątem skutków określonych w uchwale Nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221 ze zm.) wskazać należy przede wszystkim, że projektowane rozporządzenie powinno przyczynić się do usprawnienia nadzoru nad działalnością administracyjną sądów, jego przejrzystości a konsekwencji do usprawnienia pracy sądów.

Wejście w życie rozporządzenia nie spowodować bezpośredniego zmniejszenia dochodów budżetu Państwa. Jak każda forma usprawnienia pracy sądów powinno pozytywnie wpłynąć na rozwój gospodarki, poprawę konkurencyjności i poziomu przedsiębiorczości. Brak natomiast wpływu sytuacji i rozwój regionalny, a także na rynek pracy.

Projekt rozporządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej, nie podlega też notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

W ramach konsultacji społecznych projekt założeń ustawy zostanie przesłany Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”, a ponadto zostanie przedłożony do zaopiniowania Sądowi Najwyższemu i Krajowej Radzie Sądownictwa oraz prezesom sądów apelacyjnych.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Sprawiedliwości

z dnia .....

w sprawie trybu i organizacji przyjmowania oraz rozpatrywania skarg i wniosków dotyczących działalności sądów powszechnych

Na podstawie art. 41e ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie reguluje tryb i organizację przyjmowania oraz rozpatrywania skarg i wniosków składanych do sądów powszechnych.

§ 2. W siedzibie sądu, w widocznym miejscu, umieszcza się informację o sposobie wnoszenia skarg i wniosków dotyczących działalności sądów, organie właściwym do ich rozpatrzenia, adresie poczty elektronicznej, siedzibie, adresie i nazwie sądu.

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 188, poz. 1838 i Nr 228, poz. 2256, z 2004 r. Nr 34, poz. 304, Nr 130, poz. 1376, Nr 185, poz. 1907 i Nr 273, poz. 2702 i 2703, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 131, poz. 1102, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410, 1413 i 1417, Nr 178, poz. 1479 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1044 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 64, poz. 433, Nr 73, poz. 484, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 136, poz. 959, Nr 138, poz. 976, Nr 204, poz. 1482 i Nr 230, poz. 1698, z 2008 r. Nr 223, poz. 1457, Nr 228, poz. 1507 i Nr 234, poz. 1571 oraz z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 9, poz. 57, Nr 26, poz. 156 i 157, Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375, Nr 219, poz. 1706 i Nr 223, poz. 1777.

§ 3. Informację, o której mowa w § 2, umieszcza się także na stronie internetowej sądu.

Rozdział 2

Tryb i organizacja przyjmowania skarg i wniosków

§ 4. 1. Przyjmowaniem skarg i wniosków zajmuje się biuro obsługi interesantów.

2. Jeżeli w sądzie nie zostało utworzone biuro obsługi interesantów, przyjmowanie skarg i wniosków należy do biura podawczego.

§ 5. 1. Skargi i wnioski mogą być wnoszone w każdy dostępny dla zainteresowanych sposób i wybranej przez nich formie, zarówno pisemnie, jak i ustnie do protokołu, składane osobiście w siedzibie sądu, przesyłane w formie papierowej na adres sądu, za pomocą systemów teleinformatycznych (drogą elektroniczną) lub w inny sposób.

2. W razie zgłoszenia skargi lub wniosku ustnie, przyjmujący zgłoszenie sporządza protokół, który podpisują wnoszący skargę lub wniosek i przyjmujący zgłoszenie.

3. W protokole zamieszcza się datę przyjęcia skargi lub wniosku, imię, nazwisko (nazwę) i adres zamieszkania (siedziby) zgłaszającego oraz zwięzły opis treści skargi lub wniosku.

§ 6. Przyjmujący skargi i wnioski potwierdza przyjęcie skargi lub wniosku, jeżeli zażąda tego wnoszący.

§ 7. W przypadku wniesienia skargi lub wniosku do organu niewłaściwego, skargę lub wniosek przekazuje się niezwłocznie do organu właściwego do ich rozpatrzenia, zawiadamiając o tym skarżącego lub wnioskodawcę.

Rozdział 3

Rozpatrywanie skarg i wniosków

§ 8. Koordynowanie rozpatrywania skarg i wniosków prezes sądu powierza wyodrębnionej komórce organizacyjnej lub imiennie wyznaczonemu pracownikowi.

§ 9. 1. Skargi i wnioski niezawierające imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresu zamieszkania (siedziby) wnoszącego pozostawia się bez rozpoznania.

2. Jeżeli z treści skargi lub wniosku nie można należycie ustalić ich przedmiotu, a w szczególności sygnatury aktu sprawy sądowej, której toku postępowania skarga lub wniosek dotyczy, wzywa się wnoszącego skargę lub wniosek do złożenia, w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania wezwania, wyjaśnienia lub uzupełnienia, z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie skargi lub wniosku bez rozpoznania.

3. Skargi i wnioski mające charakter pisma procesowego organ pozostawia bez rozpoznania, o czym zawiadamia skarżącego lub wnioskodawcę wskazując przyczynę.

§ 10. 1. Jeżeli rozpatrzenie skargi lub wniosku wymaga uprzedniego zbadania i wyjaśnienia sprawy, organ właściwy do rozpatrzenia skargi lub wniosku zbiera niezbędne materiały. W tym celu może zwrócić się do innych organów o przekazanie niezbędnych materiałów i wyjaśnień.

2. Jeżeli w wypadku, o którym mowa w ustępie 1, skarga lub wniosek nie mogą być załatwione w terminie, organ zawiadamia wnoszącego skargę lub wniosek o przyczynach niezałatwienia sprawy w terminie, określając nowy termin jej załatwienia.

§ 11. Jeżeli skarga lub wniosek dotyczy kilku spraw podlegających rozpatrzeniu przez różne organy, organ, do którego wniesiono skargę lub wniosek, rozpatruje sprawy należące do jego właściwości, a pozostałe przekazuje niezwłocznie właściwym organom, przesyłając odpis skargi lub wniosku. O przekazaniu zawiadamia się skarżącego lub wnioskodawcę.

§ 12. Skarga lub wniosek dotyczące określonej osoby nie mogą być przekazane do rozpatrzenia tej osobie.

§ 13. Jeżeli w trybie właściwym dla rozpatrywania skarg i wniosków rozpatrzono sprawę będącą wynikiem przesłania organowi materiału prasowego lub innej opublikowanej wiadomości, mającej znamiona skargi lub wniosku, organ właściwy do rozpatrzenia skargi lub wniosku dotyczącego działalności sądów zawiadamia właściwą redakcję prasową, radiową lub telewizyjną o wynikach rozpatrzenia sprawy.

Rozdział 4

Przepis końcowy

§ 14. Rozporządzenie wchodzi w życie w dniu wejścia w życie ustawy.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Uzasadnienie

Obecnie do rozpatrywania skarg i wniosków dotyczących działalności sądów powszechnych stosuje się § 56 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. 2007 r. Nr 38, poz. 249, z późn. zm.), z którego wynika, że skargi i wnioski załatwiane są zgodnie z przepisami działu VIII Kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz. U. Nr 5, poz. 46). Rozporządzenie Rady Ministrów reguluje jednakże organizację przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków składanych do wszystkich organów państwowych, organów jednostek samorządu terytorialnego oraz organów samorządowych jednostek organizacyjnych. Tymczasem skargi i wnioski dotyczące działalności sądów powszechnych często dotyczą sfery związanej z działalnością orzeczniczą sądów. Z uwagi na ich specyfikę konieczne jest zatem szczególne uregulowanie trybu i organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków dotyczących działalności sądów. Zmiany w tym zakresie przewiduje ustawa nowelizująca ustawę Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Ustawa o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych wprowadza odrębny od określonego w Kodeksie postępowania administracyjnego tryb rozpoznawania skarg i wniosków dotyczących działalności sądów. Delegację do wydania rozporządzenia określającego tryb i organizację przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków dotyczących działalności sądów. zawiera art. 41e ustawy. Na podstawie tego przepisu Minister Sprawiedliwości ma określić tryb i organizację przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków dotyczących działalności sądów w taki sposób aby zapewnić realizację prawa do składania skarg i wniosków oraz rzetelność i wszechstronność rozpatrywania skarg i wniosków.

Projekt rozporządzenia zawiera propozycje rozwiązań w zakresie komórek przyjmujących skargi i wnioski oraz koordynujących ich rozpatrywanie, sposobów i form wnoszenia skarg i wniosków, zasad przekazywania skarg i wniosków organom właściwym do ich rozpatrzenia. Jako zasadę przewiduje się w projekcie składanie skarg i wniosków w biurze obsługi interesantów, co pozwoli na ich wyodrębnienie już na tym

etapie spośród innych pism procesowych, a tym samym przyspieszy proces ich załatwienia. Temu samemu służyć będzie także niezwłoczne przekazywanie skarg i wniosków do właściwego organu w przypadku wniesienia ich do organu niewłaściwego.

Rozwiązania dotyczące sposobu wnoszenia skarg i wniosków, w zasadzie nieograniczone, służyć mają w jak najszerszym stopniu realizacji prawa strony do składania skarg i wniosków dotyczących działalności sądów powszechnych.

Projekt odnosi się również do sytuacji, gdy pismo określone przez wnoszącego określone zostanie jako skarga lub wniosek, a po przystąpieniu do jego rozpoznania okaże się że ma charakter pisma procesowego. Takie pismo pozostanie bez rozpoznania, jednak z rozporządzenia wynikał będzie obowiązek powiadomienia skarżącego lub wnioskodawcy o przyczynie nie rozpoznania skargi lub wniosku.

Oceniając projekt pod kątem skutków określonych w uchwale Nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.) wskazać należy przede wszystkim, że projektowane rozporządzenie powinno przyczynić się do usprawnienia pracy sądów powszechnych i ułatwienia dostępu do sądów.

Wpływ na:

- sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa – tworzenie w sądach biur obsługi interesantów i ich wyposażenie wiąże się z określonymi skutkami finansowymi dla budżetów sądów, a w konsekwencji dla budżetu państwa. Wejście w życie rozporządzenia nie powinno jednak spowodować bezpośredniego zmniejszenia dochodów budżetu Państwa. Wydatki niezbędne, związane będą z wymogiem utworzenia biur obsługi interesantów we wszystkich sądach nie powinny one jednak znacząco przekroczyć wydatków przeznaczonych na funkcjonowanie sądów powszechnych w roku budżetowym,
- konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw - każda forma usprawnienia pracy sądów skutkuje pozytywnie na rozwój gospodarki, poprawę konkurencyjności i poziomu przedsiębiorczości,
- sytuację i rozwój regionalny – brak wpływu na rozwój regionalny
- na rynek pracy - projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

Projekt rozporządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej, nie podlega też notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

W ramach konsultacji społecznych projekt założeń ustawy zostanie przesłany Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”. Zostanie także przedłożony do zaopiniowania Sądowi Najwyższemu, Krajowej Radzie Sądownictwa oraz prezesom sądów apelacyjnych.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia.....

**w sprawie dokumentów, na podstawie których dokonywana jest ocena kwalifikacji
kandydata zajmującego stanowisko asystenta sędziego na wolne stanowisko
sędziowskie**

Na podstawie art. 57i § 4 pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa sposób gromadzenia, poświadczania i przechowywania dokumentów, o których mowa w art. 57 § 1 f ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, na podstawie których dokonywana jest ocena kwalifikacji kandydata zajmującego stanowisko asystenta sędziego na wolne stanowisko sędziowskie.

§ 2. 1. Projekty orzeczeń i uzasadnień gromadzone i przechowywane są w wydziale, w którym kandydat wykonuje czynności asystenta sędziego w formie zbiorów prowadzonych przez kierownika sekretariatu oddzielnie dla każdego asystenta.

2. Zbiór stanowią poświadczone przez sędziego pierwsze wersje projektów orzeczeń lub uzasadnień w sprawach różnych kategorii sporządzone przez asystenta sędziego, składane przez kandydata zajmującego stanowisko asystenta sędziego niezwłocznie po poświadczeniu.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 188, poz. 1838 i Nr 228, poz. 2256, z 2004 r. Nr 34, poz. 304, Nr 130, poz. 1376, Nr 185, poz. 1907 i Nr 273, poz. 2702 i 2703, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 131, poz. 1102, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410, 1413 i 1417, Nr 178, poz. 1479 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1044 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 64, poz. 433, Nr 73, poz. 484, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 136, poz. 959, Nr 138, poz. 976, Nr 204, poz. 1482 i Nr 230, poz. 1698, z 2008 r. Nr 223, poz. 1457, Nr 228, poz. 1507 i Nr 234, poz. 1571 oraz z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 9, poz. 57, Nr 26, poz. 156 i 157, Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375, Nr 219, poz. 1706 i Nr 223, poz. 1777.

§ 3. Złożenie do zbioru odnotowywane jest przez kierownika sekretariatu w wykazie złożonych projektów prowadzonym odrębnie przy każdym zbiorze, ze wskazaniem sygnatury akt sprawy, w której projekt został sporządzony oraz daty jego złożenia do zbioru.

§ 4. Asystent sędziego może zdecydować o wyborze projektów orzeczeń lub uzasadnień, które przedstawia do poświadczenia i składa do zbioru.

§ 5. Poświadczenie projektu orzeczenia lub uzasadnienia następuje niezwłocznie po ich przedstawieniu przez asystenta sędziego i polega na złożeniu przez sędziego, pod nadzorem którego asystent sędziego wykonywał czynności, podpisu opatrzonego imienną pieczęcią i datą oraz adnotacji stwierdzającej, że jest to pierwszy projekt orzeczenia lub uzasadnienia sporządzony przez asystenta sędziego wskazanego jego imieniem i nazwiskiem.

§ 6. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem wejścia w życie ustawy.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie delegacji zawartej w art. 57i § 4 pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.).

Zgodnie z treścią ww. przepisu Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia sposób gromadzenia, poświadczania i przechowywania dokumentów, na podstawie których dokonywana jest ocena kwalifikacji kandydata zajmującego stanowisko asystenta sędziego, mając na uwadze konieczność uzyskania materiału pozwalającego na rzetelną i kompleksową ocenę kwalifikacji.

Dokumentami tymi są projekty orzeczeń i uzasadnień sporządzone przez asystenta sędziego. W projekcie zostało określone miejsce i sposób gromadzenia i przechowywania powyższych dokumentów.

W § 2 ust.1 projektu rozporządzenia postanowiono, że projekty orzeczeń i uzasadnień są gromadzone i przechowywane w wydziale, w którym kandydat wykonuje czynności asystenta sędziego w zbiorach prowadzonych przez kierownika sekretariatu oddzielnie dla każdego asystenta.

Taka regulacja z jednej strony systematyzuje sposób gromadzenia dokumentów, o których mowa w art. 57 § 1 f ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, z drugiej zaś strony określa optymalne warunki ich przechowywania i zapewnienia ich ochrony.

Za umiejscowieniem gromadzenia projektów w wydziale, w którym kandydat wykonuje czynności asystenta sędziego, przemawia przede wszystkim racjonalność takiego rozwiązania. Nie można bowiem wykluczyć sytuacji zmiany wydziału przez asystenta sędziego, wówczas projekty jego orzeczeń i uzasadnień pozostaną w tym wydziale, w którym wykonywał on dotychczas czynności asystenta sędziego.

Utworzenie imiennego zbioru wraz z wykazem złożonych do niego projektów oddzielnie dla każdego asystenta sędziego, co ułatwi nadto katalogowanie omawianych dokumentów. Natomiast powierzenie prowadzenia zbioru kierownikowi sekretariatu dostosowane zostało do organizacji pracy panującej w wydziale i jego sekretariacie.

Przewidziana w § 2 ust. 2 projektu rozporządzenia procedura złożenia przez asystenta sędziego niezwłoczne po ich poświadczeniu pierwszych wersji projektów orzeczeń i uzasadnień zapewni systematyczne tworzenie zbioru. Rozwiązanie polegające na przyjęciu, że do zbioru składane są pierwsze wersje projektów tych dokumentów, uzasadnia natomiast konieczność uzyskania materiału pozwalającego na rzetelną i kompleksową ocenę kwalifikacji kandydata. Pierwsze wersje dokumentów w optymalny sposób zapewnią dokonanie oceny poziomu wiedzy prawniczej, jakości i prawidłowości czynności podejmowanych przez asystenta sędziego.

Rozwiązanie przyjęte w § 3 projektu rozporządzenia uporządkuje i zapewni kontrolę nad prowadzonym zbiorem projektów dokumentów składanych przez kandydata.

Natomiast regulacja zawarta w § 4 projektowanego rozporządzenia uwzględnia prawo asystenta sędziego do wyboru projektów, które stanowić mają w przyszłości materiał do oceny jego kwalifikacji.

W § 5 projektowanego rozporządzenia postanowiono, że poświadczenie następuje niezwłocznie po przedstawieniu projektu poprzez złożenie przez sędziego, pod nadzorem którego asystent wykonywał czynności, podpisu opatrzonego imienną pieczęcią i datą, i stwierdzenie, że jest to pierwszy projekt orzeczenia lub uzasadnienia sporządzony przez asystenta sędziego wskazanego z imienia i nazwiska.

Tak skonstruowane poświadczenie obejmujące w swej treści podpis sędziego, jego imienną pieczęć, datę oraz stwierdzenie, że jest to pierwszy projekt orzeczenia lub uzasadnienia sporządzony przez wskazanego imiennie asystenta sędziego zawiera informacje niezbędne dla właściwej identyfikacji osoby dokonującej poświadczenia, poświadczanego dokumentu i jego autora.

Ocena skutków regulacji:

Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie.

Projektowane rozporządzenie będzie oddziaływać na asystentów sędziów i sędziów.

Konsultacje społeczne:

Przedmiotowy projekt podlegać będzie zaopiniowaniu przez Krajową Radę Sądownictwa, Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Asystentów Sędziów, trzem wybranym prezesom sądów apelacyjnych oraz sześciu wybranym prezesom sądów okręgowych i sądów rejonowych różnej wielkości.

Skutki społeczno-gospodarcze oraz finansowe rozporządzenia:

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie skutkowało zwiększeniem wydatków z budżetu państwa.

Projektowane rozporządzenie nie ma negatywnego wpływu na rynek pracy ani na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Przedmiotowy projekt nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 7 lipca 2005r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. nr 169, poz. 1414) projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

Rozporządzenie
Ministra Sprawiedliwości

z dnia .....

w sprawie konkursu na stanowisko referendarza sądowego

Na podstawie art. 150 § 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób i tryb przeprowadzania oraz etapy i przebieg konkursu na stanowisko referendarza sądowego, zwanego dalej "konkuresem";
- 2) skład komisji konkursowej, zwanej dalej "komisją", oraz sposób i tryb jej działania;
- 3) zakres i sposób udostępniania kandydatowi informacji o przebiegu i wynikach konkursu.

§ 2. 1. Prezes sądu apelacyjnego (dalej: prezes sądu) wyznacza termin i miejsce konkursu oraz informuje o konkursie co najmniej na 60 dni przed terminem jego rozpoczęcia.

2. Ogłoszenie o konkursie powinno zawierać:

- 1) nazwę i adres sądu;
- 2) oznaczenie konkursu;
- 3) liczbę wolnych stanowisk na referendarza sądowego;
- 4) termin i miejsce przeprowadzenia konkursu;
- 5) określenie wymaganych dokumentów;
- 6) termin i miejsce składania zgłoszeń o przystąpieniu do konkursu.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2 pkt 6, nie może być krótszy niż 21 dni od dnia opublikowania ogłoszenia o konkursie.

§ 3. 1. Do zgłoszenia o przystąpieniu do konkursu, zawierającego dane osobowe i numer PESEL, należy dołączyć:

- 1) wniosek o zatrudnienie na stanowisku referendarza sądowego;
- 2) życiorys, oraz informację o przebiegu kariery zawodowej;
- 3) oryginał lub urzędowo poświadczony odpis dyplomu ukończenia wyższych studiów prawniczych w Polsce i uzyskania tytułu magistra prawa lub zagranicznych studiów prawniczych uznanych w Polsce albo zaświadczenie o zdany egzaminie magisterskim;
- 4) oryginał lub urzędowo poświadczony odpis dyplomu potwierdzającego ukończenie aplikacji ogólnej prowadzonej przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury lub innej aplikacji prawniczej i zdanie odpowiedniego egzaminu;
- 5) oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych na potrzeby konkursu;
- 6) 3 zdjęcia,

2. Do zgłoszenia kandydat może dołączyć inne dokumenty potwierdzające dodatkowe kwalifikacje.

§ 4. Zgłoszenie, zawierające oznaczenie konkursu składa się bezpośrednio w siedzibie sądu albo przesyła drogą pocztową na adres sądu. W przypadku nadania dokumentów drogą pocztową, za datę ich złożenia uważa się datę stempla pocztowego.

§ 5. Po sprawdzeniu, czy zgłoszenia spełniają wymogi formalne określone w § 3 ust. 1 oraz czy kandydaci odpowiadają wymaganiom określonym w art. 149 ustawy, prezes sądu ustala listę kandydatów dopuszczonych do konkursu, obejmującą ich imiona i nazwiska oraz numery PESEL i udostępnia ją do publicznej wiadomości przez wywieszenie w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie sądu i opublikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej, co najmniej na 14 dni przed terminem rozpoczęcia konkursu.

§ 6. 1. Prezes sądu powołuje komisję składającą się z trzech sędziów, w tym przedstawiciela prezesa sądu, który przewodniczy komisji, nie później niż na 21 dni przed terminem rozpoczęcia konkursu.

2. Przewodniczący komisji wyznacza spośród jej członków sekretarza komisji.

3. Członkiem komisji nie może być sędzia, który z kandydatem przystępującym do konkursu pozostaje w stosunku małżeństwa, pokrewieństwa albo powinowactwa do czwartego stopnia, w stosunku przysposobienia bądź też we wspólnym pożyciu.

Członkiem komisji nie może być również sędzia, co do którego zachodzą okoliczności mogące wywołać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności przy przeprowadzaniu konkursu. Sędziowie przy powołaniu do składu komisji składają oświadczenia, że nie zachodzą wyżej wskazane przeszkody.

§ 7. 1. Konkurs przeprowadzany jest w formie pisemnej. Praca konkursowa składa się z dwóch części:

1) testu obejmującego 36 pytań;
2) dwóch kazusów, których rozwiązanie polega na sporządzeniu projektów orzeczeń i ich uzasadnień - w obszarze zadań z zakresu ochrony prawnej w granicach powierzonych referendarzom sądowym.

2. Zakres przedmiotowy konkursu obejmuje zagadnienia z zakresu prawa cywilnego materialnego i procesowego, w tym w szczególności przepisy materialne i ustrojowe z zakresu ksiąg wieczystych oraz dotyczące funkcjonowania rejestrów sądowych, z uwzględnieniem Kodeksu spółek handlowych.

3. Komisja przygotowuje zadania testowe i kazusy, mając na względzie konieczność oceny poziomu wiedzy kandydatów w dziedzinach prawa, których znajomość jest niezbędna do wykonywania przez referendarza sądowego zadań z zakresu ochrony prawnej.

4. Konkurs trwa 150 minut i odbywa się w wydzielonej sali, w warunkach zapewniających kandydatom samodzielną pracę, w obecności wszystkich członków komisji. Opuszczenie sali w trakcie konkursu dopuszczalne jest w wyjątkowych wypadkach, pod nadzorem członka komisji wskazanego przez przewodniczącego komisji.

5. Praca konkursowa podlega sprawdzeniu przez dwóch członków komisji. Za każde prawidłowe rozwiązanie zadania testowego komisja przyznaje 1 punkt. Kazusy komisja ocenia w skali od 0 do 6 punktów.

§ 8. Do zatrudnienia na stanowisku referendarza sądowego mogą być zakwalifikowani kandydaci, którzy uzyskali z części testowej konkursu co najmniej 28 punktów oraz z rozwiązania kazusów co najmniej 8 punktów.

§ 9. 1. Po zakończeniu konkursu komisja niezwłocznie oblicza liczbę punktów uzyskanych przez poszczególnych kandydatów i wskazuje kandydata, który uzyskał

liczbę najwyższą. W razie uzyskania przez kilku kandydatów tej samej liczby punktów komisja dokonuje wyboru kandydata, biorąc pod uwagę doświadczenie w stosowaniu prawa oraz dodatkowe kwalifikacje i osiągnięcia wynikające z dokumentów dołączonych do zgłoszenia.

2. Jeżeli nabór był prowadzony na więcej niż jedno stanowisko referendarza sądowego, komisja ustala listę kandydatów zakwalifikowanych do zatrudnienia. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

§ 10. 1. Sekretarz komisji sporządza protokół przebiegu konkursu obejmujący w szczególności:

- 1) listę kandydatów, którzy przystąpili do konkursu;
- 2) wyniki i oceny uzyskane przez poszczególnych kandydatów;
- 3) wskazanie kandydata albo listy kandydatów zakwalifikowanych do zatrudnienia, a jeżeli komisja wyłoniła listę rezerwową kandydatów - także wskazanie tej listy.

2. Protokół przebiegu konkursu wraz z dokumentacją komisja przekazuje niezwłocznie prezesowi sądu.

§ 11. Jeżeli żaden z kandydatów nie uzyskał liczby punktów określonej w § 8, prezes sądu zarządza przeprowadzenie kolejnego konkursu.

§ 12. 1. Informację o wynikach konkursu prezes sądu ogłasza przez wywieszenie w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie sądu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

2. Informacja o wynikach konkursu zawiera w szczególności:

- 1) imiona i nazwiska kandydatów biorących udział w konkursie;
- 2) listę kandydatów wybranych lub imię i nazwisko kandydata wybranego na stanowisko, na które przeprowadzany był konkurs, albo informację, że żaden z kandydatów nie uzyskał wymaganej liczby punktów;
- 3) wyniki poszczególnych kandydatów;
- 4) listę kandydatów rezerwowych albo informację, że lista taka nie została sporządzona.

3. Kandydatowi udostępnia się do wglądu, po okazaniu dokumentu tożsamości, protokół przebiegu konkursu w części obejmującej jego wyniki i oceny, w sekretariacie prezesa sądu.

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 188, poz. 1838 i Nr 228, poz. 2256, z 2004 r. Nr 34, poz. 304, Nr 130, poz. 1376, Nr 185, poz. 1907 i Nr 273, poz. 2702 i 2703, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 131, poz. 1102, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410, 1413 i 1417, Nr 178, poz. 1479 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1044 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 64, poz. 433, Nr 73, poz. 484, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 136, poz. 959, Nr 138, poz. 976, Nr 204, poz. 1482 i Nr 230, poz. 1698, Nr 64, poz. 433, Nr 136, poz. 959, Nr 204, poz. 1482, z 2008 r. Nr 41, poz. 251, Nr 223, poz. 1457, Nr 228, poz. 1507, 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 9, poz. 57, Nr 26, poz. 156 i 157, Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375, Nr 219, poz. 1706, Nr 223, poz. 1777.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 2 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn.zm) zadania z zakresu ochrony prawnej w sądach wykonują także referendarze sądowi i starsi referendarze sądowi.

Na stanowisko referendarza sądowego może być mianowany ten, kto:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich,
- 2) jest nieskazitelnego charakteru,
- 3) ukończył wyższe studia prawnicze w Polsce i uzyskał tytuł magistra prawa lub zagraniczne uznane w Polsce,
- 4) ukończył 24 lata,
- 5) ukończył aplikację ogólną prowadzoną przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury lub zdał egzamin sędziowski lub prokuratorski, albo ukończył aplikację notarialną, adwokacką lub radcowską i złożył odpowiedni egzamin (art. 149 § 1 ustawy).

W wyniku nowelizacji ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, dokonanej ustawą z dnia ..... (Dz. U. Nr .....,poz. ....) o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw wprowadzono konkursowy tryb naboru kandydatów na stanowiska referendarzy sądowych (dodany art. 149a). Z art. 149a wynika, że do pewnych zagadnień związanych z przeprowadzeniem konkursu stosuje się odpowiednio art. 155a § 2-5, szczegółowe kwestie mają być natomiast uregulowane w rozporządzeniu, do wydania którego zobowiązuje Ministra Sprawiedliwości delegacja zawarta w art.150 § 5 wprowadzonym do ustawy z dnia 27 lipca 2001r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych powołaną wyżej ustawą zmieniającą.

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie tej delegacji, zgodnie z którą Minister Sprawiedliwości ma określić szczegółowy sposób i tryb przeprowadzenia konkursu na stanowisko referendarza sądowego, skład komisji konkursowej oraz sposób i tryb jej działania, etapy i przebieg konkursu, zakres i sposób udostępniania informacji kandydatowi.

Projekt rozporządzenia przewiduje, że prezes sądu będzie wyznaczał termin i miejsce konkursu, o którym będzie informował co najmniej na 60 dni przed jego rozpoczęciem (§ 2 ust.1 projektu). Zgodnie z art.155a § 2 ustawy zobowiązany jest

poinformować o konkursie przez umieszczenie ogłoszenia w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie sądu, we właściwym ze względu na siedzibę sądu urzędzie pracy, w Biuletynie Informacji Publicznej lub w inny sposób, w szczególności przez umieszczenie ogłoszenia w prasie.

Obowiązki związane z przeprowadzeniem konkursu należą do prezesa sądu apelacyjnego. Do właściwości w tym zakresie nie ma zastosowania art.155a ustawy. Komisję konkursową prezes sądu jest zobowiązany powołać nie później niż na 21 dni przed terminem rozpoczęcia konkursu (§ 6 ust.1 projektu).Do zadań komisji należy przygotowanie zadań testowych i kazuśów i przeprowadzenie konkursu.

Konkurs ma trwać 150 minut i będzie przeprowadzany w wydzielonej sali, w warunkach zapewniających kandydatom samodzielną pracę, w obecności wszystkich członków komisji.

Konkurs będzie przeprowadzany w formie pisemnej i będzie składał się z dwóch części: testu i dwóch kazuśów, obejmujących co do zasady problematykę z zakresu prawa cywilnego materialnego oraz procesowego, w szczególności dotyczącą ksiąg wieczystych i rejestrów sądowych. Konkurs nie obejmie problematyki z zakresu prawa karnego, gdyż referendarze sądowi wykonują czynności z zakresu ochrony prawnej, nie uczestniczą natomiast w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, a tym samym nie podejmują czynności w sprawach karnych.

Sprawdzenia każdej pracy konkursowej dokonywać będą dwaj członkowie komisji. Oceny każdej części konkursu, zarówno testu, jak i rozwiązania kazuśów będą dokonywane w systemie punktowym: za każde prawidłowe rozwiązanie zadania testowego komisja przyznaje 1 punkt, a każdy z kazuśów komisja ocenia w skali od 0 do 6 punktów (§ 7 ust.4).

Po zakończeniu konkursu komisja niezwłocznie obliczy liczbę punktów uzyskanych przez poszczególnych kandydatów i wskaże kandydata, który uzyskał liczbę najwyższą, ewentualnie dokona wyboru kandydata w przypadku uzyskania przez kilku z nich takiej samej liczby punktów (§ 9 ust. 1.).

Do zatrudnienia na stanowisku referendarza sądowego będą mogli zostać zakwalifikowani ci kandydaci, którzy uzyskali z części testowej konkursu co najmniej 28 punktów oraz z rozwiązania kazuśów co najmniej 8 punktów (§ 8).

Informację o wynikach konkursu prezes sądu umieszcza w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie sądu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej (§12 ust. 1), natomiast w sekretariacie prezesa sądu kandydatowi udostępnia się do wglądu, po okazaniu dokumentu tożsamości, protokół przebiegu konkursu w części obejmującej jego wyniki i oceny (§ 12 ust.3).

Projekt rozporządzenia uwzględnia sytuację osób, które nie uzyskają zatrudnienia w trybie art. 153b ustawy. Z tego względu w katalogu dokumentów, które powinny być dołączone do zgłoszenia wskazano również dokument potwierdzający ukończenie aplikacji ogólnej (§ 3 pkt4).

Materia regulowana projektem rozporządzenia nie jest objęta zakresem prawa Unii Europejskiej.

W ramach konsultacji społecznych projekt rozporządzenia przedstawiono: Sądowi Najwyższemu, Krajowej Radzie Sądownictwa, Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Referendarzy Sądowych, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia” oraz Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

W przypadku zgłoszenia przez wymienione podmioty uwag do projektu, uzasadnienie zostanie uzupełnione o informację dotyczącą wyników konsultacji.

W toku konsultacji społecznych uwagi do projektu zgłosiło .....

Ponadto projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 z późn. zm.).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projekt rozporządzenia.

Projekt rozporządzenia zawiera regulacje, które oddziaływać będą przede wszystkim na kandydatów na stanowisko referendarza sądowego, ponadto na prezesów sądów apelacyjnych, którzy będą zobowiązani do przeprowadzania konkursu i wykonywania wszystkich związanych z procedurą konkursową czynności

2. Wpływ na budżet państwa

Skutki finansowe związane z konkursem obejmą przede wszystkim koszty ogłoszeń o konkursie w prasie lokalnej, jeśli w konkretnej sytuacji prezes sądu podejmie decyzję o

skorzystaniu również z tej formy poinformowania o konkursie. Ten wydatek ma jednak charakter fakultatywny, natomiast w każdym przypadku wystąpią koszty związane z obsługą administracyjną konkursu.

Ustawa nie przewiduje wynagrodzenia dla członków komisji konkursowej.

3. Wpływ na rynek pracy.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy, nie wiąże się ze zwiększeniem liczby miejsc pracy. Natomiast pośredni wpływ może wynikać z faktu poszerzenia warunków jakie muszą spełnić osoby zainteresowane zatrudnieniem na stanowisku referendarza sądowego i przez to utrudnić tej grupie zawodowej uzyskanie zatrudnienia w sądzie.

4. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

5. Wpływ na sytuację i rozwój regionalny.

Rozporządzenie nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
z dnia ..... 2010 r.
w sprawie wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów

Na podstawie art. 155 § 6 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wysokość wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów w sądach powszechnych.

§ 2. Ustala się wynagrodzenie zasadnicze asystentów sędziów w wysokości od 2.702 zł do 3.863 zł.

§ 4. Traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 2009 r. w sprawie wynagrodzenia asystentów sędziów (Dz. U. Nr 99, poz. 834).

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

---

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 188, poz. 1838 i Nr 228, poz. 2256, z 2004 r. Nr 34, poz. 304, Nr 130, poz. 1376, Nr 185, poz. 1907 i Nr 273, poz. 2702 i 2703, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 131, poz. 1102, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410, 1413 i 1417, Nr 178, poz. 1479 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1044 i Nr 218, poz.1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 64, poz. 433, Nr 73, poz. 484, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 136, poz. 959, Nr 138, poz. 976 i Nr 204, poz. 1482 i Nr 230, poz. 1698, z 2008 r. Nr 41, poz. 251, Nr 223, poz. 1457, Nr 228, poz. 1507 i Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 9, poz.57, Nr 26, poz. 156 i poz. 157, Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375, Nr 219, poz. 1706 i Nr 223, poz. 1777.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wynagrodzenia asystentów sędziów stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 155 § 6 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm., zwanej dalej „u.s.p.”). Projektowana nowelizacja ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych zmienia brzmienie przepisu delegującego, zawartego w art. 155 § 6, rezygnując z wytycznej wyrażającej zasadę różnicowania wynagrodzenia asystentów sędziów w zależności od tego, czy zatrudnieni są w sądzie rejonowym, okręgowym czy apelacyjnym. Konieczne stanie się zatem wydanie na podstawie art. 155 § 6 u.s.p. nowego rozporządzenia.

Przepis art. 155 § 6 u.s.p. w nowym brzmieniu upoważnia Ministra Sprawiedliwości do wydania rozporządzenia określającego wysokość wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów przy uwzględnieniu rodzaju i charakteru czynności wykonywanych przez asystentów sędziów oraz poziomu wynagrodzeń urzędników sądowych.

Zgodnie z unormowaniem zawartym w art. 155 § 1 u.s.p. asystent sędziego wykonuje samodzielnie czynności zmierzające do przygotowania spraw sądowych do rozpoznania oraz czynności z zakresu działalności administracyjnej sądów, polegającej na zapewnieniu właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu, bezpośrednio związanego z wykonywaniem przez sąd zadań z zakresu ochrony prawnej, w tym sprawowania wymiaru sprawiedliwości.

Rodzaj i charakter zadań wykonywanych przez asystentów sędziów wskazuje, że są one w istocie zbliżone do zadań wykonywanych przez osoby zatrudnione na stanowiskach wspomagających pion orzecznicy, o których mowa w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie stanowisk i szczegółowych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury oraz odbywania stażu urzędniczego (Dz. U. Nr 49, poz. 299).

Osobom zatrudnionym na stanowiskach wspomagających pion orzecznicy oraz na pozostałych stanowiskach wspomagających, zgodnie z załącznikiem nr 3 do powołanego powyżej rozporządzenia, przysługuje wynagrodzenie zasadnicze ustalane kwotowo między 1.500 zł a 5.200 zł.

Przyjmuje się wobec tego, że wysokość wynagrodzenia zasadniczego asystenta sędziego będzie ustalana w granicach między 2 675 zł a 3 824 zł, a więc w sposób uwzględniający średni poziom wynagrodzeń urzędników sądowych zatrudnionych na stanowiskach wspomagających pion orzecznicy. Biorąc zaś pod uwagę wymagania kwalifikacyjne stawiane osobom zatrudnianym na stanowisku asystenta sędziego uznano, że dolna granica wynagrodzeń zasadniczych asystentów sędziów powinna być wyższa aniżeli dolna granica wynagrodzeń zasadniczych osób zatrudnionych na stanowiskach wspomagających pion orzecznicy. Wymogiem zatrudnienia na niektórych stanowiskach wspomagających pion

orzecniczy jest ukończenie studiów co najmniej pierwszego stopnia, co jest wymaganiem niższym od wymagań stawianych osobom ubiegającym się o stanowisko asystenta sędziego.

Trzeba ponadto wskazać, że uregulowania zawarte w niniejszym rozporządzeniu nie pogarszają sytuacji ekonomicznej osób zatrudnionych na stanowisku asystenta sędziego określając wynagrodzenie zasadnicze w kwotach, które – w porównaniu z kwotami wskazanymi w dotychczas obowiązującym rozporządzeniu – zostały zwiększone o średniorocznych wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej w 2010 r. Wskaźnik ten, zgodnie z dyspozycją art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy budżetowej na rok 2010 z dnia 22 stycznia 2010 r. (Dz. U. Nr 19, poz. 102), wynosi 101,0%.

Konieczność waloryzacji wynagrodzeń asystentów sędziów wynika z unormowania zawartego w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1125 ze zm.), które przewiduje, że wynagrodzenia osób nie objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń waloryzowane są średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń na dany rok. Zgodnie zaś z dyspozycją art. 14a ustawy o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. Nr 162 poz. 1125 ze zm.) w związku z art. 155 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.) powyższe zasady dotyczące waloryzacji wynagrodzeń znajdują zastosowanie do asystentów sędziów.

Proponowane stawki wynagrodzenia zasadniczego asystenta sędziego uwzględniają zatem konieczny wzrost wynagrodzeń o 1,0% w roku 2010 w stosunku do stawek (najniższej i najwyższej) określonych w przepisach dotychczas obowiązującego rozporządzenia.

Górna granica wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów została ustalona przy uwzględnieniu dotychczasowych regulacji w tym przedmiocie, zawartych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 2009 r. w sprawie wynagrodzenia asystentów sędziów (Dz. U. Nr 99, poz. 834). Zgodnie unormowaniami zawartymi w tym rozporządzeniu, asystent sędziego zatrudniony w sądzie apelacyjnym mógł otrzymywać wynagrodzenie zasadnicze, którego górną granicę ustalono na kwotę 3.824 zł. Kwota ta, zwaloryzowana średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej w roku 2010, nie może być wyższa, z uwagi na ograniczone możliwości budżetowe wynikające z trudnej sytuacji finansowej sektora finansów publicznych.

Materia objęta projektowanym rozporządzeniem nie stanowi przedmiotu regulacji prawa wspólnotowego.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie wymaga notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Rozporządzenie dotyczy osób zatrudnionych na stanowiskach asystentów sędziów w sądach powszechnych.
2. Wejście w życie rozporządzenia nie wywoła skutków społecznych, ani nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz na sytuację i rozwój regionalny.
3. Skutki finansowe.
Wejście w życie przedmiotowego rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa w rozumieniu art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.), bowiem nie oznacza automatycznie podniesienia poziomu wynagrodzeń asystentów sędziów. Ewentualne podwyżki wynagrodzeń mogą zostać dokonane jedynie w ramach posiadanych środków na wynagrodzenia, a więc w ramach środków zabezpieczonych na ten cel w przyjętym budżecie w części 15 „Sądy powszechne”.
4. Konsultacje społeczne.
Projekt zostanie przedstawiony do zaopiniowania Krajowej Radzie Sądownictwa, a w ramach konsultacji społecznych – Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Asystentów Sędziów, Związkowi Zawodowemu Pracowników Wymiaru Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej oraz Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu Pracowników Wymiaru Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia .....

w sprawie konkursu na stanowisko asystenta sędziego

Na podstawie art. 155a § 7 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowy sposób i tryb przeprowadzania oraz etapy i przebieg konkursu na stanowisko asystenta sędziego, zwanego dalej „konkuresem”;
- 2) skład komisji konkursowej, zwanej dalej „komisją”, oraz sposób i tryb jej działania;
- 3) zakres i sposób udostępniania kandydatowi informacji o przebiegu i wynikach konkursu.

§ 2. 1. Prezes sądu wyznacza termin i miejsce konkursu, a następnie informuje o konkursie co najmniej na 60 dni przed jego rozpoczęciem.

2. Ogłoszenie o konkursie powinno zawierać:

- 1) nazwę i adres sądu;
- 2) oznaczenie konkursu;
- 3) wskazanie liczby wolnych stanowisk asystenta sędziego;
- 4) termin i miejsce przeprowadzenia konkursu;
- 5) wskazanie wymaganych dokumentów, o których mowa w § 3 ust. 1;

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 188, poz. 1838 i Nr 228, poz. 2256, z 2004 r. Nr 34, poz. 304, Nr 130, poz. 1376, Nr 185, poz. 1907 i Nr 273, poz. 2702 i 2703, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 131, poz. 1102, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410, 1413 i 1417, Nr 178, poz. 1479 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1044 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 64, poz. 433, Nr 73, poz. 484, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 136, poz. 959, Nr 138, poz. 976 i Nr 204, poz. 1482 i Nr 230, poz. 1698, z 2008 r. Nr 41, poz. 251, Nr 223, poz. 1457, Nr 228, poz. 1507 i Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 9, poz. 57, Nr 26, poz. 156 i poz. 157, Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375, Nr 219, poz. 1706 i Nr 223, poz. 1777.

6) termin i miejsce złożenia przez kandydata zgłoszenia o przystąpieniu do konkursu, zwanego dalej "zgłoszeniem".

3. Termin, o którym mowa w ust. 2 pkt 5, nie może być krótszy niż 21 dni od dnia opublikowania ogłoszenia o konkursie w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 3. 1. Do zgłoszenia kandydat dołącza:

- 1) wniosek o zatrudnienie na stanowisku asystenta sędziego;
- 2) życiorys i informację o przebiegu kariery zawodowej;
- 3) urzędowo poświadczony odpis dyplomu ukończenia wyższych studiów prawniczych w Polsce i uzyskania tytułu magistra prawa lub zagranicznych studiów prawniczych uznanych w Polsce albo zaświadczenie o zdanym egzaminie magisterskim;
- 4) oświadczenie, o którym mowa w art. 155a § 6 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, zwanej dalej „ustawą”;
- 5) oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych na potrzeby konkursu;
- 6) 3 zdjęcia.

2. Do zgłoszenia kandydat może dołączyć dokumenty potwierdzające dodatkowe kwalifikacje i osiągnięcia.

§ 4. Kandydat składa wymagane dokumenty bezpośrednio w siedzibie sądu albo nadaje drogą pocztową, z podaniem oznaczenia konkursu. W przypadku nadania dokumentów drogą pocztową, za datę ich złożenia uważa się datę stempla pocztowego.

§ 5. 1. Zgłoszenia kandydatów przyjmuje prezes sądu w terminie wskazanym w ogłoszeniu o konkursie.

2. Po sprawdzeniu czy zgłoszenia spełniają wymogi formalne określone w § 3 ust. 1 oraz czy kandydaci odpowiadają wymaganiom określonym w art. 155 § 2 ustawy, prezes sądu ustala listę kandydatów dopuszczonych do konkursu i umieszcza ją w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie sądu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, nie później niż na 14 dni przed terminem rozpoczęcia konkursu.

3. Lista, o której mowa w ust. 2, zawiera imiona i nazwiska kandydatów oraz ich miejsca zamieszkania.

§ 6. 1. Prezes sądu powołuje komisję składającą się z trzech sędziów, w tym przedstawiciela prezesa sądu, który przewodniczy komisji, nie później niż na 21 dni przed terminem rozpoczęcia konkursu.

2. Przewodniczący komisji wyznacza spośród jej członków sekretarza komisji.

3. Członkiem komisji nie może być sędzia, który z kandydatem przystępującym do konkursu pozostaje w stosunku małżeństwa, pokrewieństwa albo powinowactwa do czwartego stopnia, w stosunku przysposobienia, bądź też we wspólnym pożyciu. Członkiem komisji nie może być również sędzia, co do którego zachodzą okoliczności mogące wywołać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności przy przeprowadzaniu konkursu. Sędziowie przy powołaniu do składu komisji składają w tym przedmiocie stosowne oświadczenia.

4. Jeżeli sędzia powołany na członka komisji nie może brać udziału w jej pracach, prezes sądu niezwłocznie wyznacza innego sędziego.

§ 7. 1. Konkurs przeprowadzany jest w formie pisemnej. Praca konkursowa składa się z dwóch części:

- 1) testu obejmującego 36 pytań z zakresu prawa karnego i cywilnego materialnego oraz procesowego;
- 2) dwóch kazusów, których rozwiązanie polega na opracowaniu uzasadnienia postanowienia sądu – po jednym z zakresu prawa procesowego karnego i cywilnego.

2. Komisja przygotowuje zadania testowe i kazusy, o których mowa w ust. 1, mając na względzie konieczność oceny:

- 1) podstawowej wiedzy kandydatów w dziedzinach prawa wskazanych w ust. 1 pkt 1;
- 2) umiejętności stosowania przepisów prawa oraz formułowania wypowiedzi, z uwzględnieniem wymogów poprawności językowej, logiki wyводу i argumentacji prawniczej.

3. Konkurs trwa 90 minut i odbywa się w wydzielonej sali, w warunkach zapewniających kandydatom samodzielną pracę, w obecności wszystkich członków komisji. Opuszczenie sali w trakcie konkursu dopuszczalne jest w wyjątkowych wypadkach, pod nadzorem członka komisji, wskazanego przez przewodniczącego komisji.

4. Każda praca konkursowa podlega sprawdzeniu przez dwóch członków komisji. Za każde prawidłowe rozwiązanie zadania testowego komisja przyznaje 1 punkt. Każdy z kazusów komisja ocenia w skali od 0 do 6 punktów.

§ 8. Do zatrudnienia na stanowisku asystenta mogą być zakwalifikowani kandydaci, którzy uzyskali z części testowej konkursu co najmniej 28 punktów oraz z rozwiązania kazusów co najmniej 8 punktów.

§ 9. 1. Po zakończeniu konkursu komisja niezwłocznie oblicza liczbę punktów uzyskanych przez poszczególnych kandydatów i wskazuje kandydata, który uzyskał liczbę najwyższą. W razie uzyskania przez kilku kandydatów tej samej liczby punktów komisja dokonuje wyboru kandydata, biorąc pod uwagę doświadczenie w stosowaniu prawa oraz dodatkowe kwalifikacje i osiągnięcia, wynikające z dokumentów dołączonych do zgłoszenia.

2. Jeżeli nabór był prowadzony na więcej niż jedno stanowisko asystenta sędziego, komisja ustala listę kandydatów zakwalifikowanych do zatrudnienia. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio przy wyłanianiu rezerwowej listy kandydatów, o której mowa w art. 155a ustawy.

§ 10. 1. Sekretarz komisji sporządza protokół przebiegu konkursu, obejmujący w szczególności:

- 1) listę kandydatów, którzy przystąpili do konkursu;
- 2) wyniki i oceny uzyskane przez poszczególnych kandydatów;
- 3) wskazanie kandydata albo listy kandydatów zakwalifikowanych do zatrudnienia, a jeżeli komisja wyłoniła listę rezerwową kandydatów – także wskazanie tej listy.

2. Protokół przebiegu konkursu, wraz z dokumentacją komisja przekazuje niezwłocznie prezesowi sądu.

§ 11. Jeżeli żaden z kandydatów nie uzyskał liczby punktów określonej w § 8, prezes sądu zarządza przeprowadzenie kolejnego konkursu.

§ 12. 1. Informację o wynikach konkursu prezes sądu umieszcza w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie sądu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1 obejmują listę kandydatów biorących udział w konkursie, z podaniem ich imion i nazwisk oraz liczby punktów uzyskanych przez poszczególnych kandydatów, a także wskazanie kandydata, bądź listy kandydatów, o których mowa w § 9 ust. 1-3.

3. Kandydatom udostępnia się w sekretariacie prezesa sądu, po okazaniu dokumentu tożsamości, do wglądu protokół przebiegu konkursu w części obejmującej jego wyniki i oceny.

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. nr 98, poz. 1070 ze zm., zwana dalej „u.s.p.”) przewiduje przeprowadzanie naboru na stanowiska asystenta sędziego w drodze konkursu, określając jedynie pewne elementy procedury konkursowej. Przepisy ustawy wskazują przede wszystkim organ organizujący konkurs, którym jest właściwy prezes sądu, oraz sposób informowania o organizowanym konkursie w drodze publicznych ogłoszeń. Przepisy ustawy określają również organ przeprowadzający konkurs, którym jest komisja konkursowa powoływana przez prezesa organizującego konkurs, oraz zasadnicze kryteria oceny kandydatów w trakcie konkursu, którymi mają być: wiedza, kwalifikacje, predyspozycje oraz zdolności ogólne kandydatów, niezbędne do wykonywania obowiązków asystenta sędziego.

Niezależnie od przytoczonych regulacji, dotyczących formuły naboru na stanowiska asystenta sędziego, przepisy u.s.p. określają wymagania, które muszą spełnić osoby zatrudniane na stanowisku asystenta sędziego.

W tak zakreślonych ramach Minister Sprawiedliwości został upoważniony do uzupełnienia regulacji ustawowej o określenie szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzania konkursów, w tym w szczególności: składu komisji konkursowych oraz sposobu i trybu ich działania; etapów i przebiegu konkursu; zakresu i sposobu udostępniania kandydatom informacji – przy uwzględnieniu założenia, że formuła konkursu służyć ma właściwemu doborowi kadry asystentów sędziego w sądach powszechnych (art. 155a § 7 u.s.p.).

Projektowana nowelizacja u.s.p. dokonuje zmiany brzmienia przepisu delegującego, zawartego w art. 155a § 7, niemniej jednak jest to zmiana o charakterze redakcyjnym. W tej sytuacji rozporządzenie stanowiące wykonanie wskazanego ustawowego upoważnienia, powtarzać będzie dotychczasowe, obowiązujące w tym zakresie rozwiązania, uwzględniając role, jakie w procesie naboru na stanowiska asystentów sędziów, ustawa przydzieliła prezesowi sądu i komisji konkursowej.

Właściwy prezes sądu pełni zatem rolę organizatora konkursu i do niego, poza ustawowym obowiązkiem dokonania ogłoszenia o konkursie, należy wyznaczenie terminu i miejsca konkursu, przyjmowanie zgłoszeń i ich formalna weryfikacja, przede wszystkim z punktu widzenia kompletności dokumentów wymaganych od kandydatów przy złożeniu zgłoszenia o przystąpieniu do egzaminu oraz spełniania przez kandydatów wymagań formalnych określonych w art. 155 § 2 u.s.p. Warunki formalne zgłoszenia zostały określone w przepisach rozporządzenia. Po powołaniu komisji konkursowej, której zadaniem jest przeprowadzenie konkursu, prezes sądu pozostaje jego organizatorem, odpowiedzialnym w szczególności za zapewnienie prawidłowego przekazywania kandydatom informacji o wynikach konkursu.

Prezes sądu wyznacza termin oraz miejsce konkursu informując o tym na co najmniej 60 dni przed rozpoczęciem konkursu w sposób wskazany w treści art. 155a § 2 u.s.p. Przepisy rozporządzenia precyzują natomiast informacje, jakie powinno zawierać ogłoszenie o konkursie. Wskazuje się ponadto, że wyznaczony w ogłoszeniu o konkursie termin składania przez kandydatów na stanowisko asystenta sędziego zgłoszeń o przystąpieniu do konkursu nie może być krótszy niż 21 dni. Ustalenie co najmniej 21-dniowego terminu ma na celu zapewnienie kandydatom realnych możliwości uzyskania informacji o ogłoszeniu i jednocześnie ma stanowić gwarancję udziału w konkursie możliwie największej liczby kandydatów, co stwarzać będzie możliwość wyłonienia kandydata lub kandydatów o najwyższych kwalifikacjach zawodowych.

Konkurs, przeprowadzany w formie pisemnej, która składać się ma z części testowej i części opisowej, polegającej na rozwiązaniu kasusów. Ma to służyć sprawdzeniu podstawowych wiadomości teoretycznych i umiejętności praktycznych z zakresu prawa karnego oraz cywilnego materialnego i procesowego, niezbędnych do wykonywania obowiązków asystenta sędziego, a także sprawdzeniu umiejętności formułowania wypowiedzi i argumentacji.

W projektowanym rozporządzeniu przyjęto, że członkami komisji konkursowej będą wyłącznie sędziowie, przy czym jeden z nich pełnić będzie rolę przedstawiciela prezesa sądu i jednocześnie przewodniczącego komisji. Można założyć, że w praktyce do składu komisji konkursowej będą powoływani przewodniczący wydziałów lub sędziowie orzekający w wydziałach, w których obsadzone będą stanowiska asystenta sędziego. W przepisach rozporządzenia przewidziano natomiast okoliczności wyłączające sędziego od udziału w pracach komisji, w danym konkursie.

Zadania komisji konkursowej to przede wszystkim: opracowanie zadań na część testową i kasusów na część opisową konkursu – przy uwzględnieniu omówionych wyżej założeń przyjętych dla poszczególnych części konkursu, ocena prac kandydatów oraz wyłonienie kandydata lub listy kandydatów zakwalifikowanych do zatrudnienia, a ewentualnie także listy rezerwowej, o której mowa w art. 155a u.s.p.

Dalszy proces obsadzania stanowiska asystenta sędziego będzie polegał przede wszystkim na zasięgnięciu przez prezesa sądu informacji z Krajowego Rejestru Karnego (zgodnie z art. 155 § 3 u.s.p.), a także inne niezbędne czynności zmierzające już bezpośrednio do nawiązania stosunku pracy.

W przepisach rozporządzenia został określony sposób oceniania kandydatów przez komisję konkursową w poszczególnych częściach konkursu, ustalone również zostały zasady wyłonienia kandydata, bądź listy kandydatów zakwalifikowanych do zatrudnienia. Te same zasady będą obowiązywały w sytuacji, gdy po przeprowadzeniu konkursu komisja zdecyduje się wyłonić rezerwową listę kandydatów.

Rozporządzenie przyjmuje punktowy system oceniania kandydatów zarówno w części testowej, jak i części opisowej konkursu, określając jednocześnie minimalne progi kwalifikacyjne, które wprowadza się odrębnie w zakresie części testowej i opisowej. Takie rozwiązanie wydaje się konieczne, biorąc pod uwagę założenie ustawodawcy o konieczności zapewnienia właściwego doboru kadry na stanowiska asystenta sędziego, tak aby ta grupa zawodowa stanowiła rzeczywistych i samodzielnych pomocników sędziów w ich pracy. Ustalenie progów kwalifikacyjnych w przepisach projektowanego rozporządzenia ma zatem na celu wyeliminowanie praktyki zatrudniania na stanowiskach asystentów sędziów osób prezentujących niewystarczający poziom wiedzy, umiejętności, zdolności i predyspozycji do wykonywania obowiązków asystenta sędziego – lecz uzyskujących najlepszy, choć poniżej oczekiwań, wynik w danym konkursie. Temu też celowi służy wprowadzenie zasady, że w przypadku braku kandydatów, którzy uzyskali minimalną wymaganą liczbę punktów, prezes sądu zarządza przeprowadzenie nowego konkursu.

Biorąc natomiast pod uwagę konieczność zapewnienia przejrzystego i prawidłowego informowania kandydatów o przebiegu i wynikach konkursu, w tym o wynikach jego poszczególnych etapów, ustalono w przepisach rozporządzenia zakres obowiązków organizatora konkursu w tym zakresie.

Kandydaci, po przystąpieniu do konkursu, będą mogli uzyskiwać niezbędne informacje o wynikach konkursu i ewentualnych decyzjach komisji konkursowej w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie sądu, w którym przeprowadzany jest nabór. Niezależnie, po przeprowadzeniu konkursu, każdy z kandydatów będzie mógł uzyskać wgląd do protokołu przebiegu konkursu.

Materia objęta projektowanym rozporządzeniem nie stanowi przedmiotu regulacji prawa wspólnotowego.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie wymaga notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

Ocena skutków regulacji

1. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje rozporządzenie:

Projektowane rozwiązania dotyczą osób ubiegających się o zatrudnienie na stanowiska asystentów sędziów w sądach powszechnych, mając jednocześnie pewien wpływ na organizację i funkcjonowanie sądów powszechnych.

2. Skutki społeczno-gospodarcze oraz finansowe rozporządzenia:

Wejście w życie projektowych rozwiązań nie wpłynie na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, sytuację i rozwój regionalny, nie wywoła również skutków finansowych.

3. Konsultacje:

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do zaopiniowania Krajowej Radzie Sądownictwa, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”, Stowarzyszeniu Sędziów „Themis”, Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Asystentów Sędziów.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Sprawiedliwości
z dnia .....

w sprawie szczegółowego trybu i sposobu dokonywania
okresowej oceny pracy prokuratorów

Na podstawie art. 62l ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39, z późn. zm.¹⁾), zwanej dalej „ustawą”, zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowy tryb i sposób dokonywania okresowej oceny pracy prokuratorów, zwanej dalej „okresową oceną”.

§ 2. Ilekroć w niniejszym rozporządzeniu jest mowa o okresowej ocenie bez bliższego określenia, należy przez to rozumieć także dodatkową ocenę pracy prokuratora, przewidzianą w art. 62i ust. 5 ustawy.

§ 3. 1. Okresowej oceny dokonuje się tylko w wypadkach przewidzianych w ustawie.

2. Okresowa ocena nie może dotyczyć okresu uwzględnionego przy poprzedniej okresowej ocenie, z zastrzeżeniem § 18 ust. 4.

3. Do okresów przewidzianych w art. 62i ust. 1-3 ustawy nie wlicza się okresów delegowania na czas określony lub pełnienia funkcji, o których mowa w art. 62e ust. 2 ustawy.

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 26, poz. 156 i 157, Nr 56, poz. 459, Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474, Nr 219, poz. 1706, Nr 223, poz. 1777.

4. Wizytację, w toku której dokonuje się ustaleń będących podstawą okresowej oceny prokuratora wymienionego w art. 62f ust. 2 ustawy, przeprowadza się w terminach określonych w art. 62i ust. 1 i 2 ustawy.

§ 4. Okresowa ocena powinna być przeprowadzona w terminie nie dłuższym niż 7 dni, a gdy jej podstawą są ustalenia dokonane w toku wizytacji jednostki – nie dłuższym niż czas wymagany dla sporządzenia sprawozdania z wizytacji.

§ 5. 1. Sprawy podlegające badaniu przez wizytatora w celu wydania opinii, o której mowa w art. 62f ust. 1 pkt 2 ustawy, w liczbie ustalonej w zarządzeniu o przeprowadzeniu okresowej oceny, wybiera się losowo spośród wszystkich spraw danego rodzaju, z zastrzeżeniem § 6.

2. Jeżeli wybrana losowo sprawa nie nadaje się do wydania opinii ze względu na nikły wkład pracy prokuratora wymienionego w art. 62f ust. 1 ustawy, ponawia się wybór.

3. Wybór określony w ust. 1 i 2 odbywa się nie później niż w dniu poprzedzającym rozpoczęcie przeprowadzania okresowej oceny, z udziałem wizytatora.

§ 6. 1. Prokurator wymieniony w art. 62f ust. 1 ustawy może zgłosić żądanie zbadania akt wskazanych przez siebie spraw w liczbie ustalonej w zarządzeniu o przeprowadzeniu okresowej oceny, stanowiącej 1/3 część ustalonej w tym zarządzeniu liczby spraw podlegających badaniu przez wizytatora w celu wydania opinii, o której mowa w art. 62f ust. 1 pkt 2 ustawy.

2. Żądanie określone w ust. 1 zgłasza się prokuratorowi dokonującemu okresowej oceny nie później niż 7 dni przed rozpoczęciem przeprowadzania okresowej oceny.

3. Brak zgłoszenia żądania w terminie określonym w ust. 2 uważa się za rezygnację z uprawnienia, o którym mowa w ust. 1.

§ 7. 1. Podczas przeprowadzania okresowej oceny podlegający jej prokurator, zwany dalej „prokuratorem ocenianym”, może złożyć, ustnie lub na piśmie, wyjaśnienia w każdej kwestii mogącej mieć wpływ na określenie okresowej oceny w sposób wskazany w art. 62g ustawy, jak również zgłosić żądanie przeprowadzenia

dodatkowo hospitacji rozprawy lub posiedzenia sądowego z jego udziałem. Z ustnych wyjaśnień i hospitacji prokurator dokonujący oceny lub wizytator sporządza notatkę urzędową.

2. W razie potrzeby prokurator dokonujący okresowej oceny lub wizytator albo przewodniczący zespołu wizytacyjnego mogą zwrócić się do prokuratora ocenianego o złożenie wyjaśnień określonych w ust. 1 lub zarządzić dodatkowo hospitację rozprawy lub posiedzenia sądowego z jego udziałem.

3. Wyjaśnienia prokuratora ocenianego i notatkę z hospitacji włącza się do materiałów okresowej oceny.

§ 8. Przeprowadzenie okresowej oceny zarządza prokurator dokonujący oceny, z tym że prokurator zarządzający przeprowadzenie wizytacji, o której mowa w art. 62f ust. 2 lit. b, określa jednocześnie zakres ustaleń niezbędnych do dokonania okresowej oceny oraz wskazuje wizytatora lub prokuratora właściwych do wpisania tych ustaleń do formularza, o którym mowa w § 14 ust. 3.

§ 9. 1. W zarządzeniu o przeprowadzeniu okresowej oceny wyznacza się termin i miejsce przeprowadzenia tej oceny oraz wskazuje się jej podstawę prawną, cel, zakres przedmiotowy i okres, którego ona dotyczy, jak również prokuratora lub wizytatora właściwych do wydania opinii będącej podstawą okresowej oceny, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. W zarządzeniu o przeprowadzeniu okresowej oceny w stosunku do prokuratora wymienionego w art. 62f ust. 1 ustawy ustala się nadto liczbę spraw podlegających badaniu przez wizytatora w celu wydania opinii, o której mowa w art. 62f ust. 1 pkt 2 ustawy, nie niższą niż 12 oraz 1/3 część tej liczby odpowiadającą liczbie spraw badanych na żądanie prokuratora ocenianego, a także rodzaj spraw wybieranych losowo do tego badania.

3. W zarządzeniu o przeprowadzeniu okresowej oceny zamieszcza się też:

- 1) pouczenie o uprawnieniach, o których mowa w § 7 ust. 1;
- 2) wezwanie prokuratora wymienionego w art. 62f ust. 1 ustawy do wskazania akt spraw podlegających badaniu przez wizytatora w celu wydania opinii, o której mowa w art. 62f ust. 1 pkt 2 ustawy, w liczbie ustalonej w tym zarządzeniu, w terminie określonym w § 6 ust. 2, z pouczeniem o skutkach prawnych przekroczenia tego terminu.

§ 10. Doręczenie prokuratorowi ocenianemu zarządzenia o przeprowadzeniu oceny uważa się za zawiadomienie, o którym mowa w art. 62i ust. 6. Przepis § 19 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

§ 11. 1. Pisemna opinia prokuratora bezpośrednio przełożonego, o której mowa w art. 62f ust. 1 pkt 1, obejmuje:

1) w zakresie prawidłowości, poziomu i efektywności wykonywania powierzonych obowiązków służbowych, z uwzględnieniem stopnia obciążenia wykonywanymi zadaniami i ich złożoności:

- a) umiejętność podejmowania decyzji oraz ich trafność i skuteczność;
- b) poczucie odpowiedzialności i poświęcenie dla służby;
- c) umiejętność wykorzystania wiedzy prawniczej;
- d) umiejętność rzeczowego wypowiedzania się w mowie i na piśmie;
- e) niepowodzenia zawodowe, w tym skutkujące wytknięciem uchybienia, o którym mowa w art. 8 ust. 7 ustawy oraz wymierzeniem kary dyscyplinarnej za przewinienie służbowe, pozostające w związku z przedmiotem oceny okresowej określonym w art. 62e ust. 3 ustawy, a także dotyczące spraw z referatu prokuratora, w których stwierdzono przewlekłość postępowania przygotowawczego w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843, z późn. zm.);

2) w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych:

- a) poziom tych kwalifikacji, z uwzględnieniem osiągnięć naukowych;
- b) aktywność w ich podnoszeniu, w tym w drodze uczestniczenia w szkoleniach;

3) w zakresie kultury urzędowania:

- a) kulturę osobistą;
- b) sposób zachowania wobec uczestników postępowania i współpracowników;
- c) uznane za zasadne skargi stron i innych uczestników postępowania.

2. Opinię określoną w ust. 1 sporządza się na formularzu, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do niniejszego rozporządzenia.

§ 12. 1. Pisemna opinia wizytatora z jednostki organizacyjnej prokuratury bezpośrednio wyższego stopnia, o której mowa w art. 62f ust. 1 pkt. 2, uwzględnia kryteria wymienione w § 11 ust. 1 pkt 1 lit. a, c, d, e, a nadto:

- 1) wskazanie i omówienie stwierdzonych podczas badania uchybień w pracy ocenianego prokuratora, z podaniem rodzajów spraw i ich sygnatur;
- 2) wyniki pracy zawierające dane liczbowe, przedstawiające obciążenie prokuratora pracą oraz rezultaty tej pracy na koniec poszczególnych rocznych okresów statystycznych w okresie objętym oceną, w odniesieniu do danych porównawczych dotyczących, odpowiednio, rejonu, okręgu, apelacji albo kraju, a w szczególności:
  - a) liczbę poszczególnych rodzajów spraw znajdujących się w referacie prokuratora;
  - b) wpływ, załatwienie i pozostałość spraw w referacie prokuratora, ze wskazaniem rodzajów spraw;
  - c) liczbę terminów rozpraw lub posiedzeń oraz sporządzonych środków zaskarżenia ze wskazaniem, czy środki te zostały uwzględnione.

2. Opinię określoną w ust. 1 sporządza się na formularzu, którego wzór stanowi załącznik nr 2 do niniejszego rozporządzenia.

§ 13. 1. Pisemna opinia prokuratora bezpośrednio przełożonego, o której mowa w art. 62f ust. 2 lit. a, uwzględnia kryteria wskazane w § 11 ust. 1 pkt 1-3, a ponadto zawiera ocenę dotyczącą:

- 1) w stosunku do prokuratora pełniącego funkcję kierownika jednostki organizacyjnej i jego zastępcy oraz kierownika komórki organizacyjnej - sprawności i efektywności kierowania jednostką lub komórką organizacyjną, w tym zwłaszcza:
  - a) terminowości, poziomu i skuteczności podejmowanych czynności procesowych i działań organizacyjnych;
  - b) umiejętności rozstrzygania spornych kwestii;
  - c) umiejętności reprezentowania swojej jednostki lub komórki organizacyjnej oraz całej prokuratury w stosunkach zewnętrznych;
  - d) relacji zawodowych z sądami, policją i innymi organami ścigania, a także z organami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami i organizacjami społecznymi;

2) w stosunku do wizytatora:

- a) umiejętności formułowania założeń do wizytacji i lustracji oraz kierowania pracą zespołu wizytacyjnego lub lustracyjnego;
- b) umiejętności formułowania w sprawozdaniu z wizytacji i lustracji rzeczowych tez oraz ocen odpowiadających ustaleniom;
- c) terminowości sporządzania sprawozdań z wizytacji i lustracji.

2. Opinię określoną w ust. 1 sporządza się na formularzu, o którym mowa w § 11 ust. 2.

§ 14. 1. Ustalenia dokonane w toku wizytacji jednostki, o której mowa w art. 62f ust. 2 lit. b ustawy, uwzględniają następujące kryteria:

- 1) w stosunku do prokuratora pełniącego funkcję kierownika jednostki organizacyjnej i jego zastępcy oraz kierownika komórki organizacyjnej:
  - a) organizację pracy, w tym dokonany podział czynności;
  - b) prawidłowość kierowania podległą jednostką lub komórką organizacyjną;
  - c) formy i tryb sprawowania wewnętrznego nadzoru służbowego i zwierzchniego nadzoru służbowego;
  - d) prawidłowość załatwiania spraw osobowych;
  - e) organizację kontaktów z mediami;
  - f) ochronę informacji niejawnych;

2) w stosunku do wizytatora –kryteria wskazane w § 13 ust. 1 pkt 2 lit. a, b, c.

2. Do ustaleń dokonanych w toku wizytacji, o których mowa w ust. 1, dołącza się wykaz zbadanych akt spraw i innych materiałów, będących podstawą tych ustaleń.

3. Ustalenia dokonane w toku wizytacji jednostki wpisuje się do formularza, którego wzór stanowi załącznik nr 3 do niniejszego rozporządzenia.

§ 15. 1. Pisemna opinia, o której mowa w art. 62f ust. 3-5, uwzględnia kryteria przewidziane w § 11 ust. 1 pkt 1 - 3, a ponadto odpowiednio:

- 1) zakres wiedzy prawniczej i umiejętność jej wykorzystania;
- 2) poziom pisemnych opracowań o charakterze procesowym oraz sporządzonych opinii, stanowisk i wystąpień;
- 3) metody i zakres oddziaływania na pracę jednostek organizacyjnych niższego stopnia;
- 4) organizację pracy i prawidłowość kierowania komórką organizacyjną.

2. Opinię określoną w ust. 1 sporządza się na formularzu, o którym mowa w § 11 ust. 2.

§ 16. W będących podstawą okresowej oceny opiniach i ustaleniach dokonanych w toku wizytacji jednostki zamieszcza się oceny częściowe co do każdego kryterium wymienionego odpowiednio w § 11 ust. 1, § 12 ust. 1, § 13 ust. 1, § 14 ust. 1 i § 15 ust. 1, określone w sposób wskazany w art. 62g ustawy.

§ 17. 1. Przy określeniu okresowej oceny bierze się pod uwagę oceny częściowe oraz kryteria uwzględnione w opiniach lub ustaleniach dokonanych w toku wizytacji jednostki, do których odnoszą się te oceny.

2. Okresową ocenę można określić odpowiednio jako pozytywną z wyróżnieniem albo pozytywną, jeżeli wśród ocen częściowych występuje co najmniej połowa takich ocen.

3. Okresową ocenę można określić odpowiednio jako pozytywną z zastrzeżeniem albo negatywną, jeżeli wśród ocen częściowych występuje co najmniej połowa takich ocen.

4. Oceny częściowe, dotyczące kryteriów okresowej oceny, o których mowa w art. 62e ust. 3 ustawy, określa się na podstawie ocen dotyczących kryteriów szczegółowych uwzględnionych w opiniach lub ustaleniach dokonanych w toku wizytacji jednostki. Przepisy ust. 1 - 3 stosuje się odpowiednio.

§ 18. 1. Stanowisko co do okresowej oceny wpisuje się do formularza, którego wzór stanowi załącznik nr 4 do niniejszego rozporządzenia.

2. Stanowisko co do okresowej oceny zawiera:

- 1) imię, nazwisko, stanowisko i funkcję prokuratora dokonującego oceny;
- 2) datę, podstawę prawną i cel jej dokonania;
- 3) imię, nazwisko, stanowisko i funkcję prokuratora ocenianego;
- 4) wskazanie zakresu przedmiotowego i okresu, których ocena dotyczy;
- 5) określenie oceny;
- 6) stwierdzenie co do dalszej przydatności prokuratora ocenianego na zajmowanym stanowisku służbowym lub do pełnionej funkcji, jego kwalifikacji do objęcia wyższego stanowiska służbowego lub powołania go do pełnienia określonej funkcji albo powierzenia mu innego zakresu zadań w tej samej jednostce.

3. W uzasadnieniu stanowiska co do okresowej oceny należy:

- 1) powołać będące jej podstawą opinie lub ustalenia dokonane w toku wizytacji jednostki, ze wskazaniem zawartych w nich ocen cząstkowych;
- 2) odnieść się do wyjaśnień prokuratora ocenianego, o których mowa w § 7, jeżeli zostały złożone;
- 3) objaśnić powody przyjętego określenia okresowej oceny oraz stwierdzenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 5.

4. W uzasadnieniu stanowiska co do dodatkowej oceny pracy prokuratora, przewidzianej w art. 62i ust. 5 ustawy, należy nadto wymienić uchybienia stwierdzone przy przeprowadzaniu poprzednio okresowej oceny oraz wskazać, czy zostały one wyeliminowane i nie powtarzają się.

§ 19. 1. Stanowisko co do okresowej oceny wraz z będącymi podstawą oceny opiniami lub ustaleniami dokonany w toku wizytacji jednostki przekazuje się prokuratorowi ocenianemu w terminie 7 dni od zakończenia przeprowadzania okresowej oceny, za pokwitowaniem. W razie niemożności takiego przekazania z powodu nieobecności w pracy prokuratora ocenianego, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.²⁾), zwanej dalej „k.p.k.”, o doręczeniach pism przeznaczonych dla uczestników postępowania.

2. Doręczenie, o którym mowa w ust. 1, uważa się za zapoznanie prokuratora z oceną jego pracy i będącymi podstawą oceny opiniami lub ustaleniami dokonany w toku wizytacji jednostki, przewidziane w art. 62k ust. 1 i 2 ustawy.

§ 20. 1. Wniosek o zmianę okresowej oceny, zastrzeżenie do pozostawienia tego wniosku bez rozpatrzenia oraz odwołanie do Krajowej Rady Prokuratury od stanowiska utrzymującego negatywną okresową ocenę składa się na piśmie.

---

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 62, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766 i Nr 123, poz. 849, z 2008 r. Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802, Nr 182, poz. 1133, Nr 208, poz. 1308, Nr 214, poz. 1344, Nr 225, poz. 1485, Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 20, poz. 104, Nr 28, poz. 171, Nr 68, poz. 585, Nr 85, poz. 716, Nr 127, poz. 1051, Nr 144, poz. 1178, Nr 168, poz. 1323, Nr 190, poz. 1474 i Nr 206, poz. 1589 oraz z 2010 r. Nr 106, poz. 669, Nr 98, poz. 626, Nr 122, poz. 824 i Nr 125, poz. 842.

2. Środki zaskarżenia, o których mowa w ust. 1, powinny zawierać:

- 1) oznaczenie organu, do którego są skierowane;
- 2) wskazanie zaskarżonego stanowiska co do okresowej oceny lub jego uzasadnienia oraz stawianych zarzutów;
- 3) treść wniosku;
- 4) uzasadnienie.

3. Jeżeli wniosek o zmianę okresowej oceny lub zastrzeżenie do pozostawienia bez rozpatrzenia tego wniosku nie odpowiada wymaganiom przewidzianym w ust. 2, stosuje się odpowiednio art. 120 k.p.k. Od zarządzenia o uznaniu takiego środka zaskarżenia za bezskuteczny nie przysługuje środek zaskarżenia.

§ 21. 1. Pozostawienie bez rozpatrzenia wniosku o zmianę okresowej oceny zarządza prokurator dokonujący oceny, chyba że przekroczenie terminu określonego w art. 62k ust. 2 ustawy stwierdził prokurator bezpośrednio przełożony nad tym prokuratorem.

2. Zastrzeżenie do zarządzenia pozostawiającego bez rozpatrzenia wniosek o zmianę okresowej oceny, wydanego przez prokuratora bezpośrednio przełożonego nad prokuratorem dokonującym oceny, rozpatruje inny prokurator bezpośrednio przełożony nad tym prokuratorem.

3. W przedmiocie zastrzeżenia do pozostawienia bez rozpatrzenia wniosku o zmianę okresowej oceny wydaje się zarządzenie.

4. Do przywrócenia terminu określonego w art. 62k ust. 2 ustawy stosuje się odpowiednio art. 126 § 1 k.p.k.

5. Po uwzględnieniu zastrzeżenia do pozostawienia bez rozpatrzenia wniosku o zmianę okresowej oceny właściwy prokurator niezwłocznie rozstrzyga w przedmiocie tego wniosku.

§ 22. 1. Zarządzenie pozostawiające bez rozpatrzenia wniosek o zmianę okresowej oceny, odmawiające uwzględnienia zastrzeżenia do zarządzenia w tej kwestii oraz uznające środek zaskarżenia wymieniony w § 20 ust. 3 za bezskuteczny wymaga uzasadnienia.

2. Odpis zarządzenia wymienionego w ust. 1 doręcza się prokuratorowi ocenianemu w sposób określony w § 19 ust. 1.

§ 23. 1. Stanowisko co do okresowej oceny lub uzasadnienie oceny podlega zmianie na korzyść prokuratora ocenianego w razie stwierdzenia:

- 1) naruszenia przepisów art. 62g ustawy lub § 17;
- 2) naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania okresowej oceny, jeżeli mogło ono mieć wpływ na treść stanowiska lub uzasadnienia;
- 3) rażącej niesprawiedliwości stanowiska.

2. W wypadkach określonych w ust. 1 pkt 2 i 3 można zmienić określenie okresowej oceny tylko na bezpośrednio wyższe od zawartego w zaskarżonym stanowisku.

§ 24. W postępowaniu w przedmiocie wniosku o zmianę okresowej oceny stosuje się odpowiednio § 7 ust. 2.

§ 25. Do stanowiska rozstrzygającego w przedmiocie wniosku o zmianę okresowej oceny stosuje się odpowiednio przepisy § 18 i 19.

§ 26. Odwołanie od stanowiska utrzymującego negatywną okresową ocenę może być wniesione z powodu uchybienia wymienionego w § 23 ust. 1 pkt 1 lub 2, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść stanowiska. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem prokuratora bezpośrednio przełożonego nad prokuratorem dokonującym okresowej oceny, który przedstawia je Krajowej Radzie Prokuratury w terminie nie dłuższym niż 7 dni wraz z odpowiedzią na nie lub odpowiednim wnioskiem i materiałami okresowej oceny skarżącego.

§ 27. Jeżeli odwołanie nie odpowiada wymaganiom przewidzianym w § 20 ust. 2 lub zostało wniesione po upływie terminu określonego w art. 62k ust. 5 ustawy, Krajowa Rada Prokuratury rozstrzyga o uznaniu odwołania za bezskuteczne lub o pozostawieniu go bez rozpatrzenia. Przepisy § 20 ust. 3 oraz § 21 i 22 stosuje się odpowiednio, z tym że wezwanie skarżącego do uzupełnienia odwołania zarządza Przewodniczący Krajowej Rady Prokuratury, a w przedmiocie zastrzeżenia do pozostawienia odwołania bez rozpatrzenia rozstrzyga Krajowa Rada Prokuratury.

§ 28. 1. Po rozpoznaniu sprawy Krajowa Rada Prokuratury oddala odwołanie albo uchyla zaskarżone stanowisko utrzymujące negatywną okresową ocenę i przekazuje wniosek o zmianę tej oceny właściwemu prokuratorowi do ponownego rozpatrzenia.

2. Wskazania Krajowej Rady Prokuratury co do dalszego postępowania są wiążące dla prokuratora, któremu przekazano do ponownego rozpatrzenia wnioski o zmianę negatywnej okresowej oceny.

§ 29. W kwestiach nie uregulowanych w ustawie i niniejszym rozporządzeniu Krajowa Rada Prokuratury stosuje przepisy uchwalonego przez siebie regulaminu.

§ 30. 1. Obowiązek dokonania okresowej oceny w terminie określonym w art. 23 ust. 1 ustawy z dnia o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr , poz.) nie dotyczy prokuratorów wymienionych w art. 62f ust. 2 ustawy. Podstawą pierwszej okresowej oceny w stosunku do tych prokuratorów są ustalenia dokonane w toku pierwszej wizytacji jednostki, zarządzanej i przeprowadzonej po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia.

2. Wizytację, o której mowa w ust. 1, przeprowadza się przed upływem 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

3. Plan przeprowadzenia pierwszej okresowej oceny w stosunku prokuratorów wymienionych w art. 62f ust. 3-5 ustawy, w terminie określonym w art. 23 ust. 1 pierwszej z ustaw wymienionych w ust. 1, ustala zastępca Prokuratora Generalnego albo inny prokurator właściwy do dokonania okresowej oceny.

4. W planach przeprowadzenia pierwszej okresowej oceny uwzględnia się prokuratorów delegowanych do pełnienia obowiązków w jednostce organizacyjnej prokuratury wyższego lub niższego stopnia oraz prokuratorów, którym powierzono pełnienie okresowo funkcji wymienionych w art. 62f ust. 2 ustawy.

5. Plany przeprowadzenia pierwszej okresowej oceny ustala się przed upływem 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 31. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem wejścia w życie ustawy, o której mowa w § 30 ust. 1.

Minister Sprawiedliwości

**PISEMNA OPINIA BEZPOŚREDNIO PRZEŁOŻONEGO
DO OKRESOWEJ OCENY PRACY PROKURATORA**

OPINIA SPORZĄDZONA PRZEZ *): (imię nazwisko)

1) PROKURATORA BEZPOŚREDNIO PRZEŁOŻONEGO (wydawana na podstawie art. 62f ust. 1 pkt 1, art. 62f ust. 2 lit a, art. 62f ust. 4, art. 62f ust. 5 ustawy o prokuraturze);

2) DYREKTORA DEPARTAMENTU/BIURA PROKURATURY GENERALNEJ (wydawana na podstawie art. 62f ust. 3 ustawy o prokuraturze);

3) SZEFA KOMÓRKI ORGANIZACYJNEJ NACZELNEJ PROKURATURY WOJSKOWEJ (wydawana na podstawie art. 62f ust. 3 ustawy o prokuraturze);

4) ZASTĘPCĘ PROKURATORA GENERALNEGO (wydawana na podstawie art. 62f ust. 3 ustawy o prokuraturze).

*) właściwie zakreślić

I. Dane dotyczące prokuratora podlegającego okresowej ocenie

Imię

Nazwisko

Nazwa jednostki

Komórka organizacyjna

Stanowisko,
charakterystyka
stanowiska

Data zatrudnienia

Data rozpoczęcia pracy
na obecnym stanowisku

II. Prawidłowość, poziom i efektywność wykonywania powierzonych obowiązków, z uwzględnieniem stopnia obciążenia wykonywanymi zadaniami i ich złożoności

Lp.	Kryteria szczegółowe	Oceny dotyczące kryteriów szczegółowych wg skali określonej w art. 62g ustawy o prokuraturze	Uzasadnienie
1.	Umiejętność podejmowania decyzji oraz ich trafność i skuteczność		
2.	Poczucie odpowiedzialności i poświęcenie dla służby		
3.	Umiejętność wykorzystania wiedzy prawniczej		
4.	Umiejętność rzeczowego wypowiedzania się w mowie i na piśmie		
5.	Niepowodzenia zawodowe, wytknięcia uchybienia, kary dyscyplinarne, związane z przedmiotem okresowej oceny określonym w art. 62e ust. 3 ustawy o prokuraturze, sprawy w których naruszono prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym bez nieuzasadnionej zwłoki		
6.	Umiejętność formułowania założeń do wizytacji i lustracji oraz kierowania pracą zespołu wizytacyjnego lub lustracyjnego		
7.	Umiejętność formułowania w sprawozdaniu z wizytacji i lustracji rzeczowych tez oraz ocen odpowiadających ustaleniom		
8.	Terminowość sporządzania sprawozdań z wizytacji i lustracji		
9.	Zakres wiedzy prawniczej i umiejętność jej wykorzystania		
10.	Poziom pisemnych opracowań o charakterze procesowym oraz sporządzanych opinii, stanowisk i wystąpień		
11.	Metody i zakres oddziaływania na pracę jednostek organizacyjnych niższego stopnia		

Ocena częściowa:

III. Podnoszenie kwalifikacji

Lp.	Kryteria szczegółowe	Oceny dotyczące kryteriów szczegółowych wg skali określonej w art. 62g ustawy o prokuraturze	Uzasadnienie
1.	Poziom kwalifikacji zawodowych, z uwzględnieniem osiągnięć naukowych		
2.	Aktywność w podnoszeniu kwalifikacji, uczestnictwo w szkoleniach		

Ocena częściowa:

IV. Kultura urzędowania

Lp.	Kryteria szczegółowe	Oceny dotyczące kryteriów szczegółowych wg skali określonej w art. 62g ustawy o prokuraturze	Uzasadnienie
1.	Kultura osobista		
2.	Sposób zachowania wobec uczestników postępowania i współpracowników		
3.	Uznane za zasadne skargi stron i innych uczestników postępowania		

Ocena częściowa:

V. Sprawność i efektywność kierowania jednostką

Lp.	Kryteria szczegółowe	Oceny dotyczące kryteriów szczegółowych wg skali określonej w art. 62g ustawy o prokuraturze	Uzasadnienie
1.	Terminowość, poziom i skuteczność podejmowanych czynności procesowych i działań organizacyjnych		

2.	Umiejętność rozstrzygania spornych kwestii		
3.	Umiejętność reprezentowania jednostki lub komórki organizacyjnej oraz całej prokuratury na zewnątrz		
4.	Współpraca z sądami, Policją i innymi organami ścigania, organami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami i organizacjami społecznymi		

Ocena cząstkowa:

VI. Opinia wg skali określonej w art. 62g ustawy o prokuraturze:

VII. Inne spostrzeżenia:

podpis
imię i nazwisko
bezpośrednio przełożonego

OPINIA WIZYTATORA DO OKRESOWEJ OCENY PRACY PROKURATORA

I. Dane dotyczące prokuratora podlegającego okresowej ocenie

Imię	____
Nazwisko	____
Jednostka, organizacyjna	komórka ____
Stanowisko	____
Data zatrudnienia data rozpoczęcia pracy na obecnym stanowisku	____
Wskazanie celu dokonania okresowej oceny	____

II. Ustalenia dokonane przez wizytatora

Lp.	Kryteria szczegółowe	Oceny dotyczące kryteriów szczegółowych wg skali określonej w art. 62g ustawy o prokuraturze	Uzasadnienie
1.	Umiejętność podejmowania decyzji oraz ich trafność i skuteczność		
2.	Umiejętność wykorzystania wiedzy prawniczej		
3.	Umiejętność rzeczowego wypowiedzania się w mowie i na piśmie		
4.	Niepowodzenia zawodowe, wytknięcia uchybienia, kary dyscyplinarne, związane z przedmiotem okresowej oceny określonym w art. 62e ust. 3 ustawy o prokuraturze, sprawy w których naruszono prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym bez nieuzasadnionej zwłoki		

III. Analiza i badanie akt (liczba badanych spraw zgodnie z zarządzeniem o przeprowadzeniu okresowej oceny, nie mniej niż 12 spraw)

Lp.	Sygnatura akt	Rodzaj sprawy	Wskazanie i omówienie stwierdzonych uchybień w pracy
1.			
...			
12.			

IV. Dane liczbowe przedstawiające obciążenie prokuratora pracą, rezultaty tej pracy

1.	Obciążenie pracą na koniec rocznych okresów statystycznych w okresie objętym oceną (do danych porównawczych dotyczących rejonu, okręgu, apelacji, kraju)	
2.	Liczba poszczególnych rodzajów spraw pozostających w referacie prokuratora	
3.	Wpływ, załatwienie i pozostałość spraw w referacie prokuratora, ze wskazaniem rodzaju spraw	
4.	Liczba terminów rozpraw/posiedzeń	
5.	Liczba środków zaskarżenia ze wskazaniem, czy środki te zostały uwzględnione	

Podpis wizytatora

sporządzającego opinię

ZAŁĄCZNIK Nr 3

WZÓR

USTALENIA ZESPOŁU WIZYTACYJNEGO DO OKRESOWEJ OCENY PRACY PROKURATORA DOKONANE W CZASIE WIZYTACJI JEDNOSTKI

I. Dane dotyczące prokuratora podlegającego okresowej ocenie

Imię:	
Nazwisko:	
Jednostka, komórka organizacyjna, charakterystyka jednostki/komórki:	
Stanowisko, pełniona funkcja:	
Data zatrudnienia, data rozpoczęcia pracy na obecnym stanowisku:	
Data przeprowadzenia wizytacji jednostki, w której prokurator podlegający okresowej ocenie pełni funkcję:	

II. Ustalenia dokonane w czasie wizytacji jednostki

Lp.	Kryteria szczegółowe	Oceny dotyczące kryteriów szczegółowych wg skali określonej w art. 62g ustawy o prokuraturze	Uzasadnienie
1.	Organizacja pracy, w tym dokonany podział czynności		
2.	Prawidłowość kierowania jednostką lub komórką organizacyjną		
3.	Formy i tryb sprawowania wewnętrznego nadzoru służbowego i zwierzchniego nadzoru służbowego		
4.	Prawidłowość załatwiania spraw osobowych		
5.	Organizacja kontaktów z mediami		
6.	Ochrona informacji niejawnych		
7.	Umiejętność formułowania założeń do wizytacji i lustracji oraz kierowania pracą zespołu wizytacyjnego lub		

	lustracyjnego		
8.	Umiejętność formułowania w sprawozdaniu z wizytacji i lustracji rzeczowych tez oraz ocen odpowiadających ustaleniom Zakres wiedzy prawniczej i umiejętność jej wykorzystania		
9.	Terminowość sporządzania sprawozdań z wizytacji i lustracji		

III. Inne uwagi i spostrzeżenia:

IV. Wykaz zbadanych spraw i innych materiałów będących podstawą do sformułowania oceny:

Wizytator

imię i nazwisko

OKRESOWA OCENA PRACY PROKURATORA

I. Imię, nazwisko, stanowisko i funkcja prokuratora dokonującego okresowej oceny:

II. Data sporządzenia, podstawa prawna i cel dokonania okresowej oceny pracy prokuratora:

III. Dane dotyczące prokuratora podlegającego okresowej ocenie:

Imię

Nazwisko

Komórka organizacyjna

Stanowisko i funkcja
pełniona przez ocenianego
prokuratora

IV. Zakres przedmiotowy i okres, którego dotyczy okresowa ocena pracy prokuratora:

V. Okresowa ocena wg skali określonej w art. 62g ustawy o prokuraturze:

VI. Dalsza przydatność prokuratora ocenianego: na zajmowanym stanowisku służbowym, do pełnienia sprawowanej funkcji, kwalifikacji do objęcia wyższego stanowiska służbowego lub powołania do pełnienia określonej funkcji:

VII. Załączniki do okresowej oceny prokuratora:

UZASADNIENIE

podpis prokuratora
dokonującego okresowej oceny

Zarządzenie:

Na podstawie § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia   2010 r. w sprawie szczegółowego trybu i sposobu dokonywania okresowej oceny pracy prokuratorów (Dz. U. Nr ..., poz.   ), stanowisko co do okresowej oceny wraz z będącymi podstawą oceny opiniami lub ustaleniami dokonanyymi w toku wizytacji jednostki, przekazać prokuratorowi ocenianemu w terminie 7 dni od zakończenia przeprowadzania okresowej oceny, za potwierdzeniem odbioru.

Pouczenie

Na podstawie art. 62j ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39, z późn. zm.), prokurator, który nie zgadza się z okresową oceną swojej pracy, ma prawo, w terminie 14 dni od daty zapoznania się z oceną, złożyć do prokuratora bezpośrednio przełożonego nad prokuratorem dokonującym okresowej oceny wniosek o zmianę oceny. Wniosek składa się za pośrednictwem prokuratora dokonującego oceny.

UZASADNIENIE

Ustawą z dnia ..... o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr , poz.) wprowadzono system okresowej oceny pracy prokuratorów powszechnych i wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz prokuratorów Instytutu Pamięi Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, zwanej dalej „okresową oceną”. Mocą dodanego przez tę ustawę art. 62l ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, Minister Sprawiedliwości został upoważniony do określenia po zasięgnięciu opinii Prokuratora Generalnego, w drodze rozporządzenia, szczegółowego trybu i sposobu dokonywania tejże oceny, z uwzględnieniem konieczności dostosowania jej metodyki do przewidzianych dla niej przedmiotu, celu i podstawy, a także zapewnienia jednolitych kryteriów ocennych w stosunku do prokuratorów na równorzędnych stanowiskach pracy i pełniących równorzędne funkcje.

Przepisy niniejszego projektu odnoszą się zarówno do okresowej oceny przeprowadzanej i dokonywanej na zasadach ogólnych, jak i do dodatkowej oceny pracy prokuratora, o której mowa w art. 62i ust. 5 ustawy.

Jedną z fundamentalnych zasad regulowanego trybu okresowej oceny jest zakaz dokonywania jej poza wypadkami przewidzianymi w ustawie (§ 3 ust. 1 projektu), czyli określonymi w art. 62i ust. 1-5 ustawy. Przyjmuje się nadto, że okresowa ocena nie może dotyczyć okresu wziętego pod uwagę przy poprzedniej okresowej ocenie (§ 3 ust. 2 projektu). Druga z wymienionych zasad nie obejmuje dodatkowej oceny, do której istoty należy sprawdzenie, czy uprzednio stwierdzone uchybienia zostały wyeliminowane i nie powtarzają się (art. 62i ust. 5 *in fine* ustawy). Ustala się przy tym, iż okresowa ocena powinna być przeprowadzona w terminie nie dłuższym niż 7 dni, a gdy jej podstawą są ustalenia dokonane w toku wizytacji jednostki (art. 62f ust. 2 lit. b ustawy) – nie dłuższym niż czas wymagany dla sporządzenia sprawozdania z wizytacji, ponieważ nie może ona zakłócać normalnego toku pracy podlegającego jej prokuratora, zwanego dalej „prokuratorem ocenianym”.

Projekt wyposaża prokuratora ocenianego w uprawnienia, które zapewniają mu aktywny udział w przeprowadzaniu okresowej oceny, w jego interesie. Zgodnie z § 7 ust. 1, może on złożyć, ustnie lub na piśmie, wyjaśnienia w każdej kwestii

mogącej mieć wpływ na określenie okresowej oceny w sposób wskazany w art. 62g ustawy, jak również zgłosić żądanie przeprowadzenia dodatkowo hospitacji rozprawy lub posiedzenia sądowego z jego udziałem. Z ustnych wyjaśnień i hospitacji prokurator dokonujący oceny lub wizytator sporządza notatkę urzędową, którą włącza się do materiałów okresowej oceny (§ 7 ust. 1 zd. drugie i ust. 3 projektu). Jeszcze dalej idące uprawnienia przyznaje się prokuratorom wymienionym w art. 62f ust. 1 ustawy, stanowiącym przeważającą większość prokuratorów ocenianych, co do których jedną z podstaw okresowej oceny jest opinia wizytatora z jednostki organizacyjnej prokuratury bezpośrednio wyższego stopnia, wydana w oparciu o badanie akt prowadzonych lub nadzorowanych przez nich postępowań przygotowawczych, akt spraw dotyczących ich udziału w sądowym, administracyjnym i innych postępowaniach, akt spraw nadzoru instancyjnego i służbowego, akt spraw zarejestrowanych w systemie bezdziennikowym oraz hospitację rozpraw i posiedzeń, w których uczestniczyli. Dzięki § 6 ust. 1 projektu prokuratorzy ci będą mogli zgłosić żądanie zbadania przez wizytatora akt wskazanych przez siebie spraw w liczbie ustalonej w zarządzeniu o przeprowadzeniu okresowej oceny, stanowiącej 1/3 część ustalonej w tym zarządzeniu liczby spraw podlegających badaniu przez wizytatora w celu wydania opinii, o której mowa w art. 62f ust. 1 pkt 2 ustawy. Wybór pozostałych spraw, które zbada wizytator, nastąpi w drodze losowej (§ 5 projektu).

Instrumentem gwarantującym jednakowe standardy okresowej oceny prokuratorów należących do tej samej grupy klasyfikacyjnej (art. 62f ustawy) są zunifikowane formularze, na których sporządza się będące podstawą oceny opinie prokuratora bezpośrednio przełożonego i opinie wizytatora oraz do których wpisuje się służące temu celowi ustalenia powizytacyjne. Według § 11-14 projektu każdy z tych formularzy uwzględnia, w odpowiednim zakresie, ogólne kryteria okresowej oceny wymienione w art. 62e ust. 3 ustawy, a ponadto mieszczące się w ich ramach kryteria szczegółowe. Wzory formularzy stanowią załączniki nr 1-3 do projektowanego rozporządzenia.

Projekt rozporządzenia określa, że pisemna opinia prokuratora bezpośrednio przełożonego, będąca podstawą okresowej oceny pracy prokuratora, o której mowa w art. 62f ust. 1 ustawy, obejmuje kryteria szczegółowe składające się na oceny cząstkowe, wyznaczające zakres przedmiotowy oceny wskazanej w art. 62e ust. 3 ustawy. Kryteria te określa § 11 projektu rozporządzenia, którego ust. 2 stanowi, że

sformułowaną w taki sposób opinię sporządza się na formularzu, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia.

Kryteria wskazane w § 11 ust. 1 pkt 1-3 uwzględnia się także w pisemnej opinii prokuratora bezpośrednio przełożonego, o której mowa w art. 62f ust. 2 lit.a oraz pisemnych opiniach wskazanych w art. 62f ust. 3-5.

Pisemna opinia wizytatora z jednostki organizacyjnej prokuratury bezpośrednio wyższego stopnia, o której mowa w art. 62f ust. 1 pkt. 2, uwzględnia kryteria wymienione w § 11 ust. 1 pkt 1 lit. a, c, d, e, a nadto kryteria wskazane w § 12 projektu. Opinię tę sporządza się na formularzu, którego wzór stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia.

Pisemna opinia prokuratora bezpośrednio przełożonego, o której mowa w art. 62f ust. 2 lit. a, uwzględnia kryteria wskazane w § 11 ust. 1 pkt 1-3, a ponadto zawiera ocenę dotyczącą: 1) w stosunku do prokuratora pełniącego funkcję kierownika jednostki organizacyjnej i jego zastępcy oraz kierownika komórki organizacyjnej - sprawności i efektywności kierowania jednostką lub komórką organizacyjną, 2) w stosunku do wizytatora: - dodatkowe kryteria (wskazane w § 13 ust. 1). Określoną w ten sposób opinię sporządza się na formularzu, o którym mowa w § 11 ust. 2 projektu rozporządzenia.

Ustalenia dokonane w toku wizytacji jednostki, o której mowa w art. 62f ust. 2 lit. b ustawy, uwzględniają w stosunku do prokuratora pełniącego funkcję kierownika jednostki organizacyjnej i jego zastępcy oraz kierownika komórki organizacyjnej, a także wizytatora kryteria określone w § 14 ust. 1 projektu. Ustalenia te wpisuje do formularza, którego wzór stanowi załącznik nr 3 do niniejszego rozporządzenia, wizytator lub prokurator wskazany w zarządzeniu o przeprowadzeniu wizytacji (§ 8 i 14 ust. 3 projektu).

Pisemne opinie, o których mowa w art. 62f ust. 3-5 ustawy, uwzględniają kryteria przewidziane w § 15 ust. 1 projektu. Opinie te sporządza się na formularzu, o którym mowa w § 11 ust. 2

Całkowicie zunifikowany jest też proces wiodący do końcowego wyniku okresowej oceny. W myśl § 17 ust. 1 projektu, przy ustaleniu okresowej oceny bierze się pod uwagę oceny częściowe oraz kryteria uwzględnione w opiniach lub ustaleniach dokonanych w toku wizytacji jednostki, do których odnoszą się te oceny. Z kolei przepis § 17 ust. 4 przewiduje, że wspomniane oceny częściowe, dotyczące kryteriów okresowej oceny, o których mowa w art. 62e ust. 3 ustawy, określa się na

podstawie ocen dotyczących kryteriów szczegółowych uwzględnionych w opiniach lub ustaleniach dokonanych w toku wizytacji jednostki. Oceny częściowe oraz oceny, w oparciu o które są określane te pierwsze, wpisuje się w odpowiednich pozycjach formularzy przeznaczonych dla opinii lub ustaleń powizytacyjnych.

Zmniejszeniu poziomu dowolności przy określaniu okresowej oceny i ocen częściowych służą przepisy § 17 ust. 2 i 3 oraz ust. 4 zd. drugie projektu. Ustalają one, że daną ocenę można określić odpowiednio jako pozytywną z wyróżnieniem, pozytywną, pozytywną z zastrzeżeniem albo negatywną, jeżeli wśród ocen częściowych albo ocen, w oparciu o które określa się ocenę częściową, występuje co najmniej połowa ocen danego rodzaju.

Stosownie do § 9 projektu, czynnością inicjującą postępowanie w sprawie okresowej oceny jest zarządzenie o jej przeprowadzeniu, wydane przez prokuratora dokonującego oceny bądź przez prokuratora właściwego do zarządzenia wizytacji (w przypadku przewidzianym w art. 62f ust. 2 lit. b ustawy), zawierające ściśle uregulowaną treść, w tym ustalenie liczby spraw do zbadania przez wizytatora, nie mniejszą niż 12 oraz niezbędne pouczenia przeznaczone dla prokuratora ocenianego. Zarządzenie to doręcza się zainteresowanemu co najmniej 30 dni przed przystąpieniem do przeprowadzania okresowej oceny, co jest równoznaczne ze spełnieniem ustawowego wymogu zawiadomienia go o tym (art. 62i ust. 6 ustawy).

Czynność kończącą owo postępowanie – umownie nazywając – w pierwszej instancji, stanowi zajęcie stanowiska co do okresowej oceny o treści przewidzianej w § 18 projektu. Stanowisko to ma formę pisemną. Zawiera ono w szczególności określenie okresowej oceny oraz stwierdzenie co do dalszej przydatności prokuratora ocenianego na zajmowanym stanowisku służbowym lub do pełnionej funkcji, jego kwalifikacji do objęcia wyższego stanowiska służbowego lub powołania go do pełnienia określonej funkcji albo powierzenia mu innego zakresu zadań w tej samej jednostce (zob. art. 62e ust. 4 ustawy). W uzasadnieniu stanowiska należy powołać opinie lub ustalenia dokonane w toku wizytacji jednostki, będące podstawą okresowej oceny, jak też odnieść się do wyjaśnień prokuratora ocenianego, jeżeli zostały złożone, oraz objaśnić powody przyjętego określenia okresowej oceny i stwierdzenia odnośnie do perspektyw awansu.

Stanowisko, o którym mowa, wpisuje się do formularza, którego wzór stanowi załącznik nr 4 do projektu rozporządzenia.

Zważywszy na fakt, iż przepis art. 62 k. ust. 1 ustawy stawia wymóg zapoznania prokuratora z oceną jego pracy i opiniami będącymi podstawą tej oceny, w § 19 projektu wprowadza się obowiązek doręczenia zainteresowanemu stanowiska co do okresowej oceny wraz ze wspomnianymi opiniami lub ustaleniami dokonanymi w toku wizytacji jednostki.

Projektowane unormowanie postępowania odwoławczego gwarantuje prokuratorowi ocenianemu możliwość rzeczowej i skutecznej polemiki nie tylko z wynikiem okresowej oceny, ale i z jego motywami.

W § 23 ust. 1 projektu przewiduje się, że stanowisko co do okresowej oceny lub uzasadnienie oceny podlega zmianie na korzyść skarżącego w razie stwierdzenia naruszenia przepisów materialnoprawnych ustawy i rozporządzenia, które reglamentują sposób określania okresowej oceny, oraz w razie naruszenia przepisów dotyczących jej przeprowadzania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na treść stanowiska lub uzasadnienia, jak również w przypadku rażącej niesprawiedliwości stanowiska. Nadmiernej dowolności przy rozstrzygnięciu wniosku o zmianę oceny ma zapobiec przepis § 23 ust. 2 projektu, według którego w drugim i trzecim przypadku określenie okresowej oceny można zmienić tylko na bezpośrednio wyższe od zawartego w zaskarżonym stanowisku.

Przyjęcie tak rozległego substratu zaskarżenia zrodziło wprowadzenia podwyższonych wymogów formalnych dla dopuszczonych ustawą środków zaskarżenia. Skarżący jest obowiązany w szczególności przytoczyć stawiane zarzuty i je uzasadnić (§ 20 ust. 2 pkt 2 i 4 projektu). Jeżeli wniosek o zmianę okresowej oceny nie spełnia tych wymogów, prokuratora ocenianego wzywa się do uzupełnienia go w wyznaczonym terminie pod rygorem uznania za bezskuteczny (§ 20 ust. 3 projektu).

Nieco inne wymogi powinno spełniać zastrzeżenie do zarządzenia pozostawiającego bez rozpatrzenia wnioski o zmianę okresowej oceny z powodu złożenia go po terminie (art. 62k ust. 2 zd. trzecie ustawy). Tutaj skarżący musi wykazać, że uchybienie terminowi do złożenia środka zaskarżenia co do głównego przedmiotu postępowania nastąpiło z przyczyn od niego niezależnych i wnieść o przywrócenie tego terminu, dopełniając jednocześnie czynności, która miała być w terminie wykonana (§ 20 ust. 2 pkt 3 w zw. z § 21 ust. 4 projektu).

Większość projektowanych przepisów o postępowaniu odwoławczym znajduje odpowiednie zastosowanie w postępowaniu przed Krajową Radą Prokuratury, w

którym rozpoznaje się nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci odwołania od stanowiska utrzymującego negatywną okresową ocenę (§ 27 projektu). W przeciwieństwie natomiast do prokuratora bezpośrednio przełożonego nad prokuratorem dokonującym oceny, kreującego rolę organu odwoławczego w trybie zwyczajnym, Krajowa Rada Prokuratury, uwzględniając odwołanie, rozstrzyga kasatoryjnie (§ 28 ust. 1 projektu). W kwestiach nie uregulowanych w projekcie organ ten będzie procedować na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu (§ 29).

Przepisy § 30 projektu porządkują zasady organizacji pierwszej okresowej oceny w stosunku do prokuratorów należących do pominiętych w ustawie grup klasyfikacyjnych.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1) Cel wprowadzenia regulacji:

Projektowane rozporządzenie realizuje upoważnienie ustawowe zawarte w art. 62l ustawy.

2) Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny:

Prokuratorzy oceniani w rozumieniu § 7 ust. 1 projektu.

3) Konsultacje społeczne:

Projekt przekazano do konsultacji Krajowej Radzie Prokuratury, Związkowi Zawodowemu Prokuratorów i Pracowników Prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej oraz stowarzyszeniom prokuratorów.

4) Wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i jednostek samorządu terytorialnego:

Projektowane rozwiązania nie spowodują dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa.

5) Wpływ na rynek pracy:

Projektowane rozporządzenie pozostaje bez wpływu na rynek pracy.

6) Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw:

Projektowane rozporządzenie nie ma wpływu na te obszary.

7) Wpływ na sytuację i rozwój regionalny:

Regulacja nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

Regulowana materia nie jest objęta zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt zostanie zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.).